

เรื่องสั้นสำนวนไทย

รวมเรื่องสั้นแนวปะการังของสถาบันภาษาไทย
๒๕๔๐

กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๑๕

เรื่องสั้นสำนวนไทย เล่ม ๑

เรื่องสั้นคณะกรรมการประกวดของสถาบันภาษาไทย พ.ศ. ๒๕๔๐

สถาบันภาษาไทย
กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสือชุดความรู้ภาษาไทย อันดับที่ ๑๕
เรื่องสั้นสำนวนไทย เล่ม ๓
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ

© กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๑
จำนวนพิมพ์ ๔๘,๐๐๐ เล่ม
ISBN 974-268-5967

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
นายสุคนธ์ วิบูลย์ศิลป์ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๔๑

๘๐๘.๘๓

ว - ร

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ.

สถาบันภาษาไทย

เรื่องสั้นสำนวนไทย เล่ม ๓.

บรรณาธิการโดย รัตนา ภาชาฤทธิ์. _ _

กรุงเทพฯ : สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ,
๒๕๔๑.

๒๕๗ หน้า : ภาพประกอบ ; ๑๘.๕ ซม.
(ชุดความรู้ภาษาไทย)

ISBN 974-268-5967

๑. รวมเรื่องสั้น. ๒. รัตนา ภาชาฤทธิ์,
บรรณาธิการ. ชื่อชุด.

คำนำ

หนังสือ **เรื่องสั้นสำนวนไทย** เล่มนี้เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นชนะการประกวดของสถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ เล่มที่ ๓ เป็นหนังสืออีกเล่มหนึ่งในหนังสือชุด **ความรู้ภาษาไทย** ซึ่งสถาบันภาษาไทยได้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่งานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น อันเป็นผลงานของการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ประเภทหนึ่ง

สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ ได้เคยจัดประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทย ไปแล้วรวม ๒ ครั้งใน พ.ศ. ๒๕๓๘ และ พ.ศ. ๒๕๓๙ และได้้นำเรื่องสั้นที่ชนะการประกวดไปพิมพ์รวมเล่มให้ชื่อว่า **เรื่องสั้นสำนวนไทย เล่ม ๑ และ เล่ม ๒** เผยแพร่ไปยังสถานศึกษา หน่วยงาน และห้องสมุดต่างๆ ในการประกวดครั้งที่ ๓ ใน พ.ศ. ๒๕๔๐ ก็ได้ดำเนินการเช่นเดียวกับทั้งสองครั้งที่ผ่านมา คือ ได้คัดเลือกภาชิตสำนวนไทย ๒๐ หัวข้อ มาตั้งเป็นหัวข้อเรื่อง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศ เรื่อง การประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทย ปี ๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๙ คณะกรรมการตัดสินการประกวดเรื่องสั้น ซึ่งมีศาสตราจารย์พิเศษทองดอ กล้วยไม้ ณ อยุธยา เป็นประธาน ได้ตัดสินเรื่องสั้นที่ชนะการประกวด รวม ๑๗ เรื่อง เรื่องสั้นเหล่านี้สะท้อนความหมายของภาชิตสำนวนไทย และเสนอแนวคิดในเชิงสร้างสรรค์ ใช้ภาษาที่สละสลวยและมีรูปแบบการเขียนเรื่องสั้นที่ดี เป็นประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษา ทั้งในการเรียนวิชาภาษาไทย และเป็นข้อคิดสอนใจในการดำเนินชีวิตด้วย กรมวิชาการ จึงได้นำเรื่องสั้นที่ชนะการประกวดของสถาบันภาษาไทย ประจำปี ๒๕๔๐ ไปพิมพ์รวมเล่มให้ชื่อว่า **เรื่องสั้นสำนวนไทย เล่ม ๓** และเผยแพร่ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ รวมทั้งห้องสมุดของหน่วยงาน และสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย

กรมวิชาการขอขอบคุณคณะกรรมการตัดสินการประกวดเรื่องสั้นที่ได้กรุณาดำเนินงานการพิจารณาตัดสินให้ลุล่วงไปอย่างดียิ่ง และขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการประกวดและการจัดพิมพ์หนังสือรวมเรื่องสั้นไว้ ณ โอกาสนี้

(นายพวงศักดิ์ จันทรสิริธร)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑

สารบัญ

หน้า

พิสุจน์รัก...ด้วยความดี	๑
กัลยา น้อยพรหม	
ชวด	๑๙
สิน วรรณรัตน์	
ฝันร้ายของแม่	๒๙
เยาวนิตย์ แหมคำ	
พรานน้อย	๔๕
เปลว คุณยศยิ่ง	
เซลแมนมือใหม่	๕๗
ถวัลย์ มาศจรัส	
แม่เล่าให้ฟัง	๖๗
คำรบ บุญเกิด	
พ่อครับ ผมรักพ่อ	๘๓
วีระ ทองทาบวงศ์	
กลิ่นโคลนสาบควาย	๙๕
ถวัลย์ มาศจรัส	
บรรณาธิการหัวเห็ด	๑๐๗
ถวัลย์ มาศจรัส	

น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาทาย	๑๒๑
สังคม เกล็ดขมาลา	
ปลาหมอตายเพราะปาก	๑๓๕
ธีระนาถ ที่ปะปาล	
แม่แก่	๑๔๗
ปณิธิ ภูศรีเทพ	
ไม่รู้จักเสีย เอาเรือเข้าไปจอด	๑๕๗
ปราโมทย์ ปุชนียพงศกร	
ยายแจ่ม ข้าวจี และ...รางวัลที่ ๑	๑๖๙
เยาวนิตย์ แคมคำ	
กรรมของบุญเกิด	๑๘๗
เจษฎา แซ่มประเสริฐ	
สองชาย	๑๙๗
สาลี วรรณยางกูร	
กรรมใดใครก่อ	๒๒๑
ถวัลย์ มาศจรัส	
รู้จักผู้เขียน	๒๓๓
รัตนา ภาชาฤทธิ์	

พิสูจน์รัก...ด้วยความดี

กัลยา น้อยพรหม

แม่คะ...

คืนนี้ท้องฟ้าสีดำมืดไม่มีดาวสักดวงแต่งแต้มสีสันให้ฟ้าสวยเลยคะ แม่คะ... แม่อยู่ไหนในฟ้ากว้าง แม่มองเห็นลูกไหมคะ ลูกหนาวยิ่งกว่าหนาว เหนงายิ่งกว่าเหงา ความรู้สึกขณะนี้คิดถึงแม่เหลือเกิน อยากให้แม่อยู่ใกล้ อยากซุกอยู่ในอ้อมกอดที่อบอุ่นของแม่ นานนักหนาแล้วนะคะแม่ที่ลูกไม่ได้สัมผัสความละมุนละไมจากอ้อมแขนที่แสนจะอ่อนโยนของแม่ ทุกสัมผัสที่แม่เคยมีให้ ยังตรึงอยู่ในความทรงจำไม่รู้คลาย แม่เคยบอกลูกเสมอว่าให้เข้มแข็ง ช่วยตัวเองให้ได้ ลูกเหมือนนกน้อยที่แม่คอยประคับประคอง สอนให้หัดบิน เมื่อปีกกล้าขาแข็ง แม่ก็จะปล่อยให้บินถลาสู่โลกกว้างเอง แต่แม่คะลูกปีกยังไม่กล้าเรียวยาวยังอ่อนแอเน็ก แม่ก็มาต่วนทั้งลูกไปเสียก่อน ลูกต้องฝึกตัวเองให้ปีกกล้า สร้างกำลังขาให้กร้าวแกร่ง ความอ่อน

เตียงสา เมื่อโผบิน จึงระหกระเหิน ไร้จุดหมายปลายทาง
 เส้นทางชีวิตที่ไม่มีแม่คอยชี้นำ มันเร่ร่อน ว่างเปล่า
 แม่คะ ลูกคิดถึงแม่...

บนผืนฟ้าอันสวยงาม แม่พบพ่อไหมคะ จำได้ว่า
 ลูกเคยนอนหนุนตักแม่ แม่เล่านิทานพลางมือแม่ลูบไล้
 เรือนผมลูกอย่างแผ่วเบา เมื่อลูกบอกคิดถึงพ่อ แม่กระซิบ
 ลูกไว้ในอ้อมกอด น้ำเสียงอ่อนโยนแผ่กระจายอาหารของแม่
 สันติเมื่อแม่บอกว่า...

“พ่ออยู่บนสวรรค์ คอยจ้องมองเรา ผากความรัก
 และโอบอุ้มผ่านหมอกควันและสายลม ส่งใจมาอยู่ใกล้ๆ ลูก
 กลับมานะจะคนดี ลูกจะได้เห็นพ่อในความฝันที่สวยงาม
 นะจ๊ะ” ลูกพริ้มตาด้วยรอยยิ้ม หลับในอ้อมใจของแม่

ลูกยังเล็กนักเมื่อสูญเสียพ่อ ภาพของพ่อเลือนราง
 ในห้วงความคิด จำได้เพียงเลาๆ ว่าพ่อใจดี เป็นความรู้สึก
 ดีๆ ที่เกิดขึ้นในจิตใจเมื่อนึกถึงพ่อ

“พ่อประสบอุบัติเหตุ รถคว่ำ” แม่เล่า ลูกคิดถึงพ่อ
 รู้สึกถึงความผิดปกติบ้างที่ไม่มีพ่อเหมือนคนอื่นๆ แต่ไม่เคย
 รู้สึกมีปมด้อย เพราะแม่ทดแทนส่วนที่ขาดหายได้อย่าง
 ดีเยี่ยม แม่เป็นทั้งพ่อและแม่ได้อย่างวิเศษที่สุด แต่เมื่อขาด
 แม่ มันเหมือนกับลูกสูญเสียทั้งชีวิตและวิญญาณ ไม่มีใคร
 ไม่มีสิ่งใดจะทดแทนได้ แม่จากลูกไปด้วยโรคหัวใจล้มเหลว
 หมอบอกอย่างนั้น พ่อจากไปอย่างกะทันหันไม่มีโอกาสได้

รำลา ไม่มีโอกาสได้เยียวยารักษาแม่

แม่คะลูกปวดร้าว เสียใจ ลูกของแม่ไม่โชคร้ายเลย ที่เดียว ยังมีความรัก ความเอื้ออาทรของญาติพี่น้องที่พร้อม จะให้ลูกกำพร้าอย่างลูก ลูกสาวคนเดียวของแม่

แม่คะ การเป็นลูกคนเดียวไม่ได้ทำให้ลูกเหงาเพราะ มีแม่คอยเป็นเพื่อน คอยให้ความรักอย่างท่วมท้น แต่เมื่อ ไม่มีแม่ แม่คะ ลูกเหงา ยิ่งกว่าเหงา

แม่คะ คุณยายเลี้ยงดู ให้อาหารใจ ให้อาหารกาย ให้ความรัก ความเมตตา ไม่มีส่วนใดขาดตกบกพร่อง อย่า ท่วงเลยนะคะ แม่ซา

แม่อย่าตกใจนะคะ ถ้าลูกจะบอกว่า ลูกแต่งงานแล้ว กับคนที่ลูกรัก กับคนที่ลูกคิดว่าเขาดีพอที่จะนำทางชีวิตลูกได้ คุณยายเห็นด้วย ญาติพี่น้องชื่นชมเขาทุกคนคะ แต่ปรากฏ ด้านสำคัญที่ทำให้ลูกชมชื่นก็คือ แม่ของเขา แม่คะ ลูกจะ ทำให้แม่ทุกข์ใจมากเกินไปไหมคะถ้าแม่ต้องรับรู้ว่ แม่ของเขาไม่ชื่นชมลูกสักใ้คนนี้เลย ท่านจำใจต้องยอมรับลูกใน ฐานะลูกสะใ้ ทั้ง ๆ ที่ใจไม่ยอมรับ ด้วยไม่อาจขัดใจลูกชาย คนเดียวได้

ภาสกร เขาเป็นคนดี อยู่ในโอวาท ทำทุกอย่างเพื่อ แม่ของเขาตลอด สิ่งเดียวที่เขาขอจากแม่คือ ขอเลือก คู่ครองด้วยตนเอง สัญญาเกียรติยศที่เคยให้ต่อกัน ท่าน จึงต้องมาสู่ขอตบแต่งลูกให้ลูกชายของท่าน ทั้ง ๆ ที่ไม่พึง

ปรารถนาลูกสะใภ้คนนี้แม่แต่น้อย แม่ลูกของแม่จะมีการศึกษา มีการมีงานทำมั่นคง แต่ชาติตระกูลที่สูงส่งสืบทอดเชื้อสาย “ผู้ดีเก่า” มาตั้งแต่บรรพบุรุษของท่าน ทำให้ท่านไม่อยากจะมาเกี่ยวข้องกับสาวชาวบ้านธรรมดาๆ คนนี้ และอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ลูกสะเทือนใจนัก

“เด็กกำพร้าขาดทั้งพ่อแม่อบรมกิริยามารยาทคงใช้ไม่ได้” คำปรามาสที่ลูกแอบได้ยินจากปากคุณแม่ของภาสกร ก่อให้เกิดความรู้สึกขมขื่น สะเทือนใจ แม่คะ ลูกจะพิสูจน์ให้ได้ว่า ลูกกำพร้าคนนี้มีสายเลือดที่ดีงาม การวัดคุณค่าของคนมิได้ขึ้นอยู่กับชาติตระกูลไม่ใช่หรือคะ คุณค่าความเป็นผู้ดีอยู่กับการกระทำต่างหากใช้ไหมคะแม่

ลูกเข้ามาอยู่บ้านนี้ บ้านแม่สามมี ด้วยความรู้สึกเจียมตัว เจียมใจที่สุด บ้านเขาใหญ่โต หรรษา มีคนรับใช้ ชายหญิง มากเกินความจำเป็นในสายตาของลูก ทุกอย่างในบ้านดูมีกฎเกณฑ์ เป็นระเบียบระบบไปหมด ทุกสิ่งมีพิธีรีตอง ภายใต้อำนาจที่แม่เขากำหนด การรับประทานอาหาร แม้จะนั่งโต๊ะเพียงสองสามคนก็ดูขุนวาย ขุนยาก เหมือนจะเลี้ยงคนสักร้อยคน เครื่องอำนวยความสะดวกมีครบครัน ลูกแทบจะไม่ต้องหยิบจับอะไรเลย อยากได้อะไร ต้องการสิ่งไหน เขามีให้ครบครัน แต่สิ่งที่มีน้อยและหายากเต็มทนในบ้านกว้างหลังนี้ก็คือ “รอยยิ้ม” และ “น้ำใจ” ลูกรู้สึกอย่างนี้จริงๆ นะคะแม่ ลูกไม่เคยต้องลำบาก ลูกไม่เคยต้อง

เหนื่อยกายเลยคะแม่ แต่ลูกกลับรู้สึก “เหนื่อยใจ” ตั้งแต่วินาทีแรกที่ก้าวเข้ามาเป็นสะใภ้ตระกูลนี้

“ฉันรับเธอเข้ามาอยู่ในบ้านนี้ฐานะลูกสะใภ้ ไม่ใช่คนใช้ กรุณาทำตัวให้ถูกต้องเหมาะสม ฉันไม่ชอบให้ใครมาตำหนิว่าเลี้ยงเธอเหมือนคนใช้รู้ไว้ด้วย” น้ำเสียงชาเฉย แวดตาตำหนิอย่างเปิดเผย เพียงแต่ท่านเห็นลูกปิดฝุ่หลัง ตู้เย็นด้วยความเคยชินที่ไม่เคยหยุดนิ่ง และการชอบทำอะไรด้วยตนเองของลูก แค่นั้นจริงๆนะคะแม่ ท่านทำราวกับว่าลูกทำผิดคิดร้ายใหญ่โตเสียเหลือเกิน นี่ถ้าแววดตาท่านอ่อนโยน น้ำเสียงคลายความเข้มลงสักนิด ลูกคงชื่นใจเหลือประมาณว่าท่านรัก ท่านอาทร แต่กิริยาของท่านทำไมลูกจะดูไม่ออกว่าท่าน “จงเกลียด” ลูกสะใภ้คนเดียวนี้ยิ่งนัก

“แก้วสำหรับฉันไม่ใช่ใบนี้ ที่หลังถ้าไม่ใช่แล้วอย่าทำเคยบอกแล้วนี้ แฉ่น ยายแฉ่น ขอน้ำให้ฉันใหม่ ที่หลังรู้หน้าที่หน่อยนะยะ เจ้านายบ้านนี้ที่จะสั่งใคร ทำอะไรได้มีฉันคนเดียว อยากโดนไล่ออกหรือยังงิ” ท่านตำหนิเสียงเข้มเกือบเป็นตะคอก เมื่อลูกกุสึกุจหาน้ำให้ท่านดื่ม เมื่อเห็นท่านกลับเข้าบ้านด้วยท่าทางเหนื่อยล้า กิริยาและคำพูดของท่าน ลูกแทบน้ำตาเอ่อ แต่ต้องกล้ำกลืนให้หยาดน้ำใส นั้นไหลคืนสู่ใจ ไม่เช่นนั้นถ้าท่านเห็นน้ำตา ลูก ท่านคงชายตามองแล้วทำเมิน ตวัดเสียงใสอย่างหมั่นไส้ “มารยา” อย่างที่ท่านเคยพูดเมื่อลูกร้องไห้ให้ท่านเห็น

แม่คะ บางครั้งลูกก็ท้อเสียเหลือเกิน ก็ไหนแม่เคยบอกว่า ความดีย่อมชนะทุกสิ่ง น้ำใจจะเป็นเกราะป้องกันภัยให้เราแคล้วคลาดจากการเกลียดชังของทุกคน แม่คะ คาทา “ทำความดีมีน้ำใจ” ของแม่ จะให้ลูกต้องพิสูจน์อีกยาวนาน แคไหนคะแม่ สังคมของผู้ดีเขาวัดค่ากันที่เงินตราหรือคะแม่ ขนาดลูกอยู่ในฐานะลูกสะใภ้ที่ลูกชายท่านรักท่านชอบ ท่านยังรังเกียจถึงเพียงนี้ กับคนใช้แม่คงนึกภาพออกนะคะว่า ช่องว่างของความผูกพันจะมากถึงเพียงไหน ลูกคิดว่าถ้าคนเรารู้จักใช้น้ำเงินควบคู่กับน้ำใจและน้ำคำ โลกเราคงมีแต่สันติสุข ไม่แก่งแย่ง ไม่เห็นแก่ตัวเช่นทุกวันนี้คะ แม่ขา

เมื่อย่าห้วงนะคะ ถึงยังโง่ภาสเขาก็เป็นคนดี ลูกรู้ว่าเขาอึดอัด ไม่ปรารถนาให้เหตุการณ์เป็นแบบนี้ เขาสู้เป็นตัวเชื่อม พยายามลดช่องว่างระหว่างแม่กับเมีย แม้จะรู้ว่ายากเย็นเพียงใดที่จะทำให้แม่ยอมรับในตัวลูก แต่เขาก็ยังพยายามคะแม่ ถ้อยคำที่แสดงถึงความห่วงหาอาทร สัมผัสที่อบอุ่นที่เขาให้โดยไม่เสแสร้ง แวดตาที่ปลูกปลอบให้กำลังใจ มันเหมือนหยาดน้ำทิพย์ชโลมจิตใจที่แห้งผากของลูกให้เต็มตื่นขึ้นได้บ้าง

“คนฉลาดย่อมไม่สร้างความแตกหัก” แม่เคยบอกลูกจำได้ แล้วทำไมลูกถึงจะต้องสร้างความกดดันให้เขาต้องเลือกระหว่างแม่กับเมีย ไม่ฉลาดเลยใช่ไหมคะแม่ ที่จะให้เขาเลือก ลูกควรทำให้เขาเห็นซิคะว่า แม่เขาก็เหมือนแม่ของ

ลูก เมื่อลูกรักเขา ลูกก็ต้องรักต้องห่วงใยแม่เขาด้วย จริงไหมคะ ลูกสัญญาค่ะว่าลูกจะไม่ทำให้เขาหนักใจ ลูกจะอดทน จะพิสูจน์ให้แม่ของเขาเห็นว่า ลูกไม่ได้มาแย่งลูกชายของท่าน แต่ลูกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของท่าน มาช่วยเติมความรัก มาช่วยทำให้ท่านมีความสุข มีความอบอุ่นมากขึ้น คุณพ่อของภาสท่านเสียไปนานแล้วค่ะ ลูกเข้าใจความรู้สึกของท่านที่หุ่บเห่ให้ลูกชายคนเดียวดีค่ะ แม่เป็นกำลังใจให้ลูกนะคะแม่สักวันหนึ่ง ลูกต้องทำได้ด้วยใจที่ตั้งมั่น จริงใจ ไม่ใช่เสแสร้งเชื่อลูกนะคะ ขอเพียงแค่แม่รับฟัง แม่ช่วยผ่อนคลายความอึดอัดบางช่วง บางขณะ ที่ลูกเกิดอารมณ์อ่อนไหวท้อแท้แค่นี้ลูกก็มีพลังใจที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้แล้วค่ะแม่ ก็แม่สอนนักสอนหนาไม่ใช่หรือค่ะว่า “ไฟในอย่านำออก ไฟนอกอย่านำเข้า” ลูกสาวของแม่จึงไม่เคยประกาศบ่นความในใจ ความ เป็นไปทุกอย่างจากการกระทำของแม่สามี่ให้ใครๆ ได้รับทราบ แม้แต่คุณยายผู้แสนจะอาวรี ทุกคนจึงมองลูกว่ามีความสุขเสียจริงๆ ให้ใครๆ คิด ให้ใครๆ รู้สึกอย่างนั้นดีแล้วนะคะแม่ขา

“ท้องแก่เต็มทีแล้ว มินต์ลาออกจากการเถาะครับ ผมอยากให้คุณได้เลี้ยงดูลูกเต็มที่ผมเลี้ยงคุณและลูกได้ ไม่ทราบว่าคุณจะต้องลำบากทนทำงานอยู่ทำไม” ภาสกรกอดภรรยาไว้หลวมๆ ใบหน้าคมคายนั้นแนบกับเรือนผมยาวสลวยของภรรยาอย่างรักใคร่

“ภาสคะ เราเคยคุยกันแล้วนะคะก่อนแต่งงาน ไหนภาสว่าจะให้อิสระกับมันต์ในเรื่องนี้ งานคือคุณค่าในชีวิตของมันต์นะคะ มันต์บอกแล้วไงคะ เมื่อคลอดมันต์จะลาพักดูแลลูกให้เต็มที่ เมื่อครบกำหนดการลาเราก็จะจ้างพยาบาลมาดูแลลูก นอกเวลาทำงานมันต์ก็จะทุ่มเวลาที่มีให้ลูกอย่างเต็มที่ ใครๆ เขาก็ทำกันแบบนี้ มันต์คิดว่าไม่น่าจะมีปัญหาอะไรนะคะ” หญิงสาวให้เหตุผล กระแสเสียงนั้นอ่อนหวาน แววตาออกอ้อน สัมผัสตอบการกอดรัดนั้นสื่อถึงความจงรักเทิดทูนยิ่งนัก เธออยากจะเอยกับสามีเหลือเกินว่า คุณแม่ก็อยู่ทั้งคนคงจะดูแลหลานได้ดีกว่าใครๆ แต่ปรารถนาใจที่แม่สามีก่อไว้ทางกันไม่ให้เธอมีสิทธิ์สัมผัสใจท่านนั้น ยังคงความแข็งแกร่ง มีสันคลอน เธอจึงไม่มั่นใจว่าท่านจะยอมรับเลือดเนื้อเชื้อไขลูกชายที่มีเธอที่ท่าน “ซัง” เป็นแม่ ได้ก็มากนัก

“กระบวนการจองทอง ไม่มีใครเกิน เงินเดือนเท่านั้นจะไปพอยาไส้เอาไว้ ขอบนักที่จะให้ใครดูถูกถึงวงศ์ตระกูล” ท่านเคยเปรยกระทบให้ได้ยิน เมื่อเธอยื่นกราน ขอทำงานนอกบ้าน ใครหนอที่ดูถูก เธอยังไม่เห็นใครหมิ่นแคลนตระกูลนี้สักที มีแต่เธอที่ถูกคนในตระกูลอันทรงเกียรตินี้เหยียดหยาม ซังท่านเถิด ท่านคงไม่อยากให้เราลำบาก หญิงสาวคิดเข้าข้างตัวเองเพื่อความสบายใจ

“ตาภาส นมสต มะพร้าวอ่อน ผลไม้ต่างๆ ใน
 ถุงใหญ่ทั้งหมดนะ แม่ซื้อมาสำหรับบำรุงหลานแม่นะ” ท่าน
 เข้าใจใช้คำพูดหลีกเลียงที่จะไม่เอ่ยถึงลูกสะใภ้ ชายหนุ่ม
 ออดอัมไม่ได้ นิमितที่ดีปรากฏขึ้นรำไร ลูกอาจเป็นตัวเชื่อมที่
 ทำให้แม่ยอมรับและเลิกอคติกับภรรยาที่น่าสงสารของเขาได้
 เขารอวันนั้นอย่างใจจดใจจ่อ

“ทำแต่งงานกๆ จะคิดอ่านหาอะไรบำรุงลูกในท้อง
 เป็นไม่มี” ท่านค่อนข้างอด เขาไม่อยากแย้งให้ขัดใจท่าน ทั้งๆ ที่
 รู้ดีว่าภรรยาดูแลทะนุถนอมเอาใจใส่บำรุงตัวเองเพื่อลูกในท้อง
 มาตลอด ตำรับตำราก็ก็นำมาอ่านเพื่อเตรียมพร้อม ในการ
 ต้อนรับชีวิตใหม่ที่เป็นส่วนหนึ่งของเลือดเนื้อและวิญญาณ
 ของเขาและเธอ

ทุนหัวของลูก...

แม่ขา... ลูกอยากให้แม่อยู่ใกล้ๆ ลูกเหลือเกินขณะนี้
 นาที่ที่ลูกมีความอึดเอิบยิบดินี้ แม่น่าจะได้อยู่ใกล้ๆ ช่วยซับ
 น้ำตาแห่งความสุขให้ลูก และร่วมเป็ดรอยยิ้มแห่งความชื่นชม
 ร่วมกับลูกในช่วงสำคัญช่วงหนึ่งในชีวิตของลูก ลูกคิดว่า
 น่าจะเป็นความรู้สึกดีมีค่าอ่อนหวานที่ผู้หญิงที่ได้ชื่อว่า “แม่”
 ทุกคนพึงรู้สึก

หลานชายของแม่เขาลืมตาออกมาดูโลกแล้วค่ะแม่
 แม่ขาก่อนหน้านี้อูกตระหนักถึงความรักที่แม่มีให้ลูกมาตลอด
 ลูกคิดว่าลูกเข้าใจความรู้สึกของแม่ที่มีต่อลูกเต็มหัวใจแล้ว

นะคะ แต่เมื่อลูกเห็นหน้าเจ้าตัวเล็ก ความรักความเข้าใจ ความรู้สึกผูกพันของคนที่เป็นแม่ที่มีให้กับลูก ลูกคิดว่าลูก เพิ่งจะเข้าใจยิ่งกว่าที่เคยเข้าใจอีกนะคะ

แม่ขามันเป็นความรู้สึกที่พิเศษอะไรเช่นนี้ เจ้าเนื้อแดงๆ ตัวเล็ก ผอมดกดำ จมูกโด่ง เนื้อหนังย่นที่พริ้มตาหลับ อยู่แทบทั้งวัน ดูน่ารัก น่าเอ็นดูในสายตาลูกเหลือประมาณ ลูกรู้สึกด้วยวิญญานของความเป็นแม่ว่าไม่มีใครจะหล่อ จะน่ารักเท่าเจ้าตัวน้อยนี้อีกแล้วคะแม่ ตอนลูกตัวเท่านี้แม่เคยรู้สึกเช่นนี้ไหมคะ ลูกเพ่งมองผ่านม่านน้ำตา ด้วยความมหัศจรรย์ใจ นี่หรือชีวิตอีกชีวิตของลูก ลูกแบ่งภาค แบ่งร่าง มาเป็นเขาได้อย่างไร เลือดเนื้อ... ชีวิต... วิญญาน... และความรักของคนสองคนรวมกันเป็นอีกหนึ่งชีวิตมันเป็นธรรมชาติที่แปลกมากนะคะแม่ ธรรมชาติช่างหาวิธีแตกหน่อ สืบเชื้อสายของคนไม่ให้ดับสูญเผ่าพันธุ์ ยิ่งการสืบเหล่ากอ นั้นแต่งเติมความรัก ความเข้าใจไปในเลือดเนื้อและวิญญาน ผลผลิตของคำว่า “มนุษย์” มันจึงดูมีค่า มีความหมาย ก่อให้เกิดความอึดเฝอในจิตใจอย่างที่คุณเป็นอยู่ขณะนี้คะแม่ขา มือเล็กๆ ป้อมๆ ที่แกว่งไกวไม่รู้ทิศทางของเทพบุตรตัวน้อย นั้นก็อีกที่ลูกรู้สึกว่าเปราะบางจนลูกแทบจะไม่กล้าสัมผัส ไม่กล้าจะอุ้ม จะจับเขา ก็ดูเคอะเขินไปหมด ลูกกลัวคะแม่ กลัวเขาพลัดหล่นหลุดมือไป เพียงแต่คิดว่าถ้าเขาเจ็บลูกก็รู้สึกแย่มากๆ แล้วคะแม่

แม่คะ ลูกไม่เคยเจ็บปวดอะไรเท่านี้มาก่อนเลยในชีวิต แม่เข้าใจใช้ไหมคะแม่ ก่อนจะคลอดเจ้าตัวเล็กลูกเจ็บปวด ดิ้นจนพยาบาลแทบเอาไม่อยู่ ภาสเขาอยากให้ผ่าออกนะคะ แต่ลูกไม่ยอม ลูกอยากมีสติสัมปชัญญะรับรู้การก่อกำเนิดชีวิตอีกชีวิตทุกชั้นทุกตอน ลูกเจ็บจนตาพร่าลายไปหมด นับดาวได้ตั้งหลายดวงคะแม่ วูบหนึ่งของความรู้สึกลูกเห็นแม่มายืนข้างๆ จับมือ ยิ้มให้ ลูกอบอุ่นที่สุด พอลืมตาอีกที แม่หายไปแล้ว มีแต่พยาบาลชุดขาวยืนอยู่แทน คงไม่ใช่ฝันนะคะแม่ พลังใจจากแม่ทำให้ลูกรู้สึกว่แม่อยู่เคียงใกล้ตลอด คนดีของลูก เมื่อคลอดเจ้าตัวน้อยออกมาได้เห็นหน้าเขา ความเจ็บปวดกลับเป็นความทรงจำที่ลูกอยากนึกถึงอยู่ทุกเวลา เพราะมันเป็นความรู้สึกที่ทำให้ลูกได้มีเจ้ากระจ๊อยร่อยตัวนี้ แม่คะ นิยามของคำว่าลูกไม่มีข้อจำกัด ไม่มีขอบเขตสิ้นสุดนะคะแม่ รู้แต่ว่ามันเป็นนิยามของ “ความรัก” อย่างแท้จริง แม่คะลูกรักแม่คะ

“ฉันอยู่ทั้งคน ผู้คนเต็มบ้านจ้งมาทำไมพยาบาลนะ หลานฉันไม่ใช่คนเจ็บป่วย” คุณย่าทำคอแข็ง หน้าเซ็ดปรายตามองพยาบาลที่หญิงสาวจ้งมา อย่างไม่ค่อยจะพอใจ

“นี่หล่อนไม่ยากให้ฉันเลี้ยง ไม่ยากให้ฉันจับต้องลูกหล่อนหรือยะ” ท่านเข้าใจไปโน่น ด้วยอคติที่มีต่อเธอเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว หญิงสาวรีบแก้ตัวเสียงอ่อน

“ไม่ใช่ นะคะ คุณแม่ ลูกเพียงแต่ไม่อยากให้คุณแม่ต้องเหนื่อยมาก เด็กเล็กๆ โยเย อ้อนเก่ง มีอะไรคุณแม่จะได้เรียกใช้พยาบาลใจคะ พอโตหน่อยลูกก็จะเปลี่ยนเป็นหาคนเลี้ยงแทนพยาบาล เมื่อเจ้าหนูเดินได้วิ่งได้ ก็ไม่ต้องจ้างใครฝากไว้กับคุณแม่ก็คงได้นะคะ” ปลายเสียงนั้นประจบเอาใจ

“นี่ตาภาส บอกเมียแก่ให้รู้ไว้นะ พยาบาลคนนี้ใช้ไม่ได้มีอย่างไหนปล่อยให้หลานฉันร้องอยู่เป็นนานสองนาน พอแม่สั่งให้ซ่งนมให้กินตาลูกหมีเจียบเสียงเซียว แม่ต่อว่าเจ้าหล่อนยังมีหน้ามาย้อนว่า ยังไม่ถึงเวลาให้นม ถ้าตามใจให้นมทุกครั้งทีร้อง เด็กจะติดนิสัย เอาแต่ใจตัวเอง หนอยมันจะมากำหนดกฎเกณฑ์อะไรนักหนา กับเด็กตัวเท่านี้”

เป็นความหนักใจอีกข้อหนึ่ง ที่สองผัวเมียรู้สึกลำบากใจ ด้วยแนวความคิดการเลี้ยงดูของผู้เฒ่ากับหนุ่มสาวแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ผนวกกับความไม่พอใจในตัวลูกสะใภ้ อะไรที่เธอคิดอ่านเพื่อให้สิ่งดีๆ แก่ลูกรัก ดูจะขัดความพอใจของหญิงชราไปเสียทั้งหมด เธอพยายามใช้ความอดทนอย่างที่สุดเพื่อไม่ให้ลูกน้อยมีผลกระทบ อะไรพอทำตาม พอผ่อนปรนได้ เธอไม่รีรอที่จะปฏิบัติตามความต้องการของท่าน แต่สิ่งไหนที่มากเกินไป เธอก็ไม่อาจจะปล่อยให้ท่านปลูกฝังสิ่งที่เธอคิดว่าไม่ถูกต้องลงในจิตใจของลูกน้อย แต่วิธีการของเธอเป็นไปด้วยความละมุนละม่อม จนท่านไม่ทัน

รู้สึกวุ่นวายใจ หักหาญน้ำใจ ภาสกรอดทิ้งและอดชมเชย
ความฉลาดในการเป็น “นักแก้ปัญหา” ของเธอไม่ได้

หญิงสาวอยากให้ลูกชายเติบโตเป็นคนดี มีน้ำใจ
เอื้อเฟื้อ ไม่ดูถูกใคร เห็นคุณค่าของคนทุกคนเท่าเทียมกัน
ไม่แบ่งชั้นวรรณะ อยากให้เขาคิดและปฏิบัติเหมือนเธอและ
สามี พร้อมกระนั้นก็อยากให้เขารักวงศ์ตระกูล รักเกียรติ
รักศักดิ์ศรีอย่างที่คุณย่าของเขายึดมั่น “เกียรติยศควรคู่กับ
ความดีงามในจิตใจ” เธอปรารถนาให้สิ่งนี้เกิดขึ้นในจิตใจ
ลูกหม่อมที่เธอรักปานดวงใจ

ถ้ามองข้ามความหยิ่งในวงศ์ตระกูลจนเกือบกลายเป็น
เป็น “ดูแคลน” คนที่ด้อยกว่าและลบอดีตที่มีต่อลูกสะใภ้
ออกไปได้ คุณย่าของลูกหม่อมก็คือหญิงชราธรรมดาคนหนึ่ง
ที่รักและลุ่มหลงหลานเป็นชีวิตจิตใจ เธอแอบได้ยินท่านผุ
บทยกลอนร้องเป็นทำนองขับกล่อมหลานชายด้วยน้ำเสียงที่
ไพเราะกินใจ ซึ่งเธอผู้เป็นแม่แท้ๆ ยังไม่เคยได้ขับกล่อม
บทเพลงให้ลูกน้อยได้ฟัง เพราะยุคสมัยเปลี่ยนไป บทเพลง
ที่แม่เคยขับกล่อมเมื่อเยาว์วัยก็เลือนหายไปจากความทรงจำ
ด้วยความยาวนานของกาลเวลา

“เจ้าตัวน้อยกลอยใจสายสวาท

งามพิลาสเหนือใครแก้วใจยา

เจ้าอย่าอ่อนแอเจ้างามจิตจงนิทร

หลับเถิดหนาย่าจะกล่อมจอมขวัญเอย”

หญิงสาวเกิดอารมณ์หิวโหฬาร คิดถึงบรรยากาศเก่า ก่อนเมื่อยังมีแม่ เธอรีบกริดหยาดน้ำใส ปลุกตัวเองให้ตื่น จากภวังค์ สาวเท้าก้าวจากไปอย่างรีบเร่ง ก่อนที่คนย่าจะทัน ได้เห็น แล้วพาลหมดอารมณ์ซบกล่อมด้วยไม่พอใจในตัว สะไ้

“คุณมันต์คะ คุณท่านเป็นลมหมดสติอยู่ในห้องพระ ค่ะ” สาวใช้หน้าตาดีนมารายงาน เธอรีบวางงานในมือ ก้าว เท้ายาวจนเกือบเป็นวิ่ง ไปยังห้องพระ ภาพที่เห็นทำให้เธอ ตกใจจนทำอะไรไม่ถูก คุณย่าตาลูกหมีฟุบหน้านึ่งอยู่หน้า โต๊ะหมู่บูชา ในมือท่านกำหนังสือบทสวดมนต์เอาไว้แน่น ใบหน้าซีดขาวราวแผ่นกระดาษ ทันทีที่เรียกสติกลับคืนมา หญิงสาวรีบเรียกคนขับรถให้ช่วยอุ้มท่านไปขึ้นรถ ก่อนจะ พาท่านไปโรงพยาบาลเธอไม่ลืมสั่งสาวใช้โทรศัพท์ตามสามี ซึ่งเข้าประชุมที่บริษัทให้รีบตามไปยังโรงพยาบาลที่คุณย่า ลูกหมีเป็นคนไข้ประจำ

คุณหมอลงความเห็นภายหลังการตรวจรักษาว่า ท่านป่วยเป็นโรคหัวใจและความดันโลหิตสูง ต้องดูแลเอาใจ ใส่อย่างใกล้ชิด แต่ไม่มีอาการรุนแรงมากนัก ตลอดเวลาที่ อยู่โรงพยาบาลเธอเฝ้าปรนนิบัติรับใช้ท่านด้วยความรู้สึกร ะห่วงใยอย่างแท้จริง ภาพของท่านที่เฝ้ากล่อมพั่ววิหลานชาย ตัวน้อยผุดขึ้นมากลางใจ ถึงเวลาแล้วที่เธอจะได้แสดงความ กตัญญูต่อท่าน แม้ท่านจะเกลียดชัง แต่เธอไม่เคยนำพาต่อ

ความรู้สึกนั้น ความอ่อนโยนที่เธอปฏิบัติต่อหญิงชราแม่ของสามี ก่อให้เกิดประกายวิบวับเต็มตื่นในแวตาทแห่งผากด้วยวัยชราคุณั้น ความดีมีน้ำใจ ยังเป็นคาถาของคนดีที่ใช้ได้ทุกยุคทุกสมัย ดังที่เธอผู้ยึดมั่นความดีคนนี้ได้พิสูจน์ให้เห็น แม้ต้องใช้เวลายาวนานในการพิสูจน์ แต่บทพิสูจน์นั้นก็คุ้มค่า คุ่มเวลาที่รอคอย

คุณย่าขอตัวไปพักผ่อนที่บ้าน เพราะคิดถึงเจ้าหมีน้อยเต็มทน แม่ตาลูกหมี่ลังงานมาเฝ้าปรนนิบัติ กิริยาที่อ่อนโยนยอมรับการเอาใจจากลูกสะใภ้แม่ไม่มีถ้อยคำใด ๆ กล่าวขึ้นชมให้ได้ยิน ก็ดูเหมือนเป็นการยอมรับคุณค่าความดีงามของลูกสะใภ้ไปในตัวจากทำที่นั่น ภาสกรแอบสังเกตสัมพันธภาพนั้นด้วยความรู้สึกปลื้มปิติ สายตาที่จับจ้องภรรยา บ่งบอกความเสน่หา อาหาร

แม่ของลูก...

แม่คะ วันนี้ลูกไปวัดไปถวายสังฆทาน แม่ส่วนกุศลให้พ่อกับแม่ พ่อ แม่ได้รับไหมคะ วันนี้ตาลูกหมี่อายุครบขวบหนึ่งพอดีค่ะแม่ คุณย่าเห่อหลานมาก จัดงานวันเกิดให้เชิญใครต่อใครมามากมายเลยคะแม่ ลูกเห็นท่านมีความสุขอีกอย่างคงไม่เสียหายอะไรมากนัก ก็เลยไม่อยากขัดความสุขท่านทั้ง ๆ ที่ลูกไม่เห็นด้วยเท่าไร กลัวตาลูกหมี่จะยึดติดแล้วต้องจัด ต้องทำให้ทุกปี ลูกจะพยายามสอนให้เขามีเหตุผลเมื่อโตขึ้น ลูกคิดว่าตาลูกหมี่คงไม่ทำให้ลูกหนักใจหรอกคะ

สังเกตดูแกลเป็นเด็กอารมณ์ดี ไม่อแง ไม่เคยแผลงฤทธิ์เวลาถูกขัดใจ ลูกไม่ควรคิด ไม่ควรระแวงในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น เกินไปนักใช้ไหมคะแม่

แม่คะ ตาลูกหมีมีอะไรหลาย ๆ อย่างคล้ายแม่นะคะ เช่น ชอบเข้าห้องพระไปนั่งข้าง ๆ คุณย่าเวลาท่านสวดมนต์ เป็นที่ถูกใจคุณย่ามาก อีกทั้งยังชอบไปวัดอีกนะคะแม่ ไปวัดไปนั่งใกล้ ๆ พระคุณเจ้าทำตาแป๋วแหวนาตีเชียวคะแม่ พระคุณเจ้า เจ้าอาวาสวัดที่คุณย่าพา ลูก ภาสและตาลูกหมีไปบ่อย ๆ ยังหัวเราะชอบใจลูบทัวแกพลางบอกว่า “เจ้านี่รู้ความ เจ้านี่รู้ความ” เลยคะ แปลกไหมคะแม่ นี่ถ้าลูกไม่ใช่คนในยุคโลกาภิวัตน์ลูกคงจะทักทักว่าแม่กลับมาอยู่กับลูก แต่แค่คิดเท่านั้นนะคะ ไม่กล้าพูดให้ใครฟัง กลัวเขาจะหาว่าลูกเพี้ยนไปคะแม่

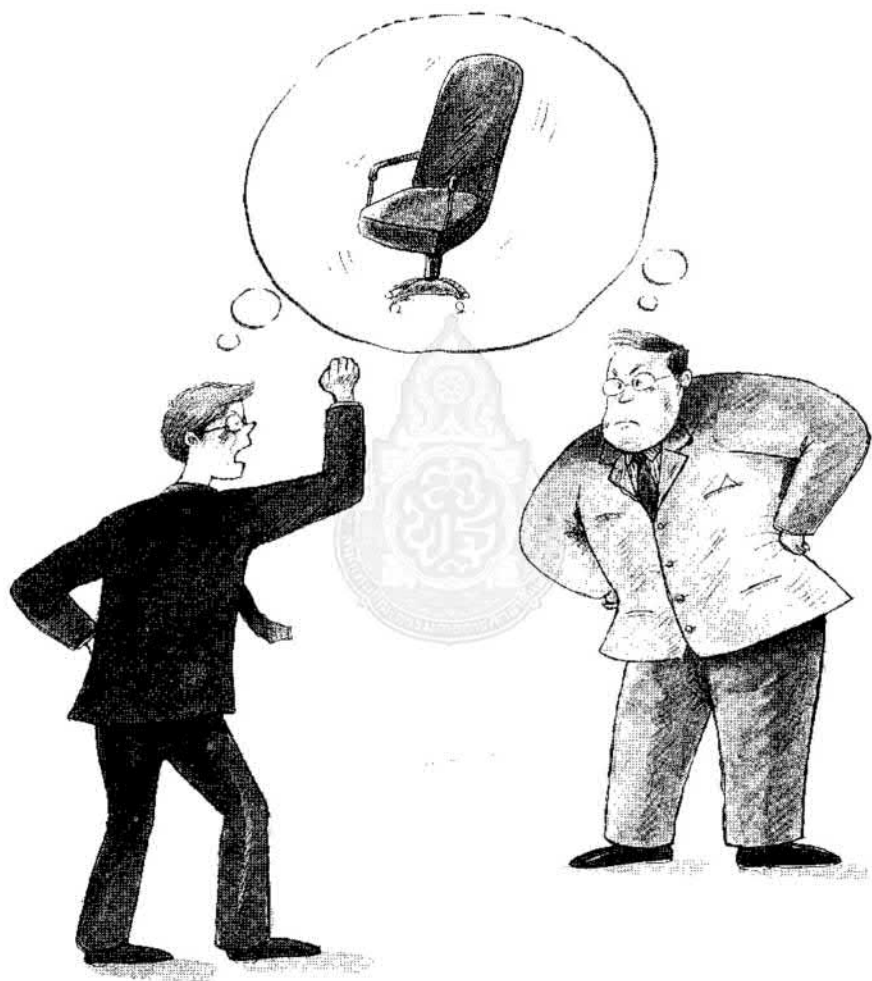
แม่คะ คุณยายและญาติทุกคนสบายดี คุณยายแม้จะแก่ไปมาก แต่ท่านยังความจำดีคะแม่ สุขภาพก็แข็งแรง ลูกไปเยี่ยมท่านเสมอ แม่อย่าห่วงนะคะ

แม่คะ ทำความดีมีน้ำใจ สุดยอดคาถาให้คนรัก คำสอนของแม่หลังจริง ๆ ค่ะ ลูกพิสูจน์แล้วคะว่าเป็นจริง แม่รู้แล้วใช้ไหมคะ เพราะแม่ต้องติดตามดูแลลูกทุกอย่างก้าว แม่คะ เมื่อก่อนลูกเคยแอบเปรียบเทียบความรู้สึกของคุณย่าของตาลูกหมีที่มีต่อลูกและตาลูกหมีว่า “เกลียดตัวกินไข่เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง” แต่เดี๋ยวนี้ สำนวนนี้คงไม่ต้อง

นำมาใช้แล้วค่ะ ลูกสามารถทำให้ท่านรักโดยไม่ทิ้งร่องรอย
ความเกลียดไว้ในใจท่านอีกต่อไปแล้วค่ะ ขอขอบคุณค่ะแม่
ที่ปลุกฝังสิ่งดีงามให้กับลูก ขอขอบคุณแม่ที่ก่อกำเนิดนกน้อย
ตัวนี้ เดียวนี้นกตัวนี้ เหนบินในฟ้ากว้างได้แล้วนะค่ะแม่
ขอบคุณสายใยรักของพ่อแม่ที่ให้ชีวิตลูก

แม่ค่ะ... ลูกรักแม่...

ขาด

สิน วรรณรัตน์

สมศักดิ์กับสมชายคือคู่แข่งสำหรับตำแหน่งรอง-
ผู้จัดการที่ว่างลง

หากใส่ข้อมูลของเขาทั้งสองลงคอมพิวเตอร์ แล้วตั้ง
คำถามว่า ใครเป็นผู้เหมาะสมกับตำแหน่งที่ต่างคนต่าง
หมายมาดปรารถนา คอมพิวเตอร์คงให้คำตอบด้วยความ
ยากยิ่ง เนื่องจากทั้งคู่ต่างได้แสดงความโดดเด่นออกมาให้
ปรากฏชัดเจนแก่ลูกน้อง เพื่อนร่วมงานและเจ้านายในระดับ
ใกล้เคียงกัน

สมศักดิ์คือหัวหน้าฝ่ายขายประจำภาคเหนือตอนบน
เขาทำยอดขายทะลุเป้าติดต่อกันกว่าห้าปี โดยเฉพาะปีนี้เขา
ทำลายสถิติการขายเกินเป้ากว่าร้อยละยี่สิบ เขาสามารถดูด
เงินลูกเล็กเด็กแดงตลอดจนคนเฒ่าชะแรแก่ชราเข้าสู่กระเป๋า
ขนาดยักษ์ของบริษัทกว่าร้อยละล้านบาท

สมชายคือหัวหน้าฝ่ายขายประจำภาคอีสานตอนล่าง เขาทำให้ทุกคนในบริษัทอ้าปากหวอด้วยความสนเท่ห์สุดขีด เมื่อสามารถผลักดันให้ส่วนแบ่งการตลาดของบริษัทพุ่งเหนือคู่แข่งอีกห้าบริษัท ตลอดช่วงเวลาอันยาวนานกว่าห้าปีของการโรมรันพันตูอันดุเดือดระหว่างบริษัททั้งห้า บริษัทมิตรเจริญไม่เคยเข้าป้ายชนะเลิศ อย่างยอดเยี่ยมที่สุดก็ไม่เกินรองอันดับสอง บางปีตกถึงอันดับสามหรือสี่ แม้ว่าตัวเลขยอดขายจำหน่ายจะเป็นรองสมศักดิ์ แต่การพุ่งทะยานขึ้นเหนือบริษัทคู่แข่ง ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จขั้นสุดยอดทีเดียว

หัวหน้าฝ่ายอื่น ๆ จึงถูกความโดดเด่นของสมศักดิ์ และสมชายกดข่มจนซิดจางไม่มีใครกล้าขัดอกเมื่อเดินผ่านเขาทั้งสอง พนักงานทุกฝ่ายทุกคนต้องยอมรับโดยปราศจากข้อโต้แย้งว่าใครคนใดคนหนึ่งระหว่างเขาทั้งสองย่อมเหมาะสมกว่าใครอื่นทุกคนในบริษัท

สมศักดิ์เป็นชายหนุ่มรูปร่างมอายุในวัยสามสิบต้น ๆ เขาเพิ่งก้าวสู่ประตูดาวเมื่อสองปีก่อน คู่ชีวิตไม่สวยจนต้องมองเหลียวหลัง แต่เธอก็ดูดีด้วยผิวอันขาวเนียนและรูปร่างที่ได้สัดส่วน เพื่อน ๆ สนิทต่างเชื่อว่าวิญญาณเจ้าชู้ของเขาคงค่อยมลายไป ด้วยความดีและความงามของผู้เป็นภรรยา แต่ทุกคนคาดผิด สมศักดิ์เลิกนิสัยร่ำรวยความรักเพียงช่วงปีแรกของชีวิตคู่เท่านั้น เขาคืนกลับมาเป็นสมศักดิ์คนเดิมที่

ชอบว่านโปรยเมล็ดพันธุ์แห่งความรักแก่หญิงสาวทั่วไป
ประหนึ่งว่า ชีวิตของเขายังอยู่เดี่ยวเปลี่ยวเอยาเหมือนวันคืน
ในอดีต

สมศักดิ์แอบมีบ้านเล็กโดยภรรยาไม่ระแคะระคาย
หล่อนเป็นพนักงานฝ่ายขายของบริษัทคู่แข่งชั้น เขาพบ
หล่อนในงานเลี้ยงฉลองมงคลสมรสของบ่าวสาวคู่หนึ่งใน
จังหวัดที่เขาไปขยายสาขา สมศักดิ์ใช้ความหล่อเหลาและ
ตำแหน่งการงานอันมีอนาคตเป็นเสน่ห์หว่านโปรยจนหล่อน
ตกบ่วงสวาทในเวลาไม่นาน

ลูกน้องหลายคนรู้เห็นความสัมพันธ์นอกกติกา
แต่ไม่มีใครถือเป็นเรื่องสำคัญ หัวหน้าที่คือหัวหน้า
ตราบเท่าที่เขายังไม่ทำอะไรอันอาจกระทบกระเทือนมาถึง
ลูกน้องใครๆ ต่างสรุปง่าย ๆ ว่าเรื่องส่วนตัวไม่ควรไปยุ่งเกี่ยว
ลูกน้องทุกคนยังคงอุทิศตนทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
จากเขา เรื่องส่วนตัวถูกตัดออกไปโดยสิ้นเชิง เขาเป็น
นักบริหารเวลาชั้นเยี่ยม รู้ว่ากาลใดควรทำอะไร และต้องทำ
อย่างดีที่สุด

สมชายรู้ความลับของสมศักดิ์ ปรากฏเงินโบราณ
บอกว่า รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง สมชายจึงใช้
ความพยายามศึกษาจุดด้อยของคู่แข่ง ความลับทั้งหมดไหล
ออกจากปากลูกน้องคนสนิทของสมศักดิ์จนหมดเปลือก
เมื่อเขาอยู่ในอาการเมามายจากเหล้าที่สมชายเลี้ยง

สมชายยิ้มอย่างสมหวัง เมื่อกุมหลักฐานชัดแจ้งว่า เมียน้อยของสมศักดิ์คือใคร อยู่ที่ไหน เขาจึงกระหึ่มว้าไฟในมือเหนือกว่าสมศักดิ์หลายขุม ถ้าเพียงแต่เขาจะกระชิบเบาๆ ให้เมียหลวงของสมศักดิ์รู้ว่า ส่วนเกินในชีวิตของหล่อนได้แตกหน่อขึ้นแล้ว เพียงแค่นี้สมศักดิ์ก็คงหัวป่นยิ่งกว่าถูกบริษัทคู่แข่งชนะประมูลโครงการสำคัญ

สมชายรู้ดีกว่านั้น ผู้จัดการไม่ชอบคนเจ้าชู้ ท่านเคยพูดเตือนพนักงานทั้งบริษัทว่า พันคนให้ตระหนักถึงเรื่องนี้หลายครั้งหลายครา ท่านได้รับคำร้องเรียนทั้งทางจดหมาย โทรศัพท์ตลอดจนมาขอพบถึงบริษัทเพื่อจัดสภาพปัญหาทางชู้สาว เมียน้อยเมียหลวง ท่านต้องวุ่นวายกับเรื่องไร้สาระทำนองนี้ไปหลายเรื่อง

สมชายรู้ว่าท่านเป็นสุภาพบุรุษเต็มตัว ครองชีวิตสมรสยาวนานด้วยความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจมากกว่าสามสิบปี ถือเป็นครอบครัวตัวอย่างแก่พนักงานทุกคน ท่านเกือบได้ตำแหน่งพ่อดีเด่นแห่งชาติเมื่อปีที่แล้ว เรื่องนี้พนักงานหญิงแทบทุกคนในบริษัทภูมิใจนัก เล่าลือไม่รู้ว่า ท่านคือตัวอย่างของผู้ชายในความผืนเล่ห์ทีเดียว

หากสมชายพูดเรื่องการมีบ้านเล็กของสมศักดิ์ แน่نونว่าคะแนนนิยมในสายตาของผู้จัดการต้องตกฮวบยิ่งกว่าวันหันทกในรอบปี

สมชายไม่ใช่คนโง่ เขาคือคนหนุ่มไฟแรงอายุรุ่นราวคราวเดียวกับสมศักดิ์ การก้าวสู่ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายระดับภาคไม่ใช่โชคบันดาล เขาอุทิศสรรพกำลังเพื่อพิชิตอุปสรรคที่ขวางกั้นจนเป็นผู้กำชัย เขาแต่งงานก่อนสมศักดิ์สองปี ภรรยาเป็นแม่บ้านเพราะหล่อนมีระดับความรู้แค่ชั้นมัธยมปลาย สมชายไม่ต้องการให้หล่อนทำงานไร้ระดับ ขณะเดียวกันเขาก็มั่นใจว่ามีเงินเดือนมากพอจะเลี้ยงเมียได้ หล่อนจึงเป็นแม่บ้านที่ไม่ค่อยมีปากเสียงนับแต่วันแรกที่ก้าวสู่ชีวิตคู่

สมชายชอบดื่มเหล้า เขาเสพมันเป็นอาจิมทุกเวลา เย็นย่ำ ตั้งแต่ร้านลาบริมถนนจนถึงผับหรูในโรงแรมชั้นหนึ่ง เขากลับบ้านดึกตื่นบ่อยๆ แต่ไม่เคยกระทบกระเทือนหน้าที่การงาน เขาแบ่งเวลาออกเป็นสองส่วนอย่างเคร่งครัด ภาคหนึ่งคือชีวิตการงานที่จะต้องอุทิศตัวเพื่อความเป็นเลิศ อีกภาคคือชีวิตส่วนตัว เขาจะดื่มเฮฮากลางหมู่เพื่อนฝูงและลูกน้องด้วยความสำราญสุดเหวี่ยงเสมอ

สมชายเป็นคนใจใหญ่ โดยเฉพาะเวลาที่เหล้าหลาย แก้วไหลลงไปสู่กระเพาะ เขาไม่เคยรังเกียจที่จะควักกระเป๋าเช็คบิล ไม่ว่าราคาตีหมกบนโต๊ะเพียงไม่กี่ร้อยหรือเรือนพัน เขาจะยิ้มด้วยความสุขสมทุกครั้งที่ควักกระเป๋าจ่ายเลี้ยงเพื่อนและลูกน้อง

น้ำเหล้าได้กัดเซาะกระเป๋าเงินของเขาลงทีละน้อย ตัวเลขติดลบเริ่มจากหลักพันสู่หลักหมื่นและหลักแสน ในที่สุด เขากลายเป็นบุคคลผู้มีหนี้สินมากอย่างไม่น่าเชื่อ เจ้าหนี้เงินกู้ต่างตั้งราคาดอกเบี้ยไว้มโหฬาร สมชายจึงต้องคิดหาวิธีชำระหนี้สิน ก่อนฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมจะล่มสลาย

สมชายลงมือเขียนตัวเลขเกินจริงเอาไปเบิกเงินบริษัท ไม่มีใครสงสัย เพราะหลักฐานทุกแผ่นล้วนเกิดขึ้นจากการโฆษณาขายของบริษัท สมชายทำได้แนบเนียนทุกชั้น โดยเฉพาะชั้นที่ทำจากพื้นที่ในต่างจังหวัด เขาแน่ใจว่าไม่มีใครระแคะระคาย มีลูกน้องสองคนเท่านั้นที่รู้เบาะแสรื่องนี้ แต่ทั้งสองเป็นลูกน้องเก่าแก่ที่เคยร่วมงานกันมาจนไว้วางใจ ประการสำคัญคือการดื่มด้วยกันหลายครั้ง ลูกน้องทั้งคู่ไม่เคยต้องควักกระเป๋าจ่าย

สมศักดิ์รู้ว่าตนมีบาดแผลที่ใครอาจส่งอีกามาจิกตีได้ ทุกเมื่อ เขาจึงพยายามจะลวงรู้จุดอ่อนของคู่แข่งบ้าง สมศักดิ์ใช้สูตรเดียวกับสมชายในการลวงความลับของฝ่ายตรงข้าม เขาใช้ลูกน้องคนหนึ่งเป็นสะพานพาลูกน้องคนสนิทของสมชายมาสู่โต๊ะเหล้า เมื่อน้ำอำพันจำนวนหนึ่งไหลลงสู่กระเพาะ ลูกน้องของสมชายก็คายความลับของลูกพี่ แม้จะไม่เปลืองเปลือยทุกหีบทุกมุม แต่สมศักดิ์ก็สามารถปะติดปะต่อข้อมูลใส่คลังไว้มากพอสำหรับถล่มสมชายเมื่อถึงคราวจำเป็น

เวลาแห่งการเฝ้าคอยใกล้เข้ามา สมศักดิ์และสมชาย ต่างเร่งฝีมือเพื่อแสดงให้ประจักษ์แก่สายตาเจ้านายไม่มีใครยอมใครง่าย ๆ ตำแหน่งรองผู้จัดการภาค ย่อมบ่งบอกถึงเกียรติยศในฐานะผู้ยิ่งใหญ่หนึ่งในห้าของบริษัทยังจะกำจรรำกายซื้อเสียงไปทั่วประเทศและอาจถึงต่างประเทศ เพราะบริษัทส่งสินค้าไปจำหน่ายทั่วโลก

ทั้งคู่ต่างซุ่มคิดสรุปคำตอบว่า มาตรการขั้นสุดท้ายที่จะจัดออกมาพิชิตคู่แข่งก็คือ การถล่มช่องโหว่รูรั่วอันสาหัสสากรรจ์ที่ต่างก็มีสะสมอยู่ในตัวด้วยกันทั้งสองคน

สมศักดิ์คิดจะแฉความลับของสมชายออกมาตีแผ่แก่สายตาของชาวพนักงาน แต่เขาก็ไม่กล้าบุ๋มบ่ามตัดสินใจ ไม่ใช่เรื่องยากเลยที่จะใช้ลูกน้องคนสนิทไปปล่อยข่าวตามโต๊ะต่าง ๆ ว่า สมชายแอบม้มเงินบริษัทจำนวนร่วมแสนบาท หลักฐานพยานบุคคลน่าเชื่อถือ ลมปากของคนลามเร็วกว่าไฟลามทุ่ง ทุกข่าวคราวความเคลื่อนไหวของสมชายย่อมอ่อนไหวต่อความอยากรู้อยากเห็นของทุกคนในบริษัทอยู่แล้ว โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเงิน ๆ ทอง ๆ ใคร ๆ ก็ย่อมสนใจเป็นธรรมดา

สมศักดิ์ใคร่ครวญคิดย้อนทวนเหมือนคนล้มป่วยด้วยโรคประสาทย่ำคิดย่ำทำ เขาตระหนักรู้ว่าตนเองมีบาดแผลไม่ใช่เล็กน้อย

สมชายแสดงอาการปฏิกิริยาให้ปรากฏหลายครั้งหลาย

ครา เขารู้เรื่องราวทั้งหมดทั้งสิ้นของสมศักดิ์ ไม่ว่าเรื่องการเที่ยวจับคนโน้นคนนี้ในบริษัทหรือการแอบมีบ้านเล็กอีกหลังโดยบ้านใหญ่ไม่ล่วงรู้ สมชายเคยพูดกระทบกระเทียบ กระแนะกระแหนให้สมศักดิ์ได้ยินไปพลางสะดุ้งไปพลางหลายตลบแล้ว

หากเรื่องรั่วไหลไปถึงประตูบ้านใหญ่ สมศักดิ์ไม่อยากจะคิดถึงจากตอนต่อไป เท่ากับทุกสิ่งทุกอย่างที่ปากเพียรมากกว่าสิบปีจะถึงคราวพังพินาศ ลมเพชรหึงของใครจะร้ายเท่าผู้เป็นเมียไม่มีอีกแล้ว

สมชายคิดจะถล่มสมศักดิ์ให้ย่อยยับยับปางวันละสามเวลาหลังอาหาร แต่เขาก็รู้ดีว่า บาดแผลบนหลังตนเองไม่ใช่แค่รอยถลอกธรรมดา มันคือแผลกลัดหนองขนาดใหญ่ที่พร้อมจะลามปามเป็นบาดทะยักอย่างง่ายดาย เพียงแต่สมศักดิ์จะเป่าเชื้อแห่งความริษยาลงไป สมชายเคยพูดให้สมศักดิ์สะดุ้งว่า ความลับไม่มีในโลก อย่าได้พยายามแต่จะเพ่งโทษของคนอื่นโดยลืมสำเหนียกว่าโทษของตนเองก็ใช้จะน้อยเสียเมื่อไร

ทั้งคู่จึงตระหนักชัดว่าต่างก็อยู่ในภาวะ “ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่” ไม่ใช่เรื่องง่ายที่ใครจะออกมาแฉลับมุลลับที่ไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมของใคร หากไก่ปูดขึ้นว่าตนเห็นตีนของงู โฉนดงูจะไม่สวนกลับเข้าปลายคางว่า ตนก็เห็นนมไก่เช่นกัน

สมศักดิ์กับสมชายจึงได้แต่คุมเชิงกันแทบไม่กะพริบตา เขาต่างก็รู้ว่าไฟใ้บสุดท้ายในมือของแต่ละฝ่าย ไม่มีใครเหนือใคร หากใครกล้าทำก่อน ผลจะไม่ต่างจากการสาดน้ำเข้าใส่กัน ย่อมเปียกด้วยกันทั้งคู่

ฤดูกาลแต่งตั้งโยกย้ายพนักงานของบริษัทผ่านไปแล้ว พนักงานหลายสิบคนผิดหวังกับการรอลุ้นตำแหน่งใหม่ที่ตนมีสิทธิ์จะได้เลื่อนไหล ถ้าเพียงแต่สมศักดิ์หรือสมชายคนใดคนหนึ่งกระเถิบขึ้นไปนั่งเก้าอี้ตัวใหม่ เก้าอี้ตัวเก่าและตัวต่อๆ ไป ก็จะทยอยว่างลง แต่ทุกคนก็ได้เพียงแต่เฝ้ารอ แม้วันคืนล่วงเลยไปกว่าครึ่งปี เก้าอี้ตำแหน่งรองผู้จัดการยังคงถูกทิ้งว่างอย่างจงใจ ผู้จัดการใหญ่ไม่ยอมแต่งตั้งใครจนแล้วจนวนรอตท่านนั่งคร่อมสองตำแหน่งโดยไม่ยอมบอกเหตุผล

สมศักดิ์กับสมชายรู้พอๆ กันว่า ความลับย่อมไม่มีในโลก มันไหลได้เหมือนน้ำ แพร่กระจายเหมือนอากาศ ความดีความชอบทั้งหลายของเขาทั้งสองเป็นที่รับรู้ของทุกคนในบริษัทมานานแล้ว สิ่งที่เป็นความลับคือความไม่ดี ความไม่ชอบพวกเขาพยายามปิดบัง บัดนี้มันอาจไหลแพร่กระจายไปสู่หูของผู้จัดการใหญ่แล้ว

ไม่มีใครรู้ว่าท่านกำลังคิดอะไรอยู่ ท่านอาจกำลังรอว่าใครจะกลับตัวกลับใจได้ก่อนกัน ไ้หรืองู สมศักดิ์หรือสมชาย เก้าอี้อันทรงเกียรติจะเป็นของคนนั้น

ฝันร้ายของแม่

เยาวนิตย์ แหมคำ

ความห่วงใย

เป็นวันที่สองแล้วสินะที่ลูกชายคนโตของฉันหายออกจากบ้าน แม้จะเพียงไม่กี่วัน แต่มันช่างนานเหลือเกินสำหรับความรู้สึกของแม่ ลูกจะรู้บ้างหรือเปล่าหนอว่าแม่ต้องทนทุกข์ทรมานเพียงใด ห่วงใยลูกแค่ไหน ทำไม ลูกจึงไม่นึกถึงความรู้สึกของแม่บ้างเลย

คืนนี้ ฉันก็ยังนั่งรอเขาอยู่ที่เดิมคือระเบียงหน้าบ้าน ฉันชะเง้อมองไปยังประตูรั้วครั้งแล้วครั้งเล่า มองเห็นภาพลูกเดินเข้ามาจนทำให้ฉันรีบผุดลุกขึ้นด้วยความดีใจ แต่แล้วก็ต้องผิดหวังอีกเช่นเคย

ฉันหยิบภาพถ่ายครอบครัวของเราขึ้นมาดูอีกครั้ง ความสุข ความอบอุ่น ยังคงมีอยู่เต็มเปี่ยมในภาพเหล่านี้ พ่อแม่ลูกชายลูกสาวรอยยิ้มที่ปรากฏบนใบหน้าของแต่ละคน ดูราวกับจะมีเสียงหัวเราะออกมาจากภาพนั้นด้วย แต่บัดนี้สีมันได้กลายเป็นอดีตไปแล้ว นับตั้งแต่สามีของฉันจากไป

เขาทั้งฉันทั้งลูกอีกสองคนไปนานแล้ว อุบัติเหตุครั้งนั้นทำให้ลูกกำพร้าพ่อ ครอบครัวของเราขาดผู้นำเหมือนว่าที่หลุดลอยไร้สายป่าน มันเป็นความเคັงคว้างของชีวิตเหลือเกิน ฉันต้องร้องไห้เสียใจอยู่นานหลายวัน ท้อแท้ หดอาลัยตายอยาก หหมดสิ้นกำลังใจทุกสิ่งทุกอย่างจนไม่เป็นอันทำอะไร ลูกทั้งสองก็หงอยเหงานาเศร้าซึม แต่เมื่อเวลาผ่านไป มันก็ช่วยทำให้ฉันได้คิดอะไรหลาย ๆ อย่าง หากแม่ไม่เข้มแข็ง แสดงความอ่อนแอให้ลูก ๆ เห็น ก็คงไม่ช่วยทำให้อะไรดีขึ้นมาเลย ฉันต้องน่านาวาชีวิตลำนนี้ฝ่าคลื่นลมมรสุม ต่อสู้กับอุปสรรคขวากหนามทั้งปวงต่อไปให้ได้

กำลังใจของฉันก็คือลูก ลูกคือนิยามเดียวเท่านั้นที่มีความหมายต่อชีวิต

เป็นลมหายใจ

เป็นกำลังใจ

เป็นความหวังของแม่

เป็นทุกสิ่งทุกอย่างของแม่

ลูกต้องมาก่อนสิ่งอื่นใดทั้งหมด

แต่... ถึงแม้จะรักลูกสักเพียงใดก็ตาม ฉันก็ไม่ได้ตามอกตามใจไปเสียทุกอย่างหรือส่งเสริมในทางที่ไม่ถูกต้องทุกสิ่งทีให้ลูกจะต้องดี จะต้องได้รับความเห็นชอบจากฉันก่อนเสมอ ไม่อยากให้เขาเลือกหรือตัดสินใจเอง เพราะหากเกิดความผิดพลาดล้มเหลว ก็ย่อมเกิดปัญหาตามมา

อย่างแน่นอน ฉันจึงจำเป็นต้องขีดเส้นเล็ก ๆ ตีกรอบบาง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายให้แก่ลูก

จริงอยู่ มันอาจเป็นความเห็นแก่ตัวของแม่ หรือ ปิดโอกาสลูกจนเกินไป แต่จะมีใครสักกี่คนล่ะที่รู้ว่าหน้าที่การเป็นทั้งพ่อทั้งแม่ในเวลาเดียวกันนั้นมันคือ ภาระอันหนักหน่วงยิ่งใหญ่เหลือเกิน ในความรัก ความอ่อนโยนนั้น จึงต้องมีความกร้าวแกร่งให้น้ำเกรงขามรวมอยู่ด้วย

หลังจากเลิกงานกลับเข้าบ้านทุกครั้ง สิ่งแรกที่ฉันมองหาก็คือลูกทั้งสองคน เมื่อเห็นเขาอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน ฉันก็จะสบายใจ แต่ถ้าหากวันไหนลูกกลับบ้านผิดเวลา หรือคนใดคนหนึ่งยังไม่กลับ ฉันก็เป็นทุกข์กังวลยิ่งนัก เกรงว่าเขาจะได้รับอันตรายหรือออกนอกกลุ่มนอกทางหวาดระแวงต่าง ๆ นานา เหมือนตีตนไปก่อนไข้ แต่เมื่อลูกกลับเข้าบ้านอย่างปลอดภัยแล้ว ฉันก็จะหายใจอย่างโล่งอกถึงกระนั้นก็ไม่วายบ่น หรือซักไซ้ไล่เลียงอย่างละเอียดยิบซึ่งลูก ๆ ก็ไม่ได้ต่อปากต่อคำ แก้วตัวหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับแม่แต่อย่างใด เขาจะก้มหน้ารับคำตำหนิ คำอบรมสั่งสอนด้วยดีทุกครั้ง

ฉันมองลูกทั้งสองด้วยสายตาที่สลับแล้วว่า เขาเป็น “เด็กดี” อยู่ในโอวาท ไม่ดื้อรั้น วุ่นนอนสบาย และเขาจะต้องมีชีวิตเป็นไปตามที่แม่วาดหวังไว้เท่านั้น ซึ่งก็เป็นเช่นนั้นตลอดมา จนเขาเติบโตอย่างเข้าสู่วัยรุ่นในขณะนี้

แต่แล้ว...เมื่อเย็นวานนี้เองทันทีที่รู้ว่าลูกชายไม่กลับเข้าบ้าน ฉันก็เริ่มกระสับกระส่ายแทบไม่เป็นอันทำอะไร นั่งมองเข็มนาฬิกา ฟังเสียงกริ่งโทรศัพท์ เสียงความเคลื่อนไหวจากภายนอก แต่ก็มีเพียงความเงียบและว่างเปล่า

ที่โรงเรียน...ฉันได้รับคำบอกเล่าจากอาจารย์ประจำชั้นว่า

“เมื่อวาน เขาก็มาเรียนนะครับ แต่วันนี้ไม่เห็นเลย มีอะไรหรือครับ”

“เมื่อเย็นวานเขาก็ไม่กลับบ้านค่ะ ดิฉันร้อนใจมาก อาจารย์คะ เขามีท่าทางผิดปกติหรือเปล่าคะ หรือเคยเล่าปัญหาอะไรให้อาจารย์ฟังบ้างไหม”

“เอ! ไม่มีอะไรนี่ครับ แต่ระยะหลังๆ สังเกตดูเขาจะซึมไป เขามีปัญหากับทางบ้านหรือครับ”

“ก็มีเล็กน้อยค่ะ แต่ดิฉันกำลังพยายามแก้ไขให้อาจารย์คะ ถ้าเขามาเรียนช่วยพูดเรื่องนี้กับเขาด้วยนะคะ และขอให้เขากลับบ้านด้วย ดิฉันเป็นห่วงเขามากค่ะ”

แม้อาจารย์ประจำชั้นจะรับปากเป็นธุระเรื่องนี้ให้ก็ตาม แต่มันก็ไม่ทำให้ฉันคลายความวิตกกังวลได้เลย จนป่านนี้ฉันก็ยังนึกไม่ออกว่าที่ลูกทำอย่างนี้ มีสาเหตุมาจากอะไรกันแน่ แล้วคืนนี้ล่ะลูกอยู่ที่ไหน...

“แม่ขา... เข้านอนเถอะค่ะ ดึกแล้ว” เสียงเรียกนั้นปลุกให้ฉันตื่นจากภวังค์ ดึงเสื้อคลุมกระชับร่างอีก เพราะ

เพิ่งรู้สึกถึงความหนาวเย็นเดี๋ยวนี้เอง

“ยังไม่นอนหรือลูก”

“น้องฟ้าเป็นห่วงแม่ค่ะ เห็นนั่งรอพี่กายอยู่นานแล้ว
แมื่อยังสุขภาพไม่ดีอยู่ด้วย สองคืนแล้วนะคะ ที่แม่ไม่ได้
พักผ่อนเลย”

“น้องฟ้าเข้านอนก่อนเถอะลูก ไม่ต้องห่วงแม่ เดี่ยว
ถ้าพี่เขากลับมาแล้วแม่อีกจะเข้านอน”

“แม่อ่อย่าคิดอะไรมากนะคะ น้องฟ้าเองก็กำลังสับสน
ถามกับเพื่อน ๆ ของพี่กายและเพื่อนที่โรงเรียนเขาก็จะช่วย
กันสับสนให้อีกด้วย คงไม่มีอะไรเกิดขึ้นกับพี่เขาหรอกค่ะ เชื่อ
น้องฟ้า นะคะแม่”

บันทึกถึงแม่

วันนี้ ฉันลาหยุดงาน เพื่อมารอดักลูกชายที่หน้า
โรงเรียนตั้งแต่เช้าและคำตอบจากอาจารย์ที่โรงเรียน ก็ยังคง
เหมือนเดิม

ฉันกลับมานั่งกอดเข้าเป็นทุกซอกอยู่ในบ้าน ด้วยความ
อ่อนระโหยโรยแรง ย้อนนึกถึงหลาย ๆ เหตุการณ์ที่ผ่านมา
รวมทั้งเหตุการณ์วันนั้น ก่อนที่ลูกจะหนีออกจากบ้าน

“ไม่นะกาย แม่จะไม่ยอมให้ลูกไปประเวศดนตรี
บ้า ๆ บอ ๆ อะไรนั่น เป็นอันตราย”

“โธ่! แม่ครับ กายขอครั้งเดียวแค่นั้นเองนะครับ”

“ไม่ได้... แม่บอกว่าไม่ก็ต้องไม่สิ ตั้งใจเรียนอย่างเดียวก็พอแล้ว เรานะยิ่งเรียนอ่อนอยู่ด้วย อย่าไปสนใจนักเลยเรื่องไร้สาระอย่างนั้น”

“ทำไมล่ะครับแม่ ดนตรีไม่ใช่สิ่งเลวร้ายหรือ ไร้สาระนะครับ กายอยากเล่นอยากเก่งเหมือนพ่อ”

“หยุดนะกาย เดี่ยวนี้หัดเถียงแม่แล้วเหรือ ถ้าแกอยากเล่นจริงๆ หรือบอกกันแล้วไม่เชื่อละก็ ไปสิจะไปไหนก็ไป แล้วอย่ากลับมาให้ฉันเห็นหน้าอีก แต่จำไว้ละ แม่ไม่ให้แกลเล่น”

แล้วเขาก็ไปจริง ๆ ไปพร้อมกับการก้มหน้านั่งเงียบอย่างเคย เหมือนยอมรับคำสั่งเด็ดขาดจากแม่ ซึ่งแท้ที่จริง... ไม่ใช่... เขากำลังลบเส้นเล็ก ๆ ทำลายกรอบบาง ๆ ที่แม่ล้อมรอบตัวเขาไว้

ในห้องนอนของลูก ฉันพบสมุดเล่มหนึ่งวางอยู่ตรงหัวเตียง เป็นสมุดบันทึกของกายที่ฉันเพิ่งได้เห็นเป็นครั้งแรก แม่ครับ...

กายรู้ว่าแม่รักกายมากเพียงใด ถึงกายจะกำพร้าพ่อ แต่แม่ก็ให้ความรัก ความอาทร เอาใจใส่ ห่วงใยดูแล เสมือนหนึ่งได้รวมเอาความรักทั้งหมดของพ่อและแม่ มอบให้กายกับน้อง มันยิ่งใหญ่กว่าสิ่งใดในโลกเสียอีก

กายรู้สึกเสมอว่า คนที่รักและเข้าใจกายดีที่สุด ก็คือแม่ เมื่อไม่มีพ่อแล้ว แม่ต้องแบกภาระทั้งหมด ต้องเหน็ด-

เหนื่อย ต้องเลี้ยงดูกายและน้องจนโตมาถึงทุกวันนี้ กายรักแม่ครับ

แม่จำได้ไหม เมื่อตอนเด็กๆ ตอนที่กายยังเรียนอยู่ชั้นประถมฯแม่ชอบเคี้ยวเชิญให้กายอ่านหนังสือเขียนหนังสือ ทำการบ้าน พยายามให้กายเป็นคนเก่งในทุกๆ อย่าง แต่กายทำไม่ได้เพราะกายโง่ กายไม่เข้าใจ เรียนไม่เก่ง เมื่อไม่ได้ตั้งใจ แม่ก็จะดุवादเสียงดัง กายกลัวจนตัวสั่นทุกครั้ง ความเชื่อมั่นในตัวเองมันหมดไปที่ละน้อยๆ แต่คนที่กายเชื่อที่สุดก็คือแม่ แม่เท่านั้น กายจึงทำตามความต้องการของแม่ทุกอย่าง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะทำได้หรือไม่ก็ตาม กายรู้ว่าทั้งหมดนั้น คือความปรารถนาดีของแม่

แม่ครับ กายจำได้ดีกับบทกลอนที่แม่เขียนไว้ มันมีความหมายสำหรับกายมาก ยังอยู่ในความทรงจำของกายตลอดมา

แม่เลี้ยงลูกปลูกขวัญผูกพันจิต
ให้ชีวิตให้เลือดเนื้อเป็นเชื้อไข
แม่รักลูกตั้งแก้วตาดั่งดวงใจ
แม่พร้อมให้พร้อมสร้างสรรค์เพื่อขวัญตา
ทั้งชีวิตของแม่นี้พลีเพื่อให้
เฝ้ากล่อมไกวขวัญแม่แม่เหนื่อยล้า
ภาระหนักนี่ยิ่งหนักนะแก้วตา
แต่ที่หนักยิ่งกว่าคือหัวใจ

หวังเพียงลูกได้เป็นเช่นแม่หวัง
 สิ่งที่แม่ปลูกฝังทำให้ได้
 เมื่อลูกเป็นคนดีแม่ดีใจ
 ได้ไหมให้แม่ขอแค่นี้

ครับ... ภายจะเป็นคนดี เป็นลูกที่ดีของแม่ จะไม่ทำให้แม่ผิดหวัง แต่แม่ครับกายอยากเล่นกีตาร์เก่งเหมือนพ่อ จำได้ตั้งแต่พ่อยังอยู่กับเรา ตอนนั้นกายยังเด็ก ๆ อยู่เลย กายชื่นชมพ่อกันมาก พ่อรักพวกเราทุกคน พ่อเป็นคนเก่งของกาย พ่อเล่นกีตาร์เก่งระดับมืออาชีพทีเดียว พวกเรายังพากันร้องเพลงคลอเสียงกีตาร์กับพ่อบ่อย ๆ แม่จำได้ไหมครับ แต่เมื่อไม่มีพ่อแล้ว ก็ไม่มีกีตาร์ตัวนั้นอีก กายรู้ว่ามันคือสิ่งสะเทือนใจสำหรับแม่ หากพ่อไม่จากเราไปเพราะรถคว่ำหลังจากเล่นดนตรีคืนนั้น บ้านเราก็คงไม่อยู่ในสภาพนี้ แม่คงเห็นกายเล่นกีตาร์ได้เหมือนพ่อ เก่งเหมือนพ่อ บ้านเราคงมีแต่เสียงดนตรีแห่งความสุข แต่มันคงเป็นไปไม่ได้เลย กายรู้เพราะแม่ไม่ยอมให้ประวัติศาสตร์ซ้ำรอยอีก แม่หวาดผวากับการสูญเสียพ่อ กลัวสิ่งนั้นมันเกิดกับกายอีกคน แต่แม่น่าจะให้โอกาสกายบ้าง เราคงไม่ได้โชคร้ายจนเกินไป ไม่ใช่หรือครับ...

แม่จำได้ไหม... เมื่อครั้งที่กายยืมกีตาร์ของเพื่อนมาเล่นที่บ้านพอแม่มาเห็นเข้าถึงกับแย่งกีตาร์จากกายไปโยนทิ้ง

โดยไม่นึกถึงความรู้สึกของกายเลย ทำไมละครับแม่ แม่ทำอย่างนั้นทำไม

แม่แกล้งทำเป็นไม่รู้ว่ากายรักเสียงดนตรี ชอบเล่นกีตาร์ แม่พยายามเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดของกาย ยัดเยียดความคิดทั้งหมดของแม่มาไว้ที่กายให้กายรับ ให้กายทำตามแม่ครับ กายรู้ว่าแม่หวังดี อยากให้เป็นดังที่แม่หวัง แต่แม่เคยถามถึงความต้องการของกายบ้างไหม

หากสิ่งที่กายทำ ถือว่าเป็นความผิดที่ให้อภัยไม่ได้ กายกราบขอโทษ แต่ขอให้รู้ว่ากายรักแม่ สักวันหนึ่งกายจะพิสูจน์ให้แม่เห็นว่า ความตั้งใจของกายก็มีวันประสบความสำเร็จได้เหมือนกัน แต่ว่าแม่จะยอมรับความเป็นตัวของกายที่ขัดกับแม่ได้หรือไม่เท่านั้น แม่ครับ... กายรักแม่

ฉันทัดสมุดบันทึกเล่มนั้น กอดมันไว้แนบอกราวกับเป็นตัวของตัวเอง กวาดตามองภาพต่างๆ ภายในห้องที่ลูกนำมาตกแต่งตามแบบของวัยรุ่น ล้วนเป็นภาพกีตาร์แบบต่างๆ และนักร้องวัยรุ่นที่เขาชื่นชอบทั้งนั้น

“โอ้! กายของแม่ แม่ไม่ควรทำร้ายจิตใจลูกเลย แม่นึกไม่ถึงเลยจริงๆ ว่าสิ่งที่แม่ปิดกั้น ยื้อแย่งเหล่านั้น มันจะมีผลร้ายถึงเพียงนี้ นึกไม่ถึงว่าซิดเล็กน้อย และกรอบบางๆ ที่แม่สร้างขึ้นมานั้น มันจะกลายเป็นกำแพงอันแน่นหนา เป็นปราการขวางกั้น เป็นเครื่องพันธนาการผูกมัด ถ่วงตรึงลูกของแม่ จนต้องพังทลายมันลงอย่างนั้น นี่ลูกคงจะระหก-

ระเหเร่ร่อน ลำบากลำบากอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ และถ้าหากมีอะไรร้ายแรงเกิดขึ้นกับลูกแม่จะมีชีวิตอยู่ได้อย่างไร แม่จะไม่ยอมให้อภัยตัวเองเลย”

ฉันเพิ่งรู้สึกผิดจริง ๆ ผิดที่เป็นต้นเหตุให้ลูกหนีออกจากบ้านครั้งนี้

กระหน้าข้าเดิม

เสียงกริ่งโทรศัพท์ดังขึ้น ปลุกให้ฉันตื่นจากการนอนพับหลับไหลไปพร้อมกับความอ่อนล้า หลังจากตระเวนตามหาลูกกายทั้งวัน เป็นโทรศัพท์จากทางโรงพยาบาลขอให้รีบไปที่นั่นโดยด่วน

เมื่อไปถึง... สิ่งแรกที่ฉันพบก็คือ นางพยาบาลกำลังเข็นรถซึ่งมีน้องฟ้านั่งอยู่ออกมาจากห้องตรวจ ตามเนื้อตามตัวมีร่องรอยของบาดแผล และผ้าพันแผลอยู่ด้วย

“น้องฟ้าลูกแม่เป็นอะไรลูก โอ้! ไม่น่าเลย”

“แม่ขา น้องฟ้าผิดเองค่ะที่ขับรถเร็วและใจลอย ไม่ทันดูเลยไปชนคนข้ามถนนเข้า ฟ้าขอโทษค่ะแม่” น้องฟ้าร้องไห้สะอึกสะอื้นอย่างเสียขวัญ กอดแม่ไว้นั่น

นี่มันอะไรกัน “ความวู่วามไม่ทันหาย ความควายเข้ามาแทรก” ให้ต้องเดือดร้อนอีกแล้วหรือ ฉันต้องควบคุมสติให้มัน ภาวนาขออย่าให้ลูกเป็นอะไรมาเลย ภาวะวิกฤตขณะนี้ ฉันรู้สึกเหมือนตัวเองกำลังเดินทางฝ่าพายุฝนที่โหม

กระหน่ำซ้ำหนักจนแทบพุงตัวไม่อยู่เลย อนิจจา นาวาชีวิต
ลำน้อยนี้จะฝ่าคลื่นลมมรสุมไปได้อย่างไรหนอ ฉันเหนื่อย
เหลือเกิน

เพิ่งสังเกตเห็นว่า ตรงหน้าห้องปฐมพยาบาลของ
ตึกอุบัติเหตุขณะนี้ มีเตียงคนไข้ชั่วคราวและร่างของเด็กวัย
๗-๘ ขวบคนหนึ่งนอนอยู่บนนั้น ตามเนื้อตามตัวมีบาด
แผลค่อนข้างมากเสียด้วย ช่างๆ เที่ยงก็ยังมีพ่อ แม่ ญาติ
พี่น้องห้อมล้อมดูอาการด้วยความเป็นห่วง แต่คนที่ร้องให้
ร้องไห้อยู่ไม่ขาดก็คือผู้เป็นแม่ นอกนั้นก็ยังมีตำรวจอีกสอง
นายกำลังสอบปากคำอยู่ด้วย แล้วจึงได้มาหาน้องฟ้า

ฉันรีบพาลูกเข้าไปขอโทษทุกคน พร้อมกับแสดง
ความเสียใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และยินดีจะรับผิดชอบ
เรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลทั้งหมด

แต่... ดูเหมือนจะไม่มีใครอยากรับฟังข้อเสนอของ
ฉันเลย เพราะทุกคนกำลังใจจดใจจ่อ รอฟังผลการตรวจ
ร่างกายอย่างละเอียดอีกครั้ง

ประมาณหนึ่งชั่วโมงต่อมา ฉันก็ต้องหวนวิตกยิ่งขึ้น
เมื่อทางโรงพยาบาลต้องส่งคนเจ็บไปโรงพยาบาลใหญ่อีก
แห่งหนึ่งอย่างเร่งด่วน เพราะเนื่องจากมีเครื่องมือไม่ครบ
ส่วนน้องฟ้าหมออนุญาตให้กลับได้ โดยให้ยาไปกินที่บ้าน
และต้องมาล้างแผลทุกวัน ฉันจึงต้องไปส่งลูกเพื่อให้หมอ
พักผ่อนที่บ้านแล้วรีบตามไปดูอาการของเด็กคนนั้นด้วย
ความไม่สบายใจ

ทุกคนกำลังรอฟังผลอย่างกระวนกระวาย ฉันทำได้
 อย่างดีที่สุดในขณะนั้นก็คือ ฝ้าปลอมโยนแม่ของเด็กคนนั้น
 ด้วยความเห็นอกเห็นใจจริง แล้วทุกคนก็ต้องหายใจอย่าง
 โล่งอก เมื่อผลการตรวจออกมาปรากฏว่า คนเจ็บพ้นขีด
 อันตรายแล้ว แต่ต้องนอนพักรักษาตัวอีกหลายวัน ส่วนค่า
 รักษาพยาบาลและค่าทำขวัญที่ฉันต้องรับผิดชอบ ยังต้อง
 ตกลงกันอีกครั้งในวันต่อไป

ฉันกลับบ้านด้วยอาการของคนทีเกือบจะหมดเรี่ยว-
 แรง มันเหนื่อยทั้งกายเหนื่อยทั้งใจ แต่จำเป็นต้องอดทน
 กัดฟันสู้... บ้านยังคงเงียบเหงาเช่นเคย สงสารลูกฟ้าที่ได้รับ
 บาดเจ็บ เป็นห่วงลูกกายที่จนป่านนี้ก็ยังไม่มีข่าวคราวอะไร
 เลย

“เป็นยังงัยบ้างลูก เจ็บแผลมากไหม”

“นิดหน่อยค่ะแม่ นี่ถ้าฟ้าไม่สวมหมวกนิรภัยตามที่
 แม่คอยกำชับละก็คงแย่กว่านี้แล้วละค่ะ”

“คุณพระคุณเจ้าคงคุ้มครองแท้ๆ จึงไม่เป็นอะไร
 มากไปกว่านี้ ทีหลังละก็ต้องขับรถให้ดี อย่าประมาท ต้อง
 ระมัดระวังอยู่เสมอลูก อ้อ! เรื่องรถจักรยานยนต์ของลูก
 คงต้องทิ้งไว้ที่สถานีตำรวจก่อนนะ พรุ่งนี้แม่จะไปจัดการให้
 แต่ต้องเอาเข้าร้านซ่อมอีกที แล้วนี่ถ้าลูกเป็นอะไรไป แม่
 ต้องเสียใจมากรู้ไหม เฮ้อ! ทำไมนะ ครอบครัวของเราจึงต้อง
 เป็นแบบนี้ ทำไมจึงมีแต่ความวุ่นวายมีเรื่องราวเกิดขึ้นไม่รู้

จบช้าแล้วช้าอีกอย่างนี้ แม่ต้องเป็นทุกข์เรื่องกายก็มากพอแล้ว
อย่าให้แม่ต้องเสียใจเรื่องน้องฟ้าอีกคนนะลูก”

“แม่ไม่ต้องเสียใจอีกแล้วละครับ... กายกลับมา
แล้ว...”

ฉันรีบมองไปทางเสียงนั้น แล้วมันทำให้ฉันตีใจที่สุด
เมื่อเห็นหน้าลูก หลังจากรอคอยจนแทบสิ้นหวัง

“กาย... กายลูกแม่ ลูกกลับมาแล้วจริงๆ”

“แม่ครับ กายกราบขอโทษ กายผิด ที่ทำให้แม่เป็น
ทุกข์มากมาย อาจารย์และเพื่อนๆ เล่าให้กายฟังหมดแล้ว
กายรู้แล้วว่าแม่รักและเป็นห่วงกายมากแค่ไหน กายขอโทษ
ครับแม่”

ฉันดึงลูกเข้ามากอดทั้งน้ำตา ความอ่อนล้าโรยแรง
หายไปจนหมดสิ้น

“แม่เองก็ผิดเหมือนกันลูก ผิดที่แม่รักลูกมากเกินไป
ห่วง กังวล คาดหวังมากเกินไป จนลืมนึกถึงเหตุผล และ
ความเหมาะสมที่ควรมี ควรเป็น แม่เข้าใจลูกดีจ้ะ”

“พอรู้เรื่องน้องฟ้า กายก็รีบกลับทันที เป็นห่วงทั้ง
แม่และน้อง มันรุนแรงเกินไปสำหรับแม่ที่จะรับได้อีก แม่
เหน็ดเหนื่อยมามากแล้วควรได้พักผ่อนเสียที และที่จริงกาย
ไม่ได้ทำเพื่อเอาชนะหรือประชดประชันแม่เลย เพียงแต่เกิด
ความน้อยใจอะไรบางอย่าง กายกลัวความผิดที่แอบไป
ซอมदनตรี จึงไม่กล้าเข้าบ้านครับแม่ กายสัญญาว่าจะไม่
ให้เกิดเรื่องแบบนี้อีกเลย”

“น้องฟ้าก็เหมือนกันค่ะ ถ้าชั่วบรณะมัตระวังกว่านี้ ก็คงไม่ทำให้แม่ต้องเดือดร้อนอีก พี่กายรู้ไหม ตั้งแต่พี่กาย ไม่กลับเข้าบ้าน แม่ก็แทบไม่เป็นอันกินอันนอนเลย แม่ต้อง เหน็ดเหนื่อย เพราะออกตามหาพี่กายทุกวัน เรื่องเก่ายังไม่ จบสิ้น ก็มีเรื่องใหม่ของฟ้าเข้ามาอีก สงสารแม่จังเลย”

“เอาเถอะลูก เรื่องที่ผ่านมามาทั้งหมดนั้น ถือว่า มันคือ ผันร้าย ของแม่ เป็นบทเรียนอันมีค่าของเราทุกคน มันคง ไม่เกิดขึ้นอีกแล้วจ้ะ”

ฉันทงมือลูกลากไปยังห้องนอนของเขา น้องฟ้าเดิน ตามมาด้วยติด ๆ ทันทึที่เปิดประตูเข้าไป พบสิ่งที่วางอยู่บน เติงเคียงคู่อยู่กับสมุดบันทึกเล่มนั้น เขาถึงกับยืนตะลึงก่อน ที่จะถลาเข้าไปหยิบสิ่งนั้นขึ้นมาลูบคลำอย่างทะนุถนอม มอง แม่และสิ่งที่อยู่ในมือสลับกันอย่างไม่อยากจะเชื่อ

“กีตาร์ตัวนี้ สำหรับวันเกิดของลูกจ้ะ วันนี้ไม่ใช่หรือ จ้ะและสัปดาห์หน้านี้แล้วไซ้ใหม่ที่ลูกจะต้องขึ้นเวทีประกวด”

ลูกลากถือกีตาร์ตัวแรกในชีวิตที่ได้เป็นเจ้าของเดิน เข้ามาหาฉันท แล้วคุกเข่าลงเบื้องหน้า

“กายกราบขอบคุณแม่ กายขอโทษ และขอสัญญา ว่าจะไม่ให้เสียการเรียนเลย กายรักแม่ที่สุดในโลกเลยครับ”

ฉันทงร่างของลูกทั้งสองเข้ามาโอบกอดไว้ด้วยความ รักยิ่ง ความทุกข์ท้อเหน็ดเหนื่อยที่มีอยู่ในวันก่อน ๆ ได้มลาย หายไปหมดสิ้น มีความรัก ความเข้าใจซึ่งกันและกันเข้ามา

แทนที่อีกครั้ง

บัดนี้... ฉันได้ค้นพบด้วยตัวเองแล้วว่า ความ
สมดุลงของชีวิตต่างหากคือเกราะป้องกันปัญหาทั้งปวง...

พราบน้อย

เปลว คุณยศยิ่ง

“เฮ้ยเจ้าออมอย่าลืมหาไม้ขีดไปด้วยละ” อวยสั่งการแล้วหันมาสำรวจดูหนังสือ ลองยัดๆ หาส่วนบกพร่องใส่ลูกดินในย่ามสะพายไหล่

“ห่อข้าวด้วยนะพี่” ออมคดข้าวมาห่อด้วยใบตองแห้ง

“เออๆ เอาเกลือไปสักหน่อยก็ดี” อวยบอก “บ้ายๆ ถ้าไม่ได้อะไรค่อยแวะไปกินข้าวกับพ่อแม่ที่ห้างนา”

“เร็วๆ น้อยไว้ย สายแล้ว” จันทรตะโกนโหวกเหวกอยู่หน้าบ้าน “อย่าลืมหาเม็ดชุ่ยไปด้วยนะ เพื่อจะได้แลกกระต่าย แล่หนูบ้าง”

“เอ็งนี่ปากเสียจริงๆ” อวยเร่งฝีเท้าตามกันจันทร “ออกปลาล่าสัตว์เขาห้ามพูดคาคดการณ่ลวงหน้า มันเป็นलगไม่ดี”

สอบไล่เสร็จแล้วเด็กสุขกายสบายใจเหมือนยกภูเขาออกจากอก ออมขึ้นไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ อวย

กับจันทร์ขึ้นไปเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ส่วนพวกที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ส่วนใหญ่ก็จะสมัครเรียนต่อ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนเดิม เพราะเป็นโรงเรียนขยายโอกาสไม่ต้องกระเสือกกระสนไปเรียนต่อโรงเรียนมัธยมในตัวอำเภอ

ลมแล้งปลายเดือนมีนาคมกระโชกแรง และร้อนผ่าวปลิดใบไม้สีเหลืองร่วงหล่น บางแห่งมีลมกีดกัว (ลมบ้าหมู) หมุนเป็นกรวยหอบเอาใบไม้กรอบและหญ้าแห้งลอยขึ้นไปบนฟ้า เด็ก ๆ วิ่งไล่เข้าไปกระโดดโลดเต้นอยู่ในใจกลางลมอย่างสนุกสนาน

ปลายใบกระเทียมในนากลายเป็นสีเหลือง มองดูเป็นผืนสุดตา ได้เวลาเก็บเกี่ยวแล้ว ป่าแพะดินดอยเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลแห้งๆ ท้องฟ้าหม่นมัวเพราะม่านควันไฟที่เกิดจากการเผาหญ้าในไร่ในสวน

“อีกไม่นานฝนก็จะตก” จันทร์แหงนมองท้องฟ้า

“เอ็งรู้ได้อย่างไร” อวยมองก้อนเมฆที่ก่อตัวเป็นดอกกระหล่ำสีเหลืองกลุ่มใหญ่เหนือสันดอย

“เอ็งไม่สังเกตหรือสีฟ้าวันมานี้อากาศร้อนอบอ้าวเหงื่อไหลไหล เหนียวเนื้อเหนียวตัว” จันทร์พูดแสดงภูมิรู้แบบผู้ใหญ่

“จริงของเอ็ง” อวยพยักหน้า “แล้ววันนี้เอ็งจะพาเราไปที่ไหนล่ะ”

“ไปแพะเหนือ ทางห้วยน้ำใสโน้น เดินลัดสวนไม้สัก
ของผู้ใหญ่บ้านไปเดี่ยวเดี๋ยวก็นั่ง” จันทรเดินนำหน้าเลาะไป
ตามนา “เข้าไปเมื่ออาทิตย์ก่อน...อย่าให้พูดเลย ทั้งนกหนู
งูลิงเยอะแยะยั่วเย้าจนแทบจะจับได้ด้วยมือเปล่า”

“หวังว่าลูกกระสุนดินดำของเราคงพอนะ” อวยตบ
ย่ำมเบาๆ หลับตาเห็นหนูพุกใหญ่หางกลมยาว “เราน่าจะเอา
จอบไปขุดตุน ขุดหนูด้วย”

“ไม่ต้องหรอกน่าจะแค่นี้ก็มากพอแล้ว” จันทรยิ้ม
“นกคุ้มตัวเท่ากำปั้น พังพอนตัวเท่าแมว วิ่งกันพล่านเชียว”

“โอโฮ! วันนี้หนังสือของข้าจะได้ดื่มเลือด”

“เอ็งนี่ปากเสียอีกแล้ว” อวยหันมาดูน้อง

หน้าแล้งอากาศแห้งลมแรง เวลาสายๆ หน่อยจะ
มองเห็นเปลวแดดสันไทรวิภะๆ ลามเลียขอบคันนา หลังคาหัง
หมาเฝ้าบ้านหลบร้อนตามข้างโอ่งน้ำ ไก่จะคุ้ยดินหมกตัวอยู่
ตามต้นไม้ คนเฒ่าคนแก่อยู่เหี่ยวเฝ้าบ้านคอยดูแลปิดกวาด
ใบไม้แห้งที่ร่วงหล่น ดูแลหม้อข้าว เตาไฟ พวกผู้ใหญ่พากัน
ออกนา ง่วนอยู่กับการระบายน้ำมาจากห้วยให้เข้าไปแช่ใน
แปลงกระเทียม พอให้ดินชุ่มนุ่มเปื่อยก็ถอนออกมามัด พวก
พ่อค้าในอำเภอมารับเหมาซื้อถึงที่ บางเจ้าไม่ร้อนเงิน ก็
เก็บแขวนราวไว้ขายตอนใกล้สงกรานต์

“นั่นจะพากันไปไหนอีกล่ะพ่อพรานน้อย” ผู้ใหญ่
บ้านตะโกนทักทาย “พวกเอ็งเตรียมของอย่างกับจะไป

ล่าช้างเชียวนะ”

“ถ้ามีก็จะล่าเหมือนกันครับ” จันทรยิ้มกว้าง “ได้
แล้วจะเอางามาฝาก”

“เออวะ...ขอให้มันได้หนูทุกสักตัวเถอะน่า” ผู้ใหญ่
บ้านหัวเราะ

“ดูแลน้องด้วยนะ อาย” แม่ของอายอดเป็นห่วง
ไม่ได้

“ไม่ต้องเป็นห่วงมันหรอกน่า ป้าบ้านเราก็คีตั้นเด็ก ๆ
มันทั้งนั้น” พ่อพูดเบา ๆ

“เฮ้ย! พวกเอ็งอย่าเที่ยวไปโค่นต้นไม้เอารังมดแดง
อีกนะ” ลุงปิ่นปราชญ์ไวก่อน

“ครับ ลุง” อายกับจันทรพยักหน้ายิ้ม

“จะยิงนกยิงหนูก็ดูหน้าระวังหลังบ้าง รีบไปสาย
แล้ว” ผู้ใหญ่บ้านเตือน กลัวว่าเด็กๆ จะยิงพลาดไปถูกคนอื่น
เพราะเคยมีบางคนยิงถูกตัวคนที่นั่งชുമดกเบ็ดอยู่ริมห้วย
โดยเข้าใจว่าเป็นนกกระเต็น แม้แต่พรานจริง ๆ ก็ยังยิงเพื่อน
พรานด้วยกันซึ่งคลานอยู่ข้างหน้าเพราะมองเห็นเป็นหมิควาย

“อีกหน่อยข้าจะเป็นพรานใหญ่ ข้าจะแบกปืนลูกซอง
เข้าไปล่าสัตว์ในฝั่งประเทศลาว” จันทรียึดอกก้าวเท้าเหยียบ
ไปบนใบสัสดังกรวบ ๆ

“ข้าด้วย” อายสนับสนุน ป้ายหลังมือขีดเหงื่อที่
ปลายจมูก “คนฝั่งลาวเขาล่าสัตว์ได้กันง่าย ๆ พ่อของข้าว่า

เขามีป่าอันอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าเดินมาจนถึงบ้าน

“แต่ข้าว่าพวกพี่ๆ เดินดั่งๆ แบบนี้ ไม่ได้กินอะไรหรอก” ออมชี้ไปที่ฝูงนกเอี้ยงที่เพิ่งผละไปจากกิ่งไม้สัก

“เอ็งนี่ปากเสียจริงๆ” อวยหันมาดูน้อง แล้วค่อยผอนผีเท้าให้เบาลง เมื่อเข้าสู่เขตป่าแพะ

“หยุดรอกเอาการนะจันทร” อวยก้มตัวลอดกิ่งสาบเสือ “โน่นๆ ตรงพุ่มพุทรา...”

“เท่าไก่ตัวเชื่องทีเดียว” จันทรพูดอยู่ในคอ ยกหนึ่งสติ๊กขึ้นเล็งไปที่นกตัวสีดำปีกสีน้ำตาลแดง

“นกกันปุดหลวง (นกกะปุดใหญ่)”

“โอ้ย!” ออมร้องเสียงหลง นกกะปุดบินร่อนหายไปทางกอไผ่ในไร่ข้างหน้า

“อะไรกันวะ” จันทรหันมามองด้วยความโมโห “คราวหน้าอย่าเอาน้องเอ็งมานะ”

“พี่อวยปล่อยกิ่งสาบเสือกลับมาติดหัวขานี้ ดินะที่ไม่ถูกตา” ออมลูบหัวป้อยๆ

“เอ็งก็เหมือนกัน อย่าเหนียวกิ่งไม้สิ” จันทรเกาหัวแกรกๆ “ถึงไม่มีคนตามหลังก็เถอะเกิดมันหักเสียงดัง เป๊ะแปะนกหนูตื่นตกใจหนีไปหมด”

“ข้าว่าไปหาเก็บผักที่ห้วย ตุนไว้ก่อนทำจะดี” อวยยิ้มแหยๆ เสนอแนวทางใหม่

“ดีเหมือนกัน ฤกษ์ยามชักไม่ค่อยดีแล้ว” จันทรนำหน้าแหวกพุ่มหญ้าสาบเลื้อยออกมาทางลำห้วย นกกระติ๊ดดำฝูงใหญ่ ตื่นคน พวกมันบินพริตออกจากกอไผ่ไร่ นกกระเต็นสีเขียวเหลือบฟ้าบินเร็วเป็นจรวด

ห้วยน้ำใสไหลมาจากดอยสูงผ่านไปที่หมู่บ้าน น้ำใสสะอาดมองเห็นก้อนหินกลม ๆ ติดพื้นทราย บางก้อนมีคราบสีเทาสีเขียวเกาะติดเป็นกระจุก น้ำลึกแค่เข่ามองเห็นปลาชิวว่ายทวนน้ำตามกันไปเป็นแถว ที่ริมฝั่งมีผักหนาม ผักกูดขึ้นเป็นดง เหนือขึ้นไปเป็นต้นกุ่มน้ำฝอยอดสีเขียวอ่อน รอให้ชาวบ้านมาเก็บเอาไปดองเก็บไว้กินตอนหน้าฝนกลางพรรษา

“เก็บผักหนามไปแกงส้มดีกว่า” อวยโผไปที่ดงผัก

“ไม่เห็นมีสักยอด” ออมแหวกดูที่กอผักกูด

“มันจะไปเหลืออะไร” จันทรแบปาก ทำเสียงสูง “มีคนมาเก็บก่อนเราแล้ว ดูลีร่อยยังใหม่ ๆ อยู่เลย แม้แต่ผักกุ่มก็ไม่เหลือ”

“เหลือสี ข้างบนโน้นไง” อวยชี้ไปที่ต้นกุ่มต้นใหญ่ “ถ้าเออลงมาได้คงเก็บดองได้เป็นโหล”

“เดี๋ยวข้าไปหาไม้มาสอย” ออมอาสา

“ไม่ต้อง ข้าจัดการเอง” จันทรถอนขวานจากเอวมาฟันฉับเข้าที่โคนกิ่ง

“ยอดไปเลยจันทร” อวยกับอมช่วยกันเก็บยอดกุ่มจากกิ่งที่โค่นลงมา ได้เกือบเต็มสองย่าม

“เฮ้ย ! พวกเอ็งอย่าฟันต้นกุ่มนะ” ใครคนหนึ่งโผล่
ออกมาทางกอ กุ่มเหนือน้ำ “พวกเอ็งทำอย่างนี้แล้วคนอื่น ๆ
เขาก็ไม่ได้กินกัน”

“มันไม่ใช่ของใครนี่ลุงทา” จันทรยังมือ ทำหน้า
เจื่อน ๆ

“เอ็งตัดต้นโค่นกิ่งมันหมด แล้วอีกก็ปีมันถึงจะ
งอกงามออกมาเท่าเดิม ดีไม่ดีมันจะหมดห้วย พวกเอ็งนี่
ฆ่าช้างเอางาซัด ๆ” ลุงทาทำเอวสั่งสอน เด็ก ๆ รีบเลี้ยวไป
ทางป่าแพะ

“ไปล่าเจ้านกกันพูดต่อดีกว่า” จันทรบ่นอุบ “วันนี้
สงสัยดวงไม่ดีจริง ๆ มีแต่เรื่องอะไรก็ไม่รู้”

“จู่ ๆ!” อวยเอานิ้วจ่อปาก ชี้ไปที่ใต้ต้นพลวง นก
จี๊แจ็บ* ลีด่าแซมขาวเด่นหยอง ๆ ไปมาบนกิ่งสาบเสื่อแห้ง
ต่ำลงมา นกคุ่มสีน้ำตาลคล้ายใบไม้แห้งค่อยเดินย่ำอย่าง
ระมัดระวัง เสียงใบไม้ขยับดังแกรก ๆ

“นี่แน่ะ” อวยปล่อยลูกดินออกจากง่ามหนังสือ

“วืด...ไ้อ้ย !” ลูกดินหมด ๆ พลาดเป้า ใบไม้แห้ง
ปลิวว่อน นกคุ่มติดตัวบินหนี

“พวกเอ็งจะเอาอย่างไรกับกูวะ” เสียงตะโกนลั่นมาจาก
ลำห้วย

---

*นกจี๊แจ็บ หมายถึง นกกาขะ

“ตายแล้ว ลุงหา ยังไม่ไปอีก” ออมทำหน้าเหลว รีบนำชบวนหลบมาสวนสักของผู้ใหญ่

“ลุงหานี้ทำอะไรบ้า เราฟันตันกุ่มก็หาว่าฆ่าช้าง ไปเถอะ ช้างกลับไปกินข้าวที่ห้างดีกว่า”

“เสียเที่ยวหมด เข้าป่าทั้งที่ไม่มีอะไรติดไม้ติดมือ กลับบ้าน อายเขาแย” จันทรตีหน้าเครียด

“ข้าว่าเผาป่าไล่คนหนูงูแยให้มันออกมาดีกว่า”

“นี่ อาวุธ” ออมยื่นไม้ขีดให้จันทร ป้อนหน้ามองดวงอาทิตย์ “ข้าชักหิวแล้วสิ ร้อนก็ร้อน”

“เริ่มตรงกอไผ่ไร่บนจอมปลวกนั้น เราแยกกันเผา ล้อมเป็นวง พวกมันจะหนีมารวมกันอยู่ตรงกลาง...” จันทรชี้มือสั่งการ

“เราก็หิบบเอาสบายๆ ไม่ต้องล่า ไม่ต้องไล่ยิงให้เหนื่อย” อวยคาดการณ์สวดยรุกับผลงานที่จะได้ “ทนหน่อย น้าอม เดี๋ยวก็ได้กินแล้ว”

แดดร้อนแรงเร่งเปลวไฟให้ลามเลียใบหญ้าแห้ง แล้วลุกรับขึ้นอย่างรวดเร็ว ลมกระโชกแรง ใบไม้แห้งกรอบติดไฟลุกสูงท่วมหัวเหมือนถูกราดด้วยน้ำมัน ควั่นสีดำลอยพุ่งเศษชีเถ้าปลิวว่อน

“นั่นกู ลิงโวย ! ยาวเป็นวา” จันทรหัวเราะ เอมือป้อนหน้ากันความร้อน วิ่งตามงูที่กระเสือกกระสนหนีตาย

“เฮ้ย ! ...อย่าเข้าไปเลย ไฟมันลุกนรกแล้ว” อวย

ถอยห่างออกมาไกล ลำลักควันไอโซลกๆ ไฟลุกลามอย่างรวดเร็วเพราะแรงลมโหมกระหน่ำทั้งหญ้าแห้งหญ้าดิบติดไฟลุกท่วม บางใบปลิวไปตกที่อื่นจุดเป็นกองไฟขึ้นมาไหม้แล้วลุกลามเป็นวงกว้าง

“ออม...จันทร รีบเผ่นเถอะ...เร็วเข้า” อวยวิ่งไม่เหลียวหลัง เสียงไฟเปรี้ยะๆ ไล่มาติดๆ

“มาทางนี้ไว้อย...เร็วเข้า มาทางห้วย เร็ว” เสียงลุงทาตะโกนก้องป่า

ไฟลามป่าเป็นบริเวณกว้าง โหมไหม้ขึ้นไปบนยอดไม้สูง นก หนู งู แะ จิ้งเหลน กิ้งก่า หนีตายกันสุดชีวิตที่หนีไม่ทันก็ถูกไฟครอกเหี้ยมดั่งซากาง ตัวพองตายอยู่ในกองเถา บ้างถูกไฟเผาไหม้ดำเกรียมเป็นดอตะโก

“ช่วยด้วย! ช่วยด้วย!” ลุงทาวิ่งหน้าตื่นนำหน้าเด็กๆ ออกทางลำห้วย พอดีกันกับชาวบ้านถือกระบองถ่วงน้ำวิ่งสวนเข้าไป บางคนหักเอากิ่งไม้เป็นพุ่มยามเข้าไปตีไฟ

แปลงกระเทียมหลายร้อยไร่รอบหมู่บ้านคลุมด้วยฟางแห้ง เป็นเชื้อเพลิงอย่างดี ถ้าไฟลงมาถึงและลามเข้าหมู่บ้าน คงเกิดความเสียหายเป็นแสนๆ บาท

ลมเปลี่ยนทิศพัดไปทางสันดอยผู้ใหญ่บ้านจุดไฟกันเป็นแนวที่ชายทุ่งให้มันลามไปพบกับไฟที่มาจากป่า ทุกคนอ่อนล้า ไฟอ่อนแรง สวนไม้สักของผู้ใหญ่บ้านและป่าแพะกลายเป็นสีดำในชั่วเวลาไม่กี่อึดใจ

“น้องละ น้องอยู่ไหน” แม่ของอวยละล่าละลักปาก
คอสั้น จันทรกับอวยยืนหน้าซิดเป็นไก่อัดมอยูกกลางวงล้อม
ทั้งมืด ขวาน หนังสือถูก ถูยำม ตกหายไพบหมด

“ตอนที่วิ่งออกมา ข้าไม่เห็นมันเลยนี่” ลุงทาหอบ
หายใจถี่ๆ

“ลูกแม่” แม่ของอวยชวนเซ พ่อกแรกเข้ามาอ้อม
อวยกับจันทรร้องไห้โฮขึ้นพร้อมกัน

ผู้ใหญ่บ้านนำขบวนพวกผู้ชายออกค้นหาศพของออม
“มันคงโหมไม่หมดหรอก คงจะมีซากให้เห็นอยู่
ไม่น่าเลยจริงจริง” ผู้ใหญ่บ้านสั่นหัวถอนใจเสือกๆ

ชั่วครูเดียวเจ้าออมก็วิ่งรี่ร้องไห้หน้าหน้าขบวนออกมา
ทางริมห้วย พ่อ แม่ อวย จันทร โผเข้ากอดกันด้วยความยินดี
พวกชาวบ้านหายใจโล่งอก

“ดินะที่มันวิ่งข้ามห้วยไปอยู่ฟากโน้น” ผู้ใหญ่ยิ้ม
ออกมาได้ “พวกเอ็งเสือกจุดไฟทำไมวะ”

“ผมจุดไฟไล่ ไม่นี้กว่ามันจะเป็นอย่างนี้” จันทร
ก้มหน้า ทำตาปริบๆ

“ทำอะไรไม่คิดหน้าคิดหลัง ไปตั้งสามสี่คนจะช่วยกัน
ห้ามปรามกันนั้นไม่มีเอาเสียเลย” ผู้ใหญ่บ้านบ่นอุบ “พวก
เอ็งดูสินั่น สวนสักกวอดไปก็ลืบไร ดินะที่มันเป็นไม้สัก
ถ้าเป็นสวนลั่นจี ลำไย ทุไม่หมดเงินเป็นหมื่นเป็นแสนหรือ”

“พวกผมจะไม่ทำอีกแล้ว” เด็ก ๆ ตอบเกือบจะพร้อมกัน

“คราวก่อนก็ล้มไม้เอามตแดง คราวนี้ก็ล้มต้นกุ่มเอายอด” ลุงทาฟ่อง

“แค่ล่านก ู แะ พวกเอ็งถึงกับลงทุนเผาป่า มันคุ้มกับสิ่งที่จะได้มาไหม ดูซิ ป่าหมดไปที่ไร ไม้หมดไปที่ต้นไหนจะเอาชีวิตไปเสี่ยงอีก จำคำคนเฒ่าคนแก่ไว้ว่า ฆ่าช้างเอางา เผาป่าหาเต่า ขุดเถาเอายอด มันเป็นการกระทำที่ลงทุนมากแต่ได้ผลไม่คุ้มกับที่เสียไป อย่าทำอีก”

“ครับ” เด็ก ๆ รับคำ พวกผู้ใหญ่ผงกหัวหงิก ๆ

“เอะละกลับไปทำงานกันต่อเถอะ ลูกใครหลานใครไปจัดการกันเอง จะว่ากล่าวเขียนต้อยอย่างไรก็รับเอาไป” ผู้ใหญ่บ้านถอนใจ เกาหัวแกรก ๆ หันไปมองสวนไม้สักสีดำท่ามกลางซากเถาและคว้นไฟที่ยังลอยกรุ่น ๆ

เซลแมนมือใหม่

ถวัลย์ มาศจรัส

ไม่รู้พระเจ้าองค์ไหนส่งผมให้มาเกิดเป็นมนุษย์ ไหน ๆ
จะส่งมาเกิดทั้งทีก็ให้ผมเกิดมาอย่างกะพร่องกะแพร่งเต็มทน

“เอ็งนี่โง่เหมือนใครอีเจ้าน้อย” เสียงพ่อคำรามเมื่อ
ดูสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน

ผมปรายตาไปทางแม่เพื่อขอความเห็นใจ แต่แม่ก็
ทำให้สะดุ้ง

“มองมาทางนี้ แสดงว่าโง่เหมือนแม่ออย่างนั้นหรือ”
แม่ถลึงตาให้ ส่วนพ่อหัวเราะก๊าก ผมเองกะว่าจะร้องให้อ้อน
แม่สักหน่อยก็เลยพลอยหัวเราะไปด้วย

“ทะเล้นจริงลูกคนนี่” คราวนี้แม่หัวเราะบ้าง

“พ่อจะบอกวิธีทำให้ฉลาดเอาไหม” พ่อทำท่าซึ้งซัง
คราวนี้แม่ปรายตามองพ่อด้วยรอยยิ้มน้อย ๆ

“แม่ปูสอนลูกปู” แม่หัวเราะ ขณะที่ผมเองไม่เข้าใจ
ว่าวิธีทำให้ฉลาดเพิ่มขึ้นนั้นไปเกี่ยวอะไรกับปู

“ปู่เค็มหรือแม่” ผมหันไปถาม

“ถามพ่อเอ็งโน้น”

ผมหันจะไปถามพ่อ แต่พ่อเดินหนีไปเสียแล้ว

ความจริงผมคุ้นกับคำว่าโง่มานาน ถ้าจะว่าไปแล้ว
ก็น่าจะตั้งแต่จำความได้นั้นแหละกระมัง เพราะคำว่าโง่
ช่างคุ้นหูเสียจริง

แม่เล่าว่าเด็กอื่นๆ เวลาหัดพูดนั้นมักจะพูดว่าจ๋า...จะ
หรือไม่กี่หมา หมา แม่ แม่ อะไรอย่างนั้น แต่ของผมแม่
บอกว่าพอพูดได้คำแรกก็พูดว่า โง่ โง่ โง่

“ที่แรกนึกว่าเอ็งเป็นหมาเสียอีก เสียงคล้ายๆ โมะ
โมะ เวลาที่เขาเรียกหมากินข้าว” แม่หัวเราะขณะที่ผมนั่งยิ้ม
แห้งๆ

“โง่มาตั้งแต่เกิดเลยหรือแม่” ผมถามเบาๆ

“ใช้นะซี” แม่ตอบเสียงดัง “คงเป็นเพราะใครๆ
ก็ว่าเอ็ง โง่ โง่ โง่ ก็เลยฟังจนขึ้นใจ พอพูดได้ก็พูดว่า โง่ พูด
จบยังนั่งยิ้มอีกแฉะ” ไม่รู้แม่ทำอะไรนั้หน

“ทำไมเขาปรักปรำว่าผมโง่ละแม่” คราวนี้ผมหัวเราะ
บ้าง

แม่มองหน้าเหมือนอ่อนใจเต็มที่

“ก็ขนาดพอเห็นตะเกียงจุดอยู่คลานลี้เข้าไปที่เดียว
จะจับไฟให้ได้”

คราวนี้ผมได้ที่ละ

“เด็กทุกคนแหละแม่ เห็นเปลวไฟแล้วก็อยากจับ
ทั้งนั้น”

แม่พยักหน้า

“แต่เด็กอื่นจับอย่างมากที่สุดหนเดียว พอรู้ว่าร้อน
ต่อไปเขาก็ไม่จับอีก”

ผมพยักหน้าเห็นด้วย

“แต่เอ็ง” แม่หัวเราะ “จับแล้วจับอีกจนมือพอง
เป็นแผลฟะพะ ไม่รู้จักเข็ด”

ผมนั่งก้มหน้า รู้สึกอายแม่อยู่มากเหมือนกัน

“เอ็งว่าเอ็งโง่หรือเปล่าเจ้าน้อย” แม่เอื้อมมือมาสะกิด
ผมสะดุ้ง

“โง่สิแม่” ผมเฉลยยอมรับ

คราวนี้แม่หัวเราะก๊าก

“แต่แม่ว่าคนเราโง่เสียบ้างก็ดีเหมือนกันนะ แม่เห็น
คนฉลาดๆ มีเงินมีทองมากมาย คิดแต่โกงเขา จ้างวานฆ่าเขา
พอตำรวจจับได้ยังโกหกอีกว่าไม่เคยคิดโกงใคร ฆ่าใคร คน
ฉลาดนี้เวลาโง่แล้วโง่യാบอกใคร” แม่พูดแล้วหันมามองผม
ผมก็ได้แต่ยิ้มแหยๆ นึกโมโหตัวเองอยู่เหมือนกันว่าเกิดมา
กะเขาทั้งที ทำไมโง่หนักก็ไม่รู้

ความโง่ของผมได้รับคำรับรองจากครูประจำชั้น
อย่างแข็งขัน ถึงกับเคยบอกว่า ถ้ามีการประกวดเด็กโง่แล้ว
ไม่มีวันที่ใครจะเอาชนะผมได้

การที่ครูพูดอย่างนี้ ก็เพราะเมื่อคราวที่ครูคัดนักเรียนไปประกวดตอบปัญหาซึ่งรางวัลในงานวันประถมศึกษาอะไรนั้นแหละ ครูถามว่าใครจะสมัครไปบ้าง

ผมเห็นเพื่อนๆ ยกมือกันเพียบพร้อม ไม่ทันรู้ว่าครูถามว่าอะไรก็เลยตกใจยกมือตามเพื่อนไปด้วย

“เด็กชายน้อย” ครูยื่นหัวเราะอยู่หน้าชั้น

“ครับ”

“เธอจะเอาอะไรไปตอบกับเขา”

“ตอบอะไรครับ” ผมงง เพราะตอนยกมือนั้นก็ยกมือตามเพื่อนๆ ไม่รู้ว่าครูถามอะไร

“เธอเคยเห็นควายไหม” ครูกลั่นยิ้ม

“เคยครับ” ผมยี้ดออดออด หวังจะได้รับคำชมจากครูให้ชื่นใจ

“เห็นที่ไหน” คราวนี้ครูกลั่นยิ้มไว้ไม่ไหว ก็เลยหัวเราะออกมา

“หน้าห้องเรียนนั่นไงครับ” ผมชี้มือไปหน้าชั้น

โอโฮ! เท่านั้นแหละครับ ครูแกโกรธเสียไม่มี หาวาผมโง่แล้วยังไม่มีมารยาทอีกต่างหาก ความจริงผมชี้ไปที่รูปควายที่ใครไม่รู้วาดไว้ที่มุมกระดานดำ

“เอาไว้มให้มีการประกวดเด็กอภิมาโง่ก่อน ฉันจะส่งเธอไป” ครูยีนกัตฟัน

นั่นแหละครับ ตั้งแต่นั้นมาผมก็เชื่อว่าตัวผมนั้นโง่

จริง ๆ ซึ่งแต่ก่อน เมื่อ พ่อ แม่ ญาติโกโหติกา ว่าผมโง่ผมไม่เคยเชื่อเลย พอครูรับรองแข่งขันว่าผมโง่แน่ ๆ แล้วผมจึงยอมรับและสงบเสงี่ยมเจียมตัวตลอดมา

เรื่องที่เล่ามานี้ ก็สืบทอดปามาแล้วละครับ ตอนนั้นผมก็เรียนได้เกรดสอง สองจุดสอง สองจุดสาม เกรดคงที่ไม่ขึ้นไม่ลงเหมือนหุ่นในตลาดหลักทรัพย์ที่พุ่งปรี๊ดปร๊าดนั้นหรอก जबวุฒิปวช.มาได้นี้ก็นับว่าเป็นศรีแกว่งศัตรกูลอย่างเหลือหลายแล้ว พ่อกับแม่คุยอวดพวกเพื่อนกรรมกรก่อสร้างไปทุกหนทุกแห่งว่า ไม่นึกเลยว่าเจ้าน้อยโง่จะเรียนสูงถึงขนาดนี้

ไหน ๆ พ่อกับแม่ก็ลงทุนชมเชยผมขนาดนั้นแล้ว ผมจำเป็นต้องหางานดี ๆ ให้ท่านชื่นใจหน่อย แต่ไปสมัครงานที่ไหน พอเขาขอดูเกรด ดูเงินเดือนที่เสนอขอแล้วต่างก็พูดเหมือนกันทุกแห่งว่า แล้วเราจะติดต่อไปภายหลังนะครับ

จากประสบการณ์ ถ้าเขาพูดอย่างนี้แล้วละก็อย่าไปรอให้เสียเวลาเลย คนฉลาด ๆ นี้เขามีวิธีพูดที่รื่นหูอย่าบอกใครเชียวละครับ

ผมเดินสมัครงานจนล้าเย็นวันหนึ่งผมนั่งหมดอาลัยตายอยากอยู่ที่สนามหลวงก็เห็นคนมาเดินขายว้าว ซึ่งว่าดังกล่าวนี้นี้ไม่ใช่ว้าวที่ทำจากโครงไม้ไผ่และกระดาษเหมือนว้าวทั่วไป หากแต่เป็นว้าวที่ใช้โครงพลาสติกสีสดสีลักษณะอ่อนบาง ๆ ทำเป็นตัวว้าว รูปร่างของว้าวก็ออกแบบ

เสียดายเหมือนเครื่องบินคองคอร์ดอย่างไรรายางนั้นทีเดียว

คนชายเป็นเด็กหนุ่ม เขาก็อวาวดังกล่าวนามสามสี่ตัว
เดินโฉบไปที่ที่มีเด็ก ๆ อยู่มาก ๆ พ่อแม่ที่ไม่ได้ซื้ออวาวให้ลูก
ไว้ก่อนพอลูกเห็นว่าสวยบาดจิตบาดใจก็ร้องงอแงจะเอาอวาว

“ไม่ดีหอรอกลูก ตัวมันใหญ่ไป” พ่อแม่พยายามชี้ให้
ลูกเห็นถึงความไม่ดีของอวาวพลาสติก

คนชายได้ยินถนัดทีเดียวว่าเด็ก ๆ ร้องที่จะซื้ออวาว
ของเขา และก็ทำเป็นไม่ได้ยินพ่อแม่ที่บอกลูกว่าอวาวพลาสติก
ไม่ดี เขาเดินเฉียดวนเวียนอยู่แถวนั้น เมื่อเห็นเด็กร้องหลาย
คน และเริ่มมีคนสนใจมองดูอวาวหลากสีของเขา เขาก็ปล่อย
อวาวตัวหนึ่งให้มันทะยานขึ้นสู่ท้องฟ้าไปไม่สูงนัก

เห็นชัดทีเดียวว่า อวาวพลาสติกนั้นเมื่อขึ้นไปได้ลม
แล้วสวยงามยิ่งนัก สีสดใสตัดกับท้องฟ้าสีครามทำให้
โดดเด่นกว่าอวาวตัวอื่นๆ ทั้งทั้งสนามหลวง

ความจริงราคาอวาวทั้งชุดไม่น่าจะเกิน ร้อยห้าสิบบาท
แต่เมื่อเด็กร้องชักดิ้นชักงอและติดกับพ่อแม่ ราคาอวาวตัวนั้น
ก็โก่งราคาขึ้นไปถึงร้อยเจ็ดสิบบาท

“ร้อยเจ็ดสิบบาท ร้อยเจ็ดสิบบาท” คนชายอวาวทำไม่รู้
ไม่ชี้กับเสียงห้ามของพ่อแม่ที่บอกว่าอวาวราคาแพงและไม่ดี
“สามตัวสุดท้ายแล้วนะครับ” คราวนี้หลายคนมามุงดูเขา
มากยิ่งขึ้น

คนหนึ่งซื้ออวาวไปหนึ่งตัวโดยไม่ต่อราคา เขาเหลือ

ว่าวสองตัว

“ไม่มีขายอีกแล้วนะครับ” ผมเห็นเขาชำเลื่องมองดูคนที่ต้องการซื้อว่าว เมื่อเห็นว่ามีคนทำท่าจะซื้อหลายคนเขาจึงขึ้นราคาหน้าตาเฉย “ร้อยเก้าสิบบาทขาดตัวครับไม่มีอีกแล้ว”

เด็กหนุ่มคนหนึ่งตรงดิ่งเข้ามา พลังโบกเงินใบละร้อยสองใบชูหรา

“ซื้อตัวหนึ่ง” เขารีบส่งเงินให้

“เหลือตัวสุดท้าย มาก่อนได้ก่อน สองร้อยบาทขาดตัวครับ” คนขายว่าวฉวยโอกาสอย่างน่าเกลียด เด็กคนเดิมร้องให้แล้วลงไปดินชลุ่กอยู่กลางสนามหญ้าพ่อแม่ห้ามอย่างไรก็ไม่ฟัง ร้องให้เสียจนเสียงแห้ง จนแม่ต้องวิ่งไปแย่งซื้อว่าวตัวนั้นมาจากคนอื่น

“สองร้อยบาทขาดตัวนะครับ ตัวสุดท้ายแล้ว” คนขายว่าวไม่จ้อ

แม่ของเด็กคนนั้นควักสตางค์ให้ด้วยใบหน้าที่เง่างอเดินถือว่าวมาหาลูกสาวกับจะกินเลือดกินเนื้อ

ผมนั่งมองเหตุการณ์นั้นแล้วก็เกิดความคิดบางอย่างขึ้นมา

คนขายว่าวคนนั้นสอนวิชาชีพให้ผม ส่วนเด็กที่นอนซกดินซกกร้องจะเอาว่าวนั้นสอนช่องทางทำมาหากินให้โดยไม่รู้ตัว

ผมเกิดความคิดขึ้นมาจับปล้นทันที

“สินค้าตามเทศกาล สินค้าใหม่” ผมเผลอตะโกนออกมาเหมือนเมื่อครั้งที่อาคิมิติดส ก้าวลงแช่น้ำในอ่างอาบน้ำ ครุ่นคิดถึงวิธีขังทองคำแท้ พอน้ำล้นอ่างก็ตะโกนว่า ยูเรกา ยูเรกา จับพบแล้ว จับพบแล้ว อย่างนั้นทีเดียว

ผมเริ่มอาชีพแรกด้วยการไปรับผ้าห่มจากโรงงานมาขาย

“ร้อนตับแลบอย่างนี้นะ เอ็งจะให้ข้าซื้อผ้าห่ม” พรรดพวกกรรมกรของพ่อหัวเราะ “เอ็งนี่มันโง่เหมือนควายนะ”

“ตามจริง ๆ พ่อ เกี่ยวอะไรกับควาย”

“อ้อ ก็พวกที่มาซื้อผ้าห่มนะซี เวลาหน้าร้อนผ้าห่มราคาถูก ๆ คะยั่นกะยอเท่าไรก็ไม่ยอมซื้อ พอหน้าหนาวมาถึงแพงเท่าไรก็ซื้อ” พ่อผมหัวเราะ

“เหมือนชวานาซื้อควายตอนที่เงื่อนาราคาควายก็แพงเป็นธรรมดา สาว ๆ สมัยก่อนวันตรุษเป็นประเพณีสำคัญต้องแต่งกายสวยงามก็วิ่งไปหาซื้อผ้าต่อนั้นซึ่งใคร ๆ ก็ซื้อผ้าซึ่งหายากราคาก็แพง โบราณเขาเรียก ซื้อควายหน้านาซื้อผ้าหน้าตรุษไง”

“อ้อ ซื้อของช่วงที่ใคร ๆ ต้องการก็แพงเป็นธรรมดาใช้ไหมแม่” ผมนึกได้ “แต่แม่ เหลือผ้าห่มไว้บ้างหรือเปล่า คินนี่เข่าว่าจะหนาวมากกว่าเมื่อคินนะ”

“เออจริง” ทั้งพ่อทั้งแม่ดูท่าจะหนาวมากทีเดียว.

แม่เล่าให้ฟัง

คำรบ บุญเกตุ

ภาพถ่ายของแม่ที่ตั้งไว้ในงานศพนั้น ทำให้ข้าพเจ้าต้องตอบคำถามบรรดาแขกเหรื่อที่มาร่วมงานหลายคนทีเดียว ประมวลคำถามส่วนมากที่ชอบถาม ก็คือ ถ้ายนานหรือยัง... อายุเท่าใด... ทำงานอะไร และป่วยเป็นโรคอะไร

ข้าพเจ้าก็ตอบไปตามความเป็นจริงว่า ภาพถ่ายของแม่ถ่ายเมื่อข้าพเจ้าเป็นข้าราชการชั้นตรี สมัยเป็นข้าราชการครูชั้นตรีคนแรกของอำเภอ เนื่องจากสอบชุดวิชาครู พ.ม. ได้ เหตุที่แม่ถ่ายก็เพราะถ่ายตามอย่างพ่อ เดิมที่ทั้งพ่อและแม่ไม่เคยถ่ายรูปมาก่อนเลย ครั้นเมื่ออายุมากขึ้นพ่อก็คิดว่าคงอยู่ดูโลกไปได้อีกไม่นาน ชีวิตเปรียบเหมือนไม้ใกล้ฝั่ง จะตายวันตายพรุ่งไม่อาจทราบได้

วันหนึ่งพ่อบอกให้น้องสาวของข้าพเจ้าพาไปถ่ายรูป และให้ทางร้านขยายขนาด ๑๒ นิ้ว เวลาพ่อตายจะได้เอาภาพถ่ายมาตั้งในงานศพ พวกลูกๆ จะได้เยี่ยมหน้าเยี่ยมตา กับคนอื่นเขา เพราะลูกๆ ของพ่อก็เป็นข้าราชการครูถึงสี่คน พ่อคิดว่าครูเป็นผู้มีเกียรติ แสดงให้เห็นว่าพ่อเป็นคนที่มีความรอบคอบ และรักศักดิ์ศรีของวงศ์ตระกูล

เมื่อน้องสาวคนที่เป็นครู ไปรับภาพถ่ายมาจากร้านก็นำมาแขวนไว้ที่ข้างฝา แม่เห็นเข้าก็อยากจะทำบ้าง จึงบอกให้น้องสาวพาไปถ่ายในเวลาห่างกันเพียงเล็กน้อย เมื่อรับภาพถ่ายมาแล้ว ก็นำไปแขวนไว้คู่กับภาพถ่ายของพ่อ แต่ทว่าความตายเป็นของไม่เที่ยงแท้แน่นอน แม่ซึ่งมีอายุน้อยกว่าพ่อสี่ปี ก็มาด่วนตายไปเสียก่อน เมื่ออายุได้เจ็ดสิบหกปี

เมื่อครั้งที่พ่อกับแม่ถ่ายรูปกันนั้น พ่อมีอายุประมาณหกสิบปีเศษๆ ส่วนแม่นั้นยังไม่ถึงหกสิบปี ทั้งพ่อและแม่มีอาชีพทำไร่แต่เพียงอย่างเดียว ที่บรรดาแขกบางคนที่มาในงานพากันสงสัย ก็คงจะเห็นภาพถ่ายของแม่หน้าตาอึมเิบดูเหมือนยังสาว มีสง่าราศี และจัดว่าเป็นคนสวยคนหนึ่งนั่นเอง ซึ่งฟังดูแล้วไม่น่าเชื่อเลยว่าเป็นชาวไร่ที่ทำงานหนักตรำแดดตรำฝน ดูแล้วน่าจะเป็นแม่ค้า ข้าราชการ หรือคุณนายอะไรทำนองนั้นกระมัง

เมื่อแม่ของข้าพเจ้าเสียชีวิตนั้น พ่อได้ป่วยเป็น
อัมพาต ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้แล้ว น้องสาวเอาศพแม่ไปไว้
ที่วัด ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลจากบ้านเท่าใดนัก เพราะสถานที่กว้าง-
ขวางดี เนื่องจากลูก ๆ เป็นครูถึงสี่คน เป็นชายสองคน หญิง
สองคน ต่างก็มีเพื่อนที่เป็นข้าราชการครู และบุคคลที่รัก
ใคร่นับถือ ที่จะต้องมาในงานศพของแม่ไม่ใช่น้อยเลย แม่มี
ลูกสิบคน ตายเสียสี่คน และในบรรดาลูก ๆ ที่ยังมีชีวิตอยู่หก
คน ต่างก็รักแม่มากไม่ยอมเผาศพแม่ในเมรุ แต่ได้ไปให้ช่าง
แทงหยวกที่มีฝีมือ มาทำที่เผาศพเป็นกรณีพิเศษในบริเวณ
ลานวัด และจัดการประดับประดาวิจิตรตระการตา

บรรดาน้อง ๆ ไม่อยากให้ข้าพเจ้าทำอะไรทั้งสิ้น
เพราะเห็นว่าเป็นพี่คนโตเหนื่อยยากมามาก เสียสละส่งน้อง ๆ
เรียนจนสำเร็จได้เป็นครูบาอาจารย์ไปตาม ๆ กัน เลยมอบ
หน้าที่ให้เป็นคนต้อนรับแขก และคอยดูแลพ่อ ซึ่งพวกน้อง ๆ
พามางานศพแม่ด้วย

พ่อมักจะขำเสื่อไปทางภาพถ่ายและที่ตั้งศพอัน
สวยงามของแม่บ่อย ๆ พร้อมกับน้ำตาซึมไหลอาบแก้มที่
เหี่ยวย่น ข้าพเจ้าสังเกตดูรู้สึกว่ พ่อมีความอาลัยอาวรณ์
และโศกเศร้าเสียใจในการจากไปชั่ววันรันดร์ของแม่มากเพราะ
แม่เล่าให้ฟังว่ากว่าพ่อจะได้แม่มาเป็นคู่ชีวิตนั้น พ่อต้อง
ฝ่าฟันอุปสรรคขวากหนามมาไม่น้อยเลยทีเดียว

งานศพของแม่กลายเป็นงานสำคัญใหญ่โต ที่มีแขกเหรื่อซึ่งเป็นบุคคลสำคัญมากหน้าหลายตมาเป็นเกียรติในงานฌาปนกิจ และงานได้ผ่านพ้นไปอย่างสมศักดิ์ศรี

อันดับต่อไปนี่ เป็นเรื่องราวของ “แม่เล่าให้ฟัง”...

ในวันธรรมสวนะในเทศกาลวันเข้าพรรษาวันหนึ่ง แม่ชวนยายไปทำบุญที่บนศาลาการเปรียญวัดวังกะพี้ ในวันนั้นมีพุทธศาสนิกชนไปทำบุญกันอย่างล้นหลามจนทำให้ศาลาซึ่งกว้างใหญ่พอประมาณ แลดูคับแคบลงอย่างฉับใจ และเป็นการบังเอิญอย่างเหลือเกิน ที่แม่ได้มีโอกาสพบกับพ่อในวันนั้น

พ่อได้เล่าให้แม่ฟัง ภายหลังที่ได้แต่งงานกันแล้วว่า มันเป็นรักแรกพบก็ว่าได้ทั้ง ๆ ที่ชีวิตของพ่อ นับตั้งแต่วัยเด็กจนเติบโตเป็นหนุ่ม และได้ผ่านการบวชเรียนเขียนอ่านมาแล้ว ก็ได้พบได้เห็นบรรดาสาว ๆ มากมายนับไม่ถ้วน แต่ก็ยังไม่เคยนึกชอบนิกรักใคร่อย่างฝังใจ เหมือนความรักที่เกิดขึ้นกับแม่ในวันนั้น เพียงชั่ววูบแรกที่พ่อเห็นแม่กำลังก้าวขึ้นบันไดศาลามากับยาย ประหนึ่งว่ากามเทพได้นำวสันตผลมาปักกลางทรวงอก จึงนึกอธิษฐานในใจว่า หากเราทั้งสองเคยเป็นเนื้อคู่กันมาแต่ในชาติปางก่อน ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลพิภพโปรดลงใจให้เรอนั่งบนกระดานแผ่นเดียวกันกับที่พอนั่งอยู่

ชะรอยที่เราทั้งสอง คงจะเป็นเนื้อคู่กันจริง ๆ ปรากฏว่าแม่ชวนยายไปนั่งลงข้าง ๆ ที่พ่อนั่งอยู่ พ่อก็ถือโอกาสชวนคุย ถามว่าเป็นคนที่ไหน เพิ่งเคยเห็นหน้าในวันนี้เอง แม่ไม่ได้คิดอะไรมากก็พูดคุยไปแบบประสาชื้อ ๆ บอกกับพ่อว่าอยู่เรือ มาจอดเผาถ่านอยู่ที่บ้านชาน และก็เพิ่งเคยมาทำบุญที่วัดนี้เป็นครั้งแรก

ตามปกติ แม่ก็ไม่ใช่เป็นคนช่างพูดช่างคุยเท่าใดนัก แต่ไม่ทราบว่าเป็นด้วยเหตุอันใด แม่พูดคุยกับพ่อเป็นปีเป็นชุล่ย แทบไม่หยุดปากเลยทีเดียว แม่เฟลิดเฟลิดกับการเล่าประวัติความเป็นมาของครอบครัวให้พ่อฟังอย่างเป็นคั่งเป็นแคว พ่อมองเห็นช่องทางเปิดกว้าง จึงเลียบเคียงถามว่า จะขอเป็นมิตรด้วยสักคนจะรังเกียจไหม แม่บอกว่าไม่รังเกียจ และก่อนที่จะจากกัน พ่อบอกว่าหากมีเวลาว่างจะไปเที่ยวเล่นที่เรือจะอนุญาตและยินดีต้อนรับหรือไม่ แม่บอกว่าถ้าจะไปก็ได้ ยินดีต้อนรับทุกเมื่อ

ครั้นแล้วในวันหนึ่ง พ่อก็ตัดสินใจไปหาแม่ตามที่ได้พูดไว้ แม่ต้อนรับด้วยอัธยาศัยอันดี พาหนะของพ่อเป็นเรืออีโปงลำไม่ใหญ่นัก เป็นของญาติที่อยู่แพหน้าตลาดวังกะพี

แม่บอกกับข้าพเจ้าว่า พ่อเป็นคนที่แปลก ขณะที่มาติดพันกับแม่ก็ไม่ยอมแพร่งพรายให้ใครรู้แม้แต่คนเดียว คงกลัวว่าเกิดแม่ไม่รักขึ้นมา ก็จะทำอายขายหน้าเขาแยใคร ๆ ก็จะพากันล้าว่าเป็นคนนอกหักอย่างนั้นกระมัง

แม่หัวเราะหึๆ ในลำคอเมื่อเล่ามาถึงตรงนี้ แม่เล่าต่อไปว่า ความจริงพ่อเกี้ยวผู้หญิงไม่เก่ง (สมัยนี้นิยมใช้คำว่าจีบ) พ่อจะพูดจาเรียบร้อย ตรงไปตรงมา ดูเป็นผู้หลักผู้ใหญ่ดี ผิดกับครูเพชร ที่เป็นคนปากหวานชนิดพูดจะจำคุณผม คุณน้ำไหลไฟดับ หูตาแพรวพราว แสดงกิริยาก็อร่อย ก้อตลก เอาอกเอาใจสารพัด เคยเพียรจีบแม่สมัยที่เป็นหนุ่มอยู่ ผู้หญิงบางคนอาจจะชอบ แต่แม่บอกว่าไม่ชอบผู้ชายประเภทนี้ ขึ้นชื่อว่าคนเจ้าชู้ก้อดเจ้าชู้ไม่ได้อยู่ดี เดียวก็ไปทำกับคนอื่นอีก เห็นผู้หญิงสวยๆ เป็นไม่ได้ ตาเยิ้มเป็นมัน กระแจะเข้าไปหาเลยทีเดียว แม่หัวเราะชอบใจจนทร่วงออกกระเพื่อม

ข้าพเจ้าเคยเห็นครูเพชรตั้งแต่ครั้งเป็นเด็ก แก่ชอบสวมหมวกกะโล่ชอบหนาคุยจ้อทีเดียว ถ้ามแม่ว่ามีลูกก็คนแล้ว แม่บอกโดยไม่ปิดบัง พอดีข้าพเจ้านั่งเล่นอยู่ที่กราบเรือ แม่ชี้มือมาทางข้าพเจ้าพร้อมกับบอกว่านี่แหละคนโตครูเพชร มองจ้องหน้าข้าพเจ้าแล้วบอกว่าหมอนี่หน้าตาเอาเรื่อง นิสัยของครูเพชรอีกอย่างหนึ่งคือชอบตมว้ย ตามบ้านนอกจะมีมว้ยชกในงานสลากภัตเป็นประจำทุกวัด

ทุกๆ ครั้งที่แม่พายเรือข้ามส่ง แม่ไม่เคยคิดเงินค่าจ้าง แม่บอกว่าเขาเป็นถึงครูบาอาจารย์ เคยรู้จักพูดคุยกันมา ครูเพชรชมแม่ว่าเป็นคนมีน้ำใจงาม และจะต้องกล่าวคำขอบใจทุกครั้ง ข้าพเจ้าทราบที่ครูเพชรสอนอยู่ที่โรงเรียน

ประจำจังหวัดชาย พอสงครามโลกครั้งที่สองยุติลง ได้ข่าวว่า
ครูเพชรลาออกจากครูไปสมัครเป็นปลัดตำบล

ว่ากันว่าความลับย่อมไม่มีในโลก โดยเฉพาะเรื่อง
ของความรัก ยากนักที่จะปิดไว้ได้อย่างมิดชิด แม่น้องชาย
อีกสามคน ก็ย่อมต้องมีเพื่อนฝูงและสมัครพรรคพวกเป็น
ธรรมดา พอถึงฤดูแล้งน้ำลดเรือต้องขึ้นคานเพื่อชุดชั้นเก่า
ออกแล้วยาเรือใหม่ แม่ต้องเข้าครัวกับเพื่อนสาวชาวบ้าน
ของแม่ ช่วยกันทำอาหารคาว เลี้ยงแขกที่มาช่วยยาเรือ
และที่จะขาดไม่ได้ก็คือ “เหล้ายาปลาปิ้ง” ประเภทปลุกใจ
เลือป่า

โบราณว่า เมื่อเหล้าเข้าปาก ความยากก็หายไป
คนที่หิวน้ำ ไม่ค่อยพูดจากรู้เป็นต้อยหอยขึ้นมาทีเดียว
ดังนั้น การพูดจาตะลอมในระหว่างคนหนุ่มสาวเป็นของ
ธรรมดาของทุก ๆ วงสังคม เพื่อนของน้องชายหลายคนได้
พยายามพูดจากับแม่ในเชิงขู่สาวซึ่งไม่ใช่ฐานเพื่อน และใน
จำนวนนี้ก็ย่อมมีบุคคลประเภทสุนัขจิ้งจอก ที่ไม่อาจจะล้ม
รสพวงองุ่นหวานได้ ก็พากันพูดว่าองุ่นเปรี้ยว ดังที่ฮิสปได้
แต่งขึ้นไว้ เรื่องที่เล่าลือเกี่ยวกับตัวของแม่ จึงเป็นไปใน
ทำนองที่ไม่สู้จะเป็นมงคลแก่ตนนัก

พ่อเที่ยวมาหาแม่อย่างสม่ำเสมอ และไม่ใช่มาเปล่า
ส่วนมากมักจะมီးอะไรติดไม้ติดมือมาด้วย แม่จะไม่สันทัด
ในเชิงเกี้ยวพาราสี แต่ความรักก็แสดงออกมาทางสายตา

เป็นที่รู้กันว่าดวงตานั้นเปรียบเสมือนหน้าต่างของดวงใจ ไม่ผิดเลยที่คำกลอนกล่าวไว้อย่างน่าจดจำว่า

“อันธรรมชาติความรักเขามักรู้ เพราะตาหุบออก
เหตุสังเกตเห็น”

แม่สารภาพความในใจให้ข้าพเจ้าฟังว่า ตัวแม่เอง ก็มีความพึงพอใจในตัวของพ่อเช่นกัน พ่อเป็นคนสูงส่ง่า ผิวค่อนข้างขาว จมูกโด่งเป็นสัน ใบหูใหญ่และยาน โบราณว่าเป็นลักษณะของคนอายุยืน ก็คงจะจริงเพราะพ่อเสียชีวิตทีหลังแม่ตั้งหลายปี เส้นผมของพ่อเป็นคลื่นและกอดศีรษะ นอกจากนี้พ่อยังเป็น “คนสุก” เพราะบวชนานถึงสามพรรษา เป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม

ข้าพเจ้ายังจำคำสอนของแม่ได้อย่างไม่มีวันลืม

“เบ๊ม... จำไว้นะลูก ก่อนที่พ่อจะเอื้อมไปหยิบงอบที่แขวนอยู่ข้างฝาบนหัวแม่ พ่อยังต้องขอโทษแม่โดยพูดว่า... ขอโทษนะแม่จาร์ส”

ข้าพเจ้าคิดว่าจะมีคำสอนใดที่ประทับใจลูก เท่ากับคำสอนของแม่ที่ยกย่องการกระทำความดีของพ่อเป็นตัวอย่าง นึกถึงเรื่องนี้แล้วรู้สึกว้าคอยของข้าพเจ้าจะตื๊ดตันขึ้นมาทันที และน้ำตาพาลจะไหลออกมาอีกด้วย

ในยามเย็นแสงแดดกำลังอ่อนๆ แม่จะอุ้มน้องเข้า สะเอาจไปเดินเล่นบนหาดทราย โดยมียายตามไปด้วยเสมอ ยายถามแม่ถึงเรื่องเกี่ยวกับการครองรักครองเรือน และจะ

เน้นถึงเรื่องไม่ให้ขาดตกบกพร่องเกี่ยวกับเรือนสามน้ำสี่ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของลูกผู้หญิงโดยเฉพาะ

ยายถามแม้ว่าหลังจากอยู่กันมานาน มีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้างหรือไม่ ที่พอจะจำได้ก็คือถามว่า พ่อมีแววเจ้าชู้กับบรรดาสาว ๆ คนใดบ้างไหม แม่สั่นหน้าพร้อมกับบอกว่าทุกอย่างเหมือนเดิม ยายชมแม้ว่าเป็นคนที่มีวาสนาทำมาดี จึงได้คู่ครองที่ดี คนดีเปรียบเหมือนแมลงผึ้ง ส่วนคนไม่ดีนั้นเปรียบเหมือนแมลงวัน แมลงผึ้งอยู่กับแมลงผึ้งจึงไปด้วยกันดี หากว่าแมลงผึ้งอยู่รวมกับแมลงวัน มันไปด้วยกันไม่ได้ เพราะวิสัยของมันต่างกัน

ยายบอกว่าแมลงผึ้งตึ้นจันไม่มีที่ติ แม้แต่ขี้ผึ้งเขายังเอาไปทำเป็นเทียนจุดบูชา ส่วนขี้แมลงวันตามร่างกายเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ บังเอิญยายเหลือบไปเห็นผู้หญิงคนหนึ่ง กำลังนั่งทำयोग ๆ ที่ชายหาด ยายถือโอกาสสอนแม้ว่าอย่าเอาเยี่ยงผู้หญิงคนนั้น เวลาจะนั่งดูไม่สวยเลย ลูกผู้หญิงก่อนจะนั่งต้องค่อย ๆ ยอบตัวลงช้า ๆ จึงจะดูเป็นผู้ดีมีสกุล คนที่เป็นกุลสตรีพึงระมัดระวังการลุกการนั่ง ผู้หญิงที่ปล่อยกันลงตามใจตัว โดยไม่ระมัดระวังกิริยา จะถือว่าเป็นคนด้นหาจัดตอนนั้นข้าพเจ้ายังเป็นเด็กเล็กมาก จึงไม่เข้าใจความหมายของบางคำ เช่น เรือนสามน้ำสี่ วาสนา และด้นหา เป็นต้น

แม่บอกว่าพ่อเป็นคนฉลาด ขณะที่แม่เข้าไปหุงหาอาหารตอนท้ายเรือ แทนที่พ่อจะลุดตามไปคุยกะหญิงกระหนิงประสาคนทีตกอยู่ในห้วงแห่งความรัก และช่วยทำหน้าที่เป็นลูกมืออย่างใกล้ชิด พ่อกลับไปคุยกับยายหรือไมก็กับคนอื่น ๆ แสดงให้เห็นถึงความอ่อนน้อมถ่อมตน ต่อผู้หลักผู้ใหญ่ ความจริงพ่อพยายามสอดส่องดูความเป็นไปภายในครอบครัวของแม่

ในทางตรงข้าม แม่กลับรู้ความลับของพ่อจนหมดสิ้น เพราะแม่เป็นคนอ่อนหวานน่ารักบาทสมาคม ดังนั้น บรรดาเพื่อนฝูงของแม่ย่อมมีมากมาย หูตาเหมือนสับปะรด ย่าไม่อยากให้พ่อมารักสาวชาวเรือ ซึ่งเป็นคนหลักลอยไม่เป็นหลักแหล่ง บรรดาลูก ๆ ของย่ามีอาชีพทำนา มีที่ดินสำหรับทำมาหากิน ยังมีพวกที่ไม่ประสงค์จะไปเที่ยวเป่าหูญาติ ๆ ทางพ่อว่า แม่สาวน้อยร้อยซังชาวเรือ ทำอะไรไม่ได้เรื่องได้ราว ไม่เป็นหม้อข้าวหม้อแกง สวยแต่รูปจูบไม่หอม หรือไม่ว่าคนสวยส่วนมากมักจะเป็นไม้งามกระรอกเจาะ แม่ไม่รู้รู้สึกสะทกสะท้านตามคำเล่าลือ กลับมีความสงสารพ่อมากขึ้น และพยายามจะพิสูจน์ความจริง

น้องชายคนรองที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงคนสำคัญช่วยตัดไม้ในดงเผ่าถ่านเคียงป่าเคียงไหล่กับตา ถึงคราวที่จะออกเรือนไปมีครอบครัวกับสาวชาวบ้านซึ่งเรียกเรือนหอหนึ่งหลังกำหนดเป็นเสาไม้ พื้นกระดาน ฝากระดาน มุงสังกะสี ก็พอ

สู่ไหนไม่หนักหนาอะไร บรรดาเพื่อน ๆ ชวนกันเข้าป่าตัดไม้ มาทำเป็นเสาและเลื้อยเป็นไม้กระดานช่วยกันยกช่วยกันสร้าง ในไม่ช้าเรือนหอก็สำเร็จงดงาม

ต่อไปก็เป็นโอกาสของพ่อบ้าง พ่อพยายามเลียบ-เคียงจนได้ความว่าการที่จะมาสู่ขอแม่นั้นยายกับตาไม่ขัดข้อง แต่มีข้อแม้ว่าจะขอเป็นเรือหอลำหนึ่ง เป็นเรือประทุนกลม ขนาดใหญ่ เมื่อแต่งกันแล้ว จะได้แยกอยู่เป็นอิสระ ของหมั้น นั้นขอเป็นทองหนักหกบาท ส่วนเงินสินสอดแล้วแต่จะนำมา

ตอนนี้เองเหมือนดวงชะตาจะตกอับกันทั้งคู่ พ่อ ก็รักแม่และแม่อีกรักพ่อ เหตุที่ตากับยายเรียกร้องเรือหอ นั้น ก็เป็นการดี ที่จะได้อยู่กันตามลำพังเป็นอิสระ เรือหอหนึ่ง ราคาไม่ใช่น้อยทีเดียว และจะต้องเดินทางไปสั่งให้เขาต่อให้ จะเที่ยวหาซื้อให้ได้ตั้งใจไม่ได้ เรือนหอของน้องชายแม่มีคน ช่วยรอบข้าง ส่วนเรือซึ่งเป็นเรือนหอของพ่อไม่มีใครช่วย ทำได้ เห็นมีเพียงอย่างเดียวเท่านั้นคือเงิน แม่รู้สึกใจหาย เมื่อพ่อไม่มาเหมือนอย่างที่เคย

และแล้วเสมือนหนึ่งฟ้ามาโปรด พ่อส่งเจ้าแก้วมา สู่ขอแม่ตามประเพณีและตกลงกันด้วยดีตามคำเรียกร้อง

ระยะเวลาที่พ่อมาติดพันแม่นั้น พ่อรู้ความเป็นไป ทั้งหมด ตามที่แม่เคยบอกแล้วว่า พ่อเป็นคนฉลาด ชอบ ไปคุยกับยาย และนำเอาสิ่งที่ยายคุยให้ฟังไปเล่า ถ่ายทอด ให้ทางครอบครัวของพ่อฟังอีกต่อหนึ่ง เมื่อครอบครัวของ

พ่อรับฟังเรื่องราวของแม่มาโดยตลอดก็มีความยินดีรับบอกให้คนไปสั่งให้ช่างต่อเรือหอทันที

แม่เล่าด้วยความภาคภูมิใจว่า

งานแต่งงานของแม่นั้นเป็นไปอย่างคาดไม่ถึง พ่อให้ญาติมายกร้านเทียบเรือหอ พี่ชายของแม่ที่เป็นปลัดอำเภอนำเอาไวโอลินตัวโปรดมาเข้าร่วมวงบรรเลงกล่อมเรือหอ ลำที่สั่งต่อใหม่เอี่ยมด้วย

ในงานศพของแม่ หากดวงวิญญาณของแม่ได้วนเวียนอยู่ในงาน ก็คงจะเห็นสภาพของพ่อที่น้ำตาไหลอาบแก้มเป็นทางด้วยความอาลัยอาวรณ์ถึงแม่ มันเป็นการร้องไห้ของลูกผู้ชายคนหนึ่ง ที่หลั่งน้ำตาให้แก่คนที่รักสุดหัวใจ พ่อเคยมีที่เด็ดบอกกับแม่ว่า ดักลอบให้หมั่นกู้ เจ้าชู้ให้หมั่นเกี่ยว แต่พ่อเกี่ยวใครไม่เป็น ก็ขอเป็น “หมั่นเทียว” ก็แล้วกัน และพ่อยังมีของดีที่ทำให้แม่อมยิ้ม พ่อบอกว่า “อันเสาคินแปดศอกตอกเป็นหลัก ไปมาผลักบ่อยเข้าเสายังไหว” แม้ว่าพ่อจะไม่พูด แต่ข้าพเจ้าก็พอจะเดาใจพ่อได้ว่าพ่ออยากจะตายตามแม่ไป เพราะอยู่ไปได้ก็ไม่มีความหมายอะไรอีกแล้ว รังแต่จะทำให้คนที่ปฏิบัติดูแลทุกข์ยากลำบากใจไปด้วย

ข้าพเจ้าเกิดมาก็กลายเป็นคนโปรดของทุก ๆ คน แม่บอกว่าข้าพเจ้าเป็นคนปากเบา พูดได้เร็วปัญญาเฉลียวฉลาด น้ำชาয়คนเล็กช่วยสอนหนังสือให้ก่อนเกณฑ์บังคับ

นอกจากนั้นให้หัดก่อไฟหุงข้าว บอกว่าก่อไฟให้เก่งๆ เวลาไปสอบวิชาลูกเสือจะได้ไม่ตก น้ำสอนให้รินหม้อข้าว ซึ่งเป็นทองเหลือง และมีเสวียนรองกันหม้อ แม่ต้องคอยดู กลัวว่าจะทำน้ำข้าวลวกกลายเป็นคนเสียโฉม

พ่อเป็นคนมีหัวในทางประดิษฐ์ คิดทำครกกระเดื่องตำข้าว โดยใช้สายน้ำไหลสำหรับหมุนใบพัดช่วยทุ่นแรง คนได้อย่างดี เมื่อย้ายไปทำไร่ก็ประดิษฐ์ระหัดวิดน้ำขึ้นมาจากบ่อ โดยใช้กระบอกไม้ไผ่ติดกับสายพาน

วันหนึ่งข้าพเจ้ากับน้องสาวช่วยกันหมุนระหัดบังเอิญลูกสลักที่ทำด้วยไม้มันขาด ข้าพเจ้าเสียหลักออกไปค้างอยู่ที่มือหมุน มิเช่นนั้นข้าพเจ้าคงหัวที่มบ่อตายไปแล้ว แม่รู้เข้าถือมีดมาฟันพังพินาศ พ่อพูดไม่ออก เพราะข้าพเจ้าเป็นตัวแทนตัวทองของครอบครัว เงินเดือนที่ได้มาก็ส่งน้องเรียน

ยามค่ำคืนในฤดูร้อน เราพากันออกมานอนเต็มนอกชาน

ครั้นใกล้รุ่งอากาศเริ่มเย็น ข้าพเจ้าลุกขึ้นไปนอนแอบข้างๆ แม่ เมื่อแม่รู้สึกตัวก็เอาท่อนแขนมาโอบกอดหัวนมแม่มีความเย็นสัมผัสแผ่นหลัง เสียงแม่พูดเบาๆ ว่า

“โตจนเป็นครูแล้ว ยังไม่วายเป็นลูกแดง”

เสียงนกกะปูดร้องมาจากชายทุ่ง แสงทองของวันใหม่เริ่มจับที่ขอบฟ้า ดอกแก้วส่งกลิ่นหอมรวริน พวกवानต่างๆ ออกดอกบานสะพรั่ง แม่ฟ้องพ่อว่าลูกแดงใหญ่

แอบมานอนด้วย สังเกตดูใบหน้าที่ของพ่อยิ้มระรื่นรับฟังคำ
รายงานจากแม่อย่างมีความสุข

แม้อย่างคงเปลือยอกท่อนบน นมพวงของแม่สวย
ไม่หย่อนยาน และก็สวยเหมือนนมของยาย พ่อเคยพูด
ติดตลกว่า ดูข้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ ถ้าจะดูให้แน่ๆ
ต้องดูถึงยาย

ข้าพเจ้าขอบใจบทกลอนของท่านสุนทรภู่ที่ว่า

“จะดูวัวตัวดีอยู่ที่หาง
จะดูนางดูแม่เหมือนแลเห็น
แม่ลูกยางห่างต้นหล่นกระเด็น
ก็จะเป็นเช่นเหล่าตามเผ่าพันธุ์”

และยังมีสำนวนไทยอีกสำนวนหนึ่งที่มีความหมายเช่นเดียวกัน
คือ

“ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่”

ข้าพเจ้าเป็นลูกที่ดีของพ่อ ก่อนที่จะหาสะใภ้มาให้
เป็นศักดิ์ศรีของวงศ์ตระกูลเห็นที่จะต้องดำเนินรอยตาม
พ่อของข้าพเจ้า เป็นแน่แท้ทีเดียว

พ่อครับ ผมรักพ่อ

วีระ ทองทาบวงศ์

ภาพที่ผมเห็นจนชินตา เป็นภาพตาแก่ที่แต่งตัว
ชะมุกชะมอม ตาแก่คนนั้นจะคอยเก็บกวาดเช็ดถูพื้นห้อง-
เรียนและห้องน้ำ คอยรดน้ำพรุนดินต้นไม้สวนหย่อมรอบๆ
โรงเรียน และคอยเปิดปิดประตูโรงเรียนที่ทั้งหนักและหนา
เพื่อนๆ ของผมเรียกตาแก่คนนั้นว่า “ซี้เข้าโรงเรียน” แต่ผม
ต้องจำใจเรียกเขาว่า “พ่อ”

ตั้งแต่ผมจำความได้จนถึงวันนี้ ผมไม่เคยมีความรู้สึก
ภาคภูมิใจในตัวของผมเลย อาจเป็นเพราะพ่อเป็นภารโรง
จนๆ ตั้งแต่ผมเกิดจนผมเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ พ่อ
ก็ยังคงเป็นภารโรงจนๆ อยู่เช่นเดิม และนี่ก็เป็นที่มาของการ
ที่เพื่อนๆ ล้อเลียนผมว่า “ลูกไอ้ซี้เข้าโรงเรียน”

ผมเป็นลูกคนเดียวของพ่อและแม่ แม่ผู้ซึ่งเหลือ
เพียงความทรงจำรางๆ ในสมอง แม่ทิ้งผมไปตั้งแต่ผมยังเล็ก
แม้ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่ผมไม่ค่อยรัก ผมรู้เรื่องของแม่จากพ่อว่า

“แม่เอ็งหนีตามผู้ชายไปกรุงเทพฯ เขาคงเบื่อกับที่ต้องมาใช้ชีวิตกับการโรงจนๆ อย่างพ่อกระมัง”

ผมเห็นด้วยกับความคิดของแม่ แต่ก็รู้สึกน้อยใจที่แม่ไม่พาผมไปด้วย แท้ที่จริงพ่อไม่ใช่คนที่น่ารังเกียจ พ่อไม่ดื่มเหล้า ไม่เจ้าชู้และไม่เล่นการพนัน แต่สิ่งที่ทำให้ผมนึกเกลียดพ่อก็คือท่าทางของพ่อ พ่อชอบยืนเอามือประสานกันตรงเป่ากางเกง แล้วก็โน้มตัวลงพูดว่าครีๆ กับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นครูใหญ่ ครูน้อย เพื่อนภารโรงหรือแม้กระทั่งเด็กนักเรียนเพื่อน ๆ ของผม

ถ้าคุณถามว่าแล้วความรักที่มีอยู่น้อยนิดในใจผมมอบให้ใคร ผมตอบได้ทันทีโดยไม่ต้องคิดให้เสียเวลาว่าผมมอบความรักทั้งหมดของผมให้เอก เอกเป็นลูกครูใหญ่ ผู้เป็นเจ้านายของพ่อฉันแหละ ที่ผมรักเอกไม่ใช่เพราะเอกเป็นลูกครูใหญ่ แต่ผมรักเอกเพราะเอกเป็นเพื่อนที่ดี เราคบกันมาตั้งแต่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สิ่งที่เอกสนใจผม ก็คือความใจป้ำและที่สำคัญเอกไม่เคยเรียกผมว่า ลูกไอ้ขี้ข้าโรงเรียนเลยแม้แต่สักครั้ง

วันนี้เอกมาแปลก สีหน้าของเอกมีแววกังวลอย่างเห็นได้ชัด

“เฮ้ยหมึก วันนี้นายว่างหรือเปล่าวะ”

เอกจะเรียกผมว่าหมึก เพราะผมตัวดำเหมือนหมึก หมึกเป็นชื่อเฉพาะที่ผมอนุญาตให้เอกเรียกได้คนเดียวเท่านั้น

“ว่างซี มีอะไรดี ๆ หรือ”

ผมยิ้มถามอย่างตื่นเต้น เพราะถ้าวลองเอกมาชวนในตอนโพล์เพล้อย่างนี้ละก็ต้องมีเรื่องสนุก ๆ แน่ บ่อยครั้งที่เราแอบหนีกันไปเที่ยวโดยไม่บอกพ่อเอกมีรถเก๋งมือสองที่อ้อนพ่อซื้อให้ และในกระเป๋าของเอกก็มักจะมีเงินเป็นพอน ๆ มากพอที่จะพาผมไปเที่ยวตามเรคตามผ้าได้อย่างสบาย

“วันนี้เราจะพานายไปรู้จักกับเพื่อนใหม่ ไปด้วยกันนะ”

ผมพยักหน้าตกลง ทั้ง ๆ ที่พรุ่งนี้ผมมีการทดสอบคณิตศาสตร์ วิชาที่เป็นไม้เบื่อไม้เมากับผมมาตลอด เสียงครูกาญจนาครุประจําวิชายังแว่วอยู่ในหูของผม

“นี่นายพิชาญ ถ้าครั้งนี้เธอทำคะแนนทดสอบย่อยตกอีกครั้งละก็ วิชาคณิตศาสตร์ของครูเธอสอบตกแน่ เพราะคะแนนเก็บของเธอแย่มากเลย ดูหนังสือมามาก ๆ นะ เดี่ยวจะหาว่าครูไม่เตือน”

ผมยกไหล่แล้วสะบัดหน้า ไล่ความคิดเกี่ยวกับการสอบวิชาคณิตศาสตร์ออกไปจากสมอง

เอกพาผมไปที่ผับร้านประจำของเรา วันนี้เอกมีท่าทางแปลก ๆ ดูเหม่อลอยและกังวลพิกล เอกแนะนำให้ผมรู้จักกับพร พรแก่กว่าผมและเอกมาก ผมไม่ชอบสายตาที่พรมองเอกเลย สายตาของพร ทำให้ผมนึกถึงอีลาย แมวที่พ่อเก็บมาเลี้ยง แวดตาของพรเหมือนแวดตาของอีลายตอน

ที่จ้องตะครุบจึงจกมาเป็นอาหารไม่มีผิด

วันนั้น หลังจากที่เรารู้เบียร์แล้วก็บูร์กันอย่างมีความสุขแล้ว พรกียื่นยาเม็ดเหลือง ๆ ให้เอกหนึ่งถุง ผมเห็นเอกหยิบเงินหลายพันส่งให้พร เมื่อพรจากไปผมจึงถามถึงเรื่องยา แต่เอกปฏิเสธที่จะเล่าเรื่องที่ผมสงสัยและสนใจ

เอกหายหน้าไปหลายวันจนผิดสังเกต แต่เพราะช่วงนี้มีการทดสอบบ่อยครั้งจึงทำให้ผมลืมเรื่องของเอกไปจนกระทั่ง

วันนั้นครูใหญ่มาหาพ่อถึงบ้าน พ่อมีท่าทางดีใจมาก เพราะปกติครูใหญ่ไม่ค่อยจะมาเสวนากับภารโรง พ่อคงภูมิใจมาก ผมคาดเดาจากการที่หลังของพ่อก้มโค้งลงมากจนหน้าแทบจะจรดพื้นบ้าน เวลาที่ครูใหญ่พูดด้วยพ่อก็จะพูดเป็นอยู่คำเดียว เป็นคำที่ผมได้ยินจนเอียน “ครับ”

แรก ๆ ของการพูดคุยใบหน้าของพ่อเต็มไปด้วยรอยยิ้ม แต่พอคุยไปได้สักครู่รอยยิ้มบนใบหน้าของพ่อค่อย ๆ เลือนหายไป กลายเป็นความกังวล คิ้วของพ่อขมวดแน่นจนทำให้รอยย่นบนหน้าผากบุ๋มลึกลงเหมือนรอยแตกกระแหงของดินที่แล้งน้ำ พ่อหันหน้ามามองทางผมหลายครั้ง ผมพยายามเงี่ยหูฟังคำสนทนาเพราะสงสัยในพฤติกรรมของพ่อแต่ไม่ได้ยิน สิ่งที่ผมเห็นก็คือสีหน้าที่ตรงกันข้ามกันของพ่อและครูใหญ่ เมื่อเริ่มการสนทนาพ่อยิ้มแย้มส่วนครูใหญ่เคร่งเครียดกังวล แต่พอจบการสนทนาสีหน้าพ่อเคร่งเครียด

กังวล ส่วนครูใหญ่กลับเบิกบานแจ่มใสเหมือนปลดเปลื้องภาระอันยิ่งใหญ่ออกไปจากอกได้ สิ่งที่ทำให้ผมรู้สึกผิดปกติก็นั่น ก่อนกลับครูใหญ่ยกมือไหว้พ่อผมด้วยท่าทางสำนึกบุญคุณอย่างบอกไม่ถูก

ผมเกือบจะตรงเข้าไปถามพ่อ แต่เป็นเพราะผมกับพ่อไม่เคยพูดคุยนั่นหวั่นเลย ผมจึงจำใจเก็บความสงสัยไว้ แล้วก็พยายามลืม ๆ มันเหมือนกับที่เคยทำทุกครั้ง ด้วยวิธีการคิดง่าย ๆ ว่ามันเป็นเรื่องของพ่อ ไม่ใช่เรื่องของผม

บ่ายวันรุ่งขึ้นที่โรงเรียนมีเรื่องใหญ่ ผมไม่ได้เห็นกับตาแต่เก่งเพื่อนร่วมห้องกับผมผู้เป็นศัตรูเป็นผู้คาบข่าวมาโฆษณา

“ฉันทว่าแล้ว พ่อของนายต้องไม่ใช่คนดี”

“เฮ้ย เก่ง นายพูดดี ๆ นะโว้ย อย่ามาหาเรื่องกันดีกว่า”

ถึงแม้ว่าผมจะไม่รักพ่อมากมายนัก แต่ผมก็ไม่ชอบให้ใครมาดูถูกพ่อผม

“ก็เราพูดเรื่องจริงนี่นา นี่นายยังไม่รู้เรื่องที่ตำรวจมาค้นโรงเรียนเรานะซิ”

เก่งพยายามทำท่าเหมือนนักข่าวในโทรทัศน์ แต่ผมว่าท่าทางมันกวนอวัยวะที่ใช้ยื่นมากกว่า

“นายรู้ไหมเขามาค้นอะไร มาค้นหยาบ้ายังงี้ละ”

ผมเคยได้ยินเรื่องยาบ้าในโรงเรียนมาหลายครั้ง

ก็ไม่แปลกอะไร เพราะโรงเรียนของผมเป็นโรงเรียนของเด็กวัยรุ่นที่อยากรู้อยากลอง และที่สำคัญนักเรียนส่วนใหญ่ก็เป็นลูกของคนมีเงิน จึงเป็นแหล่งที่น่าจะมียาบ้ามากระบาดอยู่บ้างไม่มากก็น้อย

“คราวนี้ตำรวจจับตัวคนขายได้ด้วย นายรู้หรือเปล่า”

ผมชักสนใจ เพราะอย่างน้อยการจับตัวคนขายยาบ้าได้ ทำให้อันตรายของนักเรียนในโรงเรียนลดน้อยลงถึงผมจะไม่ใช้คนดีอะไรมากมายนัก แต่ก็อยากเห็นสังคมที่ผมอยู่ปลอดภัยจากอันตรายของยาบ้า

เก่งทำทำยียวนอย่างบอกไม่ถูก สายตาที่มันมองผมทำให้ผมชักสังหรณ์ใจ

“นายรู้ไหม ตำรวจจับใครไป นายรู้ไหมใครขายยาบ้าในโรงเรียน พ่อเขานั่นแหละ ตำรวจจับพ่อเขามาไป นายรู้หรือเปล่า”

ผมรู้สึกหือ้อ ตัวชา สมองหยุดทำงานไปชั่วขณะ พ่อตั้งสติได้ผมรีบวิ่งไปที่บ้านทันที แต่พ่อก็ถูกตำรวจพาไปที่โรงพักเสียแล้ว

ผมแทบทนรอเวลาเลิกเรียนไม่ไหว ผมนึกรังเกียจสายตาเพื่อนร่วมชั้นที่แอบมองมา แล้วก็แอบซุบซิบกัน ผมอยากตะโกนบอกพวกเขาว่า ผมไม่เชื่อ พ่อไม่ผิด ไม่มีทางที่พ่อจะขายยาบ้าได้ ถึงแม้ผมจะไม่ค่อยได้คลุกคลีกับพ่อ

เท่าไร แต่ผมก็เชื่อว่าพ่อเป็นคนดี ดีพอที่จะไม่คิดขายยาบ้า ผมอยากบอกทุกคนอย่างนั้นจริง ๆ

ถ้าเป็นผม ผมคงไม่ยอมให้ตำรวจจับผมไปง่าย ๆ ผมจะปฏิเสธถ้าผมไม่ได้ทำความผิด แต่นี้เป็นพ่อ ผมไม่เคยเห็นพ่อปฏิเสธใครเลย ผมนึกย้อนไปถึงวันที่ผมหนีเรียน ไปเที่ยวสวนสัตว์กับเอก

“เอกนายเกลียดสัตว์อะไรมากที่สุด”

“งูมั้ง เราทั้งเกลียดทั้งกลัวมันเลยนะ พ่อเห็นงูที่ไร เราจะรู้สึกขยะแขยงทุกที แล้วยายล่ะ หมึกนายเกลียดสัตว์อะไรมากที่สุด”

“เต่ามั้ง”

เอกขมวดคิ้ว

“ทำไมนายเกลียดเต่าล่ะ เราไม่เห็นว่เต่ามันจะน่าเกลียดที่ตรงไหนเลย เราว่าเต่ามันน่าสงสารมากกว่าน่าเกลียดนะ”

ผมไม่ตอบแต่ในใจรู้ดีว่ที่จริงผมไม่ได้เกลียดเต่า แต่เวลาเห็นพ่อทำท่าพิงขอบพิเทา ยิ้ม มือกุมเป่า ก้มหลังจนโค้ง ผมจะนึกถึงเต่าทุกที พ่อช่างทำท่าเหมือนเต่าที่ชอบชูกตัวอยู่ในกระดอง ไม่ยอมยืดตัวขึ้นตรง ผมคิดว่าพ่อคงมีความสุขที่ได้คอยพยักหน้ารับใช้ทุกคน ทำไมพ่อไม่รู้จักรการปฏิเสธ แล้วเลิกทำท่าเหมือนเต่าเสียทีนะ ผมคิดในใจอย่างแค้นเคือง

เมื่อโรงเรียนเลิก ผมต้องแปลกใจที่ครูใหญ่มาดัก
รอผมอยู่ที่หน้าประตูโรงเรียน ครูใหญ่พาผมมาที่บ้าน แล้ว
ที่นั่นเองผมพบเอกเพื่อนรักของผม

“เราขอโทษนายจริง ๆ หมึก เรื่องนี้เราผิดเอง”

เอกร้องไห้ยกมือไหว้ขอโทษ ผมงงและสับสน จน
เมื่อได้รับคำอธิบายจากครูใหญ่ ผมจึงเข้าใจ ครูใหญ่บอกว่า
เอกติดยาบ้าและถูกตำรวจจับไป ครูใหญ่พยายามวิ่งเต้น
ปกปิดเรื่องนี้ แต่ทางตำรวจไม่ยอม โดยอ้างว่าเป็นนโยบาย
ของเบื้องบนต้องการการปราบยาบ้า ตำรวจต้องมีผลงานไป
เสนอเจ้านาย แต่ตำรวจก็ช่วยครูใหญ่โดยแนะทางออกว่า
ให้หาแพะรับบาปแทน

“ครูกลัวเรื่องจะใหญ่โตแล้วมีผลกระทบต่อชื่อเสียง
ของครู ถึงได้มาขอร้องพ่อของพิชาญให้ช่วย”

คำพูดของครูใหญ่ทำให้ผมนึกย้อนถึงคำสอนของ
ครูวิไลในช่วงโมงภาษาไทย

“นักเรียน วันนี้เราจะเรียนเรื่องการใช้สำนวนไทย
กันนะจ๊ะ แต่ก่อนเรียนครูขอทดสอบความรู้ของพวกเรา
ก่อนนะ เข้าใจรู้บ้างว่า เต่าใหญ่ไข่กลบ หมายถึงอะไร”

ทั้งชั้นเรียนเงียบกริบ เพราะเต่าใหญ่ไข่กลบเป็น
สำนวนที่ไม่ค่อยมีใครรู้จัก ดนัยซึ่งเป็นเด็กเรียนเก่งและเป็น
หน้าม้าประจำห้อง ค่อย ๆ ยกมือขึ้นแล้วยืนขึ้นตอบอย่าง
ไม่ค่อยแน่ใจ

“หมายถึงการทำอะไรให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
ใช้ไหมครับ”

ครูวิไลส่ายหน้า

“ยังไม่ถูกจะ ครูช่วยไปให้อีกนิดก็แล้วกัน สำนวน
ไทยที่ใกล้เคียงกับเต่าใหญ่ไข่กลบ แล้วก็ป็นสำนวนที่พวก
เรารู้จักกันดีเพราะใช้กันบ่อยๆ ก็คือ ช้างตายทั้งตัวเอา
ใบบัวมาปิดยังงีละ”

นารี คนเก่งประจำห้อง ลูกขึ้นตอบอย่างมั่นใจ

“เต่าใหญ่ไข่กลบ หมายถึงการปกปิดเรื่องราวความ
ผิดของตนเองใช้ไหมคะ”

ครูวิไลยิ้ม

“ถูกต้อง แต่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์นะ เพราะ
เต่าใหญ่หมายถึง ผู้ใหญ่หรือผู้มีตำแหน่งใหญ่โต เต่าใหญ่
ไข่กลบ หมายถึงการที่ผู้ใหญ่พยายามปกปิดความผิดที่
ตนเองทำไว้ค่ะ”

แสดงว่าครูใหญ่กำลังทำตัวเป็นเต่าใหญ่ไข่กลบ
ทำไมใครๆ ชอบทำตัวเป็นเต่ากันนั้กันนะ ผมคิดในใจด้วย
ความเคียดแค้น

ครูใหญ่ป็นสีหน้าให้น่าสงสารแล้วพยายามอธิบาย
ให้ผมยอมรับเรื่องที่เกิดขึ้น

“ความจริงพ่อของพิชาญเป็นคนที่น่ากย่องนะ ที่
เขาเสียสละรับผิดแทนเอก ครูรู้สึกเสียใจจริงๆ แต่ครูก็จะ

รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับพ่อของพิชาญ”

“สัญญาอะไรหรือครับ”

ผมชักเอะใจ

“ก็สัญญาที่จะรับพิชาญไว้เป็นลูกบุญธรรมและส่งเสียให้เรียนจนจบเท่าที่พิชาญต้องการยิ่งง่ะ”

ผมย้อนนึกไปถึงวันที่ผมทะเลาะกับพ่อ ผมต่อว่าพ่อว่า ผมมีพ่อเป็นภารโรงจนๆ ไม่มีเกียรติ ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่น่าภาคภูมิใจเหมือนพ่อคนอื่น พ่อเป็นแค่ข้าโรงเรียนที่คอยรับใช้คนทุกคนในโรงเรียน มีหน้าซ้ำผมยังสบประมาทว่า พ่อคงไม่มีปัญญาส่งเสียให้ผมเรียนจบมหาวิทยาลัยได้

ผมยังจำสีหน้าของพ่อในวันนั้นได้ดี แวดตาของพ่อเศร้าสร้อย พ่อไม่ได้เถียง ก้มหน้านิ่งและคงเป็นเพราะความเคยชิน พ่อทำท่าเต้าที่ผมชิงชิงรังเกียจ พ่อประสานมือ ก้มหน้าน้อมตัว แต่ไม่มีเสียง “ครับ” ออกจากปากของพ่อ

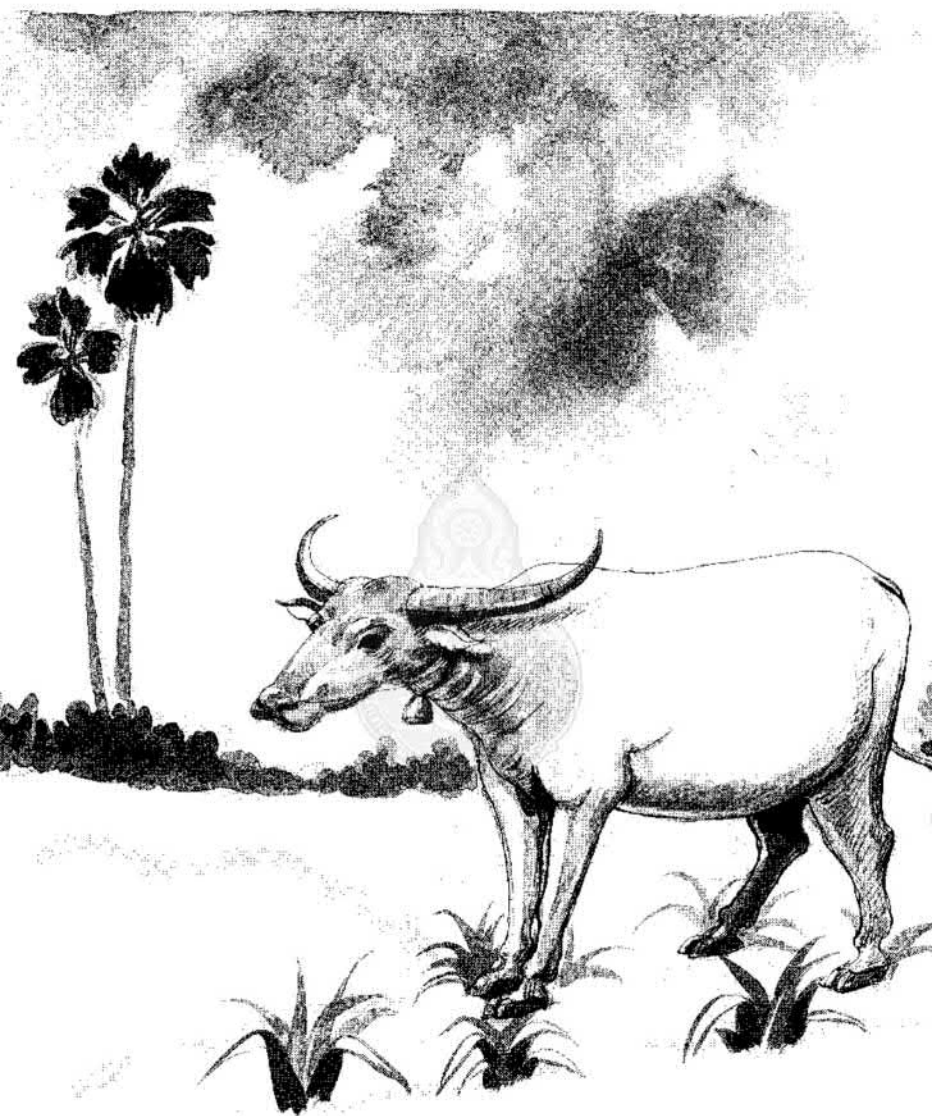
เมื่อออกจากบ้านครูใหญ่ผมรีบตรงไปที่โรงพักทันที ผมกวาดสายตาค้นหาพ่อไปรอบๆ ห้องขัง ในห้องที่ทั้งอับและมืดนั้น มีนักโทษนั่งคุ้ยกันอยู่หลายคน แต่ละคนมีสีหน้าแตกต่างกัน บ้างกังวลกับภาระเบื้องหลัง บ้างก็โกรธแค้นกับโชคชะตา บางคนก็ร้องไห้เสียใจในความผิดพลาดของตนเอง ผมเห็นพ่อนั่งนิ่งอยู่ที่มุมห้อง พ่อนั่งหลังตรงไม่โค้งงอเหมือนเคย สีหน้าและแวดตาของพ่อเป็นประกายมุ่งมั่น เมื่อพ่อเห็นผม พ่อยิ้มให้ผม รอยยิ้มของพ่อแปลกตา มันเป็นรอย

ยิ้มที่แจ่มใสไม่เหมือนรอยยิ้มตอนที่พ่อทำท่าเต๋ แต่เป็นรอยยิ้มที่เหมือนจะบอกกับผมว่า “พ่อได้ให้สิ่งที่ลูกต้องการแก่ลูกแล้วนะ”

เป็นครั้งแรกในชีวิตที่ผมรู้สึกสงสารพ่อ ผมรักพ่อ ผมไม่อยากให้พ่อรับผิดแทนใคร ตอนนี้ผมก็รู้แล้วว่า พ่อรักผม ผมไม่ต้องการเป็นลูกใครนอกจากเป็นลูกของพ่อ

กลืนโคลนสาบควาย

ถวัลย์ มาตรฐาน

“อย่าดูหมิ่นชาวนาเหมือนดังตาสี เอาผืนนาเป็นที่พำนักพักพิงร่างกาย ชีวิตเอ๋ยไม่เคยสบาย ผ่าเปลวแดดแผดร้อนแทบตาย ไล่ควายไถนาป่าดอน...”

แม้ว่าเพลงนี้จะดูล้าสมัยไปแล้วในยุคที่นักร้องเพลงไทยสำเนียงฝรั่ง ถ่างแข้งถ่างขากระดกหน้ากระดกหลัง พร้อมกับแหกปากเหมือนควายถูกเชือกก็จริงอยู่ แต่สำหรับทิตเพิ่มแกยังมีความสุขกับการครวญเพลงเก่าๆ ที่ไม่มีใครใส่ใจฟังนี่อยู่

“เฮ้อ! พ่อคำรน สัมปุนนานนท์ ไม่น่าอายุสั้นเลย พ่อคุณ” เขานึกถึงนักร้องลูกทุ่งจากเมืองสุพรรณบุรีคนนี้ แล้วอดคิดถึงไม่ได้ ดุซี้ พ่อครัวฉายเพลงออกมาได้ถึงชีวิตจิตใจ

“...กลิ่นโคลนสาบควายเคล้ากายหนุ่มสาวแห่งชาวบ้านนา ไม่ลอยเลิศฟ้าเหมือนชาวสวรรค์ หอมกลิ่นน้ำปรงฟุ้งอยู่ทุกวัน กลิ่นกระแจะจันทร์หอมเออย ผิวพรรณนั้นต่างชานา...”

พ่อเจ้าประคุณเอ๋ย ช่างสรรถ้อยสรรคำได้บาดจิตบาดใจ

ทิดเพิ่ม ฮัมเพลงพร้อมกับนั่งทอดอารมณ์อยู่ใต้ร่มมะขามเทศชายทุ่ง แดดยามบ่ายของปลายเดือนห้าต่อเดือนหกร้อนขึ้นทุกปี ทุกปีปานนี้ฝนเริ่มตกแล้ว นาของเขาและของทุกคนจะคึกคักด้วยเสียงกระดิ่งควายกรังกรังพลิกพื้นผืนดินเพื่อเตรียมหว่านข้าว แต่นี้เดือนห้าปลายแล้ว ฝนทำเหมือนคนลืมถิ่นไม่กลับมาเยือนเหมือนเคย

ทั้งทุ่งวันนี้ยังเงียบเหงา บ้านอื่นๆยังไม่จูงควายออกทุ่งเหมือนวันที่ผ่านมา ปีนี้ไม่มีหญ้าเขียวตามหัวคันนา ให้ควายแทะเล็ม มีแต่ขังข้าวแห้งสีน้ำตาลเขียวๆ ที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวลืบๆ อยู่ทั่วทุ่ง

“เฮ้อ! แล้งได้แล้งดี” ทิดเพิ่มมองนาตัวเองที่มีแต่ดินแตกกระแหง

ไอ้ทุยกล้ำกลืนเคี้ยวเอื้องซังข้าวอย่างฝืดคอ มันเดิน
ห่างออกไปยังหนองน้ำที่แห้งขอดแต่พอมันมีหญ้าอยู่บ้าง เสียง
กระดิ่งควายยังคงดังกรังกรังเหมือนทุกวันที่ผ่านมา แต่
ความแห้งแล้งทำให้กระดิ่งที่ติดเพิ่มฟังว่ามันไพเราะกลายเป็นเสียงที่น่ารำคาญและหงุดหงิดไปเสียแล้ว

มีเสียงไล่ควายออกมาบ้างแล้ว เด็กๆ ไม่รำเริง
เหมือนวันปีเก่าๆที่ผ่านมา พวกเขาเดินตามควายออกมา
อย่างเงื่องหงอย นานๆก็แหงนหน้าดูฟ้าเสียที โอ! ฟ้าใส
แผ้วจริง ๆ ไม่มีแม้แต่ไธเมฆสักริ้วให้เป็นความหวังสำหรับ
ชาวนา

ปีที่แล้วแม้ฝนไม่แล้งแต่ก็ทิ้งช่วงยาวนาน ต้นข้าว
แคะแกระ เมล็ดสับไม่คุ้มทุน เสียทั้งเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย
ค่ายาฆ่าแมลง จีปาละ เหลือข้าวชนชั้นยังเกลี้ยๆพื้น จน
ต้องติดค้างค่าพันธุ์ข้าว ค่าปุ๋ย ค่ายาสารพัด

นี่เมื่อเอาเงินไปใช้เถาแก่ก็คงแทบหายใจเออแนะ
ฝนแล้งไม่มีข้าวชั้นยัง แต่ทำไมดอกเบี้ยม้งอกงามอย่า
บอกใคร

ลมแล้งพัดวูบผ่านมา ทิดเพิ่มนึกท้ออยู่ชั่วครู่ก็ลุกขึ้น

“ชีวิตยังไม่สิ้นก็เดินไป” เขาปลุกใจให้อีกเหม

ฝนยังไม่มีที่ท่าว่าจะตกต้องตามฤดูกาล ชาวนา
แหงนหน้าดูฟ้าจนหน้าหงอนไปตาม ๆ กัน ชาวบ้านรวมตัวกัน
ทำพิธีขอฝน

พวกเขาปั้นรูปหญิงชายร่วมประเวณีกันตามความเชื่อว่าจะทำให้ฝนตก รูปปั้นเหล่านี้ตั้งอยู่ตามทางสามแพร่งพร้อมกับไม้ท่อนใหญ่แกะเป็นรูปปลัดขิกทาสีแดงแจ๋

นี่เป็นความเชื่อมาแต่โบราณว่าช่วยแก้เคล็ดให้ฝนตกลงมาชะล้างความหยาบโลนเหล่านี้ได้ แต่จนแล้วจนรอด เมฆฝนก็ไม่มีแผ้วพาน ฟ้าไม่เคยครางให้ทีใจ

เมื่อจนหนทาง เสียงตะโกนโหวกเหวกก็ดังขึ้น

“ແ່ນງແມວຂອຝນເຫວດາກັນນ້ອຍ” เสียงกำนันนั่นเองที่เดินบอกชาวบ้าน

สิ้นเสียงกำนันไม่นานนัก บรรดาเหล่ากลองยาว จิ้งฉับ กรับ โหม่ง ก็เริ่มบรรเลงเสียงดัง บอง บอง บอง เท็งบอง ป๊ะ บอง เท็งบอง ลั่นลานวัด

พวกชาวบ้านจับແມวใส่กรงหามเหมือนหามเสลี่ยงให้ขุนท้าวเจ้าพระยา แມวคงจะตกใจเสียงเอะอะ มันวิ่งลนลาน ส่งเสียงร้องແມวๆอยู่ในกรง พยายามจะโจนหนี แต่ก็ไม่มีทางออก ผลสุดท้ายก็นั่งหมดอาลัยอยู่ในกรง

ขบวนกลองยาวเริ่มเคลื่อน พร้อมๆ กับใครคนหนึ่งตักน้ำจากโอ่งริมศาลา มารดนางແມวจนมันกระโดดโหยงและร้องลั่น

“ແມว แມว”

ผู้คนพากันหัวเราะ

“ร้องเข้า ร้องดังๆ ดังไปถึงเทวดานั้นเลย”

ขบวนแห่นางแมวกรีกครั้นไปด้วยความหวัง ผ่านไป
บ้านไหนชาวบ้านก็ตักน้ำรดนางแมวที่วิ่งซุกซลักอยู่ในกรง
ก้านั้นโค้งคือนำลูกบ้าน

“นางแมวเอ๋ย...” แกแขนงหน้าขึ้นไปบนฟ้า
ลูกบ้านพากันรับ

“...มาร้องแป้ว แป้ว ที่ฟากข้างโน้น ขอฟ้าขอฝนรด
แมวขำมั่ง ค่าจ้างแมวมาได้เบี่ยยี่สิบ มาซื้อหมากดิบ มาล่อ
นางไม้ นางไม้ภูมิใจนุ่งผ้าตะเข็บทอง ไ้หนูตีกลอง ไ้ฮัก
ปึกกะตุ ไ้ฮักฟันกัน หัวล้านชนกันฝนก็เทลงมา เต็มทุ่งเต็มท่า
เต็มนาสองห้อง นิมนต์พระมาสวดคาถา ปลาช่อนปิ่นเมฆ
เสียก่อน มีละครสามวัน หัวล้านชนกันฝนก็เทลงมา ฝนก็
เทลงมา”

พอถึงเนื้อร้องที่ว่า หัวล้านชนกัน ฝนก็เทลงมา
ชาวบ้านมักจะร้องเสียงดังจนคนหัวล้านต้องเอามือลูบหัวแห่ง
ของตนเอง

“ตกลงมาเลย ตกมาชะหัวล้านไวไว” พวกหัวล้าน
หัวร่อรำ

ขบวนแห่นางแมววนไปรอบบ้านแล้ว นางแมวนั่ง
หนาวสั่น บนฟ้ามียเมฆลอยผ่านมาบ้าง แต่มันก็เพียงแต่ผ่าน
มาเพื่อจะผ่านเลยไป

ทิตเพิ่มนั่งคุยกับเมียอยู่ค่อนคืนว่าจะเอาอย่างไรกับ
ชีวิตในวันพรุ่งนี้

“ขายนาคหรือ” เสียงเมียปรึกษา

“ขายเสียแล้วอีหนูมันจะมีสมบัติอะไร” ทิดเพิ่ม
ไม่เห็นด้วย “ทีนาปุ่ ยา ตา ยาย”

“ซื้่งงอมืองอตีนอย่างนี้ มันก็หลุดไปเป็นของเจ้าแก
จนได้”

“ก็ฝนมันแล้ง” ทิดเพิ่มกำลังจะด่าเทวดา แต่ยัง
ปากเสียทัน

“เราจะรอเทวดาหรือ” คำถามของเมียทำให้เขา
ได้คิด

จริงซี เขาจะรอเทวดาอย่างไรได้ เกิดมาก็จนอายุ
ปูนี้อย่างนี้ไม่เคยเห็นหน้าค่าตาของเทวดาสักที ข้อสำคัญ
เทวดามีจริงหรือเปล่าก็ไม่รู้

“ฝนแล้ง ทำไมเราไม่ขุดบ่อเล่าเมี้ยนเอ๊ย” ทิดเพิ่ม
ดิดนิ้วเปาะ

“พูดเป็นบ้า” เมียค้าน “ขุดบ่อก็เสียนา”

“เสียนาแต่ได้น้ำ”

“มีน้ำไม่มีนาจะมีประโยชน์อะไร”

“แกสิบ้า” ทิดเพิ่มหัวเราะ “ขุดมันส่วนเดียวก็พอ
อีกสองส่วนเอาไว้ทำนา”

“เอ๊ะ! ดีเหมือนกัน” เมียมองหน้า “แต่ใครจะขุด”

“นี่ไง เครื่องมืออยู่นี่” ทิดเพิ่มชูมือทั้งสองขึ้น

เมียนั่งเอามือเท้าคางอ่อนแรง

“ก็ปีนี้จะเสร็จเล่าพอมหาจำเริญ”

“จ้างรถชุดซีเมียน เอาเงินเก้าแถมลงทุน”

“ดอกเบี้ยยท่วมหัว” เมียมมีสีหน้าอมทุกข์ “ทำไม
ไม่ไปทส.” นางหมายถึงธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร

“จริงสิเมียน” ทิดเพิ่มแทบจะโดดลงเรือนมุงหน้า
ไปที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์และสหกรณ์การ
เกษตร

เจ้าหน้าที่เห็นด้วยกับความคิดของทิดเพิ่ม พร้อม
กันนั้นก็แนะนำเรื่องการทำเกษตรแบบผสมผสานเสียอีก
ก่อนวัน

“มันไงๆ อยู่นา” ทิดเพิ่มไม่แน่ใจ “ยิ่งทำนาโดย
ไม่ต้องหว่านไถนี้ ผมไม่เคยทำหรอก”

“ไหนๆ จะลองดูแล้ว ก็ลองดูสักตั้งซีนา” เจ้า-
หน้าที่ยุ

“คุณอย่าทิ้งผมนา”

“ไม่ทิ้งหรอก ผมไม่ใช่เทวดานี้ ถึงจะหนีไปแบบ
ไร้เยื่อใย” เจ้าหน้าที่หนุ่มหัวเราะ

ขณะที่ฝนยังไม่มา รถชุดได้ชุดที่นาส่วนหนึ่งของ
ทิดเพิ่มเป็นบ่อขนาดย่อมๆ พอฝนเท ชาวนาอื่นๆ พวกกัน
ดีใจแบกคันไถออกไปไถนากันแต่เช้ามืด เสียงพูดคุยอะอะ
ลั่นทุ่งด้วยความปรีดา มีก็แต่บ้านทิดเพิ่มเท่านั้นที่พอฝนเท

ลงมาแทนที่จะจูงควายออกมา เขากลับเอาพันธุ์ข้าวกับถั่ว-
เขียวหวานไปบนผืนดินที่ไม่มีการไถ

“ทิดเพิ่มมันบ้าเสียแล้ว” เพื่อนบ้านบอกตอ ๆ กันไป
บางคนมาเยี่ยมและปลอมโยนทิดเพิ่มต่าง ๆ นานา ว่าชีวิต
ก็เป็นเช่นนี้แหละ มีรวยก็มีจนเป็นธรรมดา

ทิดเพิ่มไม่รู้จะอธิบายให้เพื่อนบ้านฟังอย่างไรว่า
นี่แหละ คือการทำนาแผนใหม่ที่เจ้าหน้าที่ ธกส. แนะนำมา

“หลักการเป็นอย่างนี้นะลุง หนึ่งไม่ต้องไถพรวนดิน
สองไม่กำจัดวัชพืช สามไม่ใส่ปุ๋ยเคมี สี่ไม่ใช้สารเคมี”

คำพูดของเจ้าหน้าที่หนุ่มดังก้องอยู่ในหู

ทิดเพิ่มกับเมียช่วยกันทำคันนาใหม่ เขายอมเสียที่
นาส่วนหนึ่งเพื่อขยายคันนาให้กว้างกว่าที่เป็นอยู่ จากนั้นหา
พืชตระกูลถั่วมาปลูกไว้บนคันนาเหล่านั้น ปล่อยให้มันคลุม
หนาแน่น ป้องกันการพังทลายของดินเมื่อฝนตกลงมา

เมื่อฝนตกลงมาอีกสี่ห้าหน บ่อของทิดเพิ่มก็กักน้ำ
ไว้เต็ม เจ้าหน้าที่ธนาคารแนะนำพันธุ์ปลาให้เขา

“ระหว่างรอข้าวเติบโต ลุงก็สามารถจับปลาไปขาย
ก่อนได้ ไม่ต้องรอขายข้าวอย่างเดียวเหมือนที่ผ่านมา” เจ้า-
หน้าที่แนะนำ

เมื่อนานไม่ต้องไถ ไม่ต้องปราบวัชพืช ไม่ต้องใส่ปุ๋ย
ไม่ต้องฉีดยาฆ่าแมลงเสียแล้ว สองคนผัวเมียก็มีเวลาว่างที่
จะทำอย่างอื่นได้อีกมากมาย อย่างการเลี้ยงปลานี้ก็ไม่ได้

หนักหนาอะไร หาพืชน้ำมาทิ้งไว้ในบ่อเพื่อเป็นอาหารปลา และเสริมอาหารปลาบ้างนานๆ ครึ่งก็ยังมีความอีกมากมาย

“แต่มันก็โง่ๆ อยู่หนา” ทิดเพิ่มยังไม่มั่นใจวิธีการทำนาแบบใหม่ที่ชาวบ้านโจษขานกันว่าเพิ่มเสียสติไปแล้ว

“เราบ้าหรือเปล่าฮี้เมี้ยน” เขาหันไปถามเมีย

“ก็ไม่รู้เหมือนกัน” เมียเขาก็กังๆ กับการเปลี่ยนแปลงชีวิต

คันนาที่กันใหม่ทั้งใหญ่ทั้งสูงทำให้กักน้ำไว้ได้เป็นอย่างดี ทั้งข้าวทั้งหญ้าขึ้นเขียวพร้อมๆ กัน แต่พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่ทะลึ่งน้ำเริ่มโดหนีน้าขณะที่หญ้าเริ่มจมน้ำตายและกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติให้น้ำข้าว

บนคันนานั้นเล่า ถั่วเขียวงามอย่างกับอะไรดี ขณะที่ข้าวกำลังเติบโตและอีกไม่นานก็จะตั้งท้องออกรวงนั้น ปลาในบ่อทิดเพิ่มก็เริ่มจับไปขายได้ ซึ่งที่จริงไม่ต้องไปขายที่ไหนเลย ในหมู่บ้านนั้นแหละที่ชาวบ้านรุมกันซื้อปลาของทิดเพิ่มแน่นไปหมด

ความคุ้นเคยทำให้ทิดเพิ่มซังปลาขายเพื่อนบ้านเกินให้เสมอ เขาไม่เคยเอารัดเอาเปรียบเพื่อนบ้านเหล่านั้น คำของน้ำใจทำให้ทุกคนซมทิดเพิ่มไปทั่วหมู่บ้าน และไม่มีใครว่าทิดเพิ่มเสียสติอีกต่อไป

ข้าวเริ่มจะเก็บเกี่ยว และถั่วเขียวก็เริ่มให้ผลซึ่งก็คงจะไล่ๆ กับการเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วนั้นแหละ

แม้ในปีแรกข้าวแบบไมไ่หวานจะยังได้ผลไม่เต็มที่ก็จริงอยู่ แต่เมื่อคิดหักต้นทุนแล้วทิดเพิ่มก็มีกำไรเป็นกอบเป็นกำ นั่นเป็นเพราะว่าเขาไม่ต้องเสียค่าปุ๋ย ค่ายาฆ่าวัชพืช ซึ่งจำนวนข้าวขนาดนี้หากทำตามวิธีแบบเก่าก็มีแต่จะขาดทุน ค่าปุ๋ยค่ายาที่ดูดเงินชาวบ้านไปหมด

“ต่อไปเลี้ยงไก่ด้วยนะลุง” เจ้าหน้าที่หนุ่มดีใจที่เห็นทิดเพิ่มมีอนาคตดีกว่าที่ผ่านมา “ปลูกโรงเรือนใกล้ๆ บ่อปลานั้นแหละ หาอะไรมาถักให้เป็นสัดเป็นส่วน ชีไ่ไก่นั่นกวาดเก็บใส่กระสอบไว้ทำปุ๋ยได้ ถ้าไม่ยากทำก็ขายเขาไป”

หลังการเก็บเกี่ยว ทิดเพิ่มเริ่มเก็บเมล็ดถั่วเขียวริมคันนา จากนั้นก็หวานพืชตระกูลถั่วลงในแปลงนาที่เก็บเกี่ยวแล้ว คราวนี้เขาไม่ได้หวานเพื่อจะเก็บเกี่ยวเอาเมล็ดแต่อย่างใด หากแต่หวานเพื่อจะใช้พืชตระกูลถั่วนั้นกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติเพื่อพลิกฟื้นผืนดินให้กลับมาสมบูรณ์เหมือนครั้งปุ่ย่าตายาย

เป็นชาวนา เมื่อไม่ต้องไ่นาเสียก็ผ่อนแรงไปมาก สองคนผัวเมียมีงานทำเล็กๆน้อยๆตลอดปี ซึ่งงานเล็กๆน้อยๆนั้นทำรายได้หมุนเวียนจนหน้าตาผ่องใสกว่าในอดีตที่ผ่านมา

แม้ที่ดินของสองผัวเมียจะมีน้อย แต่ที่ดินผืนน้อยๆนั้นเองที่ช่วยปลดเปลื้องหนี้สินและกลายเป็นเกษตรกรตัวอย่างที่ใครๆ ต่างพูดถึง

นี่ถ้าโรงเรียนไก่สร้างเสร็จ ทัดเพิ่มกับเมียก็คงจะ
เพลิดเพลิดกับการทำงานแบบต่อเนื่องที่ไม่ปล่อยเวลาให้
ผ่านไปอย่างไร้ความหมาย

ทุกสิ่งทุกอย่างเกิดเป็นมรรคเป็นผลด้วยความ
มุ่งมั่นอย่างมั่นคง เข้าทำนองที่ว่า ทำนาอย่าเสียไร่ เลี้ยงไก่
อย่าเสียรัง นั่นเอง.

บรรณาธิการหัวเห็ด

ถวัลย์ มาศจรัส

ใครๆ ก็คงคิดไม่ถึงว่า นอกจากข้าวปลาอาหารแล้ว ในยุคปัจจุบัน มนุษย์เรายังต้องแย่งชิงกันอ่านข่าวสารกันอย่างไม่น่าเชื่อ

เมื่อก่อนนี้ หนังสือพิมพ์บ้านเรามีอยู่สองฉบับที่แข่งขันกัน สถานีโทรทัศน์ ก็มีเพียงช่องเดียวเท่านั้น และรายการข่าวก็เป็นรายการที่น่าเบื่อหน่ายจนบางคนเรียก รายการข่าวว่า รายการส่งเสริมการศึกษา

“ส่งเสริมอะไรไม่เข้าใจ” คนหนึ่งถาม

“อ้าว! ก็พอรายการข่าวมา คนดูก็ปิดโทรทัศน์ เด็กๆ ก็เลยได้ทำการบ้าน”

“อ้อ” คนถามหัวเราะ “ใช่จริงๆ ด้วย เป็นการส่งเสริมการศึกษาจริงๆ”

จะเห็นได้ว่ารายการข่าวเป็นรายการที่ไม่ค่อยมีคนสนใจสักเท่าไรนัก นอกจากเจ้าตัวที่จะเป็นข่าวซึ่งจะคอยนั่ง

จ้องดูหน้าของตนเองว่าเมื่อออกโทรทัศน์แล้วจะเป็นอย่างไร
 แม้สมัยนั้นประชาชนจะยังไม่สนใจข่าวสารมากนัก
 แต่ คงทน ปากกาทอง ก็รักในอาชีพหนังสือพิมพ์ของเขา
 เป็นชีวิตจิตใจ เขามีหนังสือพิมพ์เล็ก ๆ อยู่ฉบับหนึ่งในต่าง-
 จังหวัด เป็นหนังสือพิมพ์ออกรายลือตเตอร์ คือ รายปักษ์

แม้จะเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับเล็ก ๆ ในสายตาของ
 นักหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง แต่สำหรับในจังหวัดแล้ว หนังสือ
 พิมพ์ทันกระแส เป็นหนังสือพิมพ์ที่ทรงอิทธิพลมากที่สุด
 เพราะนอกจากจะรายงานผลการออกลือตเตอร์ทุกต้นเดือน
 และกลางเดือนแล้ว ยังเป็นหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวอาชญา-
 กรรม การศึกษา บ้านเหิงและข่าวสังคมภายในจังหวัดและ
 จังหวัดใกล้เคียงอีกด้วย

คงทน ปากกาทอง เป็นทั้งบรรณาธิการและผู้สื่อข่าว
 ชาวที่มีฝีมือลายมือมากทีเดียว เขาเริ่มต้นชีวิตนักหนังสือ-
 พิมพ์ด้วยการเป็นผู้สื่อข่าวต่างจังหวัดให้กับหนังสือพิมพ์
 ในส่วนกลางมาก่อน เขาสร้างผลงานด้วยการเป็นผู้สื่อข่าว
 ยอดเยี่ยมของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น และเคยได้รับรางวัลข่าว
 และภาพข่าวยอดเยี่ยมในกรณีตำรวจบุกทลายแก๊งโจรเรียก
 ค่าไถ่ ด้วยภาพที่โจรกำลังจะเหนี่ยวไกปืนยิงตำรวจ แต่โดน
 สารวัตรปราบปรามกระโดดตะปนกกระเด็นหัวลอยอยู่กลาง
 อากาศ ซึ่งเป็นภาพที่น่าตื่นเต้นเร้าใจในช่วงความเป็นความ
 ตายของคนเลยทีเดียว

ภาพนี้ถ้าหากเป็นภาพข่าวก็หาที่ไม่ได้มีความเป็นความตายเข้ามาเกี่ยวข้องแล้วละก็ คงจะจัดอยู่ในภาพกีฬา มันๆ ของสถานีโทรทัศน์ช่องหนึ่งเป็นแน่แท้ และแน่นอนคงเป็นภาพที่ทำให้ผู้ชมชื่นชอบไปตามๆ กัน

หากแต่นี้เป็นภาพความเป็นความตายของชีวิต มันจึงเป็นภาพที่มากคุณค่าและมากความหมายของคนที่เกี่ยวข้องจึงชนะใจกรรมการเป็นเอกฉันท์

ด้วยรางวัลชนะเลิศทั้งข่าวยอดเยี่ยมและภาพข่าวยอดเยี่ยมเป็นเสมือนปริญญาดัตร์ของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์แน่นอนละว่าทั้งผู้สื่อข่าวและหนังสือพิมพ์ที่ผู้สื่อข่าวคนนั้นสังกัดอยู่ ต่างก็กอบโกยชื่อเสียงไปคนละครึ่ง เป็นการทำงานที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน

หลังรับรางวัลภาพข่าวยอดเยี่ยมนั้นแล้ว หนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่ คงทน ปากกาทอง สังกัดอยู่ได้มอบเงินให้กับเขาส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งส่งเขาไปดูงานหนังสือพิมพ์ที่ประเทศอังกฤษ โก้อย่าบอกใคร

เมื่อคงทน เดินทางกลับจากดูงานต่างประเทศแล้ว ชมรมผู้สื่อข่าวต่างจังหวัดได้จัดงานต้อนรับเขายิ่งใหญ่ ไม่แพ้วีรบุรุษเลยทีเดียว ผู้ว่าราชการจังหวัด ประธานสภาจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดที่เขาอยู่ พร้อมด้วยพ่อค้าประชาชนจัดงานต้อนรับนักข่าวผู้ยิ่งใหญ่ มีรถเปิดประทุนแห่แหนเขาไปรอบเมือง โดยมีด้วยรางวัลตั้งเด่นเป็น

สง่าอยู่บนรถเก๋งหลังคาเปิดประทุนคันนั้น

ประวัติศาสตร์ได้จารึกมาหลายครั้งหลายคราวว่า คำสรรเสริญเยินยอนนั้นมักทำให้คนเหลิงและลืมหูลืมตา ผู้มีอำนาจในแผ่นดินคนไหน ๆ ก็ตามหากมีหูไว้ฟังแต่คำสรรเสริญเยินยอแล้ว บ้านนั้นเมืองนั้นก็มักจะล่มสลายลงอย่างน่าอเนจอนาถ บางประเทศถึงกับสิ้นชาติสิ้นแผ่นดินไปเลยก็มี

คงทน ปากกาทอง ในยามนั้นได้รับแต่คำสรรเสริญเยินยอ ไม่ว่าเขาจะย่างก้าวไปที่ไหนก็มีแต่คนยกมือไหว้เขาก่อนจนรับไหว้ไม่ทัน มันช่างผิดกับเมื่อก่อนสิ้นดี ตอนนั้นเวลาเขาจะไปหาข่าวที่ไหน เขาต้องรีบยกมือไหว้ผู้อื่นอยู่รำไป แต่พอเขาได้รับรางวัลสองรางวัลติดกัน ผู้คนเหล่านั้นต่างพากันไหว้เขาอย่างนอบน้อม ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการหรือนักการเมือง

พ่อค้าในตลาดนั้นยิ่งตัวดี เมื่อก่อนกว่าจะอ้อนวอนขอโฆษณามาลงได้แต่ละครั้งต้องทนด้านหน้าไปยกมือไหว้เหมือนเปรตขอส่วนบุญเสียหลายครั้งหลายคราว แต่พอเขาได้รับรางวัล มีข่าวลงหน้าหนังสือพิมพ์บ่อย ๆ พ่อค้าเหล่านี้กลับมาหาเขาถึงสำนักงาน

“จะขอลงโฆษณาหน่อยนะครับ” พวกเขาพูดนอบน้อม

“ยาวไหม” เขาหมายถึงระยะเวลาในการลงโฆษณา
“ตลอดไปแหละครับ” บางคนบอกเขาอย่างนั้น

“ตอนนี้คอลัมน์นี้แหละแปดร้อยนะ”

“เอ เมื่อก่อนสี่ร้อยไม่ใช่หรือ” พ่อค้าชักจะถอย

“ก็ตามใจ เพราะนี่ยังมีอีกสี่ห้าร้อยรอคิวอยู่ เนื้อที่มันจำกัด จะเพิ่มหน้าก็ไม่คุ้มทุน” คงทนเอนหลังพิงพนักเก้าอี้สบายใจ

ผลสุดท้ายพ่อค้าเหล่านั้นก็ต้องยอม เพราะยามนั้นประชาชนนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ทันกระแสกันมากเป็นพิเศษ โดยเฉพาะพวกชาวไร่ชาวนาที่ชอบเล่นหวยเป็นทุนอยู่แล้ว พวกนี้เป็นลูกค้าประเภทขาดอดเห่ล้าตราม้าสับแก้ตัว ยาแก้ปวด ยาขยัน หากลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ดังกล่าวแล้วมักจะได้ผล เพราะพอตรวจหวยแล้วไม่ถูกก็จะพลิกอ่านคอลัมน์อื่นๆ ที่มีไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นข่าวปล้นจี้ ย่องเบา และข่าวสังคมในเมืองที่พวกชาวนามักไม่ค่อยสนใจ ผู้ผู้อ่านโฆษณาไม่ได้

พวกพ่อค้ารู้จุดอ่อนคนเหล่านี้ดีว่าวันๆ ลงไร่ ลงนา ก้มๆ เงยๆ ทำให้ปวดหลังปวดไหล่ ความรู้เรื่องสาธารณสุขไม่ค่อยดีจึงถือโอกาสโฆษณาขายตองเหล้าแก้ปวดหลังปวดไหล่ ต้มแล้วมีกำลังแข็งแรงเหมือนม้าสับแก้ตัว ประชาชนก็หลงเชื่อ ผลสุดท้ายติดทั้งเหล้าทั้งยาผสมกันวันวายไปหมด

คงทน รู้ดีว่าคนอ่านหนังสือพิมพ์ของเขามีอยู่สองกลุ่มเท่านั้น กลุ่มใหญ่คือพวกชาวไร่ชาวนา ซึ่งไม่ได้ตั้งใจอ่านข่าวสารบ้านเมืองอะไรจริงจังหรอก หากแต่ต้องการ

ตรวจหวยและหน้าใบหวยเป็นสำคัญ ขวานั้นอ่านน้อยกว่า โฆษณาเสียอีก เพราะห้างร้านพวกนี้ก็เหลือเกินละ ในหน้าโฆษณามักจะเขียนอะไรที่ทำให้ตีความเป็นตัวเลขได้ ซึ่งบางงวดจับพลัดจับผลูมีคนตีความถูกก็เป็นทีโจษขานกันทั่วไป ทำให้คนสนใจที่จะอ่านโฆษณากันมากยิ่งขึ้น

ส่วนอีกกลุ่มที่ติดตามอ่านก็เป็นพวกในเมือง ได้แก่ ข้าราชการพ่อค้าพวกนี้ชอบอ่านข่าวอาชญากรรมกับข่าวสังคม ยิ่งมีรูปหมู่การจัดงานของพวกตนลงตีพิมพ์ด้วยแล้วจะซื่อเก็บไว้คนละหลาย ๆ ฉบับ เอาไว้อวดกัน ยิ่งบางคนทีเห่อหน่อย ก็จะต้องรูปนั้นใส่กรอบแขวนไว้ทั้งที่บ้านและที่ทำงานเลยทีเดียว

หนังสือพิมพ์ของคงทนจึงเป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ขายดีที่สุด ยากจะหาคู่แข่งได้

“น้ำขึ้นต้องรีบตัก” คงทนประชุมกองบรรณาธิการของเขาซึ่งมีกันแค่สามคน

“ตักยังงิเล่าพี่” ลูกน้องไม่เข้าใจ

“หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอยู่ได้เพราะโฆษณา กับวาระพิเศษต่างๆ” เขาสาธยาย “ที่อังกฤษโน่นนะหนังสือพิมพ์มันเยอะจริง ๆ ฉบับเล็กฉบับน้อยออกกันเต็มไปหมด”

“รายหวยหรือพี่”

“รายวัน รายวัน”

“เราน่าจะออกรายวันบ้างนะพี่”

“ออกให้ผิอ่านนะซี” คงทนรู้จักธรรมชาติการอ่านของคนไทยดีว่าอ่านน้อยเพียงไร “ขนาดรายหอยนี้ยังเซ็นอยู่ตั้งหลายปี” เขาปรายตามองไปยังถ้วยรางวัลข่าวและภาพข่าวยอดเยี่ยมแล้วก็อดภูมิใจเสียไม่ได้

“นี่ถ้าไม่ได้รางวัลมาค้าไว้นะ ป่านนี้ออกหัวหรือก้อยก็ไม่รู้”

“คงจะก้อยแหละพี่”

“เดี๋ยวเถอะโดน” คงทนจ้ำเท้า “ก้อยยังงิ” เขาทำเสียงตุ

“ก้อยหลุนๆ เหมือนเล่นก้อยตอกใจพี่”

“ก็มีสิทธิ์อย่างเอ็งว่าเหมือนกัน” คงทนเข้าใจปัญหาคนทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ว่าต้องดิ้นรนอย่างไร

“ไหนพี่ว่าจะให้ตักอะไร” ลูกน้องอีกคนถามบ้าง

“ข้าวว่าน้ำขึ้นให้รีบตัก” คงทนครุ่นคิดสักครู่ “ขณะนี้หนังสือพิมพ์ของเรา กำลังเป็นที่นิยมเราก็ต้องกอบโกยบ้าง”

“นั่นซีทำอะไร”

“จะทำอย่างไร ก็ขึ้นราคาโฆษณาซี”

“แล้วมีโฆษณาไหมล่ะ”

“มี”

“พวกเอ็งกินอัมกันไหม”

“อัมซีพี่” พวกเขายิ้มแยม

“เราจะขึ้นราคาโฆษณาอีก ตอนนี้นำคำที่ลงโฆษณา

กำลังขายดี โดยเฉพาะยาตองเหล้าตราม้าสิบเก้าตัวนั้น หาสมุนไพรงันแทบไม่ทัน”

“จริงด้วยพี่” เม้ง หัวเราะฮา ฮ่า “ไปเก็บค่าโฆษณาที่ไม่อืดอดเลย ควักให้ทันทีทันใด”

“เอาอย่างนี้ ขึ้นราคาไปอีกหนึ่งในสี่ ใครถอนโฆษณาแล้วบอก เรามีวิธี”

“ทำไงหรือพี่” ลูกน้องอยากรู้

“ไม่ใช่หน้าที่ของเอ็งเรื่องนี้เป็นเรื่องของบรรณาธิการ” เขาชี้มาที่ตัวเอง

ปัญหาสำคัญอีกเรื่องหนึ่งของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็คือ ในเทศกาลวันหยุดสำคัญที่จะต้องแสดงออกถึงความเคารพ อย่างเช่นวันครู วันสงกรานต์ นั้น ส่วนมากแล้วพวกหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะไปขอเงินหน่วยราชการมาลงโฆษณาโดยพิมพ์ข้อความว่าด้วยความเคารพ จากสำนักงาน... อะไรก็ใส่ลงไป ซึ่งเงินนี้เรียกกันว่าเงินหมู

ที่เรียกว่าเงินหมูก็เพราะว่า ไม่มีหน่วยราชการใดหรอกที่จะมึงบประมาณสำหรับการนี้ การไปขอเงินลงข้อความดังกล่าวก็คือการไปริดไถข้าราชการในหน่วยงานนั้นๆ นี่เอง

“ไม่มีงบประมาณหรอกครับ” หัวหน้าหน่วยราชการพยายามชี้แจง “กระทรวงการคลังไม่มีระเบียบเรื่องนี้ให้”

“วันสำคัญอย่างนี้ ไม่แสดงออกได้อย่างไรครับ”

นักข่าวของคงทนแจกแจง “ประชาชนรู้เข้าจะหาว่าไม่ให้
ความสำคัญ บางเรื่องคอขาดบาดตายเชียวนะครับ”

“ก็อยากจะลงพิมพ์เหมือนกัน แต่ติดขัดงบประมาณนี่แหละ”

“ไม่รู้สินะ” นักข่าวทำท่าจะลุก “ที่อื่นเขาก็ควัก
กระเป๋าให้กันทั้งนั้น มีก็แต่หน่วยงานท่านนี่แหละ” เขา
ส่ายหัว

“เอาไปหาร้อยก็แล้วกัน” หัวหน้าหน่วยงานตัด
ความรำคาญ

“เอาเอาลงให้ตัวเล็กอยู่ท้ายๆ หน่อยก็แล้วกันครับ”
เขารับเงินแล้วรีบลาไปที่อื่น ๆ

ปัญหานี้เป็นปัญหาหนึ่งที่คงทนเห็นว่าตนเองจะ
ต้องตัดสินใจพวกราชการนี้ให้เช็ดหลาบ ในวันสำคัญ
วันหนึ่งมีหน่วยงานราชการหลายหน่วยงานไม่ยอมแสดง
ความเคารพในประเพณีอันดีของไทย พอหนังสือพิมพ์ออก
เขาพาดหัวตัวรองว่า หน่วยงานราชการไทยไม่สนับสนุน
ประเพณีอันดีงาม จากนั้นก็เขียนข่าวเสียยืดยาวว่าบ้าน
เมืองของเราดำรงเอกราชมาได้ก็เพราะมีประเพณีเป็นสิ่งที่
ยึดเหนี่ยวจิตใจ แต่หน่วยราชการ... (เขาจะใส่ชื่อตัวหนา)
กลับไม่ให้ความสนใจ เพียงแค่ว่าจะเชิญชวนประชาชนให้
ร่วมงานประเพณีก็ยังละเลย จากนั้นก็เขียนข่าวลากไปถึง
การทำตัวของข้าราชการหน่วยงานนั้นว่าไม่มีความเหมาะสม

ต่าง ๆ นานา ไปทำงานสาย กลับบ้านก่อนเวลา กลางวันบ่าย
โมงแล้วก็ยังไม่กลับเข้าที่ทำงาน ปลอ่ยให้ประชาชนไปชะเง้อ
คอรอเหมือนหมารอน้ำข้าวไปโน่น

ความจริงเรื่องนี้มาจากเรื่องเงินเพียงนิดเดียวแต่
โยงโยงจนข้าราชการเดือดร้อนไปตามๆกัน เพราะบางเรื่อง
ก็จริงอย่างที่เขียนถึงอยู่บ้าง เรื่องเล็กๆก็ลามปามไปเป็น
เรื่องใหญ่ กลายเป็นถูกสอบสวนให้เดือดร้อนกันไปหมด

ด้วยวิธีการอย่างนี้เอง ในวันสำคัญถัดๆมาหน้า
หนังสือพิมพ์ของคงทนจึงเต็มแน่นไปด้วยข้อความเชิญชวน
ให้ประชาชนไปแสดงความเคารพต่อครูบาอาจารย์ กลับไป
ทำบุญ เป็นต้น

“ยอดเลยพี่” ลูกน้องชม

“ห้างขายยาต้องเหล้าจะถอนโฆษณา่ะครับ” ลูก
น้องรายงาน

“ไปบอกมันไปว่า อยากให้ลงข่าวใหม่ว่าที่ต้องให้
ถอนโฆษณาก็เพราะเราจับได้ว่า มันเอารากไม้อะไรไม่รู้มา
หลอกประชาชน”

ลูกน้องตบมือจาด

“เด็ดขาดไปเลยลูกพี่”

“แกล้งทำเป็นลงจดหมายร้องทุกข์เรื่องยาต้องเหล้า
ว่ากินแล้วไม่เห็นสรรพคุณในหน้าบทบรรณาธิการ แค่นั้น
มันก็เจ๋งสนิท”

พวกเขาหัวเราะในชัยชนะอันยิ่งใหญ่กันอย่างเหิมเกริม
อีกไม่กี่ปีถัดมา ธุรกิจการพิมพ์ที่บ้านเราพัฒนาไป
อย่างรวดเร็ว หนังสือพิมพ์บางฉบับออกวันละหลายกรอบ
อย่างน้อยที่สุดก็ออกกรอบเช้ากรอบบ่าย

การขนส่งที่รวดเร็วขึ้นทำให้หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง
เพิ่มยอดการผลิตมากขึ้นไปอีก วันไหนที่ห่วยออกหนังสือ
พิมพ์ส่วนกลางจะชะลอการออกกรอบบ่ายไว้ไปออกตอนเย็น
และรีบจัดส่งไปยังต่างจังหวัดอย่างรวดเร็ว

“ฉิบหายหมด” คงทนสบลเมื่อเห็นว่าหนทางของ
หนังสือพิมพ์ทันกระแสนของเขากำลังเดินเข้าสู่ทางตัน

ชาวบ้านที่เคยรอคอยหนังสือพิมพ์ของเขาก็เปลี่ยน
ไปรอหนังสือพิมพ์จากส่วนกลาง นอกจากราคาจะใกล้เคียง
กันแล้ว ยังมีอะไรให้อ่านอีกมากมาย และดีกว่าหนังสือพิมพ์
ท้องถิ่นอีกด้วย

นอกจากหนังสือพิมพ์ส่วนกลางจะพัฒนาไปมากแล้ว
ในจังหวัดของเขาก็มีสถานีวิทยุเพิ่มขึ้นอีกสองสามสถานี
บรรดาห้างร้านต่าง ๆ ก็แห่ไปทำสปอตโฆษณาสินค้าทาง
สถานีวิทยุกันหมด หน่วยราชการที่เคยไปขอเงินหมุมาลงใน
วันสำคัญต่าง ๆ สถานีวิทยุก็ทำสปอตออกอากาศให้เปล่า ๆ

วันเวลาเปลี่ยนไป แต่ความดีความเลวยังคงจารึก
อยู่ในความทรงจำของคน

ความดีความเลวของคงทน ปากกาทอง เมื่อนำขึ้น

ตาซึ่งแล้วนำหนักเอนลุ่มมาทางเลวเสียมาก ภายหลังที่กิจการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นตกต่ำลงจนถึงหยุดกิจการ เขาก็กลายเป็นนักข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนกลางที่ไม่มีบทบาทอะไรมากนัก คนรุ่นใหม่มีไฟในการทำงานมากกว่า เขาร่วงโรยและเริ่มท้อแท้

เขาเดินขึ้นโรงพักเพื่อไปหาข่าว แต่ตำรวจก็เหมือนไม่ยินดีที่จะให้ข่าวแก่เขา ไม่เหมือนนักข่าวโทรทัศน์ ที่พอจอดรถฟรีด ตำรวจก็ทักทายมาแต่ไกล

เขาเดินไปหาข่าวตามหน่วยราชการ ทุกคนเพียงแต่ปรายตาให้เขาและไม่มีประเด็นที่จะให้ ยิ่งเข้าไปในตลาดบรรดาเจ้าของห้างที่เขาเคยขอขึ้นคำโฆษณาของเขาเหมือนเห็นหมาขี้เรื้อนที่น่ารังเกียจ

“จับนักหนังสือพิมพ์ชื่อดังค้าของเถื่อน” ข่าววิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ลงข่าวนี้อย่างครึกโครม หนังสือพิมพ์บางฉบับทำสื่อบุพิเศษเปิดเผยปุมหลังอดีตนักข่าวผู้ยิ่งใหญ่ มีภาพสไตลอย่างมีอนาคตของเขาแห่แหนไปทั่วจังหวัดพร้อมถ้วยรางวัลข่าวและภาพข่าวยอดเยี่ยม เปรียบเทียบกับสภาพปัจจุบันในสำนักงานโทรม ๆ กับร่างกายที่แห้งแล้ง

บางฉบับสัมภาษณ์ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ประกอบ คนที่เคยเห็นความยิ่งใหญ่ของเขาบอกว่าระยะหลัง ๆ คงทน ปากกาทองไม่มีจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ เขาเคยไล่ตะเพิดนักข่าวใหม่คนหนึ่งออกจากสำนักงานว่าไม่มี

ฝีมือ

“ก็นักข่าวที่ไม่มีฝีมือคนนั้นนั่นแหละที่เจาะเบื่องหลังข่าวนี้” ข้าราชการคนหนึ่งให้สัมภาษณ์

วันที่ตำรวจจับคงทน ปากกาทองได้นั้น ข้าราชการพ่อค้า ประชาชน มามุงดูกันแน่นโรงพัก รถราจอดยาวเหยียดราวกับมีขบวนแห่และถ้าจะเป็นขบวนแห่จริงๆ แล้วมันไม่ใช่ขบวนแห่แห่งความชื่นชม หากแต่เป็นขบวนแห่ประจานอย่างสะใจ

ไม่มีดอกไม้ให้กำลังใจเขาแม้สักช่อเดียว ในยามที่ชะตาของเขารุ่งโรจน์เขาทำไม่ได้ไว้กับผู้คนอย่างไร ยามชะตาอับแสงทุกคนก็ตอบสนองเขาอย่างนั้นเฉกเช่นเดียวกัน

ผู้สื่อข่าวทั้งวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รุมถ่ายภาพเขาแน่นโรงพัก ยิ่งตอนที่ตำรวจนำเขามานั่งแถลงข่าวด้วยแล้ว เขาพยายามนั่งก้มหน้าหลบตาผู้สื่อข่าว โดยเฉพาะนักข่าวคนที่เขาเคยไล่ตะเพิดออกจากสำนักงาน

พวกพ่อค้าที่เคยถูกขูดรีดค่าโฆษณายามที่เขารุ่งเรืองจับกลุ่มคุยกันอยู่ข้างหลังว่า บรรณาธิการหัวเห็ดคนนี้ตกอยู่ในสภาพ น้ำมาปลาकिनมด น้ำลตมดकिनปลา

“ชีวิตคนเราแน่นอนเสียเมื่อไหร่” บางคนสรุปขณะที่ตำรวจใส่กุญแจห้องขังเสียงดังกรีก

น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย

สังคม เกศัชมาลา

“บอกแล้วยังไง คนอย่างมึงไม่มีวันได้ดีหรอก...”

พูดเสร็จ ตักข้าวเข้าปากเคี้ยวกินเอร็ดอร่อย คนฟัง
ยังคงเคี้ยวข้าวเนือๆ คนอื่นๆ ไม่ได้สังเกตความเปลี่ยนแปลง
บนสีหน้าของเขา ดูเหมือนทุกคนกำลังเอร็ดอร่อยกับอาหาร
มื้อนี้เต็มที เนื่องมาจากความเหนื่อยที่บวกเข้าไปโดยไม่
ต้องเติมผงชูรสชนิดเล็ดใดๆ

“กูบอกก็ครั้งต่อก็ครั้งแล้ว จะได้ตีมีเงินมันต้อง
ขยัน อดทน อย่างคำพระท่านว่าไง วิริยนะ ทุกขมัจเจติ
อะอ้าว... อืมแล้วหรือวะ”

“แกก็เป็นเสียอย่างงี้ ชอบสอนคนในวงข้าว” เมีย
ตำหนิเบาๆ

“เฮ้ย สอนอะไรที่โหน ฉันทุดความจริง อย่างเธอ เหมือนกัน ทำอาหารนี้ถ้าไม่รู้ว่าใส่อะไรก็ถามๆ คนที่เขา เคยทำบ้างซี อีกอย่างไม่ใช่วันนี้ น้ำพริก พรงี้ น้ำพริก ตาย กันพอดี หวงเงินไว้ทำอะไร ไปหาซื้อของดีๆ มาให้พวกมัน กินมั่ง คนทำงานทั้งวัน เหนื่อยนาโว้ย”

“พูดมากจริง” เมียค้อน

ดูเหมือนเป็นเรื่องปกติที่เสียมจะพาล่มยาว ดำหนิ ตีเตียนคนนั้นคนนี้ไปตามเรื่อง โดยเฉพาะกับหลานชายคนที่หายลับไปในความมืดเมื่อตะกี้

ทองดีแค้นน้ำตาตัวเองมากกว่าแค้นข้าว น้อยใจ ในโชควาสนา พาลโกรธไปถึงพ่อถึงแม่ที่อยู่ๆ ก็ส่งเขามาอยู่กับคนปากมาก ผู้ชายอะไรจุจิก เคี้ยวเชื้ญสารพัด ตูถูกคน เป็นที่หนึ่ง กลิ่นน้ำพริกปลาทุหอมกรุ่นอยู่ที่มื้อมักขึ้นดม แม่เอ๊ย เราน่าจะได้กินอื่มนกว่านี้ เดินไปที่โถ่งน้ำข้างคอกหมู ล้างออกอย่างเสียดาย ลมคำคืนแผ่วโชย ทางมะพร้าวสายเงา แสงจันทร์ส่องลอดลงมาเกิดภาพประหลาดๆ หมูตื่นเบอะเบะ หมาขโมยกระโจนออกจากคอกอย่างลึมตาย และแล้วทุกอย่างเงียบสงัด ความว่าเหวเคลื่อนคลุ่มอย่างมืดซิดจนรู้สึก เจียบเหงาและซิงซังตัวเอง

ทองดีเปิดประตูโรงสีเดินไปที่แคร่นอนควานหา ตะเกียงมันยังอยู่ที่เดิมแต่เขาเปลี่ยนใจที่จะจุดในยามนี้ ชายหนุ่มอยากอยู่คนเดียวเงียบๆ ครุ่นคิดถึงวันเวลาข้างหน้า

เราจะจมปลักอยู่ที่นี้จนตายเชียวหรือ ได้อะไรขึ้นมานอกจากสร้างความรำรวย อยู่ดีมีสุขให้คนอื่น มีหน้าซำยังถูกตำว่า สารพัด ข้าไม่อยากพูดกับแกเลยไอ้หน้าเสงซวย

“คนอย่างแกไม่มีวันได้ดีหรอก...” คำสบประมาทของน้ำดั่งก้องขึ้นในหู น้ำตาลุ่นๆค่อยๆหยดลงบนหัวเขาลำคอดิบตัน เขาคิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อแม่ เพื่อนฝูง ถ้าไม่โชคร้ายเขาจะยังคงอยู่ทางโน้น บางทีอาจได้เรียนต่ออย่างเพื่อน ๆ คิดถึงสถาบันอุดมศึกษาที่ไผ่ผืน เขาจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ด้วยเกรดเฉลี่ย ๓ ขึ้นไป น่าจะได้สอบเข้าหรือเข้าเรียน ที่ไหนสักแห่งใช่ไหม แต่เนี้ กลับมาเลี้ยงหมู สีข้าว สกปรก ไร้อนาคตสิ้นดี

ทองดีมาอยู่กับน้ำด้วยเหตุผลสั้น ๆ “แกหยุดเรียนไว้ก่อน ไปอยู่กับน้ำเขา”

“ผมไม่ไป” เขาเถียงพ่อ นัยน์ตาก้าว

“แต่แกต้องไป แกไม่รู้อะไรเลยใช่ไหม” พ่อหัวเสีย แต่เขาไม่เห็นนัยน์ตาของพ่อว่ามันเจ็บปวดเพียงไร แม่เดินเข้ามาเอ่ยปลอบ “ลูกต้องไปนะจ๊ะ ที่บ้านของเรามันไม่มีอะไรแล้ว นาของเรากำลังจะถูกยึด แต่แม่และพ่อจะพยายามเอื้อ บางที...” น้ำตาแม่ร่วงออกมา ปาดทิ้ง พยายามข่มความรู้สึกแล้วพูดต่อ “บางทีแม่อาจจะไปขอยืมเงินน้ำเขา”

ทองดีไม่ทราบเลยจริงๆ ว่า ทำไมนาจะต้องถูกยึด ทราบเพียงแต่ความเป็นอยู่เริ่มฝืดเคือง การเล่าเรียนของเขา

ขาดๆ เกินๆ ขอเงินพ่อที่ไร ถูกเอ็ดทุกครั้ง บางทีพ่อก็พาลเสียยาว แต่ก่อนพ่อแม่ไม่เคยเป็นอย่างนั้น หรือเพราะพ่อแม่มีลูกหลายคน คนโตคนเล็กไล่ลงมาแต่ละคนต่างอยู่ในวัยกินวัยใช้ทั้งนั้น รวมถึงคนกลางอย่างเขา ไม่ยุติธรรมเลยที่พ่อและแม่เลือกเขาออกจากวง ในขณะที่คนอื่นๆ ยังคงได้เรียน ได้กินอยู่กับพ่อแม่ อย่างพี่คนโตยังคงเรียนที่มหาวิทยาลัยในตัวจังหวัด คนรองเขาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ไอ้ตัวเล็กกำลังจะจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เขากลับถูกตีบส่งเข้ามาอยู่ในภู

ทองดีสะดุ้งตื่นเมื่อเสียงเคาะประตูรัวแรง จัวเจียออกไปเปิดประตู พบยักษ์ร้ายยืนประจันอยู่ที่นั่น

“หัดตื่นตึกลูกเข้าเสียบ้าง ไม่เห็นรี นกกานะมันตื่นก่อนคนทั้งนั้น ตัวไหนตื่นก่อนจับหนอนได้ไว จำไว้”

สอนกันแต่เช้าเชียวไว้อย่าง ทองดีสะลึมสะลือ อยากกลับไปนอนต่อให้ตะวันสายโद่ง ดูลิ ดินฟ้ายังไม่ยก แสงเงินแสงทองยังไม่โผล่ น้ากลับมาลากเขาจากที่นอนเสียแล้ว ไม่รู้จะรีบตื่นไปตายที่ไหน เลี่ยมดันบานประตูที่ทองดีแถมไว้ ให้เปิดกว้างเต็มที่ต่อ ราวจะประจันที่นอนของเขา แถมตำหนิด้วยสายตา เป็นคนหนุ่มซี้เกียจสันหลังยาวจะไปทำอะไร รับประทานได้ไว้อย่าง มันต้องอย่างซ้าซี ทำให้ดูเป็นตัวอย่างเสียเลย ยกถึงขยะ เศษฟางออกไปเผา ปิดกวาดหน้าโรงสีเสร็จสรรพ ไม่นานนักเสียงตะกร้าเสียดไม้คาน ดังแว่วมา

ตามทาง ภาพขมุกขมัวมีเงาตะคุ่มๆ ค่อยๆ โผล่เข้ามาที่ลาน
โรงสี ภาพชัดเจนขึ้นทุกขณะ น้ำร้อนทักถามชาวผู้คนที่แปลกดี
ที่พอฟุดกับคนอื่นน้ำแกลจะฟุดแบบ “ขวานผ่าซาก” ใช่ ครั้น
หันมาทางเราหรือคนของตัวก็จะฟุดตรงกันข้าม

ทองดีจำต้องไปล้างหน้าแปรงฟัน เปลี่ยนชุดมาทำงาน
งานสีข้าวในภูจะเริ่มกันแต่เช้า เพียงฟ้าสางชาวบ้านก็หาบ
ข้าวมาเต็มเสียแล้ว ส่วนมากจะหาบมาทิ้งไว้แล้วจากไป หวน
กลับมาอีกทีตอนที่ปิดโรงสีหรือยามค่ำ เมื่อปิดโรงสีแล้ว
ใช้ว่างานจะหมด ต้องชุมนุม ใส่น้ำ โอ้โฮ งานมีทุกระยะ
ถ้าวันไหนดูจะว่าง น้ำจะชวนไปหาพินมาเผาถ่านไว้ใช้ ด้วย
เหตุนี้ ด้านเยื้องออกไปข้างโรงสีจึงมีซี้เถ้าแกลบกองอยู่เป็น
หย่อมๆ วันหนึ่งเขาเผลอเหยียบลงไปในกองเถ้า ผลคือปวด
แสบปวดร้อนจนต้องสะบัดเร็วๆ เท้าด้านซ้ายแดงโร่และ
เป็นตุ่มใสๆในเวลาต่อมา

“เออน่า เหยียบไฟแค่นั้นมันไม่ตายหรอก มึงไม่
ระมัดระวังนี้หว่า จะวิ่งจะเดิน ดูตาม้าตาเรือมั่งซิวะ”

เขากัดฟันข่มความรู้สึกไม่ให้ได้ตอบ หมูของแก
หลุดจากคอกก็ให้ข้าววิ่งต้อนโกลาหล ถ้าไม่เพราะหมูบ้าของ
แก ข้าจะบาดเจ็บอย่างนี้หรือ

“เอานี๊ยา ทานะไว้ย ไม่ใช่เอามาอนดูเล่น”

เลี่ยมยื่นหลอดยาดับพิษไฟให้หลานแล้วจากไป
ทำงาน เมื่อเขาเป็นอะไรหรือใครเกิดเจ็บป่วยน้ำจะเป็นภาระ

ทุกอย่าง เสียแต่ปากที่ไม่ค่อยจะปลอบโยน ดินพองไหม้อย่างนี้ ยังพูดออกมาได้ว่าไม่ตายง่าย ๆ หรอก หมดกำลังใจจะทำงาน เขาอยากหนีไปที่อื่น เพื่อนบอกว่าที่ท้ายหมู่บ้านมีสำนักซึ่งปลดปล่อยได้อย่างวิเศษ เรียกกันว่าสำนักเส้าหลินแต่จริง ๆ คือบ้านตาหมา ชายชราผู้โดดเดี่ยวแต่ไม่ไร้มิตร เขามีกัญชาพร้อมอุปกรณ์ไว้บริการ

ในคำคืนหนึ่งทองดีตามเพื่อนไปที่นั่น

เห็นได้ชัดว่าชายชรานัยน์ตาเข้มน้ำตาเพราะ ใจดีหยาบยื่นสิ่งบรรดามีให้ทุกคน ดูเหมือนเขาไม่เคยสะสม ไม่เคยตระหนี่ พอ ๆ กับการไม่รู้จักงานหนัก มันแปลกกว่าเขาอยู่มาได้อย่างไรถึงปานนี้ ลูกเมียไม่มี... ไม่มีอะไรเลย...

“อ้อ หลานตาเลี่ยมรี หน้าตาทำทางมันเข้าทำนี่หว่า” ตาหมาทักทายเขาอย่างอบอุ่น “เอาเลยนะจะพ่อหนุ่มตามสบาย ลุงขอเอนสั๊กหน่อย”

ศักดิ์ซึ่งเป็นเพื่อนใหม่ของทองดีเข้าไปนั่งยอง ๆ ข้างเขียง นำกัญชาออกมาหั่นอย่างชำนาญ จัดการสูบอัดด้วยอีดใจยาว น้ำในบ้องเต็นร้วราวเดือดเสร็จแล้วแหงนหน้าขึ้นฟ้า แล้วพ่นควันอ้อยอิ่ง ดาลอยคล้ายท่องอยู่ในสวรรค์

“ลองบ้างไหม” หันมาเอ่ยชวน

ทองดีพยักหน้า เพื่อนบรรจุกัญชาให้เขา นำบ้องยื่นให้ เขาไอแค้น ๆ เหมือนคนสาละสลวยทั่วไป อย่าว่าแต่กัญชาเลยบุหรีเขายังไม่สูบ แล้วอย่างนี้จะอีดใจยาว ๆ ได้

อย่างไร เพื่อนหัวเราะหาว่าอ่อนหัด เขาพยายามอีกครั้ง ดีขึ้นกว่าก่อน โลกหมุนทว่าเปี่ยมเต็มด้วยความมหัศจรรย์ กลับมาผืนหวนอยู่ ณ วิจารณ์โรงสี

“ไหน เขาว่ามึงไปสำนักดาหมามาริ เออ ไปซี ไปบ่อยๆ เข้า กูไม่เคยมีหลานสิ้นคิดอย่างมึงหรือกะจะ บอกให้ กูตายไว้แล้วใจว่าคนอย่างมึงไม่มีวันได้ดี บ้าเอ๊ย หยิบหย่งแล้วยังจะเป็นขี้อายอีก เออสูบเข้าไปเถอะ ประเดี๋ยว มึงเห็นสวรรค์แน่”

เลี่ยมเสียงดัง หน้าแดงจัด “ไอ้หมาตัวไหนมาชวน มึงไป บอกมาหากูด้วย เด็กแวร”

ทองดีถอยกรูด หน้าสลด เขานึกไม่ถึงว่าน้ำจะรู้ ไม่มีครั้งไหนที่เขาจะกล้าน้ำมากกว่าครั้งนี้ หลบออกไปอย่าง สำนึกผิด ครุ่นคิดอยู่คนเดียวเงียบๆ ภาพของน้ำสลับอยู่กับ ดาหมา นัยน์ตาพร่าพราย เขาไม่อาจแยกแยะชัดเจนว่าใคร เป็นใคร ความสับสนประดังเข้ามา เสียงพุดนุ่มนุ่ดดังแว่ว ขึ้นมา ชายหนุ่มรู้สึกได้ถึงความอบอุ่นเปี่ยมเต็มไปด้วยมิตร ชณะอีกเสียงกระดังหยาบคาย แกมมันเป็นคนหยาบคาย ไอ้คนไม่มีการศึกษา แล้วแกละ มีการศึกษามากจนต้องไป ลองกัญชาขึ้นซี ทองดีเอ็ดอึ้งอยู่คนเดียว ถ้ามัวตัวเองกลับไป กลับมา พิศระห์โดยความเป็นธรรม เลี่ยมไม่ใช่คนอย่างนั้น เพียงแต่เสียงดัง ตรงไม่เคยอ้อมค้อม ถ้าเขาจะตำหนิใคร สักคนหนึ่ง ไม่มีเสียละที่จะวนไปวนมาเป็นพระยาเลียบค่าย

ไม่รู้แหกเหล่าแหกกอมาได้อย่างไร แม่ซึ่งเป็นพี่สาวแท้ๆ ของเขายังดูนี้มนวลมีเหตุผลกว่า

ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา ทองดีไม่กล้าที่จะไปสำนักดาหมาอีกเลย คักดีถูกน้ำเลี่ยมตอกหน้าหงาย “มึงจะเป็นเทวดาฟ้าดินยังไ้ เป็นไปเลยซิโว้ย ทำไมต้องมาชวนหลานเข้าด้วย ไอ้พวกสิ้นคิด งานการไม่ทำล่อแต่สิ่งเสพย์ติด หมากินความคิดพวกสุหรือเปล่าหือ”

หันมาทางเขา “ไอ้ทองดีเหมือนกัน สันดานชั่วนัก พ่อแม่พี่น้องกูไม่เคยเข้าใกล้ยาเสพย์ติด ถึงพวกกูไม่มีใครได้เรียนสูงอย่างพวกมึง แต่ไม่เคยไ้ต่ำ คนเรานะโว้ย มันต้องรู้สำนึก รู้ชั่วรู้ดี รู้จักเลือกคบคน อย่างไอ้คักดีนี่ คบหมายังดีกว่า”

คักดีหน้าเสีย พลันกลับแดงก่ำด้วยความโกรธอาย ลูกปิงปิงหนีไป

เลี่ยมไม่สนใจยังคงพาล้ำต่อ “เป็นคนนะโว้ย ไม่ใช่เป็นหมา เหล่ายากก็เหมือนกัน กูรู้ว่ามึงไปตี้มกับพวกครูแมว ไอ้... ครูพวกนี้เหมือนกัน มันไม่ทำตัวเป็นแบบอย่างลูกศิษย์ลูกหาเลย เมมาเข้าเมมาเย็น แล้วอย่างนี้ยังมีหน้าไปสอนคนอื่นเลวจริง ๆ”

อยู่ๆ ทองดีเกิดล้มป่วยลงอย่างไม่มีปี่มีขลุ่ย น้ำผู้หญิงตกใจหน้าซีดละล่ำละลักพรา้โทษตัวเองและผ้า ถ้าไม่ใช่เพราะถูกใช้งานหนักคงไม่เป็นอย่างนี้หรอก ทำอย่างไรละ

ป่าแกไม่ดำเราเปิงหรือ แกเอาลูกมาฝากให้เลี้ยงดูช่วยสักคน
กลับมาทำให้เป็นอย่างนี้

“เฮ้ยมันไม่ตายหรอกนะ กะแค่ขาเป็ลี่ย มึงยังล่อ
กัญชาอยู่หรือเปล่าหือ”

“ปะ... เปล่า ผมหยุดตั้งนานแล้ว”

เลี่ยมยื่นมือไปจับขาหลานป๊อ “มันยังตื้ออยู่เลยนะ
ไม่เห็นหักตรงไหน แต่ทำไมมันเดินไม่ได้ คงเหมือน...”
ชะงักไม่พูดต่อ หัวเราะเสียงดัง “ทีนี้แหละมึงเอ๊ยได้ขอทาน
กินแน่” เลี่ยมเดินเอื่อยๆ จากไปเหมือนไม่เดือดร้อนกับการ
ลัมปวยของทองดี

ทองดีไม่ทราบว่โรคร้ายเกิดขึ้นตอนไหน เขาเป็น
ไข้อยู่สามสี่วัน ครั้นไข้จะสร้างซากกลับเป็ลี่ยไปเสียเฉยๆ จะ
ลุกที่ต้องโหนไม้ตะกายผา ป่านนั้นยังเผลอลงอย่างลื่นทำ
น้ำตาเด็กหนุ่มไหลออกมา ความประหวั่นพรั่นพรึงต่อชีวิต
อนาคตจู่โจมอย่างรุนแรง เขามองเห็นภาพตัวเองนั่งขอทาน
อยู่ริมทางเท้าในเมืองใหญ่ ทำไมถึงโชคร้ายปานนี้ ทำไม
ต้องเป็นเรา ทองดีกินไม่ได้นอนไม่หลับ ไข้อย่างโหมหนัก
มืดตื้อทุกทิศ เขาร้องไห้อย่างไม่อาย

“ไม่ตายง่ายๆ หรอกน้า กะแค่ขาเป็ลี่ย ลูกผู้ชาย
ร้องไห้ไม่อายหมาหรือ”

“แกนี่ผีเจาะปากให้พูดจริงๆ นะ ไม่คิดจะพูดอะไร
ดีๆ เลยรี”

เมียหันไปต่อว่า

“ก็ข้าพุดถูกไหมล่ะ คนเรายังไม่ตายร้องไห้มัน
น่าอายไหม...” เสียงอ่อยลง

“แล้วแกเคยตายจันซี”

“ความตาย เจ็บป่วยไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้หรอก แก
เหมือนกันไม่วันหนึ่งวันใดต้องป่วยต้องตาย”

“ก็แกแข่งอย่างนี้ลี”

“ไม่ได้แข่ง พุดให้ฟัง” เลี่ยมเดินหนีออกไป

“คนปากร้ายอย่างนี้แหละ อย่าถือสาเลยนะทองดี
อยากกินอะไร น้ำจะไปซื้อร้านตาเอี่ยมมาให้ เขาว่าแกเปิด
ขายก๋วยเตี๋ยวนะ”

ความต่าง ดำ - ขาว ซึ่งอยู่ต่อหน้าเขา ทำไมพระเจ้า
ถึงสร้างมาคู่กันได้ น้ำผู้ชายปากร้ายน้ำผู้หญิงอ่อนโยน หรือ
ว่าธรรมชาติสร้างความสมดุลในทุกที่ทุกแห่ง ทองดีอบอุ่น
ขึ้นมาบ้าง ถามน้ำทิพย์ว่าได้ส่งข่าวให้พ่อกับแม่ทราบหรือยัง
ทิพย์ยิ้มแล้วบอกความจริงว่าเลี่ยมไม่ให้บอกข่าว

เลี่ยมกลับมาพร้อมรถปิคอัพ นำทองดีส่งโรงพยาบาล
บาล ทุกข์ทุเลเต็มทนเพราะเป็นฤดูฝน ถนนหนทางสมัยนั้น
เต็มไปด้วยหลุมบ่อโคลนตม บางช่วงกลับเต็มไปด้วยทราย
รถโดยสารที่วิ่งระหว่างตลาดกับอำเภอมืออยู่เที่ยวเดียว แถม
บางวันไปไม่ถึงตลาด ไปติดหล่มอยู่เป็นคืน ไม่ทราบว่ามัน
เขาจะได้เห็นโรงพยาบาลหรือไม่ ความฝันของเขาจะขาด

ห้วงไปเลยหรือตอตัดขึ้นอยู่กับโชคชะตา และก็จริงอย่าง
หวาดหวั่น รถวิ่งไปครึ่งทางแล้วจมดิ่งลงไปในโคลน เสียม
ตะโกนสั่งใครต่อใครให้หาตุ้มฟืนมาyardล้อ โถยโคลนออก
กระนั้นมันยังขยับเขยื้อนไม่ได้

“ตายละซี ฝนทำท่าจะตกแล้ว อะไรจะเกิดย่อมเกิด
ขึ้นได้เสมอละนะ”

ดูเหมือนเป็นครั้งแรกที่ทองดีได้เห็นใบหน้าแววตา
ห้วงโยอาทรของน้ำ ทว่าพริบตาต่อมา

“เข้มแข็งไว้ซี ไม่ตายหรือหน้า ร้องให้ออกมาได้
น่าจะนุ่งผ้าถุงมานะมึงนะ”

พูดเสร็จหันไปตะโกนเรียกคนอื่นว่านวยราวกกับไม่ได้
ทิมแทงอะไรคนหนุ่ม เสียมจะรู้หรือเปล่า ในสภาวะเจ็บป่วย
อย่างนี้กำลังใจเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง คงไม่คิดเพราะต่อมาเห็น
ร้องบอกให้ตุ้มมาอุ้มเขากลับ

“ไม่ต้องไปหรอก เดี่ยว มึงอุ้มไอ้ทองดีกลับนะ
ข้าจะไปธุระแถวนี้สักหน่อย”

เสียมหนาวสั่นกลับมาในเวลาค่อนข้างเย็น เสียงเรียกให้
เมียมาเปิดประตูสนักรวด ครางฮือ

“ไปถึงไหนละ ทำไมอยู่นานนัก” แว่ได้ยื่นน้ำทิพย์
ถามผิว

“ไม่นานจะได้เธอ ยาดีมันต้องหายากหน่อยละ
ข้ารู้นะว่าทองดีมันเป็นอะไร แม่ พี่สาว น้องสาวเป็นหมด

แต่ก่อนตกใจเขียว แต่พอรู้ว่าไม่หนักหนาอะไรหรอกค่อยเบาใจ กินยานี้เดี๋ยวหายเอง”

“แล้วแกละเคยเป็นหรือยัง”

“ยังหรอก ข้ามันคนแข็งแรง ป่วยง่าย ๆ ไม่ใช่ข้าละซี” เลี่ยมคุยโต แต่ไม่วายเตือนเมีย

“เออ แกลไปก่อไฟต้มยาให้มันเลยนะ ไร่บ้านนั้นมันยิ่งชี้แยะใจน้อยอยู่ด้วย ประเดี๋ยวคิดมาก ตายไปข้าจะบาปเปล่า ๆ”

เสียงก่อไฟดังขึ้นที่ในครัว เลี่ยมวิ่งขึ้นบนบ้านเปลี่ยนเสื้อผ้า ใบหน้ามือไม้ยังชืดเป็นร่อง นุ่งผ้าเสร็จมานั่งยอง ๆ ส่องตะเกียงดูหลาน ทองดีทำที่เป็นหลัก จึงไม่เห็นแนวตาที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความหวังโยและอ่อนโยน มันเป็นเด็กหัวไวคนหนึ่ง ตอนที่มาอยู่กับเราใหม่ ๆ ออกจะซี้เกียจสันหลังยาว แต่เดี๋ยวนี้ฮึดเขียวละ ทำงานหนักได้สารพัด ปีนหน้าถ้ายังไงเสียข้าจะส่งแกลเรียนเอง ไอ้พี่สาวเรารักก็โง่ น่าจะพามาหาเราตั้งแต่ก่อนเปิดเทอม อะไรละ เขาเรียนกันไปหมดแล้วค่อยนำมา เสียปีไปเปล่า ๆ อย่างนี้ต้องด่าเสียให้เข็ด หนี้สินเกี่ยวกับจำนองจำน่านั้นก็เหมือนกัน ชะล่าใจยังงี้ถึงได้ปล่อยให้ดอกมันท่วมตัว พี่ ๆ น้อง ๆ กัน มีปัญหาอะไรต้องพูดคุยปรึกษาหารือกันซี แต่อย่างว่าแหละพ่อไอ้ทองดีนี่มันหยิ่งหยอกเมื่อไหร่ แกลเหวี่ยงออกไปไม่ได้จริง ๆ ละถึงไค้งมาหาเรา

หลายปีต่อมา...

ชายชราอนาเจ็บอยู่บนเสื่อ มองผู้มาเยือนด้วย
สายตาละห้อย รอยยิ้มซิดเซียวแย้มขึ้นเมื่อรู้ชัดว่าหลานชาย
มาเยี่ยม ทองดียกมือไหว้แล้วบิบบลงที่ขาเบาๆ “แค่นี้ไม่ตาย
หรอกน่า อย่าซีไยไปเลย คนเรามันต้องอดทนซี ร้องไห้ง่ายๆ
อย่างนี้ ต้องไปนุ่งผ้าถุงเสียแล้ว”

“ข้าก็ว่าอย่างแกนั่นละไอ้หลาน” ชายชรายิ้มทั้งน้ำตา

ปลาหมอตายเพราะปาก

ธีระนาถ ทีปะปาล

ป้าสายกระเดียดกระจาดห่อหมกแล้วยกมือป้องหน้าผาก แสงแดดยามสายทอแสงแรงกล้าจนแสบตาพึมพำกับตัวเอง

“ร้อนอะไรอย่างนี้ ไม่เคยพบเคยเห็น”

แต่ถ้ามีใครยืนอยู่ใกล้ๆ ก็คงจะต้องแปลกใจที่ใบหน้าของป้าสายยิ้มกริ่มตรงข้ามกับวาจา ขณะออกเดินไปตามซอยเล็กๆ แคบๆ ที่มีบ้านเรือนแออัดยัดเยียดจนหลังคาแทบจะเกยกัน ป้าสายร้องขายห่อหมกด้วยเสียงกังวานดังกว่าปกติ

“ห่อหมกจ้า ห่อหมก”

ผู้คนค่อยๆ ยืนหน้าออกมานอกประตูบ้าน มีเสียงร้องทักทายแซ่ซ้อง

“วันนี้ออกสายจัง ป้า”

“ทำไมออกช้าจัง ฉันนึกว่าป้าไม่ขายเลยไปซื้อแกงหน้าปากซอยเสียแล้ว”

คนพูดกระเตี้ยดลูกสาววัยชวบทกว่าหน้าตาซีดเซียว

“ขายสิ ทำไมจะไม่ขาย” ป้าสายหยุดคุย

“จะไปรู้เธอ เห็นป้าหยุดทุกทีเวลาถูกห่วยกิน ฉันโดนไปห้าร้อย ว่าจะเลิกจะเลิก พอถึงเวลาอดซื้อไม่ได้สักที ผัวก็ดำไม่ได้หยุด มันบอกว่าถ้าซื้องวดหน้ามันจะเลิกจริงๆ” คนพูดชักแปลกใจเมื่อเห็นป้าสายยิ้มกริ่ม

“ฉันละนึกถึงป้าจริงจริง ตอนที่ลุงมันแหกหนีไปอยู่กับลูกสาวนะ คนอะไร ไม่เข้าใจหัวอกหัวใจของเราเลยจริงๆนะ ของชอบใคร ใครมันจะเลิกได้”

คราวนี้ป้าสายหุบยิ้ม เมื่อผู้พูดกล่าวแทงใจดำ “เอ็งจะซื้อไม่ซื้อ ข้าจะไปแล้วนะ”

“ซื้อจะซื้อ” คนซื้อรีบเปลี่ยนเรื่องเมื่อเห็นสีหน้าป้าสายเริ่มงอ “เอาแบบรองใบผักกาดสองห่อก็แล้วกัน”

รับเงินแล้วป้าสายก็ออกเดินต่อ แกนึ่งดำตัวเองในใจ

“เกือบไปแล้วไหมล่ะ คุยเพลินๆ เผลอจะบอกออกไปเสียแล้ว ไม่งั้นละก็พวกผีปอบรุมทั้งแน่ๆ”

พวกผีปอบในที่นี้ก็คือบรรดาเจ้าหนี้ที่ป้าสายไปหยิบยืมมาทำทุน ซึ่งก็ละลายหายไปทุกงวดและป้าสายก็ส่งดอกบ้างไม่ส่งบ้างตามอารมณ์ และนี่เป็นสาเหตุประการ

สำคัญที่ทำให้ลุงมันผู้สามีเื่อมระอาจนต้องเก็บเสื้อผ้าไปอยู่กับสมรลูกสาวที่ต่างอำเภอ ทำให้ป่าสายโมโหโกรธาอยู่ไม่น้อย เพราะลุงมันเคยเป็นหัวเรี่ยวหัวแรง ช่วยคั้นกะทิ หั่นผัก ช่วยคนเครื่องแกงผสมกับเนื้อปลาอย่างไม่รู้จักเหน็ด-เหนื่อย แต่สิ่งที่ทำให้แถมหัวใจก็คือเงินที่ได้จากการขายห่อหมกกลับถูกป่าสายนำไปละลายกับห่วยใต้ดินจนหมดสิ้น

“ก็ข้าอยากรวย” ป่าสายเถียง

“แล้วแกเคยถูกบ้างหรือเปล่า” ข้าเห็นแต่ถูกกินมาทุกงวด ถ้าแกสู้เก็บหอมรอมริบทำห่อหมกเพิ่มขึ้นยังมีหวังรวยได้มากกว่า

“ชาติหนานะสิ” ป่าสายเถียงแล้วก็ตั้งหน้าตั้งตาซื้อห่วยต่อไปจนลุงมันอดรันทดไม่ไหวเก็บของจากไปในที่สุด

“คอยดูเถอะ ไอ้มัน” แกบ่นพึมพำอยู่คนเดียว “เดียวรู้เข้าซื้อร้านจะเก็บของกลับมาไม่ทัน ข้าเป็นเศรษฐีน้อยๆ แล้วยะโว้ย”

เงินห้าหมื่นอาจจะไม่มากสำหรับคุณนายแยมศรี เศรษฐีเงินกู้ประจำซอยหรือเจ้าแห่งเจ้าของร้านชำขนาดใหญ่ แต่สำหรับป่าสายและชาวประชาในซอยนี้ผู้หาเข้ากินค่า มีความหวังอยู่กับการซื้อห่วยหวังรวยไปวันๆ เงินนี้เป็นจำนวนมหาศาล มากมายจนป่าสายคิดไม่ตกว่าจะทำอย่างไรกับมันดี เรื่องจะคืนคุณนายแยมศรีนี่รี อย่าหวังกินดอกไปจนเกือบจะทบต้นแล้ว ไม่มีหวังได้แต่เงินก้อนนี้

ของแกหรรอก แกกำชับกำชาเจ้ายอดคนชายแล้วว่าอย่า
แพรงพรายบอกใคร มิฉะนั้นแกจะไม่อดหนุนมันอีก แถม
ยังต้องเจียดเงินให้มันไปจำนวนหนึ่ง เพราะเจ้ายอดบอกว่า
เวลาถูกหวย ใคร ๆ เขาก็ให้สินน้ำใจคนชายทั้งนั้นแหละ

“เวลาข้าแพหวยไม่เห็นเอ็งมาช่วยจ่ายเลย” แกว่า
ประชิดมันแต่ก็ควักให้แต่โดยดี เจ้ายอดหัวเราะแหย ๆ
ไม่เถียง

แสงแดดแรงขึ้นทุกที ขณะที่แกเดินมาถึงร้านขาย
ของชำร้านใหญ่ของเจ้าแก่งเฮง บัดนี้ขยายเป็นสองคูหาขาย
กาแฟอีกด้านหนึ่ง เจ้าแก่งเฮงเอนกายอยู่หลังโต๊ะเก็บเงิน
ร้องทักทายพลางยิ้มจนเห็นฟันทองด้านในสุด

“กินโอเลี้ยงก่อนสิ” แกร้องชักชวน ยายสายวาง
กระจาดหอมกลีกล้วยสีกากีห้าหอบนโต๊ะ

“โอเลี้ยงแก้ว” แกปาดเหงื่อบนใบหน้า เหนื่อยนะ
ไม่เท่าไร แต่ความอึดอัดที่ต้องเก็บความลับเอาไว้ทั้ง ๆ ที่
อยากจะประกาศให้คนทั้งซอยรู้จะแย่ทำให้แกเพลียยิ่งกว่า

โอเลี้ยงวางตรงหน้า ขณะที่ชายหนุ่มร่างผอม ๆ
สะพาย ย่ามเดินเข้ามานั่งเสียบ ๆ

“กาแฟเย็นแก้วครับ”

เจ้าแก่งเฮงวางกาแฟเย็นตรงหน้าชายแปลกหน้า

“ไปไหนมา หน้าตาไม่ใช่คนซอยนี้นี่นา”

ชายหนุ่มยิ้มอย่างอ่อนโยน

“ผมมาหาญาติ ที่จะขอยืมด้วยสักสองสามวันแล้ว
จะไปที่อื่นต่อ” ป้าสายนั่งดูดิโอเลี้ยงพลางมองการสนทนา
โต้ตอบอย่างไม่ใส่ใจนัก

“ญาติชื่ออะไร” ถ้าแกตั้งตนเป็นเจ้าหน้าที่สำมะโน
ประชากร

มีลูกค้าเข้ามาขัดจังหวะ ถ้าแกจึงลุกขึ้นต้อนรับ

“เอาอะไร หนูแจ้ว” ถ้าแกรู้จักคนในซอยนี้ตั้งแต่
ต้นซอยยันท้ายซอย แถมยังรู้อยู่ละเอียดกว่าใครอยู่บ้าน
ไหน

“คุณนายแยมศรีให้มาซื้อเครื่องกระป๋อง จะทำ
สังฆทานพรุ่งนี้” เด็กแจ้วตอบเสียงดัง

“ทำบุญวันเกิดเธอ” ถ้าแกชวนคุย พลางหยิบ
ซองตามรายการที่จดมา ป้าสายหุบหูฟังเมื่อได้ยินชื่อเจ้าหนี้

“ไม่ใช่” เด็กแจ้วลดเสียงเบาลง ทั้งๆ ที่รู้ว่าทุกคน
ในที่นั้นหูฟังอย่างตั้งใจ “แกเพิ่งตกกระไดบ้าน วันวาน
ก็ถูกรถเฉี่ยว แกบ่นว่าพนักี่ช่วย ชื่อห่วยก็ไม่ถูก แคมลูกหนี้
ก็โกงตอก”

หลายคนในที่นั้นสะดุ้งไปตามๆ กัน รวมทั้งป้าสาย
ด้วย แกนึกในใจว่า “สมน้ำหน้า ยายคุณนาย”

“ดีแล้ว ทำบุญมากๆ จะได้หายชวย” ถ้าแกพูดจา
เออออ แกไม่ขัดคอใครอยู่แล้ว พอเด็กแจ้วเดินหายไป แกก็
หันมายังชายหนุ่มที่ยังอยู่ในความสนใจเพราะเป็นคนเดียว

ในทีนั้นที่แกไม่รู้จัก

“เมื่อก็นี้ว่าญาติชื่ออะไรนะ”

“แม้ว่าป่าแกชื่อแยมอะไรนี้แหละ” ชายหนุ่มตอบอย่างเรียบร้อย “ผมก็จำไม่ได้เพราะไม่ได้เจอป่าแกนานแล้ว แต่แม่บอกว่าแกอยู่ชอยนี้”

“ชอยนี้ก็มีแยมเดียว คุณนายแยมศรีนั่นแหละ” สมองเถ้าแกแหม่นย่ำราวกับคอมพิวเตอร์

“แต่ฉันว่าแกคงไม่ยอมให้ญาติที่ไหนมาพัก ร้อยวันพันปีก็ไม่เคยเห็นใครไปมาหาสู่ แกเค็มยังกะเกลือ” ป้าสายสอดขึ้นอย่างอดรันทดไม่ไหว

ชายหนุ่มหันไปมองด้วยสีหน้าสลด

“อย่างนั้นหรือครับ”

ลูกค้ายามบ่ายเริ่มมากหน้าหลายตาเนื่องด้วยอากาศร้อน เถ้าแกจึงต้องลุกไปบริการ แม้จะเสียดายที่อดฟังเรื่องราวเพื่อนำไปเป็นข่าวใหม่ประจำร้าน

“เพราะหน้าเลือดใจแคบอย่างนี้แหละ ถึงได้ช่วยไม่รู้จบ คนอะไร ชี้นิยวนขนาดหนัก ลูกหลานก็ไม่มี ไม่รู้จะกไปทำอะไร”

“แกงกเรื่องอะไรครับป้า” คู่สนทนาถามอย่างสนใจ ยิ่งทำให้ป้าสายอยากจะเล่ายิ่งขึ้น

“จะอะไรเสียอีกล่ะ ออกเงินกู้ดอกร้อยละสี่สิบ คนแถวนี้ก็ทำมาหากินไปวันๆ จะเอาที่ไหนไปส่งดอก ป้าเอง

ไม่ร่ำไม่รวย กู้เงินแกมาก็เอามาทำมาหากินสุจริต ขาย
ห่อหมก” ป้าสายทำลิ้มความจริงบางตอน “แต่ห่อหมกของ
ป้า พุดแล้วจะหาว่าย่อตัวเอง ป้าไม่หน้าเลือด ของก็ใช้แต่
ของดี ๆ กระทงละสิบบาทแต่ถึงผักถึงเนื้อปลา อยากให้เขา
ได้กินของดี ๆ สมราคา เห็นไหม แล้วเป็นไง ผลดีมันก็ตอบ
สนองคนทำดี”

“ตอบยังงัยครับป้า” น้ำเสียงอ่อนน้อมราวกับพูด
กับญาติผู้ใหญ่

ป้าสายเหลียวซ้ายแลขวา แล้วก็หันกลับมามองหน้า
ชายหนุ่ม นึกในใจว่าบอกไปก็คงไม่เป็นไร เพราะเขาไม่ใช่
คนแถวนี้ อีกอย่างแกก็อยากบอกใครสักคนจะแยะอยู่แล้ว
จึงตัดสินใจบอก “ป้าถูกหวยเกือบครึ่งแสนนะ แต่อย่าพุด
ไปนะ เดี่ยวยายคุณนายหน้าเลือดจะรู้เข้า ป้าติดอยู่หลายเงิน
เหมือนกัน ก็ไม่ได้เอาไปไหน ทำมาหากินทั้งนั้น”

ป้าสายมองหน้าหนุ่ม พลังย้า “แต่อย่าไปบอกใคร
เข้าล่ะพ่อหนุ่ม”

“ผมไม่บอกใครหรอกครับ” รอยยิ้มนั้นอ่อนโยนนำ
สงสาร ป้าสายจึงหยิบห่อหมกในกระจาดส่งให้

“เอ้า! ป้าให้ สงสาร เราคนลำบากเหมือน ๆ กัน ถึง
มีญาติเป็นคนร่ำรวย มันก็ไม่เห็นใจคนจน ๆ อย่างเราหรอก
แล้วนี่พ่อหนุ่มจะไปไหนต่อ”

“ก็จะแวะไปหาเพื่อนขอพักซักคืนสองคืนครับ ถ้าคุณนายแกเป็นอย่างที่ป้าบอก ผมก็คงไม่กล้าไปพึ่งพิง”

ป้าสายกระเดียดกระจาดเบากลับบ้านอย่างอึดอัด อึดใจ นึกจัดสรรปันส่วนเงิน แกจะแบ่งให้สมรลูกสาวบ้าง แต่ก็จะต้องเหลือบางส่วนไว้ทำทุนต่อไป

วันรุ่งขึ้น ป้าสายขมิ้มมันลุกขึ้นทำห่อหมกแต่เช้าตรู่ ขณะที่กำลังเรียงใส่กระจาดเตรียมแบกไปขายก็ได้ยินเสียง แปรแปร้นหน้าบ้าน แกออกไปเชม้นมอง ก็เห็นคุณนาย แยมศรีเดินกะเผลกกะเผลกมีไม้เท้ายันรักแร้ มีคนสองสามคนเดินตามมาแต่แกมองไม่ถนัดนัก เนื่องจากแสงแดดส่องเข้าตา หากเสียงของคุณนายแยมศรีดังสนั่นแทบจะได้ยินกัน ทั้งซอย

“เจ้าข้าเอ๊ย มาดูคนหน้าด่าน ยืมเงินเขาไปแล้ว ไม่ใช่ทั้งต้นทั้งดอกก็ไม่เคยเห็น”

ป้าสายนึกแปลกใจ แต่ก็ทำใจดีสู้เสือ

“ฉันจะเอาที่ไหนมาล่ะ คุณนาย คนหาเข้ากินคำ ไม่ได้นั่งบนกองเงินกองทองเหมือนคุณนายนี้ วันๆ ก็ได้แต่ทำห่อหมกขายพอกินพอใช้ไปวันๆ ไม่มีเงินเหลือ ถ้ามีก็คงจะให้คุณนายไปแล้ว ใคร...ใครมันอยากจะเป็นอย่างนี้ให้เขามาตำเหมือนซี่ข้าวในเรือน” เสียงแกดังไม่แพ้คุณนายเหมือนกัน “สงสารคุณนายถูกรถเฉี่ยวแถมยังตกกระไดขาแพลงแล้วยังต้องเหนื่อยเดินทางมาทวงหนี้อีก นี่มิต้องเดินกะเผลกไป

ตั้งแต่หัวซอยท้ายซอยหรือหอรกหรือคุณนาย ถึงจะทางไหนได้ทั่ว”

“อ้อ ฉันไม่ได้เดินไปทุกบ้านหอรกยะ เดินมาบ้านนี้บ้านเดียว ถ้าไม่ควักเงินมาจ่ายก็ต้องถึงตำรวจกันละ”

ป้าสายขมวดคิ้ว เสียงเริ่มอ่อนลง

“อะไรกันคุณนาย คนบ้านใกล้เรือนเคียง มีอะไรก็น่าจะลดหย่อนกันได้ ฉันก็ไม่หนีไปไหน บ้านก็อยู่ตรงนี้เองจะให้ถึงตำรวจเชียวเรอะ มีเมื่อไหร่ก็จะเอาไปให้คุณนายแน่ละ”

คุณนายยิ้มอย่างเหยียดหยาม “ถ้าไม่ได้เจตนาจะโกงแล้วไฉ่เงินครึ่งแสนที่หล่อนเพิ่งจะถูกหวยมาสต ๆ ร้อน ๆ ทำไมจึงไม่เอาไปใช้ฉันล่ะยะ”

ป้าสายใจหายวาบ “เงินอะไรกัน” แกปฏิสเรปากคอสั้น แต่สายตาพลันไปประสกับใบหน้าผอมยาวที่แลดูคั่นตาอย่างบอกไม่ถูก

“อย่ามาโกหก” เสียงคุณนายดังแปร้นขึ้นมาอีก “นี้ถ้าพ่อยศหลานชายฉันไม่บอก ฉันก็คงจะโง่งมโดนหล่อนหลอกไปอีกนาน คนพวกนี้นิสัยเหมือนกันหมด เหนียวหนึชี่เกียจสันหลังยาว”

ป้าสายมือไม้อ่อนเมื่อเห็นหน้าพ่อยศชัดเจน ท่าที่อ่อนน้อมเมื่อวานดูจะหายไปหมด เหลือเพียงท่าทางกวน ๆ ริมฝีปากยิ้มเหยียดอย่างเป็นต่อ พ่อยศก้าวออกมายืนเคียง

ข้างคุณนายอย่างเปิดเผย

“นี่ไง พ่อยศหลานชายฉัน เป็นพยานยืนยันได้ หรือ หล่อนจะเถียง ที่ร้านเจ๊กเฮงเมื่อวานนี้ หนอยแน่ะริอาน จะโกงคนอย่างคุณนายแยมศรีอะระ ไม่ได้แถมหรือ ว่าใจ จะจ่ายหรือไม่จ่าย ถ้าไม่จ่ายก็ไปโรงพักกันเดี๋ยวนี้เลย อย่า ลืมว่าฉันมีสัญญาเอาหล่อนเข้าตะรางได้นะจ๊ะ”

คุณนายหันไปทางหลานชายคนใหม่

“ฉันตั้งพ่อยศเป็นผู้จัดการส่วนตัวตั้งแต่บัดนี้เป็น ต้นไป เอ้า พ่อยศ หยิบสัญญาออกมายืนยันเดี๋ยวนี้”

ป้าสายไม่เคยเจ็บใจเท่าครั้งนี้มาก่อนในชีวิต มือ ที่เอื้อมไปหยิบเงินออกมาจากที่ซ่อนนั้นสั่นระริก ทั้งเสียดาย และเจ็บใจปะปนกัน น้ำตาแห่งความแค้นคลอเต็มเบ้าตา จะหยดมิหยดแหล่ ตอนที่ส่งเงินให้พ่อยศผู้เอื้อมมือมารับ และกรีดนิ้วนับอย่างประณีต

“ห้าหมื่นบาท ครบครบคุณป้า แต่ดูจากสัญญานี้ แล้วยังขาดอีกสองหมื่น รวมทั้งดอกที่ค้างเมื่อเดือนที่แล้ว”

ป้าสายจำไม่ได้ว่าใครพูดว่าอย่างไรและคู่กรณีกลับ ไปตั้งแต่เมื่อไร ไม่สนใจกระຈาดห่อหมกที่ตั้งเรียงรายที่ เเตรียมจะไปขาย แกนึ่งกอดเข้าเจ้าจุก อาการเจ็บใจยังไม่หาย แก่เพิ่มพ้ออย่างแค้นใจ

“ไม่น่าเลย ปลาหมอตายเพราะปากแท้ๆ สู้สุดส่ำห์ เก็บความลับจากคนในซอยอยู่ได้ตั้งนาน ดันมาเผลอบอก

ความลับให้เจ้าตัวร้ายเสียได้ แต่ก็นั่นแหละ ไม่รู้จะโทษคนอื่นไปทำไม” แกนิกปลงกับตัวเอง “เงินของเราปล่อยให้เขาเอาไปได้ จะโทษใครได้ก็ต้องโทษตัวเอง”

ป้าสายค่อยๆ เซ้งลุกขึ้นเมื่อสติกลับคืนมา แกค่อยๆ ก้มตัวลงหยิบกระจาดห่อหมกกระเดียดเข้าเอวอย่างช้าๆ แล้วค่อยๆ เดินฝ่าลำแสงที่ร้อนแรงของแดดยามสาย เสียงร้องแหบแห้งดังขึ้นท่ามกลางเสียงรถยนต์ เสียงตะโกนโหวกเหวกของเด็กๆ ที่วิ่งวนไปมาอยู่ในซอยเล็กๆ แคบๆ นั้น

“ห่อหมกจ๋า ห่อหมก”

แม่แก่

ปณิธิ ภูศรีเทพ

วันนี้เป็นวันพิเศษสำหรับครอบครัวของฉัน และแน่นอนย่อมเป็นวันอันพิเศษสุดสำหรับแม่แก่ เพราะแม่ซึ่งเป็นลูกสาวคนเดียวของแม่แก่ ที่อยู่ต่างจังหวัดจะมาเยี่ยมเยียน

แม่แก่ตื่นตั้งแต่ตีสี่กว่าๆ แม่แก่ตื่นเชาก่อนใครเสมอ แต่วันนี้ตื่นเช้าเป็นพิเศษ คงจะตื่นเต้นอยากให้สว่างไวๆ ฉันได้ยินเสียงเปิดประตูห้องนอนเบาๆ เสียงเดินในลักษณะอาการลากเท้าช้าๆ เพราะก้าวยกไม่ค่อยถนัด ญไปกับพื้นดังแกรก แกรก แกรก เป็นระยะๆ สม่่าเสมอ

ท่าทางการเดินของแม่แก่ผิดแผกไปจากท่าเดินของคนปกติ จนบางครั้งลูกชายวัยห้าขวบของฉันทัน ยังทำท่าทำทางเดินเลียนแบบอย่างสนุกสนานตามประสาเด็ก ๆ ซึ่งทำเมื่อใด แม่แก่ก็หัวเราะลงลูกคอเอิ๊กอ๊าก ชอบอกชอบใจ ตามประสาคนแก่อารมณ์ดีเมื่อนั้น มิหนำซ้ำยังพูดชมเชยเหลนตัวเล็กเสียอีก

“เออ... ไ้หมอนี่มันช่างสังเกต”

แต่ถ้าลูกชายฉันทันทำล้อเลียนบ่อย ๆ ฉันทันก็ต้องออกปากปรามเหมือนกัน แต่แม่แก่ก็จะบอกว่า

“ช่างมันเถอะแม่แก่ชอบดู”

มีเรื่องหนึ่งที่ทำให้ฉันทันและภรรยากังวลและห่วงใยก็คืออาการเจ็บป่วยของแม่แก่ ฉันทันไม่อยากให้บุคคลที่ครอบครัวของฉันทันรักต้องทุกข์ทรมานกับโรคร้ายต่าง ๆ ที่มารุมเร้าเบียดเบียน แต่ดูเหมือนแม่แก่จะไม่อานาทรร้อนใจนัก

“ปล่อยมันเถอะลูก มันปวดได้ก็หายได้ ไปหาหมอบ่อย ๆ เดี่ยวหมอเขารักษา” แม่แก่พูดติดตลก แต่ฉันทันรู้ว่าใจจริงแล้ว แม่แก่เกรงใจฉันทันที่จะต้องเป็นธุระพาไปหาหมอและออกค่าหยูกค่ายาให้

“เราใช้เซามาานถึงเวลาเขาจะเอาคืนก็ต้องให้เขาไป เห็นไหมฟันฟางผมผ่าเนื้อหนังนี้เขาเอาไปเกือบหมดแล้ว” แม่แก่หยุดนิคหนึ่ง “อีกไม่นานเขาก็จะเอาไปทั้งตัว ชีวิตคนเราก็มีแค่นี้แหละลูกเอ๊ย”

แม่แกยังไม่วายแทรกธรรมะเตือนสติฉัน

เมื่อก่อนนั้นแม่แกอยู่กับแม่ของฉัน ซึ่งเป็นลูกคนเดียวในอำเภอเล็กๆ แห่งหนึ่งที่ต่างจังหวัด แต่พอแม่แกเริ่มมีอาการปวดหลัง ปวดสะโพกโดยเฉพาะแขนและขาข้างซ้ายจะปวดและสั่นอยู่เสมอ แม่แกจึงย้ายมาอยู่กับฉัน แม่บ้านฉันจะอยู่ชานเมืองแต่ก็ใกล้คลินิกรและโรงพยาบาลประจำจังหวัดการเดินทางไปมาสะดวกกว่า

ร่วมสองปีที่แม่แกต้องไปพบแพทย์เพื่อรักษาเย็บยาและทำกายภาพบำบัดเป็นประจำตามคำแนะนำของแพทย์แต่อาการแม่แกก็ยังไม่ดีขึ้น มีบางครั้งวุ่นวายที่พอจะทุเลาลงบ้าง ถึงแม่แกจะปลงตกแล้วว่า ถึงเวลาที่สังขารจะต้องเป็นไปเช่นนี้แต่ก็ยังมีความหวังว่ามันน่าจะดีขึ้นกว่าเดิมแม่จะไม่ปกติเหมือนเมื่อก่อนก็ตาม

แต่ความหวังของแม่แกดูจะริบหรี่รางเลือนเหมือนลำแสงสุดท้ายของอาทิตย์ก่อนที่จะลาลับขอบฟ้า

ทุก ๆ วัน แม่แกจะเป็นตุ๊กตาเฝ้าบ้าน ตามคำล้อเลียนของเหลนตัวเล็ก ๆ ก่อนที่จะไปโรงเรียนและฉันกับภรรยาออกไปทำงาน ฉันจึงจำเป็นต้องให้แม่แกอยู่บ้านเพียงคนเดียวเหมือนตุ๊กตาเฝ้าบ้านจริง ๆ

ทั้ง ๆ ที่ไม่ต้องการจะให้เป็นอย่างนี้แต่ฉันจะทำอย่างไรได้ ในเมื่อฐานะทางบ้านก็มีแค่พอมีพอกินไม่เพียงพอที่จะจ้างใครสักคนมาคอยเป็นเพื่อนและดูแล จะมีก็แต่ออกปาก

ฝากฝังคนข้าง ๆ บ้านให้ช่วยดูแล และมาคุยเป็นเพื่อนบ้างในบางครั้งบางครั้งเท่านั้น

ฉันรู้ว่าแม่แก่เหงา และว่าเหว

แม่แก่ต้องอยู่กับกิจวัตรประจำวันอันจำเจ เหมือนหุ่นยนต์ในโรงงานอุตสาหกรรม เท่าที่ฉันได้เคยคุยกับแม่แก่ว่า วันหนึ่ง ๆ ทำอะไรบ้างก็พอจะรู้ว่าตอนเช้า ๆ แม่แก่จะเดินออกกำลังกายเบา ๆ อาบน้ำอาบทำ กินข้าวกินยา ดูโทรทัศน์ แล้วก็ฟังเทปธรรมะที่ฉันหามาให้ฟังเป็นกล่อ่ง ๆ วันเวียนเช่นนี้ร่วมสองปีแล้ว

ฉันไม่เคยได้ยินแม่แก่บ่นสักคำว่าเบื่อที่จะต้องทำเช่นนี้ทุก ๆ วัน

แม่แก่ทำงานที่ใช้กำลังและยืนนาน ๆ ไม่ได้ แต่ก็ยังชอบเก็บกวาดบ้าน เช็ดโต๊ะ เช็ดเก้าอี้ ซึ่งที่จริงแล้วฉันไม่อยากให้ทำเลย พอขอร้องครั้งใด แม่แก่ก็จะตอบเหมือนกันทุกครั้งว่า

“จะให้อยู่เฉย ๆ ได้อย่างไร เดี่ยวล้มพาดกิน เอาเถอะน่า แม่แก่มีความสุข” ฉันก็เลยต้องยอมให้ทำบ้างเป็นบางครั้งบางครั้ง

“แต่แม่แก่อย่าทำอะไรที่ต้องออกแรงหนัก ๆ นะ เดี่ยว...”

“รู้ลูก รู้...” โบกมือพร้อมหัวเราะเพราะรู้ว่าฉันจะพูดอะไรต่อ

เพราะเป็นคนแก่ที่อารมณ์ดีอย่างนี้เอง ครอบครัวฉันจึงรักและห่วงใยแม่แก่อยู่ตลอดเวลา

เช้าวันเสาร์วันนี้ ครอบครัวฉันอยู่พร้อมหน้า แม่แก่อาบน้ำประแป้ง นุ่งผ้าถุง และใส่เสื้อตัวใหม่เอี่ยมลายดอกไม้ดวงโตๆ แม่แก่นั่งตรง “ที่ประจำ” คือตรงมุมระเบียงหน้าบ้าน ในวันที่ฉันไปทำงานแม่แก่จะมานั่งรอฉันตรงนี้แทบทุกวัน

สีหน้าและแววตาแม่แก่ดูสดชื่นแจ่มใสดังลายดอกไม้บนเสื้อตัวใหม่ เพราะวันนี้จะได้พบกับลูกสาวคนเดียวของแม่แก่ หลังจากที่ไม่ได้พบกันมานั้นนาน

ประมาณสองโมงเช้า บุคคลที่แม่แก่และครอบครัวของฉันรอคอยก็มาถึง...

วันนี้ทั้งวันบรรยากาศที่บ้านของฉันอบอวลไปด้วยกลิ่นอายแห่งความรักและความผูกพัน

พอดึกค่ำ ครอบครัวของเราก็ก่อมานั่งชมดาวชมเดือนตรงระเบียงหน้าบ้าน

โคมทองแห่งคำคืนนี้ดังงามยิ่งนัก ทอแสงสว่างแจ่มจ้าเต็มดวงไร้มฆหมอกมาบดบัง กลบดาวดวงเล็กๆ ที่เคยอวดแสงสวยงามยามคืนแรมให้เหลือเพียงแสงริบหรี่จางแทบมองไม่เห็นดวงดาวนั้น

แสงสว่างชีวิตแห่งวัยชราก็แจกเช่นแสงแห่งดวงดาวณ คำคืนนี้

แต่คืนนี้ แสงสว่างชีวิตแม่แก่คงสุขสรวลเจิดจ้า
ตั้งดวงจันทร์เพ็ญที่ลอยโดดเด่นอยู่บนท้องฟ้า เพราะไม่บ่อย
ครั้งนักที่ครอบครัวของเราจะอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา
เช่นนี้

ลมพัดโชยมาอ่อนๆ ใบไม้ไหวระริกตามสายลม
เสียงเพลงยามราตรีเริ่มบรรเลงขับกล่อม รอบๆบ้านของฉันทู
เหมือนเสียงผู้คนและรถราในซอย จะเงียบเชียบไป
ชั่วขณะ

แม่แก่นั่งเหยียดขาอยู่บนเสื่อ ลูกหลานนั่งล้อมวง
เหมือนดวงดววล้อมดวงเดือน เสียงหัวเราะและน้ำเสียงอัน
สดใสของแม่แก่ บ่งบอกถึงความสุขและอิ่มเอมใจ

แม่แก่เหมือนสมุดบันทึกเล่มใหญ่ๆ ที่บันทึกเรื่องราวอันล้ำค่าในอดีตมากมายหลายพันหลายหมื่นหน้า จึงมี
เรื่องราวเก่าๆ หลายเรื่องหลายรสมาเล่าให้ฟัง บางเรื่องฉันทู
เคยฟังมาแล้วหลายครั้งหลายหน เรื่องใดที่ประทับใจเป็นพิเศษแม่แก่ก็จะเล่าซ้ำแล้วซ้ำอีก เล่าไปพร้อมๆ กับประกาย
แววตาสดใสที่แวววาวออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน

“เออ...แม่แก่มีเรื่องสำคัญจะบอกพวกเอ็ง” น้ำ
เสียงจริงจังหลังจากเล่าเรื่องเก่าๆ บางเรื่องจบลง

“อะไรครับ” ฉันทูถามด้วยความสงสัย

“เรื่องที่ดิน”

“มีอะไรหรือ” แม่ฉันทูถามบ้าง

“โรงเรียนที่บ้านเรามันแคบ แม่จะยกที่ที่ติดโรงเรียนให้เด็ก ๆ มั่น ที่เหลือก็เป็นของเอ็ง” แม่แก่แหงนหน้ามองดวงเดือนบนฟากฟ้า “ส่วนไอ้แปลงที่ติดถนนอยู่งานสองงานนะ แม่จะขายเอาเงินไปสร้างรั้ววัดที่บ้านเราให้มันเสร็จเสียที”

“ตามใจแม่เลย ฉันก็จะทำบุญด้วย” แม่ฉันทุด

“เดียวปู่ป้าเป็นอะไรไปจะไม่ได้ทำ แม่รู้ตัวดีลูกเอ๊ย”

“ไม่หรอกแม่ แม่ยังแข็งแรง” น้ำเสียงแม่ที่สั่นเสียบไปชั่วขณะ ฉันได้ยินแต่เสียงหายใจของตัวเอง ไม่อยากคิดเลยเถิดไปว่าสิ่งที่แม่แก่คิดจะทำจะเป็นเหมือนฝนสั่งฟ้าปลาสั่งหนอง

ฉันไม่รู้จะพูดอะไรจึงเดินเข้าไปในบ้าน เปิดเพลงเบา ๆ พอให้คนที่ระเบียงบ้านได้ยิน

เพลงสมัยนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นของวัยรุ่นทั้งนั้น วัยผู้ใหญ่อย่างฉันบางครั้งก็ต้องฟังบ้าง เพราะอย่างน้อยก็ทำให้รู้ว่าคน “สมัยใหม่” นี่เขานิยมฟังเพลงใดบ้าง

เพลงที่ฉันเปิดเป็นเพลงเก่าที่นักร้องรุ่นใหม่นำมาขับร้อง

...ฝากรักเอาไว้ในเพลงสักคำ ขอให้เธอจดจำเอาไว้
เพื่อจะได้คอยเตือนหัวใจ ว่าเราเคยได้รักกัน...

แม่แก่หยุดเรื่องที่เริ่มคุยไว้ชั่วขณะ หันมาพูดถึงเพลงที่ได้ยินว่า เพลงนี้แม่แก่ร้องได้ขึ้นใจ เคยร้องให้แม่ฉันท

ฟัง เป็นประจำ แต่จำไม่ได้ว่านักร้องคนเก่าที่ร้องเพลงนี้ชื่ออะไร เพราะกาลเวลามันผ่านมานานเหลือเกิน

...ถ้อยคำที่ฉันได้มอบกับเธอ...

แม่ของฉันร้องคลอเบาๆ

...ขอให้ใจใฝ่ละเมอเฝ้าฝัน เพื่อจะได้คอยเตือน
สัมพันธ์...

แม่แก่ร้องตามอีกคน

...คำรักมันอย่าเลือน... เราทั้งสี่คนร้องขึ้นพร้อมๆกัน

...ฟังเธอฟังเอาไว้ เมื่อเราห่างไกล เพลงจะได้คอย
เตือน เมื่อยามเหงาไม่มีเพื่อน จะได้คอยเตือน เหมือน
ฉันอยู่ใกล้เธอ...

ฉันแอบมองใบหน้าของแม่แก่ ซึ่งต้องกับแสงจันทร์
เพ็ญสว่างนวล แม้จะเหี่ยวยาน ริ้วรอยแห่งวัยชราจะปรากฏ
อยู่ค่อนข้างจะชัดเจน แต่ดวงตาคู่นั้นกลับเต็มไปด้วยแววตา
อันเปี่ยมสุข น้ำเสียงที่เอื้อนเอ่ยเพลงแม้จะสิ้นเครื่องแต่งก็แผ่
ไวกว้างถึงความกังวาลสดใส

เราช่วยกันร้องจนจบเพลง

เด็กชายตัวน้อยๆ เดินแหวกเข้ามายืนเท้าสะเอว
ตรงกลางวงแล้วถามขึ้นลอยๆ ว่า

“ร้องเพลงอะไรกัน ไม่เห็นรู้เรื่องเลย”

ผู้ใหญ่ทั้งสี่คน ต่างหัวเราะขึ้นพร้อมๆ กัน

ฉันอยากให้บ้านของฉันมีเสียงเพลงขับกล่อมเช่นนี้
ตลอดไป

แต่ความหวังของฉันก็ดับสนิทเหมือนหลอดไฟ
ไส้ขาด เพราะอีกไม่นานนัก หลังจากที่แม่แก่จัดแจงเรื่อง
ที่ดินและนำเงินไปถวายวัดเพื่อสร้างรั้วต่อจนเสร็จ แม่แก่
ก็จากฉันไปอย่างสงบ เหลือไว้แต่เพียงบทเพลงแห่งความ
อาลัยรักบรรเลงขับกล่อมบ้านของฉันตราบนานเท่านาน

ไม่รู้จักเสีย เอาเรือเข้าไปจอด

ปราโมทย์ ปุชนียพงศกร

“แม่ขา เปิดเกมให้น้องหน่อยค่ะ”

ข้าพเจ้าเคยชินกับคำพูดประโยคนี้ จนถือเป็นเรื่องธรรมดา เพราะไม่รู้จะหาข้อโต้แย้งใดเพื่อยุติเหตุการณ์ จิตวิทยาที่ร่ำเรียนมาแคงๆ ปลาๆ ก็ไม่อาจโน้มน้าวเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและความต้องการของเจ้าของคำพูดได้

“น้อง” เป็นสรรพนามที่ลูกสาววัยแปดขวบ ใช้แทนชื่อตัวเองเมื่อพูดกับคุณพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ อาจจะเป็นเพราะว่าข้าพเจ้าเรียกแกว่าน้องฟาร์ก็เป็นได้

น้องฟาร์เป็นลูกคนเดียว ทั้งๆ ที่ข้าพเจ้าและภรรยาพยายามจะมีลูกอีกคนหนึ่ง ตั้งแต่น้องฟาร์อายุได้สองขวบ แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ ภรรยาข้าพเจ้าคิดว่ามีสาเหตุจากการใส่ห่วงคุมกำเนิด ข้าพเจ้าแย้งว่าน่าจะเกี่ยวกับสุขภาพร่างกายมากกว่า เพราะภรรยาข้าพเจ้าเป็นโรคกระเพาะซึ่งเป็นโรคประจำตัว แต่เธอก็ไม่มีใครจะเชื่อถือสนิทใจนัก

ด้วยเหตุผลของเธอที่ว่าเธอเป็นโรคกระเพาะมาตั้งแต่ก่อนแต่งงานกับข้าพเจ้า แล้วทำไมถึงตั้งท้องน้องฟาร์ได้

น้องฟาร์รู้จักกับเกมคอมพิวเตอร์เมื่อหลายเดือนมาแล้ว ภรรยาข้าพเจ้าได้สอนให้น้องฟาร์เล่นเมื่อวันนี้น้องฟาร์ตามไปอยู่เวรกับแม่ในวันหยุดราชการ น้องฟาร์ชอบมันมาก กลับมาคุยให้ข้าพเจ้าฟังอย่างสนุกสนาน ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาน้องฟาร์จะคอยรบเร้าแม่อยู่บ่อย ๆ ว่าเมื่อไรแม่จะไปอยู่เวรอีก หนักเข้าแกก็เปลี่ยนเป้าหมายมาที่ข้าพเจ้า

“พ่อขา พ่อไม่ไปอยู่เวรบ้างหรือคะ”

“ทำไมล่ะ น้องจะทำอะไรไร้ลูก” ข้าพเจ้าแส้งถามทั้งที่พอจะคาดเดาความในใจของลูกสาวได้ น้องฟาร์ทำคอเอียง ยิ้มเห็นฟันกระต่าย

“มีก็แล้วกัน ว่าแต่พอจะไปอยู่เวรเมื่อไหร่คะ” น้องฟาร์พูดพร้อมกับทำตาโตจ้องตาข้าพเจ้า ดวงตาใสแจ๋วไร้เดียงสาคนั้นดูจริงจัง แต่ข้าพเจ้าพอจะรู้สึกถึงความนัยที่ซุกซ่อนอยู่ ข้าพเจ้าเคยชินกับนิสัยซุกซนและซี้เล่นของแก

“ว่าไถ่คะพ่อ นิ่งเงียบเงียว” แกเร่งข้าพเจ้า

“พ่อก็อยู่เวรเหมือนกัน แต่เป็นกลางคืนนะลูก เสียตาย ที่ทำงานของพ่อไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้เหมือนโรงเรียนของแม่ ไม่งั้นพ่อก็พาน้องไปเล่นเกมคอมพิวเตอร์ด้วย” ข้าพเจ้าสร้างสถานการณ์เรื่องคอมพิวเตอร์เพื่อหยั่งดูท่าทีของแก

“ว้า! โรงเรียนพ่อเชยจัง ไม่ทันสมัยเลย น้องคอยไปกับคุณแม่มากว่า” พูดแล้วแกก็วิ่งไปเข้ากลุ่มเพื่อนที่เล่นอยู่ข้างบ้าน

สองอาทิตย์ต่อมา ข้าพเจ้ากำลังรดน้ำต้นไม้ในกระถางที่ตั้งไว้หน้าบ้าน บ้านหลังนี้เป็นบ้านที่ข้าพเจ้าเช่าอาศัยอยู่โดยใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ภรรยาข้าพเจ้าเดินเข้ามาหา ในมือถือกระดาษอะไรมาด้วยสองสามแผ่น

“พ่อ เราน่าจะซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์สักเครื่องนะ” หล่อนเริ่มต้นอย่างตรงไปตรงมาตามนิสัยที่ข้าพเจ้ารู้ดี

“ซื่อน่ะก็น่าซื้ออยู่หรอก พ่อก็อยากได้ แต่มันจะพุ่มเฟิยเกินฐานะเราไปหรือเปล่า ลำพังเงินเดือนเราสองคนหมิ่นกว่าบาทก็ไม่ค่อยจะเหลือเก็บอยู่แล้ว” ข้าพเจ้าอยากจะต่อเรื่องความฝันถึงบ้านไว้อาศัยสักหลังหลังเกษียณ แต่ภรรยาข้าพเจ้าก็ขัดจังหวะขึ้นเสียก่อน

“เอาเถอะๆ มัวคอยอยู่ก็ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะมีเงินแสนเงินล้านกับเขา แก่ตายเสียก่อนละก็ไม่ว่า อยากได้อะไรที่พอจะหาได้ ก็เอามันตอนที่มีแรงนี้แหละ จะได้ใช้ประโยชน์เต็มที่ แก่ตัวไปไหนเลยจะมีกำลังวังชา ความคิดความอ่านไปสนุกกับมันได้”

“แม่พูดก็ถูก แต่เครื่องหนึ่งตั้งสามสี่หมื่นนะแม่” ข้าพเจ้ายังล้งเลเรื่องค่าใช้จ่าย

ภรรยาข้าพเจ้ายื่นกระดาดในมือมาให้ข้าพเจ้า แล้วพูดว่า

“นี่ไง เราซื้อผ่อนกับโครงการสวัสดิการของครูสภา ก็ได้ เราพอจะผ่อนได้นะพ่อ”

ข้าพเจ้าหลับตานึกถึงค่าใช้จ่ายที่ตามมา ไม่ว่าจะเป็นค่าติดตั้ง ค่าอุปกรณ์ประกอบอื่นๆ ค่าซ่อมและค่าใช้กระแสไฟฟ้าในแต่ละเดือน อันเป็นรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากปกติในขณะที่ยังไม่มีหนทางเพิ่มรายได้

“ตกลงนะพ่อ อย่างน้อยก็คิดว่าซื้อไว้ให้ลูกมัน”

ข้าพเจ้าเห็นท่าที่จริงจังของภรรยา และนึกถึงดวงตากลมโต ไร้เพียงสาครุนั้น ความคิดที่จะโต้แย้งทั้งมวลแล่นมาติดแน่นอยู่แค่ลำคอ บั้วรดน้ำรู้สึกเบามือ ข้าพเจ้าใช้น้ำรดต้นไม้จนหมด แต่จินตนาการยังมีล่องลอยไปไกล

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงเหมือนสัตว์เลี้ยงทั้งหลายที่ถูกขังไว้ในกรง กรงของมนุษย์ก็คือสังคม แต่ความหลากหลายของมนุษย์ประกอบกับสติปัญญาที่เลิศกว่าสัตว์เดรัจฉานทั่วไป วิถีชีวิตของแต่ละคนจึงมีกรอบมากมาย กรอบเปรียบเทียบเหมือนห้องเล็กๆ ที่อยู่ในกรง มนุษย์ตั้งชื่อมันแตกต่างกันไป เช่น กฎ ระเบียบ วินัย ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม ธรรมเนียมและอื่นๆ อีกมากมาย ตามแต่ที่นายช่างใหญ่แห่งสภาวะแวดล้อมหรือภาวะแวดล้อมจะพิจารณาสรรสร้างบนหลักการที่คิดว่าเป็นความสงบสุขแห่ง

มวลมนุษยชาติ...

ในที่สุด บ้านเราก็มีของเล่นชิ้นใหม่สำหรับน้องฟาร์ ในวันที่ช่างมาติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ที่บ้าน น้องฟาร์มองพ่อและแม่เหมือนผู้วิเศษที่สามารถเนรมิตอะไรก็ได้ที่แกอยากได้

“ไฮโย! พ่อกับแม่เก่งที่สุดในโลกเลย น้องฟาร์รักพ่อและแม่มากที่สุด”

น้องฟาร์วิ่งมาหอมแก้มข้าพเจ้าแล้ววิ่งไปหอมแก้มแม่

ก่อนที่ช่างจะติดตั้งเสร็จ เพื่อน ๆ ของน้องฟาร์ก็รู้กันไปทั่วว่า บ้านน้องฟาร์มีเครื่องคอมพิวเตอร์ พ่อกับแม่ซื้อคอมพิวเตอร์ให้น้องฟาร์แล้ว

ดูช่างเป็นวันที่น้องฟาร์มีความสุขมากวันหนึ่งจริง ๆ

ข้าพเจ้าและภรรยามีความรู้เกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่มากนัก เพียงแค่พอใช้งานพิมพ์เอกสารได้เท่านั้น ภรรยาข้าพเจ้าค่อนข้างมีความรู้มากกว่าข้าพเจ้า เพราะที่ทำงานเคยส่งไปอบรมมาหนึ่งครั้ง ส่วนข้าพเจ้าได้รับความรู้เล็กๆน้อยๆ จากการอบรมของพนักงานบริษัทหลังการขายเครื่อง อีกส่วนหนึ่งก็สอบถามจากเพื่อนๆ ในที่ทำงานบ้าง ภรรยาแนะนำบ้าง ข้าพเจ้ามีความรู้สึกว่ายังมีอะไรอีกมากมายที่ไม่เข้าใจและไม่ได้ใช้ประโยชน์ แต่ภรรยาบอกว่าใช้นาน ๆ ไปก็เข้าใจเอง

น้องฟาร์ชอบเกมคอมพิวเตอร์มาก หลังกลับจากโรงเรียนแล้ว เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับเกมคอมพิวเตอร์ ไม่ต้องพูดถึงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ น้องฟาร์จะขลุกอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์มากกว่าที่จะใช้เวลาทำอย่างอื่น การบ้านต้องเตือนให้ทำ ทั้งที่ก่อนหน้านี้ น้องฟาร์จะทำการบ้านเองโดยไม่ต้องเตือน

แรกๆ การเล่นเกมของน้องฟาร์ไม่สะดวกตั้งใจ เพราะยังเปิดปิดเองไม่เป็น ต้องขอให้พ่อแม่เปิดโปรแกรมให้ ภรรยาข้าพเจ้าภูมิใจมากที่ลูกสนใจคอมพิวเตอร์โดยไม่ต้องชักจูง ภรรยาข้าพเจ้าพูดอยู่เสมอว่า

“คอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีที่คนรุ่นใหม่ต้องใช้ให้เป็น มันมีประโยชน์มาก”

ข้าพเจ้าเองก็ตั้งความหวังว่า จะให้น้องฟาร์เรียนคอมพิวเตอร์เมื่อถึงโอกาสอันควร

น้องฟาร์สนุกกับคอมพิวเตอร์มากเป็นพิเศษจริงๆ มากจนไม่ค่อยมีเวลาวิ่งเล่นเหมือนก่อน แม้แต่ก่อนนอน น้องฟาร์ยังต้องขอเล่นเกมก่อน ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นห่วงได้แต่หวังว่าสักวันหนึ่งน้องฟาร์คงจะเบื่อและเล่นเกมน้อยลง

ไม่นานนักน้องฟาร์สามารถเปิด-ปิดเครื่องได้เอง ยิ่งเป็นโอกาสที่แกสามารถเล่นเกมได้ตั้งใจปรารถนา การเตือนให้ทำการบ้านชักจะไม่ได้ผล ต้องเปลี่ยนเป็นขู่แถมบังคับ มีบ่อยครั้งที่แม่ต้องทำโทษน้องฟาร์เรื่องไม่ทำ

การบ้าน แต่ถึงอย่างไรเราก็ไม่เคยห้ามน้องฟาร์เล่นเกม มีแต่เตือนน้องฟาร์ให้เปิดไฟในขณะที่เล่นเกม

“แม่ เราคิดผิดหรือเปล่านะที่ซื้อคอมพิวเตอร์”
ข้าพเจ้าปรารภกับภรรยา

“โอ้พ่อ มัวเป็นไดโนเสาร์เต่าล้านปีอยู่ได้ไง ใครๆ
เขาไปกันถึงไหนต่อไหนแล้ว”

“ไม่ใช่อย่างนั้น พ่อหมายถึงลูกนะ”

ภรรยาข้าพเจ้านิ่งอิงใช้ความคิด มองหน้าข้าพเจ้า
แล้วก็ถอนหายใจ ข้าพเจ้าจึงพูดต่อว่า

“ไม่ใช่อะไรหรอก พ่อกลัวว่าจะเข้าทำนอง **ไม่รู้จัก
เสือเอาเรือเข้าไปจอด ไม่รู้จักมอดเอาไม้เข้ามาขวาง**”

“หมายความว่าอย่างไรล่ะ ไล่สำนวนสำนวนนั้นนะ
แม่ไม่เข้าใจ” ภรรยาข้าพเจ้าเหมือนคนไทยทั่วไปในปัจจุบัน
ที่ชอบดูทีวีมากกว่าอ่านหนังสือ มีใครบางคนพูดว่าวัฒนธรรม
การอ่านของคนไทยถูกทำลายโดยสื่อประเภทโทรทัศน์

“ก็หมายความว่าทำสิ่งที่ไม่รู้ว่าจะมีภัยแก่ตัว”
ข้าพเจ้าอธิบาย “เหมือนอย่างมอดที่เจาะกินไม้ไผ่จนเป็นรูพรุน
เสียหายไง”

“อ้าว แล้วเสือกับเรือมันจะทำอันตรายอะไรแก่กัน
ได้ล่ะ” ภรรยาข้าพเจ้าได้ทีสวนกลับ

ข้าพเจ้าอับจนเหตุผลที่จะอธิบาย ได้แต่ตอบไปว่า

“ไม่รู้ละ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเขาก็ใช้

อย่างนี้แหละ” แต่ในใจข้าพเจ้าโพล่หนีไปถึงเหตุการณ์เมื่อครั้งที่ข้าพเจ้าไปเที่ยวปากน้ำแล้วเห็นชาวประมงต่างถิ่นคนหนึ่งนำเรือเข้าเทียบท่าจนเรือได้รับความเสียหายเพราะไม่ทราบร่องน้ำ ถ้าสำนวนนี้ใช้ว่า “ไม่รู้จักทำเอาเรือเข้ามาจอด ไม่รู้จักมอดเอาไม้เข้าไปขวาง” ข้าพเจ้าคงไม่ต้องขายหน้าภรรยาแล้ว

เป็นอันว่าเราผ่านเรื่องของน้องฟาร์ไปไม่ได้แสดงความคิดเห็นอะไรเพิ่มเติม

ลมร้อนกลางเดือนมีนาคมเริ่มพัดผ่าน ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความร้อนแปลกๆ กว่าปีก่อน เป็นลมร้อนแห้งๆ เมื่อสัมผัสกับผิวหนังจะรู้สึกถึงความแห้งผาก อบอ้าว ไม่มีไอแห่งความเย็นเหลือให้ชื่นใจเลย หลายคนบอกว่าความชื้นในอากาศหมดไป ไม่เหมือนเมื่อสมัยที่มีป่าไม้สมบูรณ์ แม้จะเป็นลมร้อนเดือนเมษายน ก็ยังแผ่ไอเย็นมาให้เราได้รู้สึก

“พ่อชา วันจันทร์หน้าน้องฟาร์สอบปลายภาคแล้วค่ะ” น้องฟาร์ร้องบอกข้าพเจ้าด้วยสายตาและท่าทางที่ซ่อนความต้องการอะไรไว้ในใจ มากกว่าการสอบปลายภาคเรียน

“ปิดเทอมนี้น้องฟาร์จะเล่นคอมพิวเตอร์ให้สนุกไปเลย น้องจะชวนเพื่อนๆ มาเล่นด้วย” น้องฟาร์เปิดเผยความในใจที่ซ่อนอยู่ เมื่อเห็นว่าข้าพเจ้ามีท่าทีไม่สนใจ

“น้องต้องตั้งใจอ่านหนังสือ สอบให้ได้คะแนนดีๆ นะลูก ไม่งั้นพ่อจะไม่อนุญาตให้เล่น” ข้าพเจ้าพยายามดึงความ

สนใจให้น้องฟาร์เห็นความสำคัญของการสอบ

“คะ น้องจะสอบให้ได้ที่หนึ่งเลย” น้องฟาร์หัวเราะ
ร่าเริง

ข้าพเจ้ารู้ว่า คำมั่นสัญญาของน้องฟาร์ก็คล้ายๆกับ
เงื่อนไขที่ข้าพเจ้าตั้งกับแก เราต่างไม่ได้หวังผลอะไรจริงจัง

น้องฟาร์กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ผลการ
เรียนเทอมที่แล้วอยู่ในเกณฑ์ดี ข้าพเจ้าและภรรยาไม่ได้
เข้มงวดกวดขันเรื่องการเรียนเป็นพิเศษเหมือนผู้ปกครอง
คนอื่น ๆ ที่มีลูกวัยเดียวกับน้องฟาร์ ข้าพเจ้าก็ไม่แน่ใจนักว่า
คิดผิดหรือถูก ข้าพเจ้าและภรรยาตั้งความหวังไว้เต็มเปี่ยม
เกี่ยวกับอนาคตของลูกว่าจะสนับสนุนให้แกได้รับการศึกษา
ตามที่แกต้องการ

“ลูกคนเดียวเลี้ยงให้โตไม่ได้ก็ให้มันรู้ไป” ภรรยา
ข้าพเจ้าย้าอู้อยู่เสมอ ๆ

วันนี้น้องฟาร์ไปฟังผลการสอบ

“เป็นไงลูก ได้คะแนนดีไหม” ภรรยาข้าพเจ้าร้อง
ถามเมื่อเจอหน้าน้องฟาร์ในตอนเย็น น้องฟาร์ไม่ตอบ แต่
หยิบสมุดรายงานประจำตัวนักเรียนยื่นให้ข้าพเจ้าแล้วถอย
ห่างออกไป

“ได้คะแนนดีไหมพ่อ โหนให้แม่ดูหน่อย” ภรรยา
ข้าพเจ้าเห็นผลการเรียนแล้วทำท่าจะพูดอะไรออกไป ข้าพเจ้า
สะกิดไว้ ส่งภาษาสายตาให้รู้ว่าปล่อยให้ข้าพเจ้าจัดการเอง

เจ้าเกมคอมพิวเตอร์แสดงผลงานออกมาแล้วจริง ๆ

ข้าพเจ้าเปิดสมุดรายงานหน้าบันทึกความเห็นของอาจารย์ประจำชั้นให้น้องฟาร์อ่าน โดยมีเจตนาแฝงความต้องการโน้มน้าวให้แกได้เกิดความรู้สึกร่วมและตระหนักในปัญหาที่จะต้องร่วมกันแก้ไขต่อไป

“นักเรียนเรียนอ่อนกว่าเทอมที่หนึ่งผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่”

น้องฟาร์อ่าน แล้วหยุดชะงักไปในช่วงท้ายของข้อความ

“พ่อขา น้องดูตัวหนังสือไม่ค่อยชัด ดูพร่าไปหมด... วันที่น้องทำข้อสอบก็เคยเป็นแบบนี้ แต่น้องลืมบอกพ่อ”

ข้าพเจ้าจึงดูตาน้องฟาร์เพื่อค้นหาความนัยที่เคยซุกซ่อนตามนิสัยขี้เล่นของแก แต่วันนี้แววดตาน้องฟาร์มีแต่ความซื่อบริสุทธิ์ ไร้เล่ห์เหลี่ยมใด ๆ ให้ขบคิด

“เป็นอย่างไรหรือลูก ดูตัวหนังสือไม่ค่อยชัดหรือ”
ข้าพเจ้าซักเป็นห่วง

“ค่ะ” น้องฟาร์ตอบพร้อมกับใช้หลังมือขยี้ตา

“พ่อพาไปหาหมอเอาไหม”

น้องฟาร์พยักหน้าแทนคำตอบ

“พ่อ น้องฟาร์เป็นอย่างไบบ้าง” ภรรยาข้าพเจ้าร้องถาม เมื่อข้าพเจ้าพาน้องฟาร์กลับจากโรงพยาบาล

“น้องฟาร์เริ่มมีอาการสายตาสั้น” ข้าพเจ้าตอบ
“คุณหมอบอกว่าเป็นเพราะน้องฟาร์ใช้สายตาเพ่งมองจอ
คอมพิวเตอร์นานเกินไป”

ข้าพเจ้าส่งสารลูกจับใจที่แกต้องมารับเคราะห์กรรม
อย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว นึกถึงคำพูดของหมอก่อนออกจาก
โรงพยาบาล

“คุณ คอมพิวเตอร์มันไม่มีความผิดหรอก มันเป็น
เพียงแต่เครื่องมือเครื่องใช้อย่างหนึ่งเท่านั้น จะผิดก็ที่คุณ
นี่แหละที่ไม่รู้วิธีใช้อย่างถูกต้อง ของทุกอย่างมันมีทั้ง
ประโยชน์และโทษ ถ้าไม่เข้าใจมันก็มักจะเกิดอันตรายได้
ง่าย ๆ เสมอ”

“ครับคุณหมอ ไม่รู้จักมอดเอาไม่เข้าไปขวางจริง ๆ”
ข้าพเจ้าส่ายหน้า เผลอรำพึงออกมา

ยายแจ่ม ข้าวจี และ...รางวัลที่ ๑

เยาวนิตย์ แคมคำ

มานหมอกสีเทาเคลือบห่มฟ้า แผ่นคลุมละอองไอน้ำบางในคำของวันหนาว แล้วเคลื่อนตัวอ้อยอิ่งระเรื่อเลยถึงยามรุ่ง... ตลอดฤดูหนาวอันยาวนาน

“เฮ้...นี่... กินเสียลูก แล้วจะได้ไปโรงเรียน” ยายเฒ่าแบ่งปั้นข้าวจีให้หลานสองคนบนลานบ้าน... ทุกเช้าและคำของวันที่อากาศหนาว ทุกคนในครอบครัวจะมานั่งรวมกันอยู่ตรงนี้ ล้อมวงผิงไฟหยอกล้อ พูดคุย ปรีक्षा โตเถียง และกินข้าว

“เป่าไฟให้ลูกหน่อยสิตาบุญ เห็นไหม ควันมันรมนังพิณจนน้ำหูน้ำตาไหลหมดแล้ว”

ยายแจ่มร้องบอกสามี ส่วนมือก็เช็ดน้ำมูกน้ำตาให้หลานสาวอยู่พลวัน แล้วก็ยัดข้าวจีคำเล็กใส่ปากน้อยๆ ที่กำลังอ้าเผยอรอรับอยู่ เคี้ยวตุ้ยๆ อย่างเอร็ดอร่อย

“เตี่ยวตาบึงปลานี่สุกแล้ว ก็อย่าลืมเอาใส่ห่อข้าวไปกินที่โรงเรียนด้วยไอ้แคนเอ๊ย”

“ครับ ตา”

เด็กชายเลื่อนดันฟันที่จวนจะมอดดับเข้ารวมกันแล้วเป่าให้ลุกไหม้อีกครั้ง มันช่วยขับไล่ความหนาวเย็นได้เป็นอย่างดีทีเดียว แม้จะมีเสื้อกันหนาวตัวเก่ง ตัวเก่าที่สะสมร่องรอยของคราบเปื้อนนั่นอยู่แล้วก็ตาม แคนชอบกินข้าวจีโรยเกลือที่ยายบรรจุปั้น เสียบด้วยไม้ไผ่แล้วจี่จนบนถ่านแดงจากกองไฟผิง พอสุกเหลืองได้ที่ ก็ซุบด้วยไข่อีกครั้ง อังไฟให้สุกอีกนิด...มันหอม...อร่อย แม้ไม่ต้องมีกับเลย บางครั้งยายจะยัดไส้ด้วยน้ำอ้อย ได้รสชาติไปอีกแบบหนึ่ง แต่หน้าหนาวอย่างนี้ที่จะขาดไม่ได้ก็คือ ข้าวเหนียวร้อนๆ กินกับมะขามหวาน แล้วเมื่อดมมะขามก็ยิ่งนำเอาคว่ำหรือหมกกับซี่งั่ว เป็นอาหารขบเคี้ยวเพลินปากได้อีกด้วย

เมื่ออิมหน้าสำราญแล้ว ล้างมือล้างหน้า แต่งตัว จูงมือน้องไปโรงเรียนซึ่งไม่ไกลจากบ้านนัก แคนชอบไปโรงเรียนแต่เช้า เพื่อรอดูขบวนรถไฟยาวเหยียดนับสิบๆ ตู้ เขากับเพื่อนๆ จะกระโดดหยอชิงแหียงโบกไม้โบกมือให้คนที่อยู่ในตู้รถไฟอย่างสนุกสนาน อันที่จริงเขาก็เคยเห็นรถไฟมา

ตั้งแต่จำความได้แล้ว... มันเหมือนสัตว์ประหลาดเหมือนสิ่งมีชีวิตที่ผ่านมาทักทายทุกเช้าค่ำ... มันคือสิ่งที่น่าพ่อกับแม่ของเขาสู่กรุงเทพฯ ไปทำงานไปหาเงินมาให้เขากับน้องได้กินได้ใช้ และนำพ่อกับแม่กลับมาหาเขาอีกปีละสามสี่ครั้งเป็นอย่างน้อย

“เอ็งจะร้องให้ไปทำไมวะไอ้แคน... ประเดี๋ยวพ่อกับแม่เขาก็มาแล้ว เขาจะซื้อเสื้อผ้า ซื้อขนม ของเล่นมาให้เอ็งไม่อยากได้หรือ” ตาบอกเขาในวันแรกที่ไปส่งพ่อกับแม่ขึ้นรถไฟ แกะมือออกจากแม่ แล้วอุ้มเขาไปโบกมือหย้อยๆ จนสัตว์ประหลาดล่อเหล็กตัวนั้นเปิดหวูดเสียงดังโหยหวนจนมันแล่นลับตาไป

เสียงแม่อังว่วอยู่ในหู...

“พ่อกับแม่จะกลับมาเยี่ยมบ่อยๆ อยู่กับตายาย อย่าช่นะลูก”

แล้วแม่อีกพูดประโยคเดิมนี้ในสี่ปีถัดมากับน้องสาวของเขาอีกคน... แต่ทุกวันนี้แคนชินเสียแล้ว ถึงอย่างไรเขาก็มีความสุข อบอวน ที่มีตาทิมายที่รักและเลี้ยงดูเขากับน้องมาตลอด เพื่อรอที่จะดีใจอีกครั้งในวันมาเยือนของพ่อกับแม่ เขาชอบที่จะอยู่ที่นี้มากกว่าเข้าไปหาใจอึดอัดในกล่องสี่เหลี่ยมเล็กๆ ที่แม่เรียกมันว่า “บ้าน” ในกรุงเทพฯ นั้นเสียอีก แคนชอบทำทางขึ้นชมยินดีจากพ่อเมื่อรายงานเรื่องผลการเรียน

“ได้เกรดสี่ทุกวิชาเลยพ่อ”

“โอโฮ! เก่งจริงๆ ลูก ยอดเยี่ยมไปแล้ว เอ็งต้องไปให้สูงกว่าพ่อนะ เพราะพ่อเรียนมาน้อยจึงต้องไปรับจ้างเขาอย่างนี้”

คำว่า “เก่ง” เพียงคำเดียวจากพ่อ บวกกับแววตาชื่นชมโสมนัสสนั้น ทำให้เคนปลื้มจนหายใจคับอกไปหมดแล้ว เผลอยิ้มอย่างมีความสุขแม้กระทั่งยามเคลิ้มหลับอีกด้วย

“ปีหน้าผมก็จะได้เรียนต่อที่โรงเรียนเดิมไม่ต้องไปเรียนถึงในเมืองแล้วนะพ่อ เพราะเขาเปิดเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาแล้ว”

“ดีจริงๆ พ่อจะได้ไม่ห่วงเรื่องการไปการมา โดยเฉพาะเรื่องอุบัติเหตุเรื่องยาบ้า เพราะทุกวันนี้ยาบ้ามันยังระบาดหนัก รอดว่า รอดชนกันมีให้เห็นเป็นข่าวอยู่ประจำเลย”

“จำไว้นะลูก... เขารู้ เรารู้ ไม่เป็นไร เขาไม่รู้ เราไม่รู้ ไม่เป็นไร แต่ ... เขารู้ เราไม่รู้ ... แยก”

พ่อบอกว่าจำเขามาอีกที แต่มันก็ทำให้เคนได้นำไปใช้ นำไปเตือนตัวเองอยู่เสมอ

.....

“โอโฮง พ่อไอ้เคนมันเอาไก่พันธุ์มาลงรุ่นนี้ เข้าทีตินะตา มันขยันออกไข่ดีจริงๆ ฟองก็โตด้วย” ยายแจ่มก้มๆ เงยๆ เก็บไข่ไก่ในเล้าที่ลูกเขยสร้างไว้ให้เมื่อคราวมาเยี่ยมครั้งล่าสุดอย่างอารมณ์ดี

“เออ...ยาย เย็นนี้อย่าลืมให้อั๊วแคนมันเอาไปส่งที่บ้านครูชิตด้วยนะ แกสั่งไว้โหลหนึ่งตั้งแต่เมื่อวานเนอะ”

“ถ้าหมดรุ่นนี้แล้ว ต้องสั่งรุ่นใหม่มาอีกเลยนะตา จะได้ไม่ขาดช่วง พอได้ค่ากับข้าว ค่าขนมให้อั๊วแคนกับนังพินบ้าง ขายได้วันละสองสามโหลก็ดีถมไปแล้ว”

“เดือนนี้ให้อั๊วโขงกับนังพอใจ แม่ของมันยังไม่ส่งเงินมาเลยใช้ไหม”

“อ๊วย!... อย่าหวังเลยตาเอ๊ย มันก็อ้างว่าแต่ละเดือนต้องเสียค่าเช่าห้องบ้าง ค่าน้ำ ค่าไฟบ้าง ไหนจะค่ากินค่าอยาก ค่ามัดค่าหมอลูกปาดะ จะมีเหลือส่งมาสักกี่สตางค์กันน้อ... ที่ลูกคนอื่นเขาก็ไปทำงานที่กรุงเทพฯ เหมือนกัน เขาเก็บเงินเก็บทองได้ตั้งเยอะแยะ ส่งโน่นส่งนี่มาให้พ่อให้แม่เขาบ่อยๆ แต่ลูกเราสิบางที่ยังต้องส่งเงินไปให้มันใช้ด้วยซ้ำ แถมยังเลี้ยงลูกให้มันอีก” ยายแจ่มเปลี่ยนอารมณ์ที่กำลังชื่นชมไขไก่ หักมุมก็กลทันทันทีเมื่อพูดถึงลูกสาวลูกเขย ทำให้ตาบุญคู่ทุกซ่คุ้ยากต้องปลอบใจให้เย็นลง

“เอาเถอะน่า ลูกมันคงไม่มีจริง ๆ นั้นแหละยายเอ๊ย แต่สวนผักของฉันทันกับไก่พันธุ์ของยายก็ยังพอเลี้ยงหลานเราได้อยู่หรอก จริงไหม” ตาเฒ่าปิดคำพูดของแกด้วยรอยยิ้มแห่งความภาคภูมิใจ แล้วมือกร้านนั้นก็พรวนดินถอนหญ้ารดน้ำแปลงผักของแกต่อไป... เพราะนั่นคืองาน... คือเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ของแก...

.....

“หนอย!... แค่อัจฉริยะคันใหม่ ได้ส่งผักตัดหน้า
ข้าแค่นี้ มันเซ็ดเสียยิ่งกว่าได้ขี่เรือบินเสียอีก คอยดูมั่งเถอะ
วะ” ยายแจ่มกระแทกหีบผักที่เหลือกลับจากตลาดสองสาม
กำอย่างอารมณ์เสีย ก่อนที่จะเดินไปตักน้ำในตุ่มมาบ้วนปาก
พ่นล้างน้ำหมาดสีแดงแปร็ดออกไปจนเกือบถูกตาบุญที่
กำลังให้อาหารไก่อยู่ในเล้า

“อะไรอีกล่ะยาย”

“ก็นั่งหวินนะสิตา ใครจะทนไหวล่ะ ฮี!... ตารู้ไหม
เดี๋ยวนี้ลูกสาวมันซื้อรถจักรยานให้ใหม่เอี่ยมเลยแหละ มัน
บรรทุกกระบอกผักใส่ท้ายรถนั้น ขายประเดี๋ยวเดียวก็หมด
ไม่ต้องมานั่งแหกปากร้องขายอย่างเรา”

“โอ้เอ๊ย!... ยาย เรื่องแค่นี้เอง นั่นมันวิธีการของเขา
นี่ก็ของเรา ต่างคนต่างทำเถอะน่า”

“ก็มันเยาะเย้ยฉันนี่ตา ใครจะทนไหวล่ะ ฮี!... คอย
ดูนะ ถ้านั่งพอใจลูกสาวเราถูกลี้อเตอร์รางวัลที่หนึ่งเมื่อไหร่
ฉันจะเซ็ดให้ดู ฉันจะซื้อแมงกะโหลกมาซีเหยียบดินมันเป็นคน
แรกเลยเจ็บใจนัก”

“เขาเรียกรถจักรยานยนต์ หรือมอเตอร์ไซด์ ไม่ใช่
แมงกะโหลก”

“เออน่า!... มันก็อย่างเดียวกันนั่นแหละ”

“ซบเป็นอยู่หรือยาย แล้วเมื่อไหร่ละ ไร่ลื้อดเตอร์
รางวัลที่หนึ่งนะ เพื่อฝันกันทั้งนั้น”

เพื่อฝันหรือ...ไม่ใช่...มันอาจเป็นจริงสักวันหนึ่งก็ได้
ยายแจ่มนึกถึงคำพร่ำของลูกสาวครั้งแล้วครั้งเล่า และทุก
ครั้งเมื่อกลับมาเยี่ยมบ้าน

“มีอยู่ครั้งหนึ่งนะแม่ เจียดมาก ๆ เลยแหละ ผิดแค่
สองตัวเอง รางวัลที่หนึ่งเสียด้วย หมอดูยังบอกเลยว่าโชค
ใกล้จะมาถึงฉันแล้ว ให้หมั่นทำบุญมาก ๆ”

“แล้วมันได้เท่าไรวะ รางวัลที่หนึ่งนี่นะ”

“สามล้านเชียวนะแม่ สลากกินแบ่งรัฐบาล... รางวัล
ที่หนึ่ง...โอ!...สามล้าน...”

“สามล้าน...โอโฮ!...เออ!...ถ้าเอ็งถูกจริง ๆ เอ็งจะ
เอาเงินไปทำอะไรบ้างวะ นังหนู”

“อันดับแรกนะแม่ ฉันจะซื้อรถเก๋งแพง ๆ มาขับให้
โก้ไปเลยแหละ ฝึฝึมานานแล้ว ที่เหลือก็จะสร้างบ้านใหม่
หลังใหญ่ ๆ สวย ๆ เป็นคฤหาสน์เลยแม่ แล้วจะซื้อที่ดินไว้
เยอะ ๆ ด้วย”

“เออ ดี แล้วเอ็งอย่าลืมซื้อทองสักห้าบาท สิบบาท
ให้ชำใส่บ้างนะไว้อย ที่เหลือก็เอาไว้ให้เขาถูไว้เก็บกินดอก
สบาย ๆ เลยนะเอ็ง”

สองแม่ลูกยิ้มกริ่มกับความฝันที่ร่วมกันสร้าง มัน
ค่อย ๆ ก่อตัวขึ้นเจียบ ๆ เพียงหวังว่าจะต้องเป็นจริงสักวัน

ด้วยกลางสังหรณ์แปลกๆ ยายแจ่มยังเพ้อถึงอนาคตอันสดใสของแกต่อไปอีกด้วยว่า...

“คอยดูนะ...ถ้าฉันร่ำรวย ฉันจะเอาเงินไปแจกจ่ายชาวบ้าน บริจาคให้คนยากคนจน... ทุกคนจะต้องกราบไหว้ ฟินอบพิเทาฉัน...มองเห็นฉันเป็นเทวดามาโปรด ฉันจะต้องเป็นขวัญใจคนจน... อยากรู้รึไม่ว่านางหวินมันจะทำหน้าอย่างไรเมื่อวันนั้นของฉันมาถึง...”

“ตา ยาย จดหมายแม่มา นี่ไง”

“ไหนดูซิ รีบฉีกเร็วๆ ไ้แคน ไหนดู มันส่งเงินมาด้วยไหม”

ยายแจ่มรีบคว้าจดหมายจากหลานชายมาอ่าน ยังไม่ทันจะจบด้วยซ้ำ แกก็ต้องร้องลั่นจนทุกคนตกใจ

“โอ้ย!...เป็นไปได้หรือนี่...ตา...ตา...มาดูอะไรเร็วเข้า”

“อะไรล่ะยาย นังพอใจมันเขียนมาว่ายังไงบ้าง”

“ดูนี่สิ...เห็นไหม มันบอกว่ามันถูกรางวัลที่หนึ่งแล้วมันจะกลับบ้าน อ้าว!... อีกสองวันนี่เอง มันก็จะมากันแล้ว ตา...ตา...เราจะทำยังไงกันดี...โอ้ย!....ฉันว่าแล้ว...ว่าแล้ว...เห็นไหมล่ะตา...”

ยายแจ่มละล่ำละลักบอกตาบุญตืออกดีใจจนเนื้อตัวสั่นทำอะไรไม่ถูก

“ไชโย!...พ่อกับแม่จะมาแล้ว...พิณ....พ่อแม่เราจะ

รวยแล้ว...ไชโย!...”

แคนเองก็ตั้งใจไม่แพ้ยายเช่นกัน จุดมือน้องสาว ลูกขึ้นกระโดดโลดเต้นจนพื้นกระดานเรือนไหวยวบยาบ ชาวบ้านรู้ข่าว ต่างก็แตกตื่นมาห้อมล้อมไม่ขาดสาย

“ไก่ในเล้าทั้งหมด เอามาทำอาหารเลี้ยงกันวันนี้เลย...ข้าจะรื้อเล้าไก่ ทำเป็นโรงเก็บรถไถนั่งพองใจ เพราะมันต้องถอยรถเก๋งคันใหม่ป้ายแดงมาด้วยแน่ๆ เลย รับรองว่ามันไม่มารดไฟ...เชื่อไหมวะ...”

“สวนผักของตาบุญ ก็ต้องถอนทิ้งทั้งหมด แจกจ่ายกันไป แล้วปราบที่ให้เรียบ บริเวณจะได้กว้างๆ วันนั้นข้าจะจัดโต๊ะจีน เลี้ยงพี่ๆ น้องๆ ด้วยสักร้อยโต๊ะ”

“จะให้ครูชิตช่วยหางวดดนตรี มโหรี ปี่พาทย์ไว้โหมโรง เวลานั่งพองใจกับไอ้โขงมาถึงจะได้บรรเลงให้กระหึ่มไปเลย”

ยายแจ่มหยุดหายใจนิดหนึ่งเพื่อเอาแรง แล้วพาล่มต่อ

“ตอนเช้าจะเลี้ยงพระ แล้วบายศรีสู่ขวัญให้มันทั้งสองคน จะได้เป็นสิริมงคล มีโชคมีลาภอีก ตาบุญนิมนต์พระทุกวัดเลยนะตา พระ เณร มีเท่าไรก็นิมนต์มาให้หมดเลย”

ทุกรายการเป็นไปแล้วย่างเร่งด่วนตามคำบงการของยายแจ่ม ความคิดเห็นของตาบุญดูจะไม่มีความหมายหรือเข้าหุยายแจ่มเอาเสียเลย เหล้ายาปลาบั้งถูกนำมาจัด

เลี้ยงอย่างครึกครื้นล่วงหน้าหนึ่งวันด้วยซ้ำ โดยร้านค้าแถวนั้น ยินดีให้อามาใช้มาากินก่อน ไม่มีปัญหาอยู่แล้วสำหรับ “ว่าที่ เศรษฐี”

“เตาแก๊สนี้ก็ยังไม่ใหม่ ๆ อยู่เลย ช่างก็ไม่ค่อยได้ใช้นักหรอก กลัวมันจะระเบิด อีกอย่างมันก็ไม่ทันอกทันใจเหมือนใช้ไฟฟ้าเลย จะบริจาคให้ครัวทางโรงเรียนเขาไปเห็นนางพอใจมันบอกว่ามันกำลังเล่นแชร์ซื้อเตาอะไรเวฟเวฟมาให้ใช้ มันบอกว่าสะดวกกว่ากันเยอะเลย”

“เขาเรียกเตาไมโครเวฟครับยาย” ครูชิตบอก

“ยังโงะก็ เหลือหม้อหนึ่งก้นดำกับหวดหนึ่งข้าวไว้บังนยายแจ่ม เดี่ยวไม่มีปั้นข้าวจี๊ให้หลาน”

ตาบุญเดือนยายแจ่มด้วยความเป็นห่วง เล่นเอายายแจ่มค่อนข้างตั้งหลายวง

“อ้อ!...นั่นนะ มันแน่นอนอยู่แล้ว ตาบุญ...ของเก่าของแก่ ของใช้จำเป็นประจำวัน ข้าไม่เคยให้ใครหรอกน้า”

แล้วก็ถึงวันที่กำหนดมาในจดหมาย ยายแจ่มขึ้นนำส่งงานตั้งแต่ตื่นนอนเลยทีเดียว เมื่อตรวจตราความเรียบร้อยทั้งหมดแล้ว โลกแห่งอนาคตอันสวยงามของแกก็ปรากฏขึ้นมาอีก...ในห้วงคำนึง...

“ตอนนี้เราก็อร่อย มีกินมีใช้แล้วนะตา...เราสร้างประตูดดีใหม่ จะได้บุญได้กุศลด้วย ผลบุญจะได้ส่งไปถึงชาติหน้า...เอาให้สูงเด่นเป็นสง่าเลย แล้วเขียนชื่อคนใน

ครอบครัวของเราทุกคนไว้ข้างๆ กำแพง อย่างที่เขาเขียนกัน
อ้อ!...ต้องมอบทุนการศึกษาให้เด็กนักเรียนทุกปีด้วยนะ”

ในภาพรางๆ นั้น ยายแจ่มมองเห็นตาบุญยกมือขึ้น
ท่วมหัว เป็นความหมายว่าขออนุโมทนาสาธุกับโครงการ
“อัมบุญ” ของแกด้วยจริงๆ แล้วภาพแห่งจินตนาการหนึ่ง
ก็แข่งหน้าขึ้นมาติดๆ... รถเก๋งคันโก้ของนังพอใจ...

“ยี่ห้ออะไรหว่า...สีอะไรน้อ...สีแดง หรือสีเขียว
...บ๊ะ!...แอร์มันคงเย็นฉ่ำน่าดู...เถอะน่า...จะยังงัยก็ช่าง ฉัน
จะxonงพอใจขึ้นไปนั่งลอยหน้าให้นงหวินมันชะเง้อมอง
ตามจนปวดต้นคอเลย คอยดูสิ...หมั่นไส้นัก... เอ!...หรือจะ
ชวนมันขึ้นไปนั่งด้วย...ใช่แล้ว ฉันจะชวนนงหวินขึ้นไปนั่ง
ด้วยจะได้อดมันให้มันรู้บ้างว่าใครเป็นใครแน่แท้ไหน...ฮิ!”

แล้วยายแจ่มก็ยุติความคิดของแกไว้แค่นั้น เริ่ม
ก้ากับงานต่ออย่างเป็นห่วง

“เร่งมือเข้านะพวกเรา อาหารการกิน ดนตรี สถานที่
ที่เป็นยังงัยบ้าง จวนจะได้เวลาลูกสาวลูกเขยเข้ามาแล้วนะ
นี่ถ้ามันขับรถออกจากกรุงเทพฯ แต่เข้าหน้อยก็คงถึงสัก
บ่าย ๓ โมงเป็นอย่างช้า มาถึงก่อนรถไฟเสียอีกแน่ะ คราวนี้
มันคงไม่บ่นเรื่องไม่มีตัวยืนอีกหรอกวะ”

รถไฟเปิดหวูดคราง เสียงล้อเหล็กกระชากตู้โดยสาร
เลยผ่านหมู่บ้านไปแล้ว แต่...ผู้ที่ทุกคนกำลังรอคอย ยัง
ไม่มา...

“ก็ข้าบอกแล้ว มันไม่มารดไฟหรอกนำ ต้องรดแกงชีวะ”

ยายแจ่มยังคงมั่นอกมั่นใจ สีหน้าเข้มขึ้นเบิกบานกับการรอคอยสิ่งที่กำลังจะปรากฏขึ้นในเวลาไม่ไกลไม่ใกล้

“มาแล้ว...มาแล้ว...พ่อกับแม่มาแล้ว” แคนออกไปยืนกระโดดโลดเต้นอยู่กลางถนนหน้าบ้าน ทำท่าโบกมือให้รถหยุด รวากับเป็นตำรวจจราจร ทำให้ทุกคนคอยจ้องมองเป็นตาเดียวกันอย่างใจจดใจจ่อ... แล้วรถคันนั้นก็ปรากฏขึ้นตรงหน้า...ค่อย ๆ จอดสงบนิ่งลง...สองหญิงชายก้าวลงจากรดด้วยอาการอ่อนเพลีย โผเผ เพราะการเดินทางทั้งวัน แล้วรถคันนั้นก็ติดเครื่องจากไป... จักรยานยนต์รับจ้าง...

“บ้านเราจัดงานอะไรแม่ ทำไมผู้คนถึงได้มากมาย ยังงี้ล่ะพ่อ” ลูกสาวถามอย่างแปลกใจ

“นั่นนะสิ เหมือนจัดเลี้ยงฉลองอะไรกัน” ลูกเขยต้องการคำตอบอีกคน ยายแจ่มจึงรีบสาธยาย

“ก็รอต้อนรับเลี้ยงฉลองเอ็งสองคนนะสิลูกเอ๊ย...แม่อันนี้ว่าเอ็งจะถอยรถเก๋งออกมาวันนี้เลย ยังไม่ซื้อไซ้ไหม”

“รถเก๋งอะไร...ซื้ออะไรกันแม่”

“อ้าว!...ก็เห็นเอ็งบอกว่าถ้าถูกรางวัลที่หนึ่ง เอ็งจะซื้อรถเก๋งเป็นอย่างแรกเลย ไม่ใช่หรือวะ นังหนู”

“รางวัลที่หนึ่งอะไรกันแม่”

“อ้าว!...ก็ที่เอ็งเขียนมาในจดหมายว่าถูกรางวัลที่หนึ่ง
ยังงีละ”

“โอ้เอ๊ยแม่...เป็นเอามากแล้ว รางวัลที่หนึ่งที่ว่านะ
ไม่ใช่ล็อตเตอรี่อย่างที่ผมกับแม่เคยพูดกันหรอก ผมได้
รางวัลที่หนึ่งตอนจบสลากของขวัญปีใหม่ที่โรงงานต่างหาก
ตอนนั้นเขียนจดหมายอย่างรีบๆ จึงไม่ได้อธิบายละเอียด
นี่ไง...ได้สร้อยคอทองคำหนักตั้ง ๑ บาทเชียวนะแม่”

วินาทีนั้น...ยายแจ่มไม่ต้องการอยากดูหรืออยากฟัง
คำอธิบายใดๆ อีกต่อไปแล้ว...ลมออกหูอื้อ...หน้ามืด ตาสา
อาการพะอืดพะอมเหมือนคนกินยาผิดบั้งเกิดขึ้นฉับพลัน...
แล้วก็หมดเรี่ยวแรง...สติสัมปชัญญะดับวูบ สำเนียงสุดท้าย
...เสียงผู้คนอื้ออึง อลหม่าน... ยายแจ่มรู้สึกตัวขึ้นมาอีก
ครั้ง...เสียงเหล่านั้นเงียบไป ผู้คนหายไปถึงอบหมต มอง
เห็นคนในครอบครัวของแกลและเพื่อนบ้านอีกสองสามคน
เท่านั้น ยายแจ่มลุกขึ้นมาพุ่มพายน้ำตา เมื่อได้เรี่ยวแรง
กลับคืนอีกครั้ง เพราะลูกสาวได้นำยาลม ยาต้ม ยาหม่อง
สารพัดยามาปฐมพยาบาล พัดวี นวดเพ้นให้อยู่ไม่ห่าง

“โอ้!...ไม่น่าเลย...ไม่น่าเลยจริงๆ ไม่เหลืออะไรอีก
แล้ว...หมดกัน เล้าไก่ สวนผักของข้า...ไม่น่าเลย...”

ยายแจ่มคร่ำครวญอาลัยอาวรณ์ เสียหายทรัพย์สิน
สมบัติที่ถูกหรือทำลายเพราะความเข้าใจผิดของแกลแท้ๆ

บทโศกที่แกกำลังเผชิญอยู่ขณะนี้ ไม่ผิดอะไรกับละครชีวิตติดอันดับในโทรทัศน์เลย ตาบุญต้องปลอมโยนให้กำลังใจอีก

“เอาเถอะยายเอ๊ย...เรื่องมันแล้วไปแล้ว ค่อยคิด ค่อยหาเอาใหม่ก็ได้ ที่หน้าที่หลังละก็ต้องใคร่ครวญให้ดีกว่านี้ ก็ช้าเดือนแล้วนี่นะ แกไม่เชื่อเอง...อย่าไปเสียใจนักเลย เราช่วยกันสร้างขึ้นมามีใหม่ก็ได้ นะยายนะ”

“แกว่าไหม ตาบุญ ไอ้ที่ข้าทำนี่ มันเหมือนคำโบราณที่ท่านว่า ไม่เห็นน้ำตดกระบอกไม่เห็นกระรอกโก่งหน้าไม้ แท้ๆ จริงไหม”

“หมายความว่ายังงัยครับยาย” แคนสงสัย

“ก็หมายความว่ายายทำยังงัยละ เพียงแต่คิดว่าแม่เอ็งเขาถูกล็อตเตอรี่รางวัลที่ ๑ ก็สลากกินแบ่งรัฐบาลนั้นแหละ คงได้เงินหลายล้าน คงได้เป็นเศรษฐีกับเขาบ้าง มีเงินมาซื้อโน่นทำนองอย่างสบายๆ ของเก่าก็ไม่จำเป็นอีกแล้ว ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้แน่ชัดเลยว่าถูกจริงไหม จะร่ำรวยจริงไหม ถึงกับเตรียมการต้อนรับพ่อกับแม่เอ็งเป็นการใหญ่ ที่แท้ก็ไม่ใช่...เสียหายหมดเลย ฮือ...ฮือ... ข้าผิดเอง”

“ช่างมันเถอะแม่ อย่าเสียใจไปเลย จันทกับพ่อไอ้แคนยังอยู่ทั้งคน ถือว่าเป็นบทเรียนก็แล้วกันนะ ส่วนค่าใช้จ่ายต่างๆ ครั้งนี้ก็เอาสร้อยคอที่จันทถูกรางวัลนี้แหละไปขายใช้หนี้เขา ที่เหลือก็ค่อยๆ ขอผ่อนผันเขาไป แล้วฉันเอาเงินมาให้ที่หลัง นะแม่นะ”

“ต่อไปนี่ ข้าจะจำไว้ ถ้าไม่เห็นน้ำก็จะไม่ตัดกระบอก
ถ้าไม่เห็นกระรอกก็จะไม่โก่งหน้าไม้เป็นอันขาด”

“อ้อ...หมายความว่า จะไม่ทำอะไรล่วงหน้าโดยที่
ไม่รู้แน่ชัด ไม่เช่นนั้นจะเกิดความเสียหายตามมาถึงพวกเรา
ขณะนี้ ไซ้ไหมยาย”

“เออ...ไอ้เคนมันฉลาด ถูกแล้วลูก ต่อไปนี้ยายจะ
คิดให้ดี พิจารณาให้ดี ให้รอบคอบทุกเรื่องเลย จริงๆ ข้า
ควรจำบ้างนะตาบุญ มีลูกบอกลูก มีหลานบอกหลานจำไว้
อย่าได้เป็นอย่างข้า...นี่ถ้านางหวิน...”

“พอแล้ว...ยาย...” ตาบุญรีบตัดบทเพราะรู้ว่ายาย
แจ่มจะพูดอะไรต่อ

ขบวนรถไฟที่เหมือนสัตว์ประหลาด ผ่านเข้ามาใน
หมู่บ้าน แล้วนำผู้คนสู่กรุงเทพฯ...เปิดหวูดดังโหยหวน
ลับหายไปอีกครั้ง บนลานบ้านตรงนี้เป็นที่รวมของคนใน
ครอบครัว หยอกล้อ พูดคุย โต๊ะเถียงและกินข้าว กองฟืนที่
สุ่มไฟช่วยคลายความหนาวให้อบอุ่น ยายเฒ่ากระชับผ้าห่ม
ผืนคร่ำคร่า ห่อคลุมร่างหลานน้อยด้วยความห่วงใย มือปิด
คว้นไฟที่กระพือไหมให้ออกห่าง หอมกลิ่นข้าวจี๋ที่ยาย
บรรจุปั้น แล้วแบ่งให้หลานคนละครึ่ง มันอร่อยแม้ไม่ต้อง
มีกับ มันมาจากหม้อหนึ่งก้นดำที่ยังหวงเอาไว้

“กินซะลูก เสร็จแล้วจะได้ไปช่วยตาทำแปลงผัก”
ยายแจ่มสั่งหลานชายเสียงหนักแน่น เหมือนพร้อมที่จะ

เริ่มต้นใหม่อย่างไม่ท้อแท้ นึกถึงเมล็ดพันธุ์ผัก เล้าไก่กับ
ไข่ฟองโตรายได้หลักของแก จนปล่อยให้ น้ำหมาดสีแดง
แปร์ดค่อยๆ ไหลหยดแหมะลงบนผ้าห่มผืนนั้น... หมอก
สีเทาแผ่คลุมไปทั่วท้องฟ้าและค่อยๆ เคลื่อนที่ไปอย่างช้าๆ
วันแล้ววันเล่าในคืนอากาศหนาว ดวงตะวันซึ่งแสดงถึง
รอยต่อของเวลาจะหมุนเวียนเปลี่ยนไปเช่นนี้เสมือนจะบอกว่า
“...การเริ่มต้นใหม่ในวันใหม่ ให้ดีกว่าวันก่อนนั้น...
ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ...”

กรรมของบุญเกิด

เชษฐา แซ่มประเสริฐ

“เพี้ยะ... เพี้ยะ... นี่แน่ะๆ ไอ่จิงจกตัวดี”

บุญเกิดร้องด้วยความสนุกสนานที่ใช้หนังสือขึงไป
ถูกตัวจิ้งจก ซึ่งเกาะอยู่บนฝ้ายเพดาน หลายตัวถูกยิงตกลงมา
ซัดดิน ซักอบนพื้น บางตัวที่ไม่โดนยิงก็รีบคลานหนีไปหลบ
ตามมุมฝ้ายเพดาน

“ไ้อ้เกิด เอ็งไปยิงมันทำไม มันไปทำอะไรให้เอ็ง
เดือดร้อน”

เสียงแม่ของบุญเกิดตะโกนดูมาจากหน้าบ้านน้ำเสียง
ที่ดูนั้นไม่ค่อยจะใส่ใจกับการที่บุญเกิดเอาหนังสือขึงไป
จิ้งจกเท่าใดนัก

“ก็มันชอบมาซั้รตบ้าน ดูสิแม่หนังสือบนโต๊ะฉันมี
แต่ซ้จิ้งจก”

บุญเกิดตอบแก้ตัวไปอย่างนั้น เพราะที่จริงแล้ว
ซ้จิ้งจกก็ไม่ได้มีมากเท่าใดนัก บ้านอื่นๆ ก็มีเหมือนกัน แต่

นิสัยของบุญเกิดชอบแกล้ง ชอบรังแกสัตว์มานานแล้ว เขาไม่สนใจเสียงดุของแม่ คงเอาหนังสัตว์ไล่ยิงจิ้งจอกต่อไป

บุญเกิดเป็นลูกชายของนางปราณีกับนายสะอาด นายสะอาดมีอาชีพรับจ้างทำงานในโรงงานที่อยู่ไม่ไกลจากบ้านของเขาในชุมชนแออัดเท่าใดนัก ส่วนนางปราณีก็ขายขนมและของเล่นเด็กเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่กับบ้านเป็นงานอดิเรก ทั้งนายสะอาดและนางปราณีไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ลูก ๆ ของแกล้งเท่าไร

ในตอนเย็นหลังจากที่นายสะอาดเลิกงานแล้ว ก็จะมารวบวมตี๋มสุรากับเพื่อน ๆ คนงาน ส่วนนางปราณี เมื่อลูกสาวคนโตกลับจากโรงเรียนก็จะปล่อยให้ลูกสาวดูแลบ้าน และขายของแทน ตนเองจะไปรวบวมสนทนาสัพเพเหระและจับกลุ่มนินทาเพื่อนบ้านเรือนเคียง หรือบางวันก็ออกไปหาอาจารย์ไ้ห่วยตามสำนักต่าง ๆ กับเพื่อนบ้าน เพื่อขอเลขเด็ดไว้เล่นหวยรัฐบาลและหวยใต้ดิน

ดังนั้น บุญเกิดจึงไม่ค่อยได้รับการอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่เท่าใดนัก หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว ก็จะแะเล่นกับเพื่อน ๆ ตามรยทงที่เดินกลับบ้าน สิ่งที่บุญเกิดชอบมก ๆ คือ การยั้งนก ตกปลา โดยจะชวนเพื่อน ๆ ไปรวบวมด้วยในตอนเย็น หรือวันหยุดเสมอ ๆ

สัตว์ที่บุญเกิดชอบแกล้งและรังแกอยู่เป็นประจำ ก็คือ จิ้งจก เพราะนอกจากจะเกิดความสุขสนนในการไล่ล่าแล้ว

เขาเองก็มีความโกรธแค้นและโมโหที่มันชอบชี้เยียวรด
สิ่งของเครื่องใช้ ทำให้สกปรกเลอะเทอะเหม็นอยู่บ่อยๆ
และด้วยเหตุนี้เองทำให้บุญเกิดถึงกับประกาศตัวเป็นศัตรู
คู่อาฆาต ถ้าพบเห็นจึงจกเมื่อไร ที่ไหน เป็นต้องหาไม้ไล่ตี
หรือไม้ก็เอาหนั่งสติกไล่ยิงจนตาย บางตัวหัวก็ขาด ใส่
ทะลัก แม้แต่ไข่จึงจกก็ไม่เว้น ถ้าพบที่ไหนเป็นต้องเอามือบีบ
หรือหาอะไรทุบให้ไข่แตกทุกครั้งไป

ในบรรดาเพื่อนสนิทที่เรียนอยู่ชั้นเดียวกัน และมี
บ้านใกล้เคียงกันนั้น มีอยู่คนหนึ่งชื่อมะตูม เป็นเด็กซุกซน
ชอบยิงนกตกปลาเช่นเดียวกับบุญเกิด แต่มะตูมเป็นเด็ก
ฉลาดช่างคิดมีเหตุมีผลมากกว่าบุญเกิด และบุญเกิดมักจะ
เกรงใจมะตูมเพราะฐานะทางบ้านมะตูมดีกว่าและช่วยเหลือ
เกี่ยวกับการเรียนของบุญเกิดเสมอๆ

เย็นวันหนึ่ง ทั้งสองคนกำลังนั่งตกปลาอยู่ริมสระน้ำ
ท้ายหมู่บ้าน บุญเกิดได้พูดกับมะตูมเกี่ยวกับจิ้งจกที่บ้าน

“กูเกลียดไอ้จิ้งจกจริง ๆ ไม่รู้ว่าทำไมบ้านกูถึงมีเยอะ
นักไม่เห็นจะมีประโยชน์ตรงไหน ชีมันก็เหม็นจะตาย”

“ที่จริงจิ้งจกมันช่วยกินแมลงต่างๆ ทำให้แมลงลด
น้อยลง ครูบอกว่ามันมีส่วนช่วยทำให้เกิดความสมดุลทาง
ธรรมชาติ บ้านกูก็มี ที่ไหนๆ ที่มี อาคารบ้านเรือนก็มีจิ้งจก
ทุกแห่ง ไม่อยากให้มันขีรดก็หาอะไรปิดหรือเก็บใส่ตู้
ทำไมเอ็งต้องเดือดร้อน โบราณเขาว่าเกลียดอะไรมักจะได้

อย่างนั้น เกลียดมันมาก ๆ ขาดินหน้าเอ็งอาจจะเกิดเป็นจิ้งจกก็ได้” มะตูมบอกกับบุญเกิดพร้อมกับหัวเราะที่ได้พูดแหย่บุญเกิด

ไม่ว่าใครจะทักท้วง ดักเตือนอย่างไร บุญเกิดก็ไม่เคยฟัง ทุกครั้งที่เห็นจิ้งจกบุญเกิดเป็นต้องหาทางฆ่าและแกล้งมันเสมอ ๆ โดยเฉพาะการใช้หนังสือขึงจิ้งจกที่เกาะอยู่ตามเพดานและข้างฝาบ้าน เป็นสิ่งที่บุญเกิดชอบมาก เพราะเปรียบเสมือนกับการไล่ล่าที่ท้าทายระหว่างความเร็วและแม่นยำกับความไวและการรู้จักหนีเอาตัวรอด เวลาที่บุญเกิดยิงหนังสือออกไปแต่ละครั้ง ก็จะออกเสียงแสดงทางด้วยความสนุกตื่นเต้น

“นี่แน่ะ นี่แน่ะ อย่าหนีสิวะ”

“ไอ้ตัวริมผ้านั้นตัวอ้วนเสียด้วย คงจะมีไขในท้อง”

“ไอ้นี้หางขาด แล้วยังคลานหนีอีก คราวนี้ไม่พลาดแน่”

“เพี้ยะ... เพี้ยะ... เพี้ยะ...”

จิ้งจกบางตัวถูกยิงตกลงมายังไม่ตายบุญเกิดก็เอาไม้แหลม ๆ ที่ใช้เสียบลูกชิ้นเสียบที่กลางตัว จิ้งจกดิ้นกระเด่ว ๆ พักเดียวก็แน่นิ่งไป บางทีหาไม้แหลม ๆ ไม่ได้ก็เอากะตือ... จิกเป็นชิ้น ๆ เอาจิ้งจกวางบนกระดาด แล้วจุดไฟเผาทั้งเป็น

“เอ็งทรมาณสัตว์อย่างนี้ ไม่กลัวตกนรกหรือวะ” ป้าข้างบ้านถามเป็นเชิงห้ามขณะเข้ามาซื้อของที่บ้านบุญเกิด

“ใครบอกว่าฉันทรمانสัตว์ ฉันช่วยให้มันไปสวรรค์เร็วขึ้นต่างหาก เห็นไหมฉันช่วยประชุมเพลิงให้มันด้วย” บุญเกิดตอบด้วยความคะนอง

บุญเกิดยังคงปฏิบัติการจ้องเฝ้ากับจิ้งจกเสมอๆ โดยไม่ฟังใครทั้งสิ้น จะเป็นด้วยความบังเอิญหรือเป็นเพราะที่บ้านของบุญเกิดขายของก็ได้ จึงทำให้มีแมลงมากและก็พลอยทำให้มีจิ้งจกมากตามไปด้วย แต่ก็น่าแปลกใจว่ายิ่งบุญเกิดฆ่ามันเท่าไร จิ้งจกก็ไม่หมดไปจากบ้านของเขาสักที

เย็นวันหนึ่งหลังจากโรงเรียนเลิก บุญเกิดกับเพื่อนๆ เล่นโปลิสจับขโมยกัน วิธีเล่นแบ่งคนเป็น ๒ พวก พวกหนึ่งเป็นโปลิสและอีกพวกหนึ่งเป็นขโมย โปลิสจะจับขโมย แต่ขโมยหนี และไม่ยอมให้จับ จึงเกิดการไล่ล่าและต่อสู้กัน ทั้งสองฝ่ายที่เล่นจะมีไม้ซางเป็นอาวุธต่อสู้กัน กระสุนใช้ดินเหนียวปั้นเป็นก้อนกลมเล็กๆ พอดีกับรูไม้ซาง การเล่นต้องใส่ดินเหนียวนี้ไว้ในรูด้านหนึ่งแล้วใช้ปากเป่าให้ดินเหนียววิ่งผ่านรูไม้ซางไปออกทางรูอีกด้านหนึ่ง เป่าให้กระสุนถูกเป้าหมายข้างหน้า การเล่นสนุกสนานมาก พวกเด็กๆ ต่อสู้วิ่งหนี โดยใช้เสาและมุมอาคารเป็นที่กำบัง พยายามเลียนแบบการยิงต่อสู้กันจากภาพยนตร์ในโทรทัศน์ การเล่นผ่านไปไม่นาน บุญเกิดก็ถูกยิงร้องเสียงลั่น

“ไฉ่... ตา... ไฉ่... ปวด... ปวด เหลือเกิน...”
 บุญเกิดร้องเสียงดังพร้อมกับเอามือกุมนัยน์ตาข้างที่ถูกยิง
 บุญเกิดรู้สึกปวดร้าวในเบ้าตาอย่างมาก เหมือนกับลูก
 นัยน์ตาหลุดออกมาจากเบ้า เขาร้องครวญคราง ดิ้นไปมา

“ไฉ่... ไฉ่... มะตุ่ม ช่วยกูด้วย...”

มะตุ่มและเพื่อน ๆ หยุดเล่น วิ่งเข้ามาที่บุญเกิด เมื่อ
 ดึงมือที่ปิดนัยน์ตาออกจึงเห็นนัยน์ตาแดงก่ำเป็นสีเลือด
 เพื่อน ๆ ทุกคนตกใจ เพราะไม่คิดว่าบุญเกิดจะเจ็บมาก
 อย่างนี้ จึงรีบพาไปหาครูเวรซึ่งเป็นครูประจำชั้น เพื่อขอให้
 พาบุญเกิดไปโรงพยาบาล

หมอบอกว่าโชคดีที่กระสุนจากไม้ซางเพียงแต่โดน
 บริเวณตาขาวเท่านั้น หากถูกตาดำแล้วอาจจะทำให้ตาบอดได้
 หมอได้หยอดยาและใช้ผ้ากอซปิดตาข้างที่เจ็บ และได้ให้ยา
 หยอดตาและยากินแก้อักเสบ พร้อมทั้งแนะนำให้นอน
 พักผ่อนมากๆ บุญเกิดจึงต้องนอนอยู่บ้านไปเรียนหนังสือ
 ไม่ได้ พอถึงช่วงนี้โรงเรียนได้จัดโครงการเข้าค่ายพุทธ-
 บุตร มีการบวชเณรสำหรับนักเรียนชาย ส่วนนักเรียนหญิง
 ก็บวชชีพรหมณ์ นุ่งขาวห่มขาว ไมโกนผม ถือศีลปฏิบัติ
 ธรรม นั่งสมาธิฝึกปฏิบัติกันที่วัดข้างโรงเรียนเป็นเวลาเจ็ดวัน
 เพื่อน ๆ ของบุญเกิดทั้งผู้ชายและผู้หญิงต่างสมัครเข้า
 โครงการนี้เพื่อบวช และปฏิบัติธรรม พร้อมทั้งจะได้อุทิศ
 ส่วนกุศลให้แก่สัตว์ทั้งหลายที่บุญเกิดได้ทำบาปทำกรรมกับ

พวกเขาไว้เพื่อคนหนึ่งเล่นโปลิสจับขโมยในวันนั้นบอกว่า บุญเกิดร้องครวญคราง ดิ้นไปดิ้นมา เหมือนกับจิ้งจกที่ถูก บุญเกิดยิงทางขาด ตกลงมาที่พื้นแล้วกระเด้งกระสนรีบ คลานหนีไม่ให้บุญเกิด จับไปเผาไฟ เพื่อนๆ ของบุญเกิด หวังว่า บุญเกิดที่พวกเขาได้ตั้งใจทำตีในครั้งนี้ คงจะทำให้ บุญเกิดหายป่วยเร็วๆ และเปลี่ยนนิสัยของบุญเกิดที่ชอบ รังแกสัตว์ไปได้บ้าง

เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ขณะที่ บุญเกิดอยู่บ้านคนเดียว เพราะแม่ต้องออกไปซื้อขนมและ ของเล่นเด็กมาไว้ขายที่ร้าน บุญเกิดอยากกินบะหมี่สำเร็จรูป จึงเปิดแก๊สต้มน้ำ เมื่อน้ำเดือดก็ยกหม้อน้ำลงจากเตาและเท น้ำลงในชามบะหมี่สำเร็จรูป ด้วยความไม่ถนัดที่นัยน์ตามอง เห็นเพียงข้างเดียว ทำให้น้ำร้อนหกหลวกลงมาตัวเอง

“โอ๊ย...ร้อน...แสบ...โอ๊ย”

บุญเกิดนั่งร้องโอดโอยอยู่หน้าครัว ขาที่ถูกน้ำร้อน เริ่มแดง บางส่วนก็มีหนังพองออกมาเป็นทางยาว ปวดแสบ ปวดร้อนทรมานเหลือเกิน

มันเป็นกรรมอะไรที่บุญเกิดต้องเจ็บตัวถึงสองครั้ง ในเวลาใกล้ๆ กัน แต่ละครั้งข้างเจ็บปวดเหลือเกิน ปวดแทบ ว่าจะขาดใจ บุญเกิดมองเห็นภาพจิ้งจกถูกจับเผาไฟทั้งเป็น มันคงจะเจ็บปวดและแสบร้อนเหมือนกัน มันดิ้นไปมา พยายามคลานหนีออกจากไฟ แต่บุญเกิดก็เอาไม้เขี่ยให้มัน

ถูกไฟจนแน่นิ่งและถูกไฟไหม้ไปในที่สุด

บุญเกิดนั่งทนความเจ็บปวดอยู่นาน จนกระทั่งแม็กกลับมาจึงได้พาไปหาหมอ ตอนนั้นนอกจากบุญเกิดจะต้องปิดตาหนึ่งข้างแล้ว ที่ขาตั้งแต่หน้าแข้งจนถึงเท้ามีผ้าพันแผลไว้อีกด้วย เพื่อนๆ ที่ปฏิบัติธรรมทั้งชายและหญิงได้ชวนพระอาจารย์ที่วัดมาเยี่ยมบุญเกิดที่บ้าน ทุกคนรู้สึกสงสารบุญเกิดมาก ถ้าเขาไม่เจ็บป่วยก็คงได้บวชเณรเหมือนกับเพื่อนๆ หลังจากพูดคุยกันได้พักหนึ่งมะตูมได้ถามพระอาจารย์ว่า

“หลวงพี่ครับพวกเราตั้งหลายคนได้ทำความดีถือศีล ปฏิบัติธรรม เพื่อช่วยโลกโหดที่บุญเกิดเขาชอบแกล้งสัตว์โดยเฉพาะจึงจกที่เขาชอบทำร้ายมัน แต่ทำไมบุญเกิดเขาถึงได้เคราะห์ร้ายเจ็บตัวมากอย่างนี้ครับ”

“สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ ใครทำกรรมอันใดไว้ก็ย่อมได้รับผลแห่งกรรมนั้นจะถ่ายบาปหรือถ่ายกรรมแทนกันไม่ได้หรอก พวกเธอทำดีก็ย่อมได้รับผลแห่งความดีเป็นของเธอเอง เหมือนกับคำพังเพยในสำนวนไทยที่ว่า “วัวใครก็เข้าคอกคนนั้น” เดียวนี้มันเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ ใครทำกรรมอะไรไว้ก็ได้รับผลเร็วไม่ต้องรอถึงชาติหน้า ต่อไปนี้บุญเกิดคงจะเลิกรังแกสัตว์ และก็เลิกฆ่าจึงจกเสียทีนะ”

“ครับหลวงพี่ผมให้สัญญา ปิดเทอมนี้ผมจะบวช
เณรครับ” บุญเกิดพูดแล้วก็ลงกราบหลวงพี่อย่างสำนึกผิด
ที่ได้ทำมาแต่ต้น

สองชาย

สาส์ วรลยางกูร

แดดบ่ายปลายฤดูหนาวร้อนแรงลามเลียผิวสีคล้ำ
ของผมเสียจนรู้สึกแสบไปทุกซอกซุน ถ้าเป็นแต่ก่อนนี้ผมคง
รีบไปหาเครื่องป้องกันแสงแดดมาห่อหุ้มร่างกายเพราะกลัว
ผิวจะเสีย กลัวจะเป็นหวัดเป็นไข้เพราะความ “ห้าวอ่อน”
กระทบร้อนกระทบหนาวไม่ได้ แต่เดี๋ยวนี้ผม “ห้าวแข็ง” เสีย
แล้ว เสื้อแขนยาว กางเกงขายาวกลายเป็นเครื่องนุ่งห่มที่
รุ่มร่ามเกะกะ

ผมลืมนั่นเสียสนิทตั้งแต่เมื่อไรตอนไหนก็จำไม่ได้
หมวกลานปีกกว้างที่เคยสวมหัวให้ร่มเงา ก็กลับไปแขวน
ต้องแต่งอยู่ที่เสารั้วข้างสวน แดด ฝน น้ำค้างและฝุ่นละออง
แปรสภาพมันให้กลายเป็นหมวกเก่าคร่ำคร่าขึ้นราและกรอบ
แตก

เมื่อยี่สิบปีก่อนที่ผมหัวอ่อนไม่กร้านแดดกร้านลม แม่เรียกผมว่า “ไอ้หัวแข็ง” แล้วก็ร้ายยาวต่อไปอีก สารพัด... ตี้อร้น... เกียจคร้าน... ไม่เชื่อฟังพ่อแม่... วุ่นนอนสอนยาก... ไม่มีน้ำอดน้ำทน... และ...

อยากให้แม่อายุยืนจนได้เห็นความ “หัวแข็ง” ของผมในวันนี้เหลือเกิน แม่คงชื่นใจอย่างที่ไม่เคยได้จากผมเลยในชีวิตแม่

เหงื่อเม็ดโป้งผุดพรายขึ้นเต็มหน้า มันไหลรวมเป็นธารเหงื่อเล็กๆ เข้าหู เข้าตาจนต้องใช้หลังมือปาดทิ้งบ่อยๆ ที่ผ่านหลังนั้นยังชุ่มโชกราวกับอาบน้ำ

วันนี้ผมจะต้องย้ายกระถางไม้ตัดและโมกที่ตกแต่งไว้สวยงามแล้วนี้ไปไว้แถวหน้าทั้งหมด ตรงนั้นแดดแรงกว่าในเรือนเพาะชำซึ่งชิงเียพรางแสงไว้ เหมาะกับไม้ที่ติดแล้ว และยังอยู่ในทำเลที่ลูกค้าจะมองเห็นได้ง่าย

กระถางปูนใบเซื่องทรงกลมบ้าง เหลี่ยมบ้าง รีบ้าง ตรงกลางป่องอ้วนม่อต้อ สูงไม่น้อยกว่าฟุตครึ่ง บรรจุนดินเกือบเต็มแถมด้วยดอกไม้ตัดเล็กบ้างใหญ่บ้าง ทั้งหมดเกือบสามสิบใบวางเรียงระเกะระกะไม่เป็นระเบียบ กว่าเคลื่อนย้ายได้แต่ละใบนั้นแสนจะทุลักทุเล ให้อุ้มลูกช้างไปอาบน้ำ น่าจะดีกว่า

ผมใช้รถเข็นเสียบเข้าไปใต้กระถาง ดันกระถางให้ค่อยๆ เข้าไปพังกับคันเหล็กยาวๆ ซึ่งเป็นคันสำหรับจับ

แล้วโหนตัวซึ่งน้ำหนักกับกระถาง กดคันเหล็กลงให้ได้ระดับที่จะลากไปได้ และเป็นระดับที่จะไม่ทำให้มันกระเทบกระเทือนจนถอนรากถอนโคนออกมา ให้ตายเถอะลูกผมเองแท้ๆ ยังไม่ได้เลี้ยงดูทะนุถนอมอย่างนี้เลย เพราะแม่เขาลี้ยงของเขาเอง...

ชาวสวนที่ด้อยประสบการณ์อย่างผมก็ลำบากอย่างนี้แหละ ไม่รู้จักวางแผนจัดการวางต้นไม้ให้ดีเสียแต่แรก ถ้ารู้ว่าจะต้องเหินเหินอย่างนี้ก็จะกางใยพรางแสงแล้วขำมันตรงนั้นทีเดียวเลย “เอาละน่า... คราวนี้รู้แล้วจะไม่ยอมเสียแรงเสียเวลากับเรื่องแบบนี้เป็นอันขาด” ผมรำพึงรำพันปลอบใจตัวเอง

“ต้นนี้เท่าไรครับ”

เสียงหนึ่งดังขึ้นข้างหลังในขณะที่ผมกำลังประคองกระถางต้นโมกต้นสุดท้ายให้เข้าที่

“แถวหน้านั้นต้นละสามพันเหมือนกันหมดครับ”

ผมตอบโดยที่ไม่ได้หันไปมอง หัวใจพองโตปราบปลื้ม แหม! พอย้ายที่ปลูกก็มีลูกค้าถามปั๊บ

“โอโฮ! ทำไมแพงจัง แกจะขายได้หรือวะนายภัทร์”

ผมสะดุดหูกับประโยคท้ายๆ ใครนะที่คุ้นเคยกับเราจนกระทั่งกล่าวประโยคนี้ได้ ผมเหลียวหลังปรายตาไปยังเจ้าของเสียง มือก็ยังไม่วางจากกระถางต้นไม้

ชายหนุ่มหุ่นสันทัดผู้หนึ่งยืนห่างออกไปราวๆ สี่ห้าก้าว หน้าสีเหลี่ยมคี่วนาดตาโตผมหยิกฟูและหลังค่อมน้อยๆ อย่างนี้ แม้จะเห็นไม่ถนัดตานักแต่เสียงพูดกับภาพก็ผสมผสานแรงกัน ช่วยให้ความทรงจำที่ซับซ้อนให้กระจ่างชัดขึ้นได้ในเสี้ยววินาที

“อ้าว! พี่จอร์... มาอย่างไรกันล่ะนี่” ผมส่งเสียงยินดีทักทายแขกผู้มาเยือนแบบไม่คาดฝัน

“ก็มาเรื่อย ๆ เปื่อ ๆ อะไรมาก ๆ เข้าเลยนิกถึงแก... ฉันไปที่บ้านไร่แกก่อน น้องชายแกเขาเขียนแผนที่ให้มาที่นี่” พี่จอร์วางกระเป๋าเสื้อผ้าใบย้อมที่บรรจุแน่นจนอ้วนกลมลงกับพื้น

“เชิญครับ เชิญในบ้านก่อน” ผมเอ่ยปากเชื้อเชิญด้วยความเต็มใจระคนกับความประหลาด แล้วเดินนำหน้าเข้าบ้านผม ทрудตัวลงนั่งบนม้าหินพร้อมกับถอนใจเหนื่อยหอบ

“พี่ยังไม่เลิกพูดคำว่าเปื่ออีกหรือครับ แหมทำเป็นวัยรุ่นเปื่อง่ายไปได้”

ผมเข้าบ้านและกลับออกมาพร้อมกับขวดน้ำเย็นพลาสติกย่นกันลงที่ม้าหิน ผมรินน้ำใส่แก้วใบเซื่องเลื่อนไปวางตรงหน้าและกระเช้าเห่าแห้อย่างคุ้นเคย

“ก็ฉันเปื่อจริงๆ นี่นา... เปื่อชีวิตที่ทาร์ไม่ลงตัว” พี่จอร์เล่นสำนวนก่อนจะยกแก้วน้ำขึ้นดื่มอย่างกระหาย

“ถ้าอะไรมันลงตัวมันก็จบซีฟี่” ผมรินน้ำเย็นจากขวดเติมให้อีก

“แต่ของฉันทันไม่ลงตัวสักอย่างนะนายภัทร์ ทั้งงานทั้งคน ทั้งสิ่งแวดล้อม...”

พี่ชจรลากเสียงยาว เสยผมหยิกฟูนั่นอย่างลวกๆ แม้วันเวลาจะผันผ่านไปนานเท่าไร ทรงผมหยิกหยีองยาว ประบำแบบคิลปินของพี่ชจรก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง ถึงตอนนี้มันจะเปลี่ยนสีไปบ้างก็ตาม

“ฮีม... ผู้หญิง... ด้วยไซ้ไหม” ผมเดาต่อเพราะรู้นิสัยไซ้เมียเปลืองของพี่ชจรดี

“ด้วย”

พี่ชจรตอบสั้นๆ เบาๆ แกคว่ำมือซ้ายลงบนโต๊ะเอาปลายนิ้วเคาะถี่ๆ เบาๆ เป็นกิริยาคุ่นคิดที่ผมจดจำได้แม่นยำ ผมสงบปากดูท่าที่รอให้พี่ชจรเล่าอะไรๆ อย่างที่แกอยากจะเล่า... แต่เงียบ

“ผมเลิกนิสัซซี่เปื้อแล้วฟี่ ตั้งแต่ลูกคนแรกเกิดก็หลังจากที่พี่กลับอยุธยาได้สักหกเจ็ดเดือนกระมัง ผมเริ่มรู้สึกว่าถ้าผมยังเปลี่ยนงานบ่อย อยู่ที่ไหนไม่ทน เร่ร้อนไม่มีหลักแหล่งอยู่อย่างเดิมลูกเมียคงจะลำบาก แจ่มหล้าเขาอยากแยกบ้านมาอยู่ใกล้ๆ ตลาดจะได้หากินง่าย น้องผมมันอยู่กับแม่มาแต่เล็กแต่น้อยเลยให้มันอยู่ต่อไป น้องสาวเมียก็แต่งงานแล้วอยู่กับแม่เขา เราเลยมาหาทำเลขายข้าวแกง

ใหม่ที่นี่... แล้วพี่จะหายไปทำอะไรมา ไม่ได้ข่าวคราวเลย”

“ก็หลายอย่าง เลิกจากเป็นนายหน้าขายที่ดินที่นี่ฉันก็ลองไปทำงานโรงงานที่อยู่ธยา ดูตอนแรกโรงงานก็เยอะนะ พอเหตุการณ์บ้านเมืองเปลี่ยนไปอะไรมันก็เปลี่ยน ฉันก็กลับไปอยู่กับพี่สาวพักหนึ่ง อยู่ไปๆก็เบื่อหลานวะ มันนึกว่าเราเป็นคนใช้คนสวนมั้ง ไม่ใช่น้ำมัน พอดีเพื่อนพี่สาวมาชวนไปเป็นเซลล์ขายเครื่องกรองน้ำ ขายไปขายมาบังเอิญไปขายที่บ้านเพื่อนเก่าซึ่งเขาทำงานก่อสร้างอยู่ เขาชวนให้ไปช่วยงานฉันก็ไปช่วยเขาอยู่พักหนึ่ง” พี่จระต๋มน้ำอีกอีกใหญ่

“แล้วก็เบื่ออีกใช้ไหมล่ะ”

ผมเดาตามประสาคนที่คุ้นเคยกันมานาน แล้วก็ระลึกถึงชีวิตช่วงหนึ่งของเราสองคนที่ดำริจะร่ำรวยด้วยการเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ซึ่งผลที่สุดเราก็ไม่มีโอกาสได้รู้ว่าที่เขาร่ำรวยเติบโตกันเต็มบ้านเต็มเมืองนั้นเขาทำอย่างไรกัน

“ใช่... แต่ไม่ใช่เปื่องานหรงกนะ เปื่อคนไว้ย ฉันเปื่อคนโง่แกก็รู้ มันโง่แล้วยังอวดฉลาดมาสั่งสอนฉัน เลยจบกัน”

พี่จระหัวเราะแห้งๆ แต่ผมหัวเราะไม่ออก เตียวนี้ผมเป็นคนหัวเราะยากไปเสียแล้ว อะไรที่ไม่เข้าใจจะไม่หัวเราะเลย อะไรที่พอจะเข้าใจก็แค่อึ้งๆ อะไรที่ขำมากชนิดที่สมัยเด็กๆ ต้อง “ขำกลิ้ง” ผมก็จะแค่หัวเราะธรรมดา ภาระชีวิตที่หนักหน่วงทำให้ผมกลายเป็นคนหนักแน่น...

แม้แต่เรื่องซ้ำชั้น

ตลอดบายแก่ๆ จนกระทั่งเย็นย่ำ ผมงกับพี่जर ไล่ตามทุกซอกซอกของกันและกันได้ละเอียดถี่ถ้วนจนผมรู้แน่ชัดว่าตอนนี้แกไม่มีแม้แต่ที่จะซุกหัวนอน เร่รอนไปพักพิงตามบ้านพี่บ้านน้องและคนรู้จัก ทำอะไรไม่เป็นชิ้นเป็นอัน ไม่มีความอดทนกับทุกสิ่งทีแวดล้อม ความรู้สึกเปราะบางกับทุกถ้อยคำของผู้คนรอบข้าง มีเงินก็ใช้หมด ไม่มีก็ไมไ้ ไม่มีครอบครัวลูกเมียมีแต่ผู้หญิงที่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป ปราศจากความห่วงใยผูกพัน ไม่น่าเชื่อว่าคนที่ค่อนข้างจะมีการศึกษา มีคนอบรมสั่งสอน อยู่กับพระกับเจ้า ตั้งเป็นสิบปีจะเป็นคนไร้หลักแหล่งไม่รู้จักควบคุมดูแลตัวเอง ถ้าเป็นไปได้อายากจะบอกพ่อแม่ของแกทีด้วนตายจากไป และปล่อยให้พี่สาวคนโตเลี้ยงแถมมา แต่ก็ไม่กล้า เพราะคนที่เขาแ่ยิ่งกว่านี้แล้ว เขามีชีวิตที่ดีก็มีถมไป

ตอนเย็นพี่जरช่วยผมรดน้ำต้นไม้อย่างแข็งขันตามประสาคนที่มึนน้ำใจ แถมด้วยคำแนะนำราวกับผู้เชี่ยวชาญเรื่องไม้ตัด

“เคยปลูกหรือพี่” ผมสงสัย

“เปล่า... ฉันอ่านหนังสือ” แกตอบหน้าตาเฉยแล้วก็สาธยายวิชาการด้านไม้ตัดต่อไปอีก

“พี่เคยเป็นพนักงานขาย... พี่มาเป็นฝ่ายตลาดให้ผมเอาไหม ผมจะเป็นฝ่ายผลิต ปัญหาของไม้พวกนี้คือ มัน

ชายช้า เราต้องดูแลมันนาน ถ้าแจ่มหล้าเขาไม่มีรายได้หลักจากการขายข้าวแกงก็คงแย่ ถ้ามีฝ่ายตลาดน่าจะเข้าท่า ผมอยากไปติดต่อกับโครงการหมู่บ้านจัดสรร หรือตามรีสอร์ทแต่ก็ไม่มีเวลา เข้าๆ ต้องช่วยแจ่มเขา ต้องไปส่งไปรับลูกที่โรงเรียน ผมเชื่อว่าพี่มีความสามารถในการขาย ต้องไปได้สวย ความรู้เรื่องไม้ตัดก็มี ความรู้เรื่องการออกแบบ การก่อสร้างก็มี”

“จันรี”

พี่จรรถอบส้นห้วนหัวเราะหึๆ ในลำคอ ก่อนจะเดินไปเปิดก๊อกน้ำล้างมือ เสียงน้ำไหลทำให้ผมได้ยินไม่ถนัดว่า แกพูดอะไรต่อไปอีก พอดีมีลูกค้ายาตุตันไม้ ผมเลยต้องไปต้อนรับ

คืนนั้น เราสองคนนั่งดื่มกันที่โต๊ะตัวเดิมจนตึกตื่น ความหลังที่เลือนลางถูกทบทวนรื้อฟื้น หลายช่วงที่ชวนขบขันเฮฮา แต่ความรู้สึกเล็กๆ ของผมนั่นมันแสนจะหดหู่กับความไม่เอาไหนของตัวเอง ถ้าผมรู้จักดูแลตัวเองให้ดีอีกสักนิดในยามนั้น ผมคงภาคภูมิใจกับชีวิตวันนี้ได้มากกว่านี้

ผมรู้จักกับพี่จรรถตั้งแต่ตอนผมเรียนมัธยมต้น ในขณะที่พี่จรรถเรียน ปวส. เราเป็นเด็กวัดอยู่กุฏิเดียวกัน จะด้วยบาปหรือเวรก็ไม่อาจจะทราบได้ที่ทำให้คนกำพิตเดียวกันมาพบกัน เราพากันเที่ยวเตร่ลงเงินที่ได้จากหยาดเหงื่อแรงงานของคนทางบ้านโดยปราศจากสำนึกใดๆ ที่สุดผมก็เรียน

ไม่จบมัธยมปลาย และพีซจรเรียนไม่จบ ปวส.

แม้รู้ว่าผมไม่ได้เรียนหนังสือเมื่อผมได้เข้าทำงาน เป็นเสมียนบริษัทก่อสร้างเล็กๆ แห่งเดียวกับพีซจรมาได้ สองเดือนแล้ว แม้จะผิดหวังที่ผมเรียนไม่จบแต่ก็หายโกรธ ที่เห็นว่าผมมีความตั้งใจจริงที่จะทำงาน แม้ไปไล่ข้าวของที่ผมจำนำไว้กับคนรู้จักคืนให้ผม แถมซื้อสร้อยคอให้อีกหนึ่ง เส้นเป็นของขวัญต้อนรับชีวิตวัยงานของลูกชาย ผมขอ อนุญาตแม่อยู่กับหลวงลุงญาติห่างๆ ของแม่ต่อไปอีก ก่อน กลับแม่อบรมผมหลายอย่าง ผมจำได้ทุกถ้อยคำ แต่ผม ไม่ได้ทำตามแม่สอนสักอย่างเดียว

พีซจรมีหน้าที่รับคำสั่งจากหัวหน้าแล้วก็ถือแบบ คุมงานตากแดดไปทั้งวัน นึกกว่าคนความรู้น้อยอย่างผม เสียอีก เพราะเมื่อจ่ายงานในตอนเช้า ตรวจเช็ครายชื่อ เรียบร้อยแล้ว ผมยังได้เข้าห้องแอร์บ้าง ออกมาทำงานข้าง นอกบ้างตามแต่หัวหน้าจะใช้

เย็นวันไหนที่พีซจรเหนื่อยมากก็จะชวนผมไปนั่ง จิบเบียร์เย็นๆ ที่ร้านขาประจำ ซึ่งแฟนสาวของพีซจรเป็น พนักงานเก็บเงินอยู่ ไม่ช้านานนักเวลาจิบเบียร์ก็เชยิบขึ้น เป็นบ้าย... เทียง... และสาย... และ... เข้า... หลังจากจ่าย งานเสร็จ

“ร้อนจะตายซัก ใครจะยืนตากแดดอยู่ได้ทั้งวันวะ เราไม่ใช่กรรมกรนี้หว่า”

พีชจรสบถกับแก้วเบียร์ ผมเอออ เห็นด้วยตาม
นิสัยไม่มีน้ำอดน้ำทนอย่างที่แม่เคยว่า

จากการนั่งชั่วคราวช่วยยามแล้วกลับมาทำงานก็กลายเป็น
หายไปทั้งวันทั้งคืน บางคืนหนักมากไปเช้าก็มาทำงานไม่ไหว
บางครั้งพีชจรก็หายไปกับแฟนสาวหน้าใสไร้เดียงสา
ผู้แก่กล้าในวิชามารผลาญหัวใจหนุ่มใจง่ายทั้งหลาย จาก
นานๆครั้งมาเป็นบ่อยๆ ครั้ง ที่สุดก็ถูกไล่ออกจากงาน ผม
ซึ่งเป็นคนสนิทของพีชจรแม้จะมีความผิดไม่ร้ายแรงเท่า
ก็ต้องพลอยออกตามไปด้วย

พีชจรดาริเรื่องงานใหม่ คราวนี้เป็นผู้รับเหมาเอง
แกว่าเป็นหัวหมาดีกว่าเป็นทางราชสีห์

“โอ้เจ้าของบริษัทนั่นนะมันโง่จะตายจบแค่ ป.4
เชอะ... ทำอวดดีมาสั่งโน่นสั่งนี่ ฤษ... นึกว่าเรดูแบบ
ไม่เป็น จันทนให้คนโง่ๆ มาเป็นเจ้านายไม่ได้หรอกวะ”
พีชจรกระดกแก้วเบียร์อย่างเชี่ยวชาญในวันเลี้ยงเริ่มงานใหม่
ของเรา สบถคำหยาบอีกหลายคำก่อนจะวางแผนการทำงาน
ต่อไปด้วยหลักวิชาการที่รำเรียนมา

เราเริ่มกันจากงานวัด ก็วัดที่เราอาศัยอยู่นั้นแล
หลวงลุงของผมเป็นคนติดต่อให้ พีชจรเชยิบฐานะเป็น
ผู้รับเหมาเต็มตัว แยกย้ายออกจากวัดไปเข้าบ้านอยู่กับแฟน
สาวคนที่แก่เทียวไล่เทียวชื่อมานานักหนา แต่ผมยังนอน
อยู่ที่กุฏิหลวงลุงตามเดิม

จากวัดนี้ก็ย้ายไปวัดโน้นตามเส้นสายที่หลงลง
 ผู้เป็นที่พึ่งในทุกยามแนะนำให้ ส่วนมากจะเป็นงานเล็กๆ
 ประเภทปรับปรุงหรือต่อเติม ไม่ต้องใช้ทุนมาก วัสดุเป็น
 ของทางวัดหรือที่เจ้าภาพบริจาค แม้กระนั้นงานก็มีได้
 ราบรื่น แม้ว่าผู้บริหารจะมีความรู้ มีความคิด แต่ก็ไม่มีทุน
 และไม่มีเวลาเพียรมากพอ ความโลเลท้อแท้เข้าครอบงำ
 เราพากันโทษสิ่งแวดล้อมต่างๆ ว่าไม่ดี ไม่ได้ตั้งใจ ที่สุดหน
 ทางของผู้รับเหมาก็มีตมิตล่อมสลายลง เราไม่มีเงินจ่ายค่าแรง
 ลูกน้อง เพราะเราบริหารเงินไม่เก่งเท่าบริหารงาน และเราก็
 หยิบโหยงจนไม่สามารถจะทำงานหนักซึ่งเป็นงานกรรมกรที่
 ลูกน้องทำอยู่ได้

“เบื่อไว้อย่าเบื่อไอ้พวกไม่รู้เวลา ทำงานประสาอะไรจะ
 เตียวเบิก เตียวเบิก ใครจะไปเอาเงินที่ไหนมาจ่ายนักหนา
 กูก็ยังไม่ได้รับเงินสักแดง” พี่จอร์บ่นเสียงดังๆ ถอดหมวก
 ไปโปรดขว้างหรือไปที่ข้างฝา สลัดผมฟูๆ ของแกอย่างหัวเสีย
 “ไอ้พี่ พวกนี้เขาหาเข้ากินคำ หาวนกินวัน เราต้อง
 เข้าใจเขา” ผมพยายามแสดงเหตุผล

“มันเกินไปไว้อย่าอย่างกับกูเป็นตุเอทีเอ็ม” พี่จอร์
 ไม่ฟังเสียงใครทั้งนั้น ...แล้วทุกอย่างก็จบสิ้น รวมทั้งแม่สาว
 หน้าใสของพี่จอร์ด้วย ที่เจ็บปวดที่สุดคือหล่อนหนีหายไป
 กับลูกน้องหนุ่มหล่อหน่วยก้านดีของพี่จอร์ ทราบเลาๆ ว่า
 หนุ่มนั้นมีช่องทางสดสวยอยู่ที่กรุงเทพฯ ทำนองจะเป็น

นายทุนเก่าที่จ้างอนขอให้คนฝีมือดีอย่างเขากลับไป

“อย่าให้กูเจอนะมึง...” พี่จระคำราม ตาคมดุดัน
นั้นลุกวาวด้วยแววอาฆาต

“โอ้... ผู้หญิงอย่างนี้เสียดยทำไม เขาไม่จริงจิงกับ
เรา ไม่รวมทุกข์ร่วมสุข ปล่อยเขาไปเถอะ” ผมพูดตรงกับ
ที่ใจคิด อยากจะต่ออีกสักนิดว่า... ตัวเราเองยังเอาตัวไม่รอด
แล้วจะมีหน้าไปเหนียวรังให้เขามาอดอยาก ด้วยได้อย่างไร...
แต่ไม่กล้า

“ไม่ได้เสียดย แต่มันเสียหน้า ...แล้วก็แค้น” พี่จระ
ยังเช่นเขี้ยวเคี้ยวฟันกัดกรามกรอดๆ เน้นหน้าเหลี่ยมให้
ชัดเจนขึ้น

เราเริ่มงานใหม่ในเวลาไม่ช้านักเพราะท้องที่หิวโหย
มันเรียกร้อง ก็ร้านอาหารที่เราเคยเป็นลูกจ้างประจำเมื่อ
ตอนเรียนหนังสือนั่นแหละ

“มันบริการห่วย ยืดยาด มันถึงเจ๊ง” พี่จระวิเคราะห์
อย่างผู้รู้

“คนกินอาหารเขาต้องการการบริการด้วย ไม่งั้นเขา
ทำกินที่บ้านดีกว่า รสชาติยังเป็นรองการบริการนะแก้วไหม”

“นั่นซิ... ผมก็ว่าอย่างนั้น” นักกินนักเที่ยวที่แสน
จะเกียจคร้านอย่างผมเห็นด้วยทันที

แล้วเราก็ตกลงทำสัญญาเช่าโดยขอจ่ายค่าเช่าในตอน
สิ้นเดือนแทนการจ่ายล่วงหน้า เจ้าของก็แสนจะใจดียอมรับ

ข้อเสนอของเราทุกอย่าง มาคิดได้และเข้าใจได้เองในตอน
หลังว่า เขาคงเปิดร้านเต็มแถมจนแทบจะจ้างให้เราทำเสียด้วย
ซ้ำไป

สามเดือนแรกที่เรารับปรุงร้านก็มีลูกค้ามากมาย
ส่วนมากมาอุดหนุนบริการสาวสวยเด็กเสิร์ฟและนักร้อง
มากกว่ามาอุดหนุนอาหาร สิบกว่าปีที่แล้วโรคเอดส์ยังไม่
อาละวาด พี่จกรกลายเป็น “ป้าจกร” ของเด็กในร้าน ไม่ช้า
ไม่นานป้าก็ยกระดับนักร้องหน้าตาดีคนหนึ่งขึ้นเป็นภรรยา
สร้างความเหลื่อมล้ำจนเกิดการอิจฉาริษยาของคนทั้งร้าน
หุ้นส่วนหนุ่มอย่างผมก็เป็นทีที่หมายปองไม่เว้นแต่ละคืน
ใครๆก็อยากจะมาประลองฝีมือในเกมรักเพราะชัยชนะนั้น
งดงามมิให้เห็นเป็นตัวอย่างอยู่แล้ว ความอิจฉาริษยาของ
คนกิเลสหนาทั้งหลายนั้นมันปราศจากหิริและโอตตปปะ
เพลิงริษยาจึงเป็นไฟบรรลัยกัลป์ผลาญเผาทุกสิ่งทุกอย่างให้
วอดวายลงในชั่วเวลาเพียงสองสามเดือน ...คุณนายของป้า
ทะเลาะกับนักร้องเพราะนักร้องมาไม่ตรงเวลา นักร้องก็นินทา
คุณนายว่าเป็นคางคกขึ้นวอ... อดีตเป็นเด็กล้างจานแท้ๆ
...คุณนายคุยกับแขกก็ไม่ได้เพราะป้าคอยกันท่า... เดี่ยว
คนนั้นขาดเดี๋ยวคนนี้อาเจีย คนนั้นช้ำ เดี่ยวคนนี้สาย เดี่ยว
คนโน้นโกรธคนนั้น... คนนั้นจะตบคน... นั้น...

ผมไม่มีโอกาสได้เห็นวาระสุดท้ายของร้านเพราะแม่
มาชิงตัวผมกลับบ้านด้วยทนเห็นสภาพสกปรกอย่างนั้นไม่ได้

คนธรรมดาธรรมดาไม่อย่างแม่ไม่เคยคิดว่าลูกชายจะเลือกทำมาหากินอย่างนี้ แม้จะเป็นงานสุจริตไม่ได้คดโกงใคร แต่แม่ว่ามันเบียดเบียนมนุษย์ด้วยกัน

แม้จะสุดแสนอาลัยอาวรณ์แต่ผมก็ขัดแม่ไม่ได้เพราะทำทางแม่อาจจริงกว่าครั้งไหนที่ผมเคยเห็น

ผมกลับไปเป็นผู้ช่วยน้องชายซึ่งเปิดอู่เล็ก ๆ รับซ่อมเครื่องยนต์อยู่กับบ้านที่สระบุรี ตอนนั้นน้องชายผมเรียนจบปวช. แล้ว แม่อยากให้เรียนต่ออีกแต่มันเรียนไม่ไหวเพราะหัวไม่เอาไหน แม่เลยตามใจ ได้ยินแม่บ่นลอย ๆ ว่า

“ไอ้คนที่หัวดีเรียนได้ยังไม่อยากเรียน แล้วคนที่หัวไม่ดีจะไปเชิญมันได้อย่างไร” จะกระทบผมหรือเปล่านั้นผมไม่ได้สนใจ

“บ้าจริง... ไม่เป็นเวลาเลยวะ งานแกล้นนะ” ผมบ่นกับน้องชายในคืนวันหนึ่งที่เรากำลังตามตัวให้ไปซ่อมรถนอกสถานที่ ทั้ง ๆ ที่ผมอาบน้ำทาแป้งแล้วและกำลังนอนดูข่าวอยู่อย่างมีความสุข

“แต่เราเรียกค่าล่วงเวลา... ค่าเดินทางได้หมดนะพี่ภัทร” น้องชายจอมงกตระเตรียมเครื่องมือลงกล่องคู่ชีพอย่างรวดเร็ว ปากก็พรวดพราดเหตุผลโน้มน้าวใจให้ผมไปเป็นผู้ช่วย ผมถูกลากตัวไปอดนอนเหน็ดเหนื่อยอยู่จนตีสอง

“โอ้ย... ไม่เอาแล้วครับแม่”

ผมเปื่องงานซ่อมรถ สกปรก เหม็นน้ำมัน เลื่อกางเกง หนาเตอะ แล้วคนโลเลอย่างผมก็หันไปช่วยแม่ทำไร่ด้วย หลักวิชาการของคนเกียจคร้าน ไร่ของแม่มีอยู่สักสิบไร่เห็นจะได้ เป็นมรดกตกทอดที่แม่ได้รับมาจากตา เมื่อพ่อตาย ตั้งแต่น้องชายผมอายุประมาณสี่ห้าขวบแม่ก็ได้ไร่นี้แหละ ทำมาหากินเลี้ยงผมกับน้องมา ผมจากบ้านไร่ไปอยู่กับ หลวงลุงที่อยู่ธยาเมื่อตอนจบ ป.4 เพราะแม่อยากให้เรียน หนังสืออยากให้อยู่วัดเพื่อบ่มนิสัยมูทะลุชอบอาละวาดชกต่อย กับเพื่อน

ผมไปขอเช่ารถไถของลุงซึ่งมีไร่อยู่ติดกับแม่เพราะ ลุงก็ได้ไร่มาจากตาของผมเหมือนกัน แต่ลุงได้เมียรวยมีไร่ อยู่ที่อื่นอีกหลายแห่ง ลุงจึงมีรถไถไถไร่สองคัน แล้วผมก็ได้รู้ รสความเหนื่อยยากที่แท้จริงตอนนี้เอง ใครว่ารถไถเป็น เครื่องทุ่นแรงนะ ผมว่าผมต้องทุ่มแรงงานเข้าไสมันมากกว่า วันแรกที่ลงไถนั้นยังสนุกสนานเพราะเป็นการทบทวนความรู้ เดิมเมื่อสมัยที่เรียนหนังสือแล้วกลับมาช่วยงานที่บ้านเป็น ครั้งคราว

วันที่สองสามและสี่ผ่านไปผมก็เริ่มออกอาการ มันทปวดเมื่อยเจ็บร้าวไปทั้งตัว หายใจแต่ละทีเสียวแปลบอยู่ ในอกแทบอยากหยุดหายใจ กระดิกตัวแต่ละครั้งเหมือนชิ้น ส่วนของร่างกายจะหลุดร่วงลงไปกองกับพื้น ปัสสาวะเป็น สีเข้มจัด ผมเป็นไข้จนครางอยู่หลายวัน กว่าที่จะเซเซออก

ไปที่ไรได้อีกครั้งแม้ก็จัดการเรียบร้อยไปแล้ว แม่เอ็ดผมใหญ่โตว่าผมตื้อรั้น ถ้าจ้างเขาเสียแต่แรกก็จบไปตั้งนานแล้ว แดมผมยังนอนครวญครางเพิ่มภาระให้แม่อีก ผมทำหน้าที่จิต ๆ ยอมรับไม่ได้แย่งอะไรแม้แต่คำเดียว

แล้วผมก็เปลี่ยนอาชีพอีกครั้ง คราวนี้ถูกตำราเป๊ะ เพราะผมชอบงานที่ใช้หัวมากกว่าใช้แรง “นายหน้าขายที่ดิน” เหมาะสมทั้งกับคนและสถานการณ์เพราะช่วงนั้นธุรกิจที่ดินกำลังเฟื่องอย่างมาก โดยเฉพาะเมืองอุตสาหกรรมอย่างสระบุรี มันเป็นงานเสี่ยงโชคที่ท้าทายให้ล้มลอง

หลังจากจ้างงานนี้ได้สองเดือนกว่า ๆ ผมก็เริ่มมีเงินก้อนผ่านมือและมีแนวโน้มว่าจะมีอีกหลายก้อน ความฟุ่มเฟือยหรูหราหวนคีนมาเยี่ยมเยือนอีกครั้ง แต่คราวนี้ค่อนข้างมีสติ เพราะผมแอบไปปักใจชอบแม่ค้าข้าวแกงสาวสวยผู้หนึ่ง เธอเรียบร้อยน่ารักขยันขันแข็ง หนุ่มสลิบล้อติดกันเกรียวทีเดียว แต่ขอโทษเถอะไม่มีทาง เพราะผมรู้ว่าเธอมีใจให้ผมอยู่มาก

ความใฝ่ฝันที่จะมีครอบครัวเป็นหลักแหล่งทำให้ผมรู้จักยับยั้งชั่งใจในการใช้เงิน

ผมส่งข้าวคราวไปถึงพี่จรเพื่อไถ่ถามทุกข์สุขตามประสาคนที่เคยล้มลุกคลุกคลานมาด้วยกัน เมื่อตัวเองมีชีวิตที่ดีขึ้นก็ระลึกถึงความหลังที่เคยทุกข์ยาก ได้ความว่าเมื่อกิจการร้านอาหารที่ผมทิ้งไปก่อนหน้านี้จบลง แกก็ยังไม่ได้ทำอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ไป ๆ มา ๆ อยู่ที่วัดบ้าง ไปอยู่บ้านพี่สาว

ที่จังหวัดปทุมธานีบ้าง เมื่อผมเอ่ยปากชักชวนให้มาร่วมงาน
พีชจจึงไม่ปฏิเสธ

“เมียพี่ละ” ผมถามเมื่อเห็นพีชจมาคนเดียว

“คนไหนละ”

“หา... มีหลายคนรี... ผมหมายถึงคุณงามพิศ
นักร้องสาวสวยคนนั้นไง” ผมถามถึงคนที่ “ปา” เก็บมาปั้น
ให้เป็นเมียเมื่อตอนที่เรำทำร้านอาหาร

“แม่นั่นหนีตามนักร้องไปแล้ว พอแกลกลับสระบุรี
ก็มีนักร้องผู้ชายมาสัครคนหนึ่ง จันก็รับไว้ มันร้องเพลง
ลูกทุ่งดี ตั้งใจจะปรับปรุงบรรยากาศร้านใหม่ อยู่ได้สักสอง
เดือนมั่งมันก็หายไปด้วยกัน”

“อ้าว” ผมอุทานด้วยความงวยง นึกไม่ถึงว่าเด็ก
ล้างจานที่เก็บมาปั้นให้เป็นเด็กเลิรฟ แล้วโตเต้าจนได้เป็น
นักร้องจะทำกับ “ปา” ได้อย่างนี้

“เลยเปื่อวะภัทร์ ยังมีแม่นิด แม่อุ แม่... แต่ละคน
นำเปื่อทั้งนั้น” พีชจถอนใจ

“พี่ยังไม่เคยเจอผู้หญิงดี ๆ นะซี ถ้าเจอพี่อาจจะ
ไม่เปื่อก็ได้”

“น่าจะลัวจะจริง ไ้คนวาสนาต่ำ รูปร่างอัปลักษณ์
หน้าอย่างกับบีบน้ำมันก๊าดอย่างเราเจอแต่คนที่ไม่ดี คน
ที่ดี ๆ เขาก็ไม่โคจรมาให้เราเจอ... แล้วแกล่เจอคนดีบ้าง
หรือยัง”

“น่าจะเจอแล้วนะ” ผมอมยิ้มยียวนภาคภูมิใจอยู่ในหน้า เมื่อนึกไปถึงสาวผิวขาว ร้างบางที่ช่วยแม่ขายข้าวแกงอยู่ที่ตลาดอำเภอ พืชจรตืหน้าจนชักไข้ไล่เสียงจนผมต้องขยายความให้แหหายข้องใจ

“แม่เขาเป็นคนอุปถัมภ์ตามพ่อซึ่งเป็นคนขับรถสลิปล้อมาขายข้าวแกงอยู่ที่นี่ ตอนหลังพ่อไปมีเมียใหม่อยู่ทางใต้มั้ง เขาอยู่กับแม่และน้องสาวอีกคน” ผมสาธยายละเอียดยิบถึงผู้หญิงในดวงใจผู้ซึ่งได้เป็นแม่ของลูกผมอยู่ทุกวันนี้

ผมกับพืชจรร่วมงานกันอยู่พักใหญ่สถานการณ์บ้านเมืองก็เปลี่ยนแปลง ธุรกิจที่ดินซบเซา นักลงทุนชนิดทุนกู้ทุนยืมย่ำแย่ไปตามๆกัน พานายหน้าสมัครเล่นอย่างเราย่ำแย่ไปด้วย

ผมสะสมเงินไว้ได้จำนวนหนึ่งที่พอจะไปสู่ออแจ่มหล้าจากแม่ของเธอได้ เพราะแม่ของเธอก็ไม่ได้เรียกร้องอะไรมากนักเห็นว่ารักกันชอบกันมานานพอสมควรแล้ว เคยไปมาหาสู่กันถึงบ้านช่องทั้งบ้านเธอและบ้านผม

แจ่มหล้าย้ายมาอยู่บ้านผมตามความเหมาะสม เพราะที่บ้านไม่มีใคร น้องชายผมมันไปกินไปนอนอยู่ที่อู่ซ่อมรถแถวมีสาวมาเฝ้าเข้าเฝ้าเย็น ท่าทางจะร่วมหัวจมท้ายกันแน่ พืชจรรเริ่มมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนเกินของผมแถมจะมีคำพูดน้อยออกน้อยใจให้ได้ยินบ่อยๆ ผมเองก็ละล้าละลังเพราะชีวิตครอบครัวเพิ่งจะเริ่มต้น ที่เลวร้ายที่สุดคือ

ผมสูญเสียแม่ผู้เป็นหลักของชีวิตด้วยโรคภัยที่มาเยือนอย่างรวดเร็วราวกับสายฟ้า

แม้ชีวิตผมจะไม่ได้อยู่ในอ้อมอกของแม่มาโดยตลอด แต่แม่ก็เป็นที่พึ่งทุกครั้งที่ผมตกยาก เป็นความอบอุ่นยามระลึกถึง เป็นสิ่งเดียวที่ผมมีในยามที่ผมรู้สึกว่าคุณสูญสิ้นทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต ภาวะจิตใจที่บอบช้ำจนไม่อาจจะระลึกถึงความรื่นเริงใดๆ ประกอบกับภาระชีวิตที่เป็นห่วงผูกคอเหนี่ยวรั้งชีวิตหนุ่มของผมให้หนักแน่น แน่วแน่ และสงบนิ่ง เหมือนกระแสน้ำที่ถาโถมจากผาสูงลงสู่แอ่งกว้างใหญ่ จากที่กราดเกรี้ยวดุต้นกลีบสงบนเย็นและล้าลึก ถ้าจะบอกว่าวิถีชีวิตใหม่ของผมเริ่มต้น ณ เวลานั้นก็คงจะไม่ผิด

ในช่วงเวลาสับสนนี้เอง ผมและพี่จรรยาโบกมืออำลากันอีกครั้งอย่างไม่ตั้งใจ ไม่มีเสียงอำลา ไม่มีสัญญาว่าจะพบกันอีกเมื่อไร จากวันนั้นถึงวันนี้... วันที่เรากำลังระลึกอดีตกันอยู่นี้... สิบปีเต็ม

“สิบปีเชียวหรือวะ” พี่จรรยาทำตาโตเมื่อได้ฟังผมทบทวนความจำจากอายุลูกสาวคนโต

“เร็วมากเลยพี่... อายุผมปาเข้าไปสี่สิบกว่าแล้ว”

“แกสี่สิบกว่า ฉันก็ห้าสิบกว่า... เกินครึ่งชีวิต” พี่จรรยาแก้วเบียร์ ก้มหน้าคอดกนึ่งอยู่นาน

“พี่... เมาแล้วหรือ... จันไปนอนเถอะพุงนี้คุยกันต่อ” ผมเหลือบดูนาฬิกาเห็นว่าตีหนึ่งแล้ว

“เมาชีวิตวะไม่ใช่เมาเบียร์ มัวเมา ลุ่มหลง... แล้วก็เลยตามเลย เอาคืนไม่ได้” น้ำเสียงนั้นเหนื่อยหน่ายท้อแท้ และคับแค้น ผมหยิกยาวประจำของแกตกลงมาปรกหน้า รุงรัง แม้แสงไฟตรงหน้าบ้านจะไม่สว่างนักแต่ก็เห็นความชื้นในดวงตาที่หม่นหมองคู่นั้นอย่างชัดเจน

“ทำไมฉันไม่ใช่คตอย่างแกบ้างนะ ได้เจอคนดี ๆ มีครอบครัว มีคนคอยห่วงใย มีหลักชีวิต”

พี่จรรยาพูดอย่างเลื่อนลอย ระยะเวลาที่เรารู้จักและรู้จักกันนั้นนานพอที่ผมจะแน่ใจได้ว่า แกไม่ได้พูดเพราะความเมา แต่พูดจากความรู้สึกที่แท้จริงของคนที่เคยเปราะบางและอ่อนไหวง่าย ผมรู้สึกเหมือนตัวเองไร้หัวใจและออกจะสงสารแกอยู่มาก เพราะดูเหมือนเรามีชีวิตที่อบอุ่นแล้ว ทอดทิ้งให้แกอ้างว้างทั้ง ๆ ที่เคยหัวทกกันชีวิตมาด้วยกัน

“พี่คงไม่ใช่คร้ายตลอดไปหรอกน่า” ผมปลอบใจ อยากจะบอกต่อไปอีกว่าทุกสิ่งทุกอย่างมันอยู่ที่เรา เราต้องเข้มแข็งกับชีวิต เราต้องรู้จักเลือกรู้จักหาและยึดเกาะสิ่งที่ดี ๆ เมื่อรู้ว่าตัวเองไม่ดีต้องหาสิ่งแวดล้อมที่ดีให้ตัวเอง เพื่อให้สิ่งแวดล้อมช่วยเหนี่ยวรั้งจุดติ่ง... แต่ไม่อาจจะบอกได้ เพราะจะกลายเป็นการสั่งสอนคนที่รู้ดีอยู่แล้ว สร้างความไม่พอใจต่อไปอีก ผมเลยตัดบทชักชวนให้แกอาบน้ำและเข้านอน

เช้าวันรุ่งขึ้นผมตื่นแต่เช้าตามปกติ ในขณะที่ผม
สาละวนช่วยแจ่มหล้าตระเตรียมหม้อข้าวหม้อแกงถ้วยชาม
ใส่รถเข็น เพื่อจะเข็นไปส่งเธอที่ตลาดเช่นทุกวัน ผมได้ยิน
เสียงพี่ชจรกระแอมไออยู่หลังบ้าน จากนั้นอีกไม่นาน ก็เห็น
แกไปเอาจริงเอาจ้งกับการรตน้ำตันไม้ในกระถางที่วางเรียง
รายเต็มหน้าบ้าน ท่าทางอารมณ์ดีไม่มีแววของคนท้อแท้
เมื่อคืนนี้เลย

“ไม่ว่าวันนี้ต้องดูแลทุกวัน ตกแต่งที่ละเล็กที่ละน้อย
ต้องใจเย็น แต่ดีนะครับ มันทำให้ผมเป็นคนใจเย็นขึ้นเยอะ
มันเป็นงานที่ถูกใจผมมากเพราะผมไม่มีนาย ไม่มีลูกน้อง
ไม่มีใครมาคอยเร่งรัดไม่ต้องเอาใจใคร” ผมปรารภกับพี่ชจร
หลังจากไปส่งแจ่มหล้าที่ตลาดและส่งลูกไปโรงเรียนแล้ว

“ก็ดีนะ แต่ฉันว่ามันช่ายยาก” พี่ชจรแย้ง

“ของธรรมดาพี่ ไม่ใช่ของกินนี่ มันเป็นสังขารม
อะไรที่ไม่บูดไม่เน่ามันก็ช่ายช้า อะไรที่มันบูดมันเน่าก็ต้อง
ช่ายเร็ว เพราะเราต้องรีบขาย แต่เราสบายใจนะพี่ ขายไม่ได้
ก็ไม่เดือดร้อนนั่งดูความงามมันไปเรื่อย ๆ เป็นกำไรชีวิต
คนอื่นเขาเอาเงินทองไปหาซื้อความสุข แต่เรามีความสุข
ไว้ขาย”

“แต่ฉันอยากให้มันเป็นเงินเป็นทองเร็ว ๆ อยากรวยวะ”

“มันก็ขึ้นอยู่กับเราไง ถ้าเราดิ้นรนจนขายาที่จะซื้อ จะขายเราก็ต้องทำให้มันเป็นธุรกิจ ต้องหาตลาด หาตลาด ได้แล้ว เกิดกำลังผลิตไม่เพียงพอเราก็ต้องขยายการผลิต หรือไม่ก็ต้องมีการรับซื้อจากคนอื่น มีระบบการจัดส่ง ต่อๆ ไปเราก็มีบริการปลูกและดูแลให้เพราะเราต้องการ เชี่ยวชาญกว่าคนที่เขาซื้อเราแน่นอน... ผมว่ามันเติบโตได้ ถ้าเราเอาจริง” ผมให้เหตุผลยาวไม่ใช้การวาดวิมานในอากาศอย่างที่เรเคยเป็น แต่เป็นโครงการที่ผมตั้งมั่นไว้ในใจตั้งแต่ผมเริ่มจับงานนี้

“พี่ยังไม่ได้ลงหลักปักฐานที่ไหน พี่มาร่วมงานกับผมเถอะ ผมไม่มีมือไม่มีเวลาที่จะไปทำอะไรได้อีกพี่ก็เห็น” ผมชี้ชวนด้วยท่ามองขอความช่วยเหลือ ไม่บังอาจแสดงตนว่ากำลังพยายามเอื้อเพื่อผู้ที่ไร้หลักแหล่งให้คนชั้นน้อยใจ ต้องคิดมาก พี่จรรยาเราะนั้นน้อยๆ พยักหน้าเออเออ แต่ก็ไม่ได้ตกปากรับคำ

สี่ห้าวันต่อมาพี่จรรยา ก็เก็บเสื้อผ้าลงกระเป๋าใบเดิม กล่าวคำร่ำลาสั้นๆ ได้ใจความ แต่ไร้เหตุผล ไม่ฟังเสียงทัดทานด้วยความห่วงใยของผมทั้งสิ้น

ผมงุนงงและคับข้องใจ พยายามทบทวนเหตุการณ์ว่าตลอดเวลาที่แกมาพักอยู่ด้วยกัน ผมได้ล่วงเกินหรือกระทำการใดอันเป็นการทำลายน้ำใจแกหรือไม่ ผมก็ตอบตัวเองว่าไม่ จนแม้เมื่อออกปากถามพี่จรรยา ก็ยืนยันว่าแก

พึงใจเป็นที่สุดที่ได้มาพักที่บ้านผม แสบบายใจขึ้นมากทีเดียว
ถ้าว่างถ้าไม่สบายใจถ้าไม่มีที่จะไปอีกแล้วในชีวิตนี้แถมจะนึกถึง
ที่นี่และจะกลับมาเยือนอีก

ผมยื่นส่งพี่ซจรขึ้นรถสองแถวตรงหน้าบ้านในตอน
บ่ายที่ร้อนแล้งเหมือนเมื่อวันที่แกมา แล้วสองแถวคันเก่าครี
นั้นก็ค่อย ๆ คืบคลานห่างหายไปจนลับตา นี่แหละ... ว้าวไม่มี
หลัก พักไม่มีร้าน

ผมสรุปในใจแม้ว่ามันจะเป็นบทสรุปที่ปราศจาก
ความเข้าใจ แล้วยิ้มอย่างภาคภูมิใจกับต้นหมากรากไม้หลากหลาย
รูปทรงแถวหน้าบ้าน... แม้หลักชีวิตของผมในวันนี้จะไม่
เลิศหรูและรุ่งโรจน์แต่ผมก็พอใจ

กรรมใดใครก่อ

ถวัลย์ มาศจรัส

ซุบซิบกันมานานว่าผู้ใหญ่สำรายนั่นคงจะถูกหวย
รวยไปอะไรสักอย่างหนึ่ง จึงปลุกบ้านหลังใหญ่และสวยที่สุดในหมู่บ้าน

นอกจากจะเป็นบ้านหลังใหญ่ที่สุดแล้ว ผู้ใหญ่สำราย
ยังสร้างรั้วบ้านเป็นแบบคนเมือง นั่นคือเป็นรั้วคอนกรีตสูง
และทึบ สุดรั้วคอนกรีตนั้นยังเอาเศษแก้วแตกเป็นเสี้ยว
แหลมเปียบเสียบโดไว้อย่างน่าหวาดเสียว

ด้วยเหตุนี้บ้านของผู้ใหญ่สำรายจึงดูแปลกไป เพราะ
บ้านตามบ้านนอกนั้นไม่นิยมที่จะทำรั้วทึบและดูแน่นหนา
เกินเหตุ โดยทั่วๆ ไปแล้วรั้วบ้านมักจะปลูกพืชกินได้เป็น
หลัก ไม่กระดึ๊งก็ชะอมเป็นแนวยาวเพื่อให้รู้เขตแดนคร่าวๆ
ของแต่ละคน

ระยะหลังๆ ผู้ใหญ่สำรายดูจะยุ่งเหยิงอยู่กับการ
เดินทาง เวลาที่ลูกบ้านจะไปติดต่อธุระปะปังตามประสา

ลูกบ้านกับผู้ใหญ่บ้านแล้ว เมียผู้ใหญ่มักจะบอกว่าผู้ใหญ่ไม่อยู่

“ไปไหนล่ะ มาสามหนแล้วนะ” ลูกบ้านต่อว่า

“เข้าไปธุระในเมือง”

“ในเมือง ในเมือง” ลูกบ้านโมโห “แกเป็นผู้ใหญ่บ้านในเมืองหรือไงนะ” ลูกบ้านตะโกนโหวกเหวกอยู่หน้าบ้าน

เมียผู้ใหญ่บ้านผลุบหน้าเข้าบ้าน ปล่อยให้ลูกบ้านชะเง้อคอยว่าเมื่อไรจะโผล่หน้าออกมาอีก แต่ก็ไม่มีวี่แวว

นี่ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับลูกบ้านที่จะต้องติดต่อกัน แต่ไหนแต่ไรมา บ้านของผู้ใหญ่บ้านเป็นบ้านเปิดที่ไร้รั้ว

“มีทำไมรั้ว” ผู้ใหญ่สำรวยเคยพูดอย่างนี้เสมอเมื่อเจ้าหน้าที่จากอำเภอแวะเวียนมาในท้องที่

“เป็นผู้ใหญ่บ้านอาจมีคนชังที่ต้องตัดสินความ”

ผู้ใหญ่สำรวยหัวเราะ

“ท่านเห็นกำแพงเบอร์ลินไหม” คำถามของผู้ใหญ่สำรวยทำเอาเจ้าหน้าที่ฉงน

“ทำไมหรือ”

“ขนาดกำแพงเบอร์ลินยังกันคนไม่อยู่” ผู้ใหญ่หัวเราะ

“คำคมเสียดด้วยนะผู้ใหญ่” เจ้าหน้าที่คนนั้นหัวเราะบ้าง

“อ๊ะ ไม่ได้ซี เป็นผู้ใหญ่บ้านสมัยนี้ต้องติดตามข่าวสารให้ทันโลก”

นั่นคือผู้ใหญ่สำรวยในวันก่อน

แต่ผู้ใหญ่สำรวยในวันนี้ไม่ใช่อย่างนั้นเสียแล้ว หลังจากรื้อบ้านหลังเก่าออกเพื่อสร้างบ้านหลังใหม่ ดูเหมือนว่าสิ่งแรกที่ผู้ใหญ่สำรวยสร้างก็คือรั้วอันแน่นหนามั่นคง เวลาลูกบ้านมาติดต่อก็ต้องกดออกที่หน้าบ้านเสียก่อน ลูกบ้านบางคนก็เงอะงะ ยิ่งวันไหนผู้ใหญ่บ้านไม่อยู่บ้านด้วยแล้ว พวกเขาก็จะต้องตะโกนคุยกับเมียผู้ใหญ่บ้านอยู่นอกรั้ว

รั้วบ้านได้กั้นให้ผู้ใหญ่บ้านกับลูกบ้านห่างจากกันออกไปทุกที ๆ

ไม่มีใครรู้ว่าทำไมผู้ใหญ่สำรวยไปธุระในเมืองบ่อยนัก บ้างก็ว่าผู้ใหญ่ไปทำธุรกิจ แต่เมื่อซักไซ้ไล่เสียงลงไปลึก ๆ ว่าธุรกิจอะไรก็ไม่มีใครตอบได้

“เห็นไหม บอกแล้วว่าดีกว่าอยู่เปล่า ๆ” เจ้าแกล้งส่งเสียงหัวเราะลั่นท้อง “ผู้ใหญ่ดูตัวอย่างผมซี เตี้ยมาจากเมืองจีนมีอะไร เสือผืนหมอนใบ แคเห็นต้นไม้เขียว ๆ ของเมืองไทยเตี้ยผมกระโดดตัวลอย ตะโกนลั่นว่า ไม่อดตายแล้ว ไม่อดตายแล้ว” เจ้าแกล้งชี้ให้ดูรูปเตี้ยขนาดใหญ่ที่วาดด้วยสีน้ำมันขึ้นมาใหม่

บ้านเจ้าแกล้งเป็นบ้านหลังใหญ่อยู่ในบริเวณที่กว้างขวาง ภายในบริเวณบ้านนั้นมีห้องแถวบ้านพักของลูกจ้าง

ปลูกเป็นแถวหลายสิบห้อง คนในจังหวัดรู้จักอยู่เล้งบริการ ซึ่งเป็นอยู่ที่ใหญ่มีอะไหล่บริการอย่างสมบูรณ์และพูดกันว่า เจ้าแกเล้งมีที่ดินนับพันไร่อยู่อำเภอนอกตัวจังหวัด

เจ้าแกเล้งเป็นคนที่มียี่ห้อเสียงของจังหวัด สังเกตได้จากเมื่อจังหวัดจัดงานใด ๆ ขึ้นมา ชื่อของเจ้าแกเล้งจะอยู่รองลงมาจากประธานสภาจังหวัด เมื่อหน่วยงานใดในจังหวัดจัดงานและขาดเงิน ก็ได้เจ้าแกเล้งนี้แหละควักกระเป๋าบริจาคให้จนคนพูดกันติดปากว่า คิดอะไรไม่ออกบอกผู้ว่าราชการจังหวัด หากการเงินติดขัดหาเจ้าสัวเล้ง ทุกอย่างก็จะลุล่วงไปด้วยดี

ผู้ใหญ่สำรวยรู้จักเจ้าสัวเล้งก็เพราะไปช่วยงานกาชาด “สำรวยแกลเห็นเจ้าแกหัวเถิกนั่นไหม” ผู้ใหญ่อาทรกระซิบถาม

“ได้ยินแต่ชื่อ” ผู้ใหญ่สำรวยตอบพร้อมกับชำเลืองมองเจ้าแกที่ยืนหัวเราะเสียงดัง

“รู้จักแกบ้างก็ดี มีงานพิเศษให้ทำ เงินดีชะมัด”

“งานพิเศษ” ผู้ใหญ่สำรวยเลิกคิ้วเป็นเชิงถามว่างานอะไร

“เออน่า เอาไว้ให้รู้จักแกเองเถอะ”

“แกรู้จักเขาหรือ”

“ก็ช่วยงานแกอยู่” ผู้ใหญ่อาทรยิ้มๆ “นี่เลือกบอกเฉพาะคนสนิท ๆ กันนะ” น้ำเสียงนั้นมีบุญคุณ

วันนั้นนั่นแหละที่ผู้ใหญ่อาทรแนะนำว่าผู้ใหญ่สำรวย เป็นคนที่ไวใจได้

“ว่างๆ แวะมาคุยกันหน่อยสิ” เจ้าแกล้งตอบหลัง เขาเบาๆ

เมื่อผู้ใหญ่สำรวยไปพบเจ้าแกล้งครั้งแรก เขาสั่ง เหล้า อาหารมาเลี้ยงอย่างดี มีใครต่อใครอีกหลายคนที่มา ร่วมวงด้วย ส่วนใหญ่เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดบ้าง ต่างจังหวัดบ้าง บางคนก็เป็นตำรวจ ทหาร บางคนก็ไม่รู้ว่า ทำงานอะไรแน่

การพบกันวันแรก เจ้าแกล้งเพียงแต่บอกว่าให้รู้จัก กันไว้เพื่อวันหน้าวันหลังไปพบปะเจอะเจอกันจะได้รู้จักกันไว้

“เอานี้เก็บไว้” เจ้าแกล้งหยิบมังกรทองตัวไม้ใหญ่นักให้ผู้ใหญ่สำรวย

“ทองคำแท้นะ ให้ติดตัวไว้เป็นสิริมงคล”

ผู้ใหญ่สำรวยยกมือไหว้ทว่มหัว ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยเจอคนใจดีให้ทองคำหนักตั้งหนึ่งบาท

“ขับรถขับราไปไหนมาไหน หากตำรวจตรวจค้น ก็หยิบมังกรให้เขาดู” เจ้าแกล้งหัวเราะ

“ในจังหวัดนี้หรือครับ”

“ทั่วไปนั่นแหละ” เจ้าแกล้งลูบหลังลูบไหล่ “เป็น มังกรศักดิ์สิทธิ์ ใครเห็นต้องเคารพทุกคน” เจ้าแกล้งกระซิบ กระซิบ

ผู้ใหญ่สำร่ายพยักหน้ารับทั้ง ๆ ที่ยังงง ๆ อยู่
ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาผู้ใหญ่สำร่ายก็มารับงานพิเศษ
แค่ขับรถไปค้อฟไปติดต่องานตามต่างจังหวัดที่เจ้าแกล้งจะ
นัดแนะว่าต้องไปพบใคร

“ลึงอะไหล่นะ” ผู้ใหญ่สำร่ายเคยถามว่าลึงอะไร
ความเป็นผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีบัตรประจำตัวติดอยู่เสมอ
ทำให้เวลาตำรวจตรวจค้นก็มักจะผ่านไปโดยสะดวกโดย
ไม่ต้องใช้มั่งกรทองของเจ้าแกล้งแต่อย่างใด

ระยะหลัง ๆ ผู้ใหญ่สำร่ายไม่ต้องขับรถไปส่งอะไหล่
เองอีกแล้ว เจ้าแกล้งจัดหาคนขับมาให้คนหนึ่ง ผู้ใหญ่
สำร่ายเพียงแต่นั่งไปกับคนขับ โดยแต่งตัวในชุดซาฟารีที่ดู
ภูมิฐาน ถือกระเป๋าเจมส์บอนด์สีดำบังสีน้ำตาลบ้างสุดแท้
แต่เจ้าแกล้งจะสั่ง ส่วนจุดหมายปลายทาง คนขับจะเป็น
ผู้นำพาเพื่อให้ไปพบกับคนที่จะมารอรับกระเป๋าตามที่นัดแนะ
ในห้องอาหารบ้าง โรงแรมบ้าง หรือบางทีก็ร้านอาหาร
เพิงหมาแหงนข้างทาง

คนเรานั้นบทจะซื่อก็ซื่อเสียจนเชื่อ ผู้ใหญ่สำร่าย
ก็เช่นกัน แม้จะเริ่มรู้สึกถึงความผิดปกติในงานง่าย ๆ เพียง
แค่นั่งรถไปพบคนโน้นคนนี้ แต่ทุกครั้งทีกลับไป เจ้าแกล้ง
จะให้เงินเขามากเป็นพิเศษ

“ผู้ใหญ่ทำงานดี” เจ้าแกล้งยิ้มแยม “สตางค์นี้ฝากไป
ให้เมียกับลูก” เจ้าแกล้งมอบเงินเป็นฟ่อนใส่มือให้ผู้ใหญ่

เมื่อเห็นผู้ใหญ่บ้านท่าทางงๆ ก็เดินเข้ามากระซิบ

“อีกหน่อยจะให้ผู้ใหญ่รับผิดชอบงานภาคเหนือ
เมื่อถึงวันนั้นผู้ใหญ่จะเป็นมหาเศรษฐีทีเดียวละ”

“แค่นั่งรถไปนั่งรถมานี่นะครับ”

“ใช่ซิ”

“ทำไมอะไหล่เก่าแก่เล็กจ๋ม”

“มันเป็นเครื่องอิเล็กทรอนิกส์นะ ค้าขายอย่างนี้มัน
กว้างหน่อย ไม่ต้องเสียภาษี ราคาดี” เจ้าแก้มจนตาหยี

“ถ้าพวกนั้นขอดูล่ะครับ ผมไม่มีกุญแจกระเป๋าค่ะ”

“โอ ไม่ต้องห่วงหรอก แค่นี้เห็นมังกรทองก็เป็น
อันว่าใช้ได้” เจ้าแก้มลงมากกระซิบ “คนจีนนี่เขาถือ
คุณธรรมเป็นใหญ่”

ผู้ใหญ่สำรวจเคยได้ยินเรื่องคุณธรรมของคนจีนมา
บ้างก็เลยไม่ได้ซักถามอะไรอีก เก็บเงินเข้ากระเป๋าทเตรียม
กลับบ้าน

“วันพุธหน้ามาแต่เช้านะผู้ใหญ่” เจ้าแก้มเดินมาส่ง
เขาที่รถ “ผู้ใหญ่ช่วยงานภาคกลางดีกว่า” เจ้าแก้มเล็งบอกกับ
ผู้ใหญ่สำรวจที่เดี๋ยวนี้แต่งเนื้อแต่งตัวเหมือนนักธุรกิจเข้าไป
ทุกวัน

“ทำไมหรือครับ”

“ไว้ใจผู้ใหญ่ล่ะซีถึงให้อยู่ภาคสำคัญ”

คำว่าไว้ใจเป็นคำที่มีความหมาย เพราะนับแต่วันนั้น

เป็นต้นมา เจ้าแก้วแล้งก็พาผู้ใหญ่สำรวจไปพบกับบุคคลต่างๆ กลางไร้วาง

“รวยหรอกรี” หลายคนเข้ามาทัก ซึ่งผู้ใหญ่อำนาจเองก็แปลกใจที่บุคคลเหล่านั้นหลายคนเป็นคนที่มีความเสี่ยงของจังหวัด บางคนก็เคยเป็นนักการเมืองแต่เมื่อสอบตกก็หายหน้าหายตาไปนาน

คนเหล่านี้หลายคนรู้จักผู้ใหญ่อำนาจดีเท่าๆ กับที่ผู้ใหญ่อำนาจรู้จักเขา เพราะทุกครั้งที่พวกนี้ลงสมัครรับเลือกตั้งก็ต้องแวะไปขอให้เขาเป็นหัวคะแนนให้

“ดีๆ มาร่วมงานกัน” บางคนเข้ามาจับไม้จับมือ

“เห็นเจ้าแก้วพูดถึงมานาน เรายินกว่าใคร”

“ก็ใครล่ะ” มีเสียงกระเซ้า

“ก็สำรวจนะซี เพื่อนฝูงกันแท้ๆ” บางคนนับเขาเป็นเพื่อน

“รู้จักกันก็ดีแล้ว จะได้ช่วยกันประสานงาน” เจ้าแก้วยิ้มแฉ่ง “เขามีมือหนึ่งจริงๆ ตั้งแต่ทำงานมาไม่เคยพลาดเลย”

“ผมมีมังกรศักดิ์สิทธิ์” ผู้ใหญ่อำนาจหยิบมังกรทองออกมา ทำให้ทุกคนลอบมองหน้าแล้วยิ้มให้กัน

“มังกรจะศักดิ์สิทธิ์ยิ่งขึ้นถ้าพวกเราสามัคคีกันอย่างแน่นอนเหี้ยม” เจ้าแก้วพูดจริงจัง “วันนี้เราเริ่มสมาชิกใหม่เข้ามาอยู่กับเราอย่างเป็นทางการแล้ว” เขามองหน้าทุกคน

ทุกคน ณ ที่นั้นล้อมรอบเก้าแก่และผู้ใหญ่สำรวย

“อ้าวขอให้ลือสาบาน” น้ำเสียงของเก้าแก่เล็งเด็ด

ขาดจนผู้ใหญ่สำรวยใจเต้น “ลือต้องสาบานว่าแม้ตัวจะตาย
ก็จะไม่เอ่ยปากขัดทอดใคร”

ผู้ใหญ่สำรวยยืนตะลึง

“ลือจะสาบานไหม” เก้าแก่เล็งถอยหลังออกมาใน
ขณะเดียวกันก็มีมือปืนสองคนก้าวเข้ามาแทนที่

“แม้ตัวจะตายก็จะไม่เอ่ยปากขัดทอดใคร” ผู้ใหญ่
สำรวยเอ่ยคำสาบานปากคอสั่น

เก้าแก่เล็ง กลับไปเป็นคนละคน

“ดีมาก” เขาจับมือเขย่าอย่างแรง จากนั้นทุกคน
ก็เข้ามาจับมือเขย่าจนครบทุกคน “นี่คือการต้อนรับของ
พวกเรา”

“ต่อไปนี่ ผู้ใหญ่จะรับรู้เรื่องต่างๆ ด้วยตัวเอง เรา
จะไม่มี ความลับต่อกัน” เสียงใครคนหนึ่งในคณะดังขึ้น

เก้าแก่เล็งกับพรรคพวกพาผู้ใหญ่สำรวยเดินลัดเลาะ
ไปตามเส้นทางแคบๆ กลางไร่ กลางดงมันสำปะหลังแห่งนั้น
มีกระท่อมปลูกอยู่หลายหลัง เมื่อเดินเข้าไปใกล้ได้ยินเสียง
เครื่องปั่นกระแสไฟฟ้าดังอยู่แว่วๆ และเมื่อเข้าไปถึงกระท่อม
ผู้ใหญ่สำรวยก็ต้องตะลึง

ณ ที่นั้น เครื่องปั้มยาเม็ดทันสมัยกำลังปั้มยาเม็ด
เล็กๆ ออกมาที่ละนับร้อยเม็ด คนงานผู้ชายห้าคนช่วยกัน

นับบรรจจุตตรามังกรทองวางเรียงรายไว้เป็นระเบียบ

“นับแต่นี้ผู้ใหญ่จะเป็นผู้ดูแลลูกค้ากลางทั้งหมด ตั้งแต่อุทัยธานี นครสวรรค์ ลพบุรี สุพรรณบุรี นนทบุรี กรุงเทพฯ ส่วนรายได้นั้นเราจะตัดยอดให้ผู้ใหญ่เดือนละหมื่นเม็ด ชายได้แพงก็ได้ค่าตอบแทนแพง” เจ้าแก้วอธิบายส่วนแบ่ง

“ยาบ้า” ผู้ใหญ่สำรวจถอนใจ

“ยาบ้าสำหรับคนอื่น แต่กับเรา เรียกมังกรทอง” เจ้าแก้วหัวเราะเบา ๆ “เครื่องปี่มนี้รุ่นล่าสุดเลยนะคุณสุธรรม” เจ้าแก้วหันไปทางอดีตนักการเมือง “งวดหน้าได้ดิบได้ดีแล้วอย่าลืมพวกเรากี่แล้วกัน” ทุกคนหัวเราะตามเจ้าแก้ว

ข่าวการวิสามัญฆาตกรรมแก๊งค์ยาบ้าทำให้เจ้าแก้วเล็งหูดหิด บรรดาลูกค้าที่เคยค้าขายกันคล่อง ๆ ต่างก็ระมัดระวังตัวแจทำให้ยอดจำหน่ายยาบ้าลดลงอย่างน่าใจหาย ยิ่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยประกาศว่าขณะนี้รู้ตัวผู้ค้ายาบ้ารายใหญ่เป็นเจ้าแก้วผู้มีชื่อเสียงร่วมกับนักการเมืองผู้ใหญ่บ้านด้วยแล้ว ยิ่งทำให้กังวลมากยิ่งขึ้น

“ปรี้น ๆ...” รถจี๊ปสีเลือดหมูของผู้กำกับจอดพริตที่หน้าบ้าน พร้อมกับบีบแตร

เจ้าแก้วเล็งโผล่หน้าออกมาดู แล้วแผ่นพรวดออกทางประตูหลังบ้าน ความรีบร้อนทำให้หกล้มดังป้า

ผู้กำกับเดินเข้าทางประตูหน้าบ้าน ที่เอาจกปิ่นพก

ตามปกติของตำรวจ เมื่อไม่เห็นเจ้าแกล้งก็ส่งเสียงเรียก

“เจ้าแกล้ง เจ้าแกล้ง”

เจ้าแกล้งพยายามจะลุก ก็พอดีที่ผู้กำกับโผล่ออกมาทางประตูหลัง

“เฮ้ย... อย่ายิงผม อย่ายิงผม ผมสารภาพแล้ว”

เจ้าแกล้งยังลุกไม่ขึ้น ผู้กำกับรีบวิ่งเข้าไป

“ผู้กำกับอย่า... อย่ายิง... อย่ายิง... ผมสารภาพแล้ว...”

ผู้กำกับยืนหน้านี้ว

“ยิงอะไร... สารภาพอะไร...” ผู้กำกับก้มลงจะช่วยพยุง

“เฮ้ย! คนงานไว้อย่าไปไหนกันหมด...” เสียงเจ้าแกล้งลั่น และเมื่อผู้กำกับเอามือดันช่องปิ่นเพื่อจะได้ช่วยพยุง เจ้าแกล้งให้ถนัด เจ้าแกล้งก็ยกมือปิดตา “อย่ายิงผม สารภาพลดครึ่งไซ้ไหม...”

“สารภาพอะไร...” ผู้กำกับยังพูดไม่ทันจบ

“ยาบ้า... ยาบ้าที่ไรผมไซ้ไหม”

“อ้าว!” ผู้กำกับพูดได้เท่านั้นก็กวักมือเรียกนาย-สิบตำรวจที่ขับรถให้มาหา

“ใส่กุญแจมือ ผมจะรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด” ผู้กำกับสั่งการ จำสิบตำรวจตรียืนงง หันไปกระซิบ “ท่านจะมาชวนเขาไปกินข้าวไม่ใช่หรือ จีบเขาทำไม”

“เออน่า จับไปก่อน”

ผู้กำกับรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดว่าจับผู้ผลิตยาบ้ารายใหญ่ ซึ่งพอรู้ว่าเป็นเจ้าแกล้ง ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ตกใจ

“คุณทำงานได้เยี่ยมมาก” ผู้ว่าราชการจังหวัดชมผู้กำกับยิ้ม

นี่ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดรู้ว่า แท้ที่จริงแล้วเขาเพียงแต่จะแฉมาชวนเจ้าแกล้งไปกินข้าวด้วยกัน แต่บังเอิญเจ้าแกล้งกำลังระแวงว่าตำรวจจะแคะระคายเรื่องการค้ายาบ้าของตน และคงจะกลัวถูกวิสามัญฆาตกรรมก็เลยแสดงพิรุณออกมาให้เห็นด้วยความหวาดระแวง ยิ่งพวกคนงานด้วยแล้ว พอเห็นตำรวจเข้ามาก็เผ่นหนีกันไปหมด

ข่าวการจับกุมเจ้าแกล้ง หัวหน้าแก๊งค้ายาบ้ารายใหญ่ลงหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ผู้ใหญ่ในกรมตำรวจและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยนั่งเฮลิคอปเตอร์ไปฟังการสอบสวนด้วยตัวเอง และมีรายงานว่า ผู้ใหญ่สำรวยและอดีตผู้สมัคร ส.ส. กับพรรคพวกส่อพิรุณหนีหายออกไปจากบ้านทั้ง ๆ ที่เจ้าแกล้งยังไม่ได้ให้การขัดทอดแต่อย่างใด

“พวกวัวสันหลังขาด เห็นกาบินผาดก็ตกใจ” ผู้กำกับนึกในใจ ขณะยืนยิ้มรับคำชมเชยจากผู้บังคับบัญชา

รัฐจักรพรรดิ

กัลยาณี น้อยพรหม

นางกัลยาณี น้อยพรหม
เป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้น
สำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของ
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ
เรื่อง “พิสูจน์รักด้วยความดี”
ในสำนวน “เกลียดตัวกินไข่
เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง”

นางกัลยาณี น้อยพรหม
เป็นบุตรนายรอดและนางละมัย ดวงอาจ เกิดเมื่อวันที่ ๕
มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๔ ที่บ้านทุ่งไชย ตำบลทุ่งไชย อำเภอ
อุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ จบการศึกษาระดับปริญญา-
ตรี สมรสกับนายอดุลย์ น้อยพรหม มีบุตรและธิดาด้วยกัน
๓ คน คือ นางสาวฐิณกุล น้อยพรหม นางสาวดวงนภา
น้อยพรหม และนายกฤษฎา น้อยพรหม ปัจจุบันนางกัลยา
อายุ ๔๘ ปี รับราชการตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๗
โรงเรียนบ้านอีหล้า ตำบลอีหล้า อำเภออุทุมพรพิสัย
จังหวัดศรีสะเกษ พักอยู่บ้านเลขที่ ๕๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลอีหล้า
อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ รับราชการมา
เป็นเวลา ๒๕ ปี เคยได้รับคัดเลือกเป็นครูดีเด่นปี พ.ศ. ๒๕๑๙

เป็นหัวหน้าครูวิชาการประจำศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
ทำหน้าที่ประจำการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๕, ๖ กลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จริยศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์
งานช่างประดิษฐ์ งานเสริมการเรียนการสอน งานวิชาการ
งานห้องสมุด หัวหน้างานการเงินของโรงเรียน อนามัย
โรงเรียน และงานสัมพันธ์กับชุมชน

ประสบการณ์หรือผลงานวรรณกรรมอื่นๆ คือ เคย
ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดคำขวัญของสภาวัฒนธรรม
จังหวัด เขียนหนังสือเด็กเป็นบทร้อยกรอง เรื่อง น้ำใจแม่ปู
และเขียนบทความเรื่องสั้นลงในหนังสือวารสารชาวครู
ศรีสะเกษ เขียนบทร้อยกรองตัวอย่างในวันสุนทรภู่

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรมนางกัลยา
ได้ให้ความเห็นว่า

“วรรณกรรมคือ คลังแห่งศาสตร์และศิลป์มารวมกัน
ฉะนั้น การอ่านและการเขียนภาษาไทย จึงเป็นรากฐานของ
การนำคนไปสู่ทิศทางที่ดีได้ เป็นปัจจัยสำคัญของความ
มั่นคงของชาติ เป็นพื้นฐานของการแสวงหาความรู้และ
วัฒนธรรมอันทรงคุณค่า นำภาคภูมิใจที่เราเกิดมาเป็น
คนไทย ใช้ภาษาไทย งานวรรณกรรมเปรียบเสมือนเป็น
ภาพสะท้อนวิถีชีวิตของคนไทย สังคมไทยและสิ่งแวดล้อม
ให้คนได้รู้ ผู้สนใจวรรณกรรมจึงถือว่าเป็นผู้ที่มีความรอบรู้

บางครั้งจะเกิดความเสียใจ น้อยใจ หดหู่ ในคนไทยที่มักใช้
ภาษาไทยผิดๆ พูดออกเสียงผิดๆ เพราะไม่ตระหนักใน
คุณค่า”

สิน วรรณรัตน์

นายสิน วรรณรัตน์ เป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ของสถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ เรื่อง “ซวด” ในสำนวน “ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่”

นายสิน วรรณรัตน์ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ ที่อำเภอเมืองฯ จังหวัดขอนแก่น จบการศึกษาวชิราวุธวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๖ ปัจจุบันอายุ ๔๘ ปี รับราชการตำแหน่ง อาจารย์ ๒ ระดับ ๗ โรงเรียนโพธิ์นิมิตรพิทยาคม ได้สมรสกับนางเนาวรัตน์ วรรณรัตน์ อาจารย์ ๒ ระดับ ๗ โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร มีบุตรด้วยกัน ๓ คน คือ นายสันติภาพ วรรณรัตน์ กำลังศึกษาอยู่คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่ ๔ นายตะวัน วรรณรัตน์ กำลังศึกษาอยู่คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ ๑ และนายวิชา วรรณรัตน์ กำลังศึกษาอยู่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ นายสิน วรรณรัตน์ เคยเป็นครูแนะแนวมาประมาณ ๑๐ ปี ปัจจุบันเป็นครู

สอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนโพธิ์นิมิตรพิทยาคม

ประสบการณ์หรือผลงานด้านวรรณกรรม มีผลงานเขียนรวมเรื่องสั้น จำนวน ๔ เรื่อง คือเรื่อง รอยเปื้อนที่ยังลึกในท่ามกลางสายธารที่ผันแปร จุดสว่างในม่านมืด เอาโลกมาทำปากกา รวมเรื่องสั้น เรื่องจุดสว่างในม่านมืด ได้รับรางวัลชมเชย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และเรื่องเอาโลกมาทำปากกา ได้รับรางวัลชมเชยประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จากคณะกรรมการ พัฒนาหนังสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรมนายสินวรรณรัตน์ ให้ความเห็นว่า

“ก้าวเข้าสู่วรรณกรรมด้วยความรู้สึกว่าคุณเขียนมืออาชีพในเมืองไทย ยังคงวนเวียนเขียนตามจุดประสงค์ปลายทางของตลาด จึงตั้งใจว่าจะเขียนแต่เฉพาะที่ตนเองคิดและรู้สึกด้วยความจริงใจเท่านั้น นักเขียนมีหน้าที่ต้องก้าวนำผู้อ่าน ไม่ใช่เดินตามอุปสงค์ของตลาด”

เยาวนิตย๋ แหมคำ

นางเยาวนิตย๋ แหมคำ เป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้น สำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของ สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ จำนวน ๒ เรื่อง คือเรื่อง ผันร้าย ของแม่ ในสำนวน “ความวัว ไม่ทันหาย ความควายเข้ามาแทรก” และ เรื่อง “ยายแจ่ม ข้าวจี... และ รางวัลที่ ๑” ในสำนวน “ไม่เห็นน้ำตดกระบอก ไม่เห็นกระรอก ก่งหน้าไม้”

นางเยาวนิตย๋ แหมคำ ปัจจุบันอายุ ๔๕ ปี รับราชการครู ตำแหน่ง อาจารย์ ๒ ระดับ ๗ โรงเรียนบ้าน- อีหล้า (ราษฎร์นุสรณ์) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ได้สมรสกับนายธวัช แหมคำ มีบุตร ๓ คน คือ นายธนิต แหมคำ นางสาวอรุโณทัย แหมคำ และนายวรวิทย์ แหมคำ ทั้ง ๓ คน อยู่ในวัยศึกษา นางเยาวนิตย๋ แหมคำ ได้แสดงความรู้สึกว่า ปัจจุบันมีปัญหา ด้านสุขภาพเนื่องจากป่วยเป็นโรคไขข้ออักเสบอย่างรุนแรง แต่ความเจ็บป่วยไม่ได้ทำให้เกิดความย่อท้อแม้แต่น้อย

เธอยังคงเขียนหนังสือต่อไป เพราะเธอบอกว่า “เธอรักปากกาเท่าๆ กับรักไม้เท้าคู่กายด้วยซ้ำ” เพราะทุกครั้งที่เธอจับปากกาเขียนหนังสือจะมีความรู้สึกว่ามีกำลังใจอย่างวิเศษสุด ปัจจุบันนางเยาวนิตย์ แหมคำ พักอยู่บ้านเลขที่ ๖๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลอีหล้า อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ ในปี ๒๕๒๘ ได้รับคัดเลือกให้เป็นครูภาษาไทยดีเด่นระดับอำเภอของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุทุมพรพิสัย และในปีเดียวกันได้รับคัดเลือกเป็นครูภาษาไทยดีเด่นระดับจังหวัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ และยังเป็นวิทยากรการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาระดับจังหวัดด้วย

ประสบการณ์หรือผลงานด้านวรรณกรรม เคยเข้าร่วมโครงการเขียนหนังสือเรียน สำหรับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เคยได้รับรางวัลการประกวดคำขวัญ ในระดับจังหวัดในหัวข้อ วัฒนธรรมไทย ยาเสพติด ความสะดวกสบาย การรณรงค์โรคพยาธิใบไม้ตับ เขียนเรื่องสั้นและบทกวีตีพิมพ์ในหนังสือชีวิตต้องสู้ ขวัญเรือน ชาวครูศรีสะเกษ เขียนบทกวีเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในรายการข้าวยามเช้า

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของวรรณกรรม นางเยาวนิตย์ แหมคำ ได้ให้ความเห็นว่า

“งานวรรณกรรม คือ วัฒนธรรมด้านภาษาของไทย

คือความสวยงามของภาษาที่ผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึก
คิด หรือจินตนาการไปยังผู้อ่านโดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อ งาน
เขียนที่ดีควรเป็นงานสร้างสรรค์ ให้สิ่งที่ดี มีสาระประโยชน์
และความบันเทิงเริงรมย์แก่ผู้อ่านอย่างเหมาะสม ดังนั้น
งานวรรณกรรมจึงสมควรได้รับการยกย่องให้เป็น สมบัติ
ล้ำค่าสิ่งหนึ่งของไทยเช่นกัน ผู้เขียนควรร่วมสร้างสรรค์
จรรโลงงานวรรณกรรมให้งามล้ำด้วยคุณค่า”

เปลว คุณยศยิ่ง

นายเปลว คุณยศยิ่ง เป็น
ผู้ชนะการประกวด เรื่องสั้น
สำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของ
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ
เรื่อง “พราบน้อย” ในสำนวน
“ฆ่าช้างเองา”

ปัจจุบัน นายเปลว คุณ-
ยศยิ่ง อายุ ๓๘ ปี รับราชการ
ตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๗ โรงเรียนบ้านแก้มใหม่ันคม
สำนักงานการประถมศึกษา กิ่งอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา
ได้สมรสกับนางบุญศรี คุณยศยิ่ง อาจารย์ ๒ ระดับ ๖
ซึ่งเป็นครูโรงเรียนเดียวกัน มีบุตรด้วยกันเพียงคนเดียว
คือ เด็กชายทินกฤต คุณยศยิ่ง อายุ ๑๐ ปี ปัจจุบันพัก
อยู่บ้านเลขที่ ๒๙๐ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลสบง กิ่งอำเภอกุฉินารายณ์
จังหวัดพะเยา

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เคยเป็นวิทยากร
ในการอบรมการจัดทำหนังสือเด็ก ซึ่งสำนักงานการประม
ศึกษาจังหวัดพะเยาจัดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นวิทยากร
แกนนำอบรมครูวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ซึ่งสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดพะเยาจัดขึ้นใน ปีพ.ศ. ๒๕๔๐

เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุของโรงเรียนและเจ้าหน้าที่ประสานงานมูลนิธิศุภนิมิตประจำโรงเรียน ซึ่งให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาส

ประสบการณ์หรือผลงานวรรณกรรม เคยเขียนเรื่องสั้นตีพิมพ์ในนิตยสาร ฟ้ามืองทอง ฟ้ามืองไทย และวารสารวิทยากรย์ นายเปลว คุณยศยิ่ง เคยชนะการประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทยของสถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เรื่อง “น่านา น้ำใจ” และปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เรื่อง ยาใจ และชนะการประกวดหนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยาจัดขึ้นสองปีต่อเนื่องกัน ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เรื่อง “ใครเอ่ย” และปี พ.ศ. ๒๕๓๙ เรื่อง “กระต่ายกลับใจ”

ทัศนคติเกี่ยวกับงานด้านวรรณกรรม นายเปลว คุณยศยิ่ง ได้ให้ความเห็นว่า

“วรรณกรรมเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง เป็นเครื่องแสดงความรู้สึกนึกคิดที่อยู่ในส่วนลึกของคนที่มีทรรศนะกว้างไกลกว่าคนธรรมดา วรรณกรรมมีบทบาทในการกลมเกลียวจิตใจคน โดยเริ่มต้นที่ผู้เขียนและต่อไปถึงผู้อ่าน งานวรรณกรรมทำหน้าที่สะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตของคน สังคม สภาพแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี ตั้งแต่อดีต ปัจจุบันและความเป็นไปในอนาคต”

ถวัลย์ มาตรฐาน

นายถวัลย์ มาตรฐาน เป็น
ผู้ชนะการประกวด เรื่องสั้น
สำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของ
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ
รวม ๔ เรื่อง คือ เรื่อง “เชลแมน
มือใหม่” ในสำนวน “ซื้อควาย
หนานา ซื้อผ้าหน้าตรุษ” เรื่อง
“กลืนโคลนสาบควาย” ในสำนวน
“ทำนาอย่าเสียไร่ เลี้ยงไก่อย่าเสียรัง” เรื่อง “บรรณาธิ-
การหัวเห็ด” ในสำนวน “น้ำมาปลากินมด น้ำลดมดกิน
ปลา” และ เรื่อง “กรรมใดใครก่อ” ในสำนวน “วัวสันหลัง
ขาด เห็นกาบินผาดก็ตกใจ”

นายถวัลย์ มาตรฐาน รับราชการตำแหน่งนักวิชาการ
วัฒนธรรม ๗ ตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายศิลปินแห่งชาติและผู้มี
ผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม ส่วนส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ปัจจุบันอายุ
๔๖ ปี สมรสกับนางวิไล มาตรฐาน รับราชการครู มีบุตร
และธิดาด้วยกัน ๒ คน คือ นางสาวปานฉัตร มาตรฐาน อายุ
๑๖ ปี และเด็กชายจักรภัทร มาตรฐาน อายุ ๗ ปี ปัจจุบันอยู่
บ้านเลขที่ ๘๕/๔๔ ตำบลบางเลน อำเภอบางใหญ่ จังหวัด

นนทบุรี

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ รับผิดชอบงาน
ค้นคว้าการสร้างสรรค์ ผลงานของศิลปินในสาขาทัศนศิลป์
วรรณศิลป์ ศิลปะการแสดง นันทนาการสื่อสารมวลชน และ
ภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อดำเนินการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปิน
แห่งชาติและผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม

ประสบการณ์หรือผลงานวรรณกรรม มีผลงานเขียน
ด้านวรรณกรรม ได้แก่ หนังสือเด็ก วรรณกรรมเยาวชน,
เรื่องสั้น, นวนิยาย, สารคดี, บทความ มีผลงานจัดพิมพ์เป็น
เล่มแล้ว ๘๗ เล่ม หนังสือในจำนวนที่จัดพิมพ์แล้ว เคยได้
รับรางวัลทั้งรางวัลดีเด่น รองชนะเลิศ และรางวัลชมเชย
จำนวน ๒๐ รางวัล

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรม นาย
ถวัลย์ มาตจรัส ให้ความเห็นว่า

“งานวรรณกรรมเป็นศิลปะ การสร้างสรรค์ที่
ละเอียดอ่อนซึ่งผู้อ่านจะรับรู้ความละเอียดละไมนั้นได้
ก็จากการอ่านเท่านั้น นอกจากนี้วรรณกรรมยังทำหน้าที่
บ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมให้แก่มนุษย์อีกด้วย”

คำรบ บุญเกิด

นายคำรบ บุญเกิด เป็น
ผู้ชนะการประกวด เรื่องสั้นสำนวน
ไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของ สถาบัน
ภาษาไทย กรมวิชาการ เรื่อง
“แม่เล่าให้ฟัง” ในสำนวน “ดูช้าง
ให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่”

นายคำรบ บุญเกิด เกิด
เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ.

๒๕๓๓ ที่บ้านชาน ตำบลหาดกรวด อำเภอเมืองฯ จังหวัด
อุตรดิตถ์ เป็นบุตรของนายเพี้ยนและนางจำรัส บุญเกิด
จบปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
สมรสกับนางกองมาศ บุญเกิด มีบุตรและธิดาด้วยกัน ๓ คน
คือ นายอภิชาติ บุญเกิด นายอุดม บุญเกิด และเด็กหญิง
ปริยญา บุญเกิด ปัจจุบันอายุ ๖๖ ปี เป็นข้าราชการบำนาญ
ดำรงตำแหน่งสุดท้ายก่อนออกจากราชการคือ ตำแหน่ง
อาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนตรอนตรีสินธุ์ ปัจจุบันพักอยู่
บ้านเลขที่ ๗๙/๒ หมู่ที่ ๒ ถนนราษฎร์นิมิตร ตำบลบ้านแก่ง
อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ โทรศัพท์ (๐๕๕) ๔๙๑๑๒๑

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เคยทำหน้าที่
ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน จัดทำเอกสารและหนังสือพิมพ์

ของโรงเรียนตรอนตรีสินธุ์ ออกเผยแพร่

ประสบการณ์หรือผลงานวรรณกรรม มีผลงาน
ทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง เขียนเรื่องสั้น ประมาณ ๓๐ เรื่อง
เขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรม นาย
คำรบ บุญเกิด ได้ให้ความเห็นว่า

“ควรเน้นการสร้างสรรคในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่
ครอบครัวและสังคม มีความคิดว่าวรรณกรรมที่ดีมีส่วน
จรรโลงโลก และให้แง่คิด ตลอดจนการให้ความบันเทิง
เรีงรมย์ มีศักดิ์ศรี ไม่ยิ่งหย่อนกว่าศิลปะอื่นๆ”

นายวีระ ทาบทองวงศ์

นายวีระ ทาบทองวงศ์
เป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้น
สำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของ
สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ
เรื่อง “พ่อครับ ผมรักพ่อ” ใน
สำนวน “เต่าใหญ่ไข่กลบ”

นายวีระ ทาบทองวงศ์
ปัจจุบันอายุ ๓๗ ปี รับราชการครู
ตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๖ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
เพชรบูรณ์ ตั้ง ป.ณ. ๒๕ อำเภอเมืองฯ จังหวัดเพชรบูรณ์
โทร (๐๕๖) ๗๒๑๕๙๕ โทรสาร (๐๕๖) ๗๒๓๐๔๗
สมรสกับนางศรีณดา ทาบทองวงศ์ ข้าราชการครูวิทยาลัย
สารพัดช่างเพชรบูรณ์ มีบุตรด้วยกัน ๑ คน คือ เด็กชาย
ณภัทร ทาบทองวงศ์ ปัจจุบันพักอยู่ในบ้านพักครูของ
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เพชรบูรณ์

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เป็นครูสอน
ภาษาไทย หัวหน้าคณะวิชาพื้นฐาน บรรณาธิการวารสาร
ประชาสัมพันธ์สถานศึกษา เคยเป็นผู้จัดการรายการวิทยุ
รายการเกษตรพาเพลิน ปี พ.ศ. ๒๕๓๖-๒๕๓๘

ประสบการณ์หรือผลงาน เขียนเรื่องสั้นและบท
ร้อยกรองตีพิมพ์ในวารสารประชาสัมพันธ์สถานศึกษา
นิตยสารศรีสยาม วารสารวัฏจักรการศึกษา เขียนเรื่องสั้น
รวมเล่มโดยสำนักพิมพ์น้ำฝน จัดพิมพ์ ปี พ.ศ. ๒๕๔๐

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรมนายวีระ
ทาบทองวงศ์ ให้ความเห็นว่า

“งานวรรณกรรมของไทยขาดการสนับสนุนอย่าง
จริงจังจากรัฐบาล ผู้ค้าที่สำคัญเป็นภาคเอกชน สมควร
อย่างยิ่งที่รัฐบาลจะเล็งเห็นความสำคัญ เพราะงานวรรณ-
กรรมเป็นภาพสะท้อนความคิดและเป็นประวัติศาสตร์ที่
จารึกอยู่ตลอดไป”

สังคม เกสัชมาลา

นายสังคม เกสัชมาลา เป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้น สำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของ สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ เรื่อง น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็น ปลาตาย ในสำนวนเดียวกันกับ ชื่อเรื่อง

นายสังคม เกสัชมาลา ปัจจุบันอายุ ๔๐ ปี รัชมการครูตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนบ้านโสกรัง กลุ่มโรงเรียนลาดใต้ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ นาย สังคม เกสัชมาลา ได้สมรสกับนางสมหมาย เกสัชมาลา มีบุตรและธิดา ๒ คน คือ เด็กหญิง ฤทัยรัตน์ เกสัชมาลา และเด็กชายธเนศ เกสัชมาลา ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๙๒ หมู่ที่ ๗ ตำบลหนองบัวแดง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัด ชัยภูมิ

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เคยเป็นเจ้า- หน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียน สำหรับงานวิชาการเป็นครูสอนวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา และเป็นครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน

ประสบการณ์หรือผลงานด้านวรรณกรรม เคยส่งงานเขียนเรื่องสั้นเรื่องแรกคือ เรื่อง เขาเริ่มต้นที่นี่ ซึ่ง คุณอาจันต์ ปัญจพรรค์ นำไปพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ปีพ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับรางวัลชนะเลิศเรื่องสั้นในงานวรรณกรรมสัญจร ปีพ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับรางวัลที่ ๓ จากการประกวดเรื่องสั้นเดือนตุลาคมของสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ปีพ.ศ. ๒๕๓๘ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศเรื่องสั้นจากการประกวดเรื่องสั้นของนิตยสารแปลกสเปเชียล และมีผลงานรวมเล่มอีก ๔ เล่ม ซึ่งสำนักพิมพ์ดอกหญ้าจัดพิมพ์ ๓ เล่ม คือ เรื่อง หวดฮ้าง, ในทุ่งเปลี่ยว และบ้านโรงสี และสำนักพิมพ์ต้นอ้อ จัดพิมพ์ ๑ เล่ม คือ เรื่อง โรงเรียนในภู นอกจากนั้นยังส่งงานเขียนลงในนิตยสารต่าง ๆ ซึ่งได้รับการตีพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรม นายสังคม เกสัชมาลา ให้ความเห็นว่า

“วรรณกรรมคืองานศิลปะแขนงหนึ่ง ซึ่งช่วยกล่อม-
เกลาจิตวิญญาณของมนุษย์ให้อ่อนโยน เข้าใจตนเอง
และคนอื่น ๆ มากขึ้น”

ธีระนาถ ทีปะปาล

นางสาวธีระนาถ ทีปะปาล เป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้น สำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ของ สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ เรื่อง “ปลาหมอตายเพราะปาก” ในสำนวน “ปลาหมอตายเพราะปาก”

ปัจจุบัน นางสาวธีระนาถ ทีปะปาล อายุ ๓๓ ปี รับราชการตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานีพักอยู่บ้านเลขที่ ๑/๑๕ ถนนราษฎร์อุทิศ อำเภอเมืองฯ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษ เคยเป็นวิทยากรอบรมครูภาษาอังกฤษประจำศูนย์ภาษาอังกฤษ โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา

ประสบการณ์หรือผลงานด้านวรรณกรรม ได้รับรางวัลชมเชยการประกวดเรื่องสั้น เรื่อง “ครอบครัวที่ฉันรัก” ของนิตยสารสกุลไทย ได้รับรางวัลชนะเลิศเรื่องสั้น วรรณคดีต่อต้านโรคเอดส์ ของกองโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรม
นางสาวธีระนาถ ให้ความเห็นว่า

“งานวรรณกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการสะท้อนสังคม
ในยุคสมัยนั้นๆ และสามารถช่วยชี้นำเสนอแนะทางถูกผิด
แก่ผู้อ่านวรรณกรรม”

นายปณิธิ ภูศรีเทศ

นายปณิธิ ภูศรีเทศ เป็น
ผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้นสำนวน
ไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เรื่อง “ปลา
หมอตายเพราะปาก” ในสำนวน
“ปลาหมอตายเพราะปาก”

นายปณิธิ ภูศรีเทศ
ปัจจุบันอายุ ๓๘ ปี รับราชการ
ตำแหน่งอาจารย์ ๓ ระดับ ๗

โรงเรียนบ้านกร่างวิทยาคม ตำบลบ้านกร่าง อำเภอเมืองฯ
จังหวัดพิษณุโลก ได้สมรสกับนางเอื้อมพร ภูศรีเทศ
มีบุตรด้วยกัน ๑ คน คือ เด็กชายกวิน ภูศรีเทศ ปัจจุบัน
อยู่บ้านเลขที่ ๘๔/๒๙ หมู่ที่ ๑ ซอยรักชาติ ถนนพิษณุโลก-
บึงพระ ตำบลบึงพระ อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เป็นครูสอนวิชา
ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย

ประสบการณ์หรือผลงานด้านวรรณกรรม เคย
ส่งงานเขียนตีพิมพ์ในวารสารและนิตยสาร ฟ้ามุขไทย
สกุลไทย มิตรครู สตรีสาร หญิงไทย งานเขียนส่วนใหญ่จะ
เป็นบทร้อยกรอง สำหรับเรื่องสั้นก็มีบ้าง

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรม นาย
ปณิธิ ภูศรีเทศ ให้ความเห็นว่า

“ปัจจุบันคนอ่านและเขียนวรรณกรรมน้อยลงทั้ง ๆ
ที่วรรณกรรมคือบ่อเกิดแห่งปัญญา เป็นรากฐานแห่งจินตนา
การและความคิดสร้างสรรค์ อาจจะเป็นเพราะว่าคนรับสื่อ
ประเภทดูและฟังได้ง่ายกว่า งานวรรณกรรมจึงเหมือนหยุด
อยู่กับที่ และที่สำคัญภาครัฐบาลแทบทุกยุคทุกสมัยให้ความสำคัญ
ต่องานวรรณกรรมน้อยเกินไป”

ปราโมทย์ ปุชนียพงศกร

นายปราโมทย์ ปุชนีย-
พงศกร เป็นผู้ชนะการประกวด
เรื่องสั้นสำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐
เรื่อง “ไม่รู้จักเสือ เอาเรือเข้า
ไปจอด” ในสำนวน “ไม่รู้จักเสือ
เอาเรือเข้าไปจอด ไม่รู้จักมอด
เอาไม้เข้าไปขวาง”

นายปราโมทย์ ปุชนีย-
พงศกร ได้สมรสกับนางสุรนาท ปุชนียพงศกร ซึ่งรับราชการ
ครู มีธิดาด้วยกันคนเดียวคือเด็กหญิงปิยธิดา ปุชนียพงศกร
อายุ ๙ ขวบ ปัจจุบันนายปราโมทย์ อายุ ๓๘ ปี รับราชการ
ครูตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๖ โรงเรียนท่าชนะ อำเภ
ท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พักอยู่บ้านเลขที่ ๓๙๙/๑๓
หมู่ที่ ๑๐ ตำบลท่าชนะ อำเภท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เป็นอาจารย์
สอนวิชาภาษาไทย และเป็นพิธีกรในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ของโรงเรียน

สำหรับประสบการณ์หรือผลงานวรรณกรรม เคย
แต่งบทร้อยกรองลงในวารสารโรงเรียนท่าชนะ และเคยได้
รับรางวัลชมเชยจากการประกวดเรียงความซึ่งครูสภาร่วมกับ

๒๕๘ เรื่องสั้นสำนวนไทย

บริษัทสวัสดิการศึกษাজัดขึ้นใน ปี พ.ศ. ๒๕๒๗

ทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรม นาย
ปราโมทย์ ปุชนียพงศ์กร ได้ให้ความเห็นว่า

“เยาวชนควรมีบทบาทในการสร้างสรรค์วรรณกรรม”

เจษฎา แซ่มประเสริฐ

นายเจษฎา แซ่มประเสริฐ เป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้น สำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของ สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ เรื่อง “กรรมของบุญเกิด” ใน สำนวน “วัวใครเข้าคอกคนนั้น”

นายเจษฎา แซ่มประเสริฐ อายุ ๔๘ ปี รับราชการตำแหน่ง

ศึกษานิเทศก์ ๘ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สมรสกับนางบุปผา แซ่มประเสริฐ รับราชการตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ ๘ สถาบัน ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีบุตรด้วยกันคนเดียว คือ นายภาสกร แซ่มประเสริฐ อายุ ๒๒ ปี เป็นอาจารย์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

ปัจจุบันนายเจษฎา แซ่มประเสริฐ พักอยู่บ้านเลขที่ ๒/๒๕๐ หมู่ที่ ๑ แขวงบางแค เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๖๐ หมายเลขโทรศัพท์ ๔๕๔๕๙๔๙

ประสบการณ์เกี่ยวกับงานในหน้าที่ เคยรับผิดชอบ งานหลายด้าน นับตั้งแต่งานโครงการนิเทศภายใน โครงการ

ขยายโอกาสทางการศึกษา งานแผนงานโรงเรียน งานพัฒนาระบบการนิเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เคยศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในประเทศเยอรมนี อังกฤษ ฝรั่งเศส เบลเยียม และสาธารณรัฐเกาหลี ปัจจุบันทำหน้าที่ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายนิเทศงานบริหารและการจัดการ

ประสบการณ์และผลงานด้านวรรณกรรม เคยเขียนบทความเรื่อง “เก็บไว้ทำไม” ตีพิมพ์ในนิตยสารสตรีสาร เขียนบทความเกี่ยวกับการศึกษา การนิเทศการศึกษาตีพิมพ์ในสารพัฒนาหลักสูตร ของกรมวิชาการ และวารสารสวนสวย์โรงเรียนงาม ของกรมสามัญศึกษา นอกจากนั้นยังเขียนบทความในคอลัมน์ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทของงานวรรณกรรม นายเจษฎา ได้ให้ความเห็นว่า

“การเขียนหนังสือเป็นการปลดปล่อย เป็นการใช้สุนทรียภาพทางภาษา สะท้อนความคิด ความรู้สึก สติปัญญา และอารมณ์ไปยังผู้อ่าน หากผู้อ่านมีนิสัยรักการอ่าน และรู้จักเลือกหนังสืออ่านแล้ว ผู้อ่านย่อมได้รับการเรียนรู้และความคิด ความบันเทิงที่จะเป็นได้ทั้งครูและเพื่อน”

สาลี วรรณยางกูร

นางสาลี วรรณยางกูร เป็นผู้ชนะการประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ของสถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ เรื่อง สองชาย ในสำนวน “วัวไม่มีหลัก พักไม่มีร้าน”

นางสาลี วรรณยางกูร ได้สมรสกับนายสันติ วรรณยางกูร มีธิดาด้วยกัน ๒ คน คือ เด็กหญิงลดา วรรณยางกูร อายุ ๘ ขวบ และเด็กหญิงรติ วรรณยางกูร อายุ ๕ ขวบ ปัจจุบันนางสาลี อายุ ๓๘ ปี รับราชการตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๗ โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม อำเภอเมืองฯ จังหวัดสระบุรีพักอยู่บ้านเลขที่ ๒๔ หมู่ที่ ๒ ตำบลม่วงงาม อำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี โทรศัพท์ (๐๓๖) ๓๓๒๙๑๘

ประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงาน เป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษามาเป็นเวลา ๑๘ ปี

ประสบการณ์หรือผลงานด้านวรรณกรรม เคยได้รับรางวัลชมเชย เรื่องสั้นสำนวนไทย ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ของสถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ เรื่อง “เพิ่งคิดได้” ในสำนวน “ดำน้าพริกละลายแม่น้ำ” นอกจากนั้นยังมีผลงาน

๒๖๒ เรื่องสั้นสำนวนไทย

ประพันธ์สั้น ๆ ประเภทร้อยกรอง

ทัศนคติเกี่ยวกับงานวรรณกรรม นางสาวลี วรรณ-
ยางกูร ได้ให้ความเห็นว่า

“วรรณกรรมคือ บันทึกแห่งวิถีชีวิต

วรรณกรรมคือ เวทีที่ไม่จำกัดนาฏการ

วรรณกรรมคือ บทเรียนที่โลดโผน ตื่นเต้น เร้าใจ
และมีคุณค่า”

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง ผลการประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทย ปี ๒๕๔๐

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้กรมวิชาการจัดประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทย และได้มีประกาศ เรื่อง การประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทย ปี ๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทั่วไปเห็นความสำคัญของภาษาไทยและใช้ภาษาไทยสร้างสรรค์วรรณกรรมแล้วนั้น บัดนี้ คณะกรรมการตัดสินการประกวดเรื่องสั้นสำนวนไทย ปี ๒๕๔๐ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งขึ้นได้ดำเนินการพิจารณาตัดสินเรื่องสั้นที่มีผู้ส่งเข้าประกวด เสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรากฏผลการตัดสินเรื่องที่ได้รับรางวัลแต่ละหัวข้อเรื่อง ดังต่อไปนี้

๑. เกลียดตัวกินไข่ เกลียดปลาไหลกินน้ำแกง
เรื่อง พิสูจน์รักด้วยความดี ของ นางกัลยาณี น้อยพรหม
๒. ไก่เห็นตีนงู งูเห็นนมไก่
เรื่อง ขวด ของ นายสิน วรรณรัตน์
๓. ความว้าวไม่ทันหาย ความควายเข้ามาแทรก
เรื่อง ผีนร้ายของแม่ ของ นางเยาวนิตย์ แซมคำ
๔. ขำขำเอง
เรื่อง พรานน้อย ของ นายเปลว คุณยศยิ่ง
๕. ชื่อควายหน้านา ชื่อผ้าหน้าตรุษ
เรื่อง เซลแมนมือใหม่ ของ นายถวัลย์ มาศจรัส
๖. ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่
เรื่อง แม่เล่าให้ฟัง ของ นายคำรบ บุญเกิด
๗. เต่าใหญ่ไข่กลบ
เรื่อง พ่อครับ ผมรักพ่อ ของ นายวิระ ทองทาพงศ์
๘. ทำนายอย่าเสียไร เลี้ยงไก่อย่าเสียรัง
เรื่อง กลิ่นโคลนสาบควาย ของ นายถวัลย์ มาศจรัส

๒๖๔ เรื่องสั้นสำนวนไทย

๙. น้ามาปลาถิ่นมด น้ำลตมดกินปลา
เรื่อง บรรณาธิการหัวเห็ด ของ นายถวัลย์ มาศจรัส
๑๐. น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย
เรื่อง น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย ของ นายสังคม เกสร์ขมาลา
๑๑. ปลาหูดหย่อนเบ็ด
ไม่มีสำนวนได้รับรางวัล
๑๒. ปลาหมอตายเพราะปาก
เรื่อง ปลาหมอตายเพราะปาก ของ นางสาวธีระนาถ ที่ปะปลา
๑๓. ฝนสั่งฟ้า ปลาสั่งหนอง
เรื่อง แม่แก่ ของ นายปณิธิ ภูศรีเทศ
๑๔. ไม่รู้จักเสียเอาเรือเข้าไปจอด ไม่รู้จักมอดเอาไม่เข้าไปขวาง
เรื่อง ไม่รู้จักเสียเอาเรือเข้าไปจอด ของ นายปราโมทย์ ปุชนัยพงศ์กร
๑๕. ไม่เห็นน้ำตดกระบอก ไม่เห็นกระรอกก่งหน้าไม้
เรื่อง ยายแจ่ม ข้าวจี และ...รางวัลที่ ๑ ของ นางเขาวนิตย์ แซ่มคำ
๑๖. วัวใครเข้าคอกคนนั้น
เรื่อง กรรมของบุญเกิด ของ นายเจษฎา แซ่มประเสริฐ
๑๗. วัวไม่มีหลัก ฟักไม่มีร้าน
เรื่อง สองชาย ของ นางสาวลี วรรณยางกูร
๑๘. วัวสันหลังขาด เห็นกานบินผาดก็ตกใจ
เรื่อง กรรมใดใครก่อ ของ นายถวัลย์ มาศจรัส
๑๙. เสียมเขาควายให้ชนกัน
ไม่มีสำนวนได้รับรางวัล
๒๐. หุงข้าวประชดหมา บึงปลาประชดแมว
ไม่มีสำนวนได้รับรางวัล
- จึงประกาศให้ทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

(นายพนม พงษ์โพธิ์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เรียบเรียงประวัติผู้เขียน/บรรณาธิการ

รัตนา ภาชาฤทธิ์

พัชรา ตระกูลสิริพันธุ์

ปก/ภาพประกอบ

จิรพร สิ้นเสริญ

